

IV

*(Teave)*TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA
ASUTUSTELT

KONTROLLIKODA

Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 lõigetega 1 ja 4, nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust, viimati muudetud nõukogu 17. detsembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1525/2007) artiklitega 129 ja 143 ning nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust) artiklitega 139 ja 156

võttis Euroopa Liidu Kontrollikoda oma 9. septembri 2010. aasta istungil vastu

AASTAARUANDED

eelarveaasta 2009 kohta.

Aruanded koos institutsioonide vastustega kontrollikoja tähelepanekutele edastati eelarve täitmisele heakskiitu andvatele asutustele ja teistele institutsioonidele.

Kontrollikoja liikmed on:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA, president Maarten B. ENGWIRDA, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu IPSIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Eoin O'SHEA, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĖ.

AASTAARUANNE EELARVE TÄITMISE KOHTA

(2010/C 303/01)

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
Üldine sissejuhatus	7
1. peatükk — Kontrollikoja kinnitav avaldus ja selle aluseks olev teave	9
2. peatükk — Tulud	37
3. peatükk — Põllumajandus ja loodusvarad	55
4. peatükk — Ühtekuuluvus	95
5. peatükk — Teadusuuringud, energeetika ja transport	115
6. peatükk — Välisabi, arengukoostöö ja laienemine	135
7. peatükk — Haridus ja kodakondsus	161
8. peatükk — Majandus- ja rahandusküsimused	175
9. peatükk — Haldus- ja muud kulud	195
I lisa — Finantsteave üldelarve kohta	219
II lisa — Pärast viimast aastaaruannet kontrollikoja poolt vastu võetud eriaruannete loetelu	242

ÜLDINE SISSEJUHATUS

0.1. Euroopa Kontrollikoda on asutamislepingu alusel loodud Euroopa Liidu institutsioon, mille ülesandeks on auditeerida ELi rahalisi vahendeid. ELi välisaudiitorina aitab kontrollikoda parandada ELi finantsjuhtimist ja tegutseb liidu kodanike finantshuvide sõltumatu kaitsjana. Lisateavet kontrollikoja kohta on võimalik leida kontrollikoja aasta tegevusaruandest, mis koos konkreetseid teemasid käsitlevate eriaruannete ja arvamustega uute või muudetud õigusaktide kohta on kättesaadav kontrollikoja veebilehel www.eca.europa.eu.

0.2. Käesoleva dokumendi näol on tegu kontrollikoja 33. aastaaruandega ning see käsitleb eelarveaastat 2009. Kulukohustusi võeti summas 142,5 miljardit eurot ja makseid tehti 118,4 miljardi euro väärtuses⁽¹⁾. Euroopa Arengufonde käsitletakse eraldi aastaaruandes.

0.3. ELi üldeelarve võtavad igal aastal vastu nõukogu ja Euroopa Parlament. Kontrollikoja aastaaruanne ning eriaruanded on aluseks eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusele, mille käigus Euroopa Parlament otsustab, kas Euroopa Komisjon on tema vastutada oleva eelarve täimisega rahuldavalt hakkama saanud. Vastavalt Lissaboni lepingu 1. protokollile saadab kontrollikoda oma aastaaruande sellel aastal esimest korda lisaks nõukogule ja Euroopa Parlamendile samaaegselt ka liikmesriikide parlamentidele.

0.4. Aruande keskseks osaks on kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse (edaspidi „tehingute korrektsus”) kohta. Aruanne algab kinnitava avaldusega. Suurem osa sellele järgnevast mater-

jalist käsitleb kinnitava avalduse aluseks oleva audititöö tulemusi.

0.5. Aruande struktuur on järgmine⁽²⁾:

- 1. peatükis antakse ülevaade auditileidudest: kokkuvõtte raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ja tehingute korrektsust käsitleva kontrollikoja auditi peamistest tulemustest ning järelevalve- ja kontrollisüsteemide korrektsioonide tegemise funktsiooni analüüs;
- 2.–9. peatükis esitatakse erihinnangute vormis ELi tulusid ja kulusid käsitlevad üksikasjalikud auditileiud. 2. peatükis käsitletakse ELi eelarve tulude poolt ning 3.–9. peatükis seitset poliitikavaldkondade rühma, mille raames ELi eelarvest tehtavad kulutused heaks kiidetakse ja kajastatakse. Need poliitikavaldkondade rühmad vastavad üldjoontes ELi mitmeaastaseid kulutusi kavandava perioodi 2007–2013 finantsraamistiku rubriikidele.

0.6. Erihinnangud põhinevad peamiselt tehingute korrektsuse kontrollikojapoolse kontrollimise tulemustel, vastavate tulude või kulude kõige tähtsamate järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjususe hindamisel ning komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsuse kontrollimisel.

0.7. Dokumendis esitatakse komisjoni (või vajaduse korral teiste ELi institutsioonide ja asutuste) vastused kontrollikoja tähelepanekutele. Kontrollikoja leidude ja järelduste esitamisel on alati arvestatud auditeeritava vastusega. Kontrollikoja kui sõltumatu välisaudiitori ülesanne on esitada oma leiud, teha nende põhjal järeldusi ning anda sellega erapooletu hinnang raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele ning tehingute seaduslikkusele ja korrektsusele.

⁽¹⁾ Üksikasjalikku teavet 2009. aasta eelarve täitmise kohta saab Euroopa Liidu eelarveaasta 2009 raamatupidamise aastaaruande osast B II ja Euroopa Komisjoni eelarve peadirektoraadi eelarveaasta 2009 eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruandest. Üksikasjalikud andmed on esitatud ka käesoleva aruande I lisas.

⁽²⁾ Käesoleva aasta aruande struktuuri on muudetud. 2009. aasta aruanne ei sisalda endiseid peatükke 2 ja 3, mis käsitlesid vastavalt sisekontrolli ning eelarve haldamist; komisjoni sisekontrollisüsteemiga seonduvad tähelepanekud sisalduvad erihinnangutes.

1. PEATÜKK

Kinnitav avaldus ja selle aluseks olev teave

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Kontrollikoja kinnitav avaldus Euroopa Parlamendile ja nõukogule – sõltumatu audiitori aruanne	I–X
Arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta	VII–VIII
Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta	IX–X
Auditileidude ülevaade	1.1–1.50
Sissejuhatus	1.1–1.5
Raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsus	1.6–1.20
Üldine taustateave	1.6
Eelarveaasta 2009 auditileiud	1.7–1.20
Tehingute korrektsus ja süsteemide mõjus	1.21–1.26
Kinnitava avalduse erihinnangute ülesehitus	1.21
Eelarveaasta 2009 auditileiud	1.22–1.25
Võrdlus eelmiste aastate tulemustega	1.26
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	1.27–1.31
Aasta tegevusaruanded ja peadirektorite avaldused	1.27–1.28
Komisjoni koondaruanne	1.29–1.31
Tagasinõude- ja parandusmehhanismid	1.32–1.50
Sissejuhatus	1.32–1.36
Komisjoni poolt koos 2009. aasta raamatupidamise aastaaruandega esitatud teave	1.37–1.48
Järeldus järelevalve- ja kontrollisüsteemide korrektsioonide tegemise võime kohta	1.49–1.50

KONTROLLIKOJA KINNITAV AVALDUS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE – SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE

I. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 287 sätetele auditeeris kontrollikoda:

- a) Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruannet, mis koosneb konsolideeritud finantsaruannetest ⁽¹⁾ ja konsolideeritud eelarve täitmise aruandest ⁽²⁾ 31. detsembril 2009. aastal lõppenud eelarveaasta kohta;
- b) raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust.

Juhtkonna kohustused

II. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 310–325 ja finantsmäärusele vastutab juhtkond ⁽³⁾ Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest ning aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest:

- a) Juhtkonna kohustused seoses Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruandega hõlmavad finantsaruannete koostamise ja õiglase esitamisega seonduva sisekontrolli kavandamist, rakendamist ja käigushoidmist, et finantsaruannetes ei esineks pettuse või vigade tõttu olulisi väärkajastamisi; komisjoni peaarvepidaja ⁽⁴⁾ poolt vastu võetud arvestuseeskirjade põhjal asjakohaste arvestuspõhimõtete valimist ja rakendamist; ja arvestushinnangute koostamist, mis on asjaolusid arvestades mõistlikud. Vastavalt finantsmääruse artiklile 129 kiidab komisjon heaks Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruande pärast seda, kui komisjoni peaarvepidaja on selle konsolideerinud teiste institutsioonide ⁽⁵⁾ ja asutuste ⁽⁶⁾ poolt esitatud teabe põhjal ja koostanud konsolideeritud aruande juurde teatise, teatades muuhulgas, et tal on piisav kindlus, et raamatupidamise aastaaruanne annab Euroopa ühenduste finantsolukorra kohta kõikides olulistes osades õige ja õiglase ülevaate.
- b) See, kuidas juhtkond tagab raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse, sõltub eelarve täitmise viisist. Otsese tsentraliseeritud halduse puhul viivad täitmisülesandeid ellu komisjoni talitused. Jagatud halduse puhul täidavad eelarve täitmise seotud ülesandeid liikmesriigid, detsentraliseeritud halduse puhul kolmandad riigid ja kaudse tsentraliseeritud halduse puhul muud asutused. Ühise halduse korral jagatakse täitmisülesanded komisjoni ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel (finantsmääruse artiklid 53–57). Täitmisülesandeid ellu viies tuleb järgida usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet, mille kohaselt tuleb kavandada, rakendada ja käigus hoida tõhusat ja mõjusat sisekontrolli, sealhulgas asjakohast järelevalvet ning eeskirjade eiramisi ja pettuste ennetamise meetmeid, ning vajadusel algatada kohtumenetlusi valesti makstud või kasutatud vahendite tagasinõudmiseks. Sõltumata eelarve täitmise viisist on komisjonil lõplik vastutus Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse eest (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 317).

⁽¹⁾ Konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad bilanssi, tulemiaruanne, rahavoogude aruannet, netovara muutuste aruannet, tähtsamate arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat teavet (sealhulgas segmendiaruandlust).

⁽²⁾ Konsolideeritud eelarve täitmise aruanne sisaldab lisaks aruandele eelarvepõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat teavet.

⁽³⁾ Euroopa institutsioonide ja asutuste tasandil hõlmab juhtkond institutsioonide liikmeid, ametite direktoreid, eelarvevahendite volitatud ja edasivolitatud käsutajaid, peaarvepidajaid ning finants-, auditi- ja kontrolliüksuste juhtivtöötajaid. Liikmes- ja abisaajariikide tasandil hõlmab juhtkond eelarvevahendite käsutajaid, peaarvepidajaid ning makseasutuste, akrediteerimisasutuste ja rakendusasutuste juhtivtöötajaid.

⁽⁴⁾ Komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjade koostamisel lähtuti Rahvusvahelise Audiitorite Föderatsiooni välja antud rahvusvahelistest avaliku sektori arvestusstandarditest (IPSAS) või nende puudumisel Rahvusvahelise Raamatupidamise Standardite Nõukogu välja antud rahvusvahelistest arvestusstandarditest (IAS)/rahvusvahelistest finantsaruandluse standarditest (IFRS). Vastavalt 2005. aastast kehtivale praktikale ja kooskõlas finantsmäärusega koostati 2009. eelarveaasta konsolideeritud finantsaruanded komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjade alusel, milles kohandatakse tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtted Euroopa Liidule omase keskkonnaga, eelarve täitmise konsolideeritud aruanded aga põhinevad jätkuvalt eelkõige raha liikumisel.

⁽⁵⁾ Enne, kui institutsioonid raamatupidamise aastaaruanded vastu võtavad, allkirjastatakse need peaarvepidajate poolt, kes seeläbi tõendavad, et neil on piisav kindlus selle kohta, et aruanded annavad institutsiooni finantsolukorrast õige ja õiglase ülevaate (finantsmääruse artikkel 61).

⁽⁶⁾ Raamatupidamise aastaaruanded koostatakse asjakohaste direktorite poolt ja saadetakse komisjoni peaarvepidajale koos haldusnõukogu vastava otsusega. Lisaks allkirjastatakse need vastavate peaarvepidajate poolt, kes seeläbi tõendavad, et neil on piisav kindlus selle kohta, et aruanded annavad asutuse finantsolukorrast õige ja õiglase ülevaate (finantsmääruse artikkel 61).

Audiitori kohustused

III. Kontrollikoja ülesanne on esitada oma auditi põhjal Euroopa Parlamendile ja nõukogule avaldus, mis kinnitab raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsust ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust. Kontrollikoda viis auditi läbi kooskõlas IFACi rahvusvaheliste auditistandardite ja eetikanormidega ning INTOSAI kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvaheliste standarditega sel määral, kuivõrd neid on võimalik Euroopa Liidu kontekstis rakendada. Nende standardite kohaselt peab kontrollikoda auditi kavandama ja läbi viima selleks, et saada piisav kindlus selle kohta, et Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed.

IV. Auditi käigus viiakse läbi menetlusi auditi tõendusmaterjali kogumiseks konsolideeritud aruandes esitatud summade ja andmete ning aruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Valitud menetlused sõltuvad audiitori otsustusest, mis hõlmab ka konsolideeritud aruandes esineva võimaliku pettusest või vigadest tingitud olulise väärkajastamise riski hindamist, samuti alustehingute Euroopa Liidu õigusraamistiku nõuetele mittevastavuse riski hindamist. Asjakohaste auditimenetluste kavandamiseks võtab audiitor riskihinnangu tegemisel arvesse konsolideeritud aruande koostamise ja õiglase esitamisega seotud sisekontrollisüsteemi, samuti alustehingute seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks rakendatud järelevalve- ja kontrollisüsteeme. Auditis antakse ka hinnang kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasusele ja tehtud arvestushinnangute põhjendatusele, samuti konsolideeritud aruande ja aasta tegevusaruannete üldisele esituslaadile.

V. Tulude valdkonnas lähtub kontrollikoda käibemaksul ja rahvamajanduse kogutulul põhinevate omavahendite auditeerimisel makromajanduslikest agregeeritud andmetest, mis saadetakse liikmesriikide poolt komisjonile. Seejärel hindab kontrollikoda komisjoni andmetöötlussüsteemi kuni andmete kandmiseni lõpparuandesse ja liikmesriikide maksete laekumiseni. Traditsiooniliste omavahendite auditeerimisel kontrollib kontrollikoda tolliasutuste arvepidamist ja analüüsib tollijärelevalve maksuvoogu, kuni summad on raamatupidamise aastaaruandes kirjeldatud ja komisjonile laekunud.

VI. Kontrollikoja hinnangul on kogutud auditi tõendusmaterjal piisav ja asjakohane kinnitava avalduse esitamiseks.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta

VII. Kontrollikoja hinnangul kajastab Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ⁽⁷⁾ liidu finantsolukorda 31. detsembri 2009. aasta seisuga ning nende tehinguid ja rahavooge lõppenud aastal, vastavalt finantsmääruse sätetele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud arvestuseeskirjadele.

VIII. Ilma punktis VII väljendatud hinnangut kahtluse alla seadmata märgib kontrollikoda, et puudused komisjoni mõningate peadirektoraatide arvestussüsteemides (eriti seoses eelfinantseerimise arvutamise, sellega seonduva tulude ja kulude periodiseerimise ja arvete/kulude hüvitamise taotlustega) vajavad endiselt lahendamist.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta

IX. Kontrollikoja hinnangul on tulud, kõigi poliitikavaldkondade rühmade kulukohustused, samuti hariduse ja kodakondsuse ning haldus- ja muude kulude poliitikavaldkondade rühmade raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed 31. detsembril 2009 lõppenud aastal kõigis olulistes osades seaduslikud ja korrektsed.

⁽⁷⁾ Vastavalt rahvusvahelisele auditeerimise standardile 700 „Arvamuse kujundamine ja aruandlus finantsaruannete kohta” (RAS 700, punkt 35) on väljendid „kajastab õiglaselt kõigis olulistes osades” ja „annab õige ja õiglase ülevaate” samatähenduslikud.

X. Kontrollikoja hinnangul on 31. detsembril 2009 lõppenud aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed oluliselt vigadest mõjutatud järgmistes poliitikavaldkondade rühmades: põllumajandus ja loodusvarad; ühtekuuluvus; teadusuuringud, energeetika ja transport; välisabi, arengukoostöö ja laienemine ning haridus ja kodakondsus. Järelevalve- ja kontrollisüsteemid on tegelikult suuremana näidatud või abikõlbmatute kulude hüvitamise ärahoidmiseks või avastamiseks ja parandamiseks osaliselt mõjusad.

9. september 2010

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Euroopa Kontrollikoda

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

AUDITILEIDUDE ÜLEVAADE**Sissejuhatus**

1.1. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 esitab kontrollikoda Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust. Asutamislepingu kohaselt on kontrollikojal samuti õigus lisada kõnealusele avaldusele konkreetne hinnang ELi iga suurema tegevusvaldkonna kohta.

1.2. Euroopa ühenduste raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kontrollimise eesmärk on saada piisavaid asjakohaseid tõendeid, mis võimaldavad teha järeldusi selle kohta, millises ulatuses on tulud, kulud, varad ja kohustused nõuetekohaselt kajastatud ning kas raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõikides olulistes osades õigesti finantsolukorda 31. detsembri 2009. aasta seisuga ning tehingute tulemusi ja rahavooge lõppenud eelarveaastal (vt punktid 1.6–1.20).

1.3. 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse auditeerimise eesmärk on koguda piisavaid ja asjakohaseid otseseid või kaudseid tõendeid, mille põhjal otsustada, kas tehingud on kooskõlas kehtivate eeskirjade või lepinguliste sätetega ning õigesti arvatud (tulemuste ülevaade on toodud punktides 1.21–1.25 ja üksikasjad 2.–9. peatükis).

1.4. Kontrollikoda analüüsis komisjoni juhtkonna esitatud teabe, täpsemalt peadirektorite avalduste ja komisjoni talituste aasta tegevusaruannete ning vastava koondaruande usaldusväärsust, et hinnata, kas neis antakse õiglane hinnang finantsjuhtimise kvaliteedile ja eelkõige, kas reservatsioonid on täielikud ja piisavad (vt punktid 1.27–1.28 ja „Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus” 2.–9. peatükis).

1.5. Lisaks vaatas kontrollikoda üle korra, mille alusel esitatakse tagasimaksenõudeid ja finantskorrektsioone ning antakse nende kohta aru (vt punktid 1.32–1.50).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsus*Üldine taustateave*

1.6. Kontrollikoda auditeeris eelarveaasta 2009 raamatupidamise aastaaruannet, mille on koostanud komisjoni peaarvepidaja ning komisjon heaks kiitnud kooskõlas 25. juuni 2002. aasta finantsmääruse artikliga 129 ⁽⁸⁾ ning mille kontrollikoda sai kätte 23. juulil 2010. Raamatupidamise aastaaruanne sisaldab konsolideeritud finantsaruandeid – viimased hõlmavad bilanssi, kus kajastatakse varasid ja kohustusi eelarveaasta lõpus, ja tulemiaruanne – ning konsolideeritud eelarve täitmist kajastavaid aruandeid, mis käsitlevad eelarveaasta tulusid ja kulusid.

Eelarveaasta 2009 auditileiud

1.7. Kontrollikoja auditiga ei ilmnenu konsolideeritud finantsaruannetes olulisi väärkajastamisi. Kontrollikoda juhib siiski tähelepanu järgmistele probleemidele, millest kontrollikoda teavitas ka 2008. ja varasematel aastatel:

- peaarvepidajate puuduvad või puudulikud juhtkonna esitatud teavet sisaldavad kirjad seoses mõningate organisatsioonidega, kelle aruanded konsolideeritakse komisjoni omaga (vt punkt 1.8);
- kohalike finantsjuhtimissüsteemide kinnitamine komisjoni peaarvepidaja poolt (vt punktid 1.9–1.10);
- eelfinantseerimise ja lühiajaliste võlgnevuste käsitlemine aasta jooksul ning tulude ja kulude periodiseerimise käigus (vt punktid 1.11–1.13);
- eeskirjade eiramise tõttu tagasinõutavate summade bilansi-väline kajastamine (vt punktid 1.14–1.19).

1.7. Komisjon tervitab kontrollikoja jätkuvalt positiivset hinnangut raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele.

- Komisjon on teinud selles valdkonnas edusamme ja rõhutaks, et 2009. aasta raamatupidamise aastaaruandes oli avalikustamine paranenud. Lisa 6 on täiustatud ja laiendatud, et esitada põhjalikum teave tagasimaksmisprotsessi kõigi tahkude kohta.

⁽⁸⁾ Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1), viimati muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 1525/2007 (ELT L 343, 27.12.2007, lk 9), näeb ette, et lõplik raamatupidamise aastaaruanne saadetakse hiljemalt järgneva eelarveaasta 31. juulil.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Peaarvepidaja kiri, mis sisaldab juhtkonna esitatud teavet

1.8. Komisjoni peaarvepidaja rõhutas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet käsitlevas kirjas, mis sisaldab juhtkonna esitatud teavet, et kolme konsolideeritava üksuse peaarvepidajad olid juhtkonna esitatud teavet välja jätnud või muutnud. Elkkõige jäeti esitamata nõutav teave arvestus- ja kohalike süsteemide heakskiitmise kohta ⁽⁹⁾.

Kohalike finantsjuhtimissüsteemide heakskiitmine ⁽¹⁰⁾

1.9. Jätkuvate probleemide tõttu vahekontode haldamisel ja varade arvestamise korras ei olnud komisjoni peaarvepidajal võimalik heaks kiita kahe peadirektoraadi kohalikke süsteeme ⁽¹¹⁾.

1.10. Enamik peaarvepidaja eelmiste aastate soovitustest on ellu viidud. Järelejäänud probleemid ei avalda 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusele olulist mõju, kuid nende iseloomu ja tähtsuse tõttu peaks komisjon neile jätkuvalt tähelepanu pöörama. Probleemid puudutavad elkkõige tulude ja kulude periodiseerimise menetluse mõningaid aspekte, eelfinantseerimise tasaarveldamist ja kirjendamist, tehingute kirjendamise õigeaegsust ning andmete ühilduvust kohalike süsteemide ja tekkepõhise arvestuse vahel.

Eelfinantseerimine, võlad ning tulude ja kulude periodiseerimine

1.11. Kontrollikoda auditeeris eelfinantseeringute (48 827 miljonit eurot pärast tulude ja kulude periodiseerimist) ja arvete/väljamaksetaotluste (ligikaudu 15 260 miljonit eurot) esinduslikke valimeid. Kontrollikoda tuvastas arvestusvigu, mille finantsmõju ei ole oluline, kuid mida esineb sageli. See viitab vajadusele parandada peamiste arvestusandmete täpsust mõningates peadirektoraatides. Kõige tüüpilisemad vead olid:

- puuduvad või kahekordsed kirjed;
- valede summade kirjendamine;
- tehingute kajastamine valel kontrol.

1.8. Komisjon märgib, et kokku 40 kontrollitud üksusest ei esitanud üksnes need kolm üksust juhtkonna seisukohti väljendavates kirjades, mille nad kontrollikojale saatsid, kogu nõutavat teavet. Eelmise aastaga võrreldes on tegemist olulise edasiminekuga.

1.9. Nii välissuhete peadirektoraat kui ka õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat tegid tuvastatud puuduste kõrvaldamisel 2009. aastal järjekindlalt edusamme. Peaarvepidaja nõuab täiendavate edusammude tegemist, et saavutada kohalike süsteemide täielik valideerimine.

1.11. Komisjon võtab arvesse seda, et kontrollikoda ei leidnud oma valimite põhjal raamatupidamisarvestust mõjutavaid olulisi vigu. Ta jätkab tööd oma raamatupidamisandmete õigsuse suurendamiseks selliste käimasolevate meetmete kaudu nagu raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekt ja kohalike süsteemide valideerimine.

⁽⁹⁾ Välispiiridel tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur, Euroopa Politseikolledž ja Innovatiivse meditsiini algatuse ühisettevõtte.

⁽¹⁰⁾ Paljud peadirektoraadid kasutavad finantsjuhtimises ja liidese kaudu keskraamatupidamissüsteemi (ABAC) saadetavate tehingute tegemisel oma kohalikke IT-süsteeme. Finantsmääruse artikli 61 lõike 1e kohaselt peab peaarvepidaja neid süsteeme kontrollima, et hinnata nende nõuetekohast toimimist.

⁽¹¹⁾ Välissuhete peadirektoraat ning õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.12. Eelfinantseerimise arvestamisega seoses leidis kontrollikoda ka järgnevaid probleeme:

- väljamaksmata eelfinantseeritavate summade tasaarveldamine ei toimu alati korrektselt. Paljudel juhtudel tasaarveldamist ei toimunud või kirjendati valed summad. Seetõttu esitati eelfinantseeritavate summade saldo aasta lõpus (väheolulises summas) liiga suurena;
- mõned peadirektoraadid (teadusuuringute valdkond) ei töötle tehtud edusammude ja kaasnenud kulude kohta kättesaadavat teavet ega tasaarvelda vastavat eelfinantseerimist edusammude põhjal, vaid kasutavad kulude ja tulude periodiseerimisel ligikaudseid väärtusi (nt *pro rata temporis* põhimõtet).

1.13. Mõned peadirektoraadid ei järginud nõuet registreerida arved ja kuluaruanded viie päeva jooksul⁽¹²⁾ pärast nende kättesaamist.

Tagasimaksenõuete ja finantskorrektsioonide kirjendamine

1.14. Kontrollikoja audit näitab, et finantskorrektsioonide ja tagasimaksenõuete arvnäitajatest aru andmise viisid on komisjoni erinevates talitustes väga erinevad (vt ka punktid 1.37–1.50).

1.15. Mõned talitused esitavad pooleliolevate finantskorrektsioonide arvandmed alles siis, kui lõplikku seisukohta väljendav kiri on koostatud. Teised aga toetuvad arvutustes varasemate andmete põhjal tehtud statistilistele hinnangutele, võttes arvesse isegi selliste summade korrektsioonid, mille kontrollimise ja heakskiitmise menetlus ei ole veel alanud.

KOMISJONI VASTUSED

1.12.

- Komisjon analüüsib eelrahastamise olukorda talitustes ja võtab vajaduse korral parandusmeetmeid.
- Komisjon tunnistab, et selles valdkonnas tuleb teha parandusi. Asjaomast probleemi juba lahendatakse selliste algatuste raames nagu raamatupidamisarvestuse kvaliteedi programm ning muud raamatupidamistalituse kesksed suunised ja kontrollid.

1.13. Peadirektoraadid on võtnud viivituste vähendamiseks meetmed ja on märgata edusamme. Arvete ja kulude hüvitamise taotluste registreerimisel esinevate viivitustega tegeletakse raamatupidamisarvestuse kvaliteedi projekti raames.

1.14. Komisjon viitab oma vastustele selles küsimuses, mis on esitatud punktides 1.38–1.50.

1.15. Kõik tagasimaksetega seotud andmed on nüüd avaldatud ühes kohas – konsolideeritud raamatupidamisaruande lisas 6. Üksikasjalikum teave on esitatud punktis „Pooleliolevad finantskorrektsioonid”. Vastavalt arvestuspõhimõtetele ja heale raamatupidamistavale võib komisjon kasutada raamatupidamise aastaaruande koostamisel hinnanguid. See kehtib kulude kohta, mida EL tulevaste, nõuetele vastavust käsitlevate otsuste tõttu tõenäoliselt ei rahasta. Hinnangus võetakse arvesse kõige usaldusväärsemat kättesaadavat teavet. Kuna teatavad korrektsioonid otsustatakse kulu aruandeaasta kohta, on võimalik arvutada keskmine korrektsioon lõpetatud aruandeaasta kohta ja ekstrapoleerida asjaomane protsent hilisemate aruandeaastate peale, mille kontroll on veel pooleli.

Hinnangu usaldusväärsuse hindamiseks võrreldakse neid varasemate aastate pooleliolevate finantskorrektsioonidega, mille kohta see teave on kättesaadav.

⁽¹²⁾ Nagu ette nähtud komisjoni peaarvupidaja sise-eeskirjades kuupäevaga 10.7.2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.16. Liikmesriikide poolt ühtekuuluvuspoliitika valdkonna finantskorrektsioonide (tühistamiste ja tagasimaksenõuete) kohta esitatav teave, mis sisaldub finantsaruannete lisas 6, ei ole veel täielik ja usaldusväärne (vt ka punkt 4.31).

1.17. Sertifitseerimisasutuste töö läbivaatamise ja komisjoni sellekohase analüüsi alusel kordab kontrollikoda oma kahtlusi seoses liikmesriikide nõuete usaldusväärsusega põllumajanduse valdkonnas (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi võlgnike register) ⁽¹³⁾ (vt ka punkt 3.54).

1.18. Ehkki raamatupidamise aastaaruande lisadest selgub, et komisjoni talitused või liikmesriigid korrigeerivad tõenäoliselt hiljem mõningaid makseid, ei ole neis välja toodud, milliste summade ja kuluvaldkondade suhtes võidakse kohaldada täiendava kontrollimise ning raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusi ⁽¹⁴⁾.

KOMISJONI VASTUSED

1.16. Konsolideeritud aastaaruande lisas 6 on esitatud teave, mille liikmesriigid esitasid komisjonile 2009. aasta kohta 2010. aasta esimesel poolel. Komisjon kontrollis liikmesriikide andmeid kohapeal ja selgus, et andmete registreerimise ja aruandlussüsteemid ei ole kõigis liikmesriikides veel täiesti usaldusväärsed (vt ka vastused punktidele 1.34 ja 1.36). Komisjon kontrollib kõnealustes andmetes esinevaid vasturääkivusi ja esitab liikmesriikidele parandusettepanekud.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 4.31.

1.17. Komisjon sai sertifitseerimisasutustelt (sõltumatud kutselised auditeerimisasutused) raamatupidamisarvestuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks usaldusväärset teavet võlgnike kohta. Komisjon on 2009. eelarveaastaga seoses välja pakkunud korrektsioonid 14,8 miljoni euro ulatuses, tuginedes oma hinnangule vigade kohta, mille sertifitseerimisasutused avastasid oma aruannetes. Avastatud finantsvigadega tegeletakse tavapärase raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

1.18. Finantsmääruse kohaselt võib komisjon kontrollida kõiki kulusid mitu aastat pärast kulu tegeliku tekkimise aastat. Raamatupidamisaruanne ei tohiks tähendada, et lähiaastatel tehtavate kontrollide tõttu on kõik asjaomased kulud veel heaks kiitmata. Vastasel juhul loetakse kõik eelarvelised kulud ajutiseks, kuni neid on tagantjärele kontrollitud või kuni on möödunud asjaomane aegumistähtaeg. Kui võimalike tagasimaksete summad on mõõdetavad, avaldatakse need konsolideeritud raamatupidamisaruande lisas 6.

Põllumajanduse valdkonnas tehakse raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist käsitlev otsus ligikaudu kuus kuud pärast kõnealuse aruandeaasta lõppu ning komisjon teeb selle kaudu kindlaks kulude summa, mis hüvitatakse asjaomase aasta ELi eelarvest. See, et liikmesriigid võivad hiljem teha nõuetele vastavust käsitlevate otsuste kaudu finantskorrektsioone, ei sea raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist käsitleva otsuse rolli kahtluse alla. Raamatupidamisaruande lisas avaldatakse kulude summa, mida EL selliste nõuetele vastavust käsitlevate otsuste alusel tõenäoliselt ei rahasta.

⁽¹³⁾ Vt 2006. aasta aastaaruande punkt 5.61, 2007. aasta aastaaruande punkt 5.44 ja 2008. aasta aastaaruande punkt 5.56.

⁽¹⁴⁾ Vt 2002. aasta aastaaruande punktid 1.10 ja 1.11; 2003. aasta aastaaruande punkt 1.11; 2004. aasta aastaaruande punktid 1.12 ja 1.13; 2005. aasta aastaaruande punkt 1.57; 2006. aasta aastaaruande punkt 1.34 ja 2007. aasta aastaaruande punkt 1.28.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.19. Arvestades tagasinõudmis- ja finantskorrektsiooni-mehhanismide keerukust, neis käsitletavate elementide erinevust ja vajadust esitada teave läbipaistval ja ühtlustatud viisil (vt ka punktid 1.37–1.50), peaks komisjon täiustama oma finantsaruandluse juhiseid tulu kajastamise ja tingimuslike varade kohta, et kehtestada arvestus- ja andmete esitamise nõuded.

Galileo varade üleandmine

1.20. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühise määrusega⁽¹⁵⁾ anti 2008. aasta juulis kõik Galileo programmi raames loodud, arendatud või omandatud varad ametlikult liidu omandisse. Sõlmitud üleandmislepinguid ei ole aga veel täiel määral täidetud. Kõiki praeguseks kantud kulusid (ca 2 000 miljonit eurot) käsitletakse teadusuuringutega seotud kuludena. 2009. aasta bilanssi see ei mõjuta, kuid komisjon peaks jätkama jõupingutusi tagamaks, et kogu vajalik teave oleks varade üleandmise hetkel kättesaadav, et tagada varade mõjus kaitse.

Tehingute korrektsus ja süsteemide mõjus*Kinnitava avalduse erihinnangute ülesehitus*

1.21. Kontrollikoda esitab erihinnangud 2. peatükis tulude kohta ja 3.–9. peatükis tegevuspõhisel eelarvestamisel põhinevate poliitikavaldkondade rühmade kohta (vt **tabel 1.1**). Iga erihinnang sisaldab sissejuhatust, tehingute korrektsust ja süsteemide mõjusust puudutavaid leide ja järeldusi ning varasemate tähelepanekute põhjal võetud meetmeid.

KOMISJONI VASTUSED

1.19. Komisjon järgib oma raamatupidamiseeskirjades, eeskätt eeskirjades 2, 4 ja 10, sätestatud avalikustamismõndeid.

Rahvusvahelistes standardites puuduvad üldised juhised sellise spetsiifilise, raamatupidamisega mitteseotud avalikustamise kohta. Sellest hoolimata on komisjon kontrollikoja märkusi arvesse võttes asjaomase teabe esitamist parandanud.

1.20. Loodavate varade üleandmine ei alga kavakohaselt enne orbiidi kontrollimise etapi lõpetamist, mis peaks toimuma 2012. aastal. Komisjon teeb juba tihedat koostööd Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA), et tagada sujuva üleandmise kindlustamiseks kogu vajaliku raamatupidamisalase ja tehnilise teabe kättesaadavus varade üleandmise ajal.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 683/2008, 9. juuli 2008, Euroopa satelliitnavigatsiooni programmide (EGNOS ja Galileo) rakendamise jätkamise kohta (ELT L 196, 24.7.2008, lk 1).

Tabel 1.1 – Kulutuste jagunemine 2009. aastal aastaaruande peatükkide kaupa

(miljonit eurot)

Jaod (J) ja jaotised (JT) ⁽¹⁾ vastavad 2009. aasta eelarve liigendusele ja on rühmitatud kontrollikoja aastaaruande peatükkide kaupa	2009. aastal tehtud masked ⁽²⁾ ⁽³⁾
Aastaaruande peatükid	
Põllumajandus ja loodusvarad	56 318
Põllumajandus ja maaelu areng (JT.05)	
Keskkond (JT.07)	
Kalandus ja merendus (JT.11)	
Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)	
Ühtekuuluvus	35 467
Tööhõive ja sotsiaalküsimused (JT.04)	
Regionaalpoliitika (JT.13)	
Teadusuuringud, energeetika ja transport	7 966
Teadusuuringud (JT.08)	
Energeetika ja transport (JT.06)	
Infoühiskond ja meedia (JT.09)	
Otsene teadustegevus (JT.10)	
Välisabi, areng ja laienemine	6 596
Välissuhted (JT.19)	
Areng ja suhted AKV riikidega (JT.21)	
Laienemine (JT.22)	
Humanitaarabi (JT.23)	
Haridus ja kodakondsus	2 153
Haridus ja kultuur (JT.15)	
Teabevahetus (JT.16)	
Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala (JT.18)	
Majandus- ja rahandusvaldkond	732
Majandus- ja rahandusvaldkond (JT.01)	
Ettevõtlus (JT.02)	
Konkurents (JT.03)	
Siseturg (JT.12)	
Kaubandus (JT.20)	
Halduskulud	9 129
Parlament (J. I)	
Nõukogu (J. II)	
Komisjon (J. III)	
Euroopa Kohus (J. IV)	
Kontrollikoda (J. V)	
Majandus- ja Sotsiaalkomitee (J. VI)	
Regioonide Komitee (J. VII)	
Euroopa Ombudsman (J. VIII)	
Euroopa Andmekaitseinspektor (J. IX)	
Kokku	118 361

⁽¹⁾ Üldeelarve III jao eelarvejaotisi 14 ja 24–31, mis on peamiselt seotud halduskuludega, käsitletakse 9. peatüki Euroopa Komisjoni puudutavas osas.⁽²⁾ Halduskulusid ei näidata koos vastava poliitikavaldkondade rühmaga, vaid käsitletakse eraldi pealkirja all. See põhjustab erinevusi 3.–8. peatükis toodud summadest.⁽³⁾ Iga poliitikavaldkondade rühma puhul auditeeritud kulutusi täpsustatakse 3.–8. peatüki osas „Auditi ulatus ja lähenemisviis“.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Eelarveaasta 2009 auditileiud

1.22. Tulude⁽¹⁶⁾ (117 285 miljonit eurot), kõigi poliitika-valdkondade rühmade kulukohustuste ning haldus- ja muude kulude (9 129 miljonit eurot) poliitikavaldkondade rühma maksete puhul on kontrollikoja hinnangul vigade finantsmõju kogusummadest alla 2 % (vt **tabel 1.2**) ning järelevalve- ja kontrollisüsteemid mõjusad (vt ka punktid 2.33–2.38 ja 9.28–9.29).

1.23. Põllumajanduse ja loodusvarade (56 318 miljonit eurot), teadusuuringute, energeetika ja transpordi (7 966 miljonit eurot), välisabi, arengukoostöö ja laienemise (6 596 miljonit eurot) ning hariduse ja kodakondsuse (2 153 miljonit eurot⁽¹⁷⁾) poliitikavaldkondade rühmade puhul on kontrollikoja hinnangul kõige tõenäolisem veamäär vahemikus 2–5 % tehtud maksetest, kuid ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma (tõendatud kulusid hüvitatud 23 081 miljoni euro väärtuses) kõige tõenäolisem veamäär on üle 5 % (vt punktid 3.70, 4.34, 5.45, 6.51 ja 7.18 ning **tabel 1.2**). Nende poliitikavaldkondade rühmade⁽¹⁸⁾ järelevalve- ja kontrollisüsteemid on kontrollikoja hinnangul osaliselt mõjusad (vt punktid 3.71–3.72, 4.36, 5.46–5.48, 6.52 ja 7.19).

1.23. Põllumajanduse ja loodusvarade puhul on komisjon seisukohal, et veamäär on kontrollikoja osutatud vahemiku alumises osas, kinnitades seega varasemate aastate tulemusi. Kontrollikoja tuvastatud ohud on komisjonile teada ja ta tegeleb nendega; seda tõendavad põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi iga-aastases tegevusaruandes esitatud reservatsioonid.

Lisaks sellele tagab vastavuskontroll, et ELi eelarvega seotud ohtudega tegeletakse piisavalt. Hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma kohta märgib komisjon, et raamatupidamiskontode sulgemisel on veamäär veidi üle 2 %.

Eelmaksete kuhjumise vältimiseks oma bilansis tegi komisjon 2010. aasta mais finantsmääruse muutmise ettepaneku, et tagada ettemaksete ja vahemaksete õigeaegsem kontrollimine ning heakskiitmine.

Teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitikavaldkondade rühma puhul tervitab komisjon positiivset suundumust kontrollikoja täheldatud vigade arvu vähenemises. See tulemus on kooskõlas komisjoni enda leidudega.

Välisabi, arengukoostööd ja laienemist hõlmava poliitikavaldkondade rühma puhul tervitab komisjon selliste tehingute sageduse suurenemist võrreldes 2008. ja 2007. aasta andmetega, mis kontrollikoja hinnangu kohaselt on täiesti korrektsed (83 %).

Ühtekuuluvuse valdkonnas täheldati veamäära olulist vähenemist võrreldes eelmiste aastatega. Nagu kontrollikoja aruande lisas 4.1 märgiti, vähenes vigade sagedus ka eelmisel kolmel aastal – kontrollikoja 2007. aasta aruandes nimetatud 54 protsendilt 36 protsendile käesoleval aastal (vt ka vastused punktidele 1.26 ja 4.34).

⁽¹⁶⁾ Tulude auditi ulatuse kohta vt punktid 2.7–2.14.

⁽¹⁷⁾ Sellest 1 881 miljonit eurot on seotud ettemaksetega ja 272 miljonit eurot vahe- ja lõppmaksetega. Viimased puudutavad sulgemisi ja tasaarveldusi, mis on seotud kuludega summas 1 399 miljonit eurot, mille aluseks olevad tegevused/projektid käivitati enamasti 2004. ja 2005. aastal, kuid kiideti komisjoni poolt heaks alles 2009. aastal (vt punktid 7.8 ja 7.19).

⁽¹⁸⁾ Ühtekuuluvuse rühma puhul on suurem osa süsteeme puudutatavast tööst seotud uue perioodiga ning seisnes süsteemide nõuetele vastavuse kontrollimises. Töö põhjal anti hinnang „pooleldi vastavuses”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.24. Majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma (732 miljonit eurot) kõige tõenäolisem veamäär on kontrollikoja hinnangul alla 2 % kogumaksetest (vt punkt 8.30 ja **tabel 1.2**) ning järelevalve- ja kontrollisüsteemid osaliselt mõjusad (vt punkt 8.31).

1.25. Kontrollikoja hinnangul on maksed tervikuna oluliselt vigadest mõjutatud (kontrollikoja hinnanguline kõige tõenäolisem veamäär on vahemikus 2–5 %) ning maksete järelevalve- ja kontrollisüsteemid üldiselt osaliselt mõjusad.

KOMISJONI VASTUSED

1.25. Komisjon tervitab seda üldhinnangut. Ta märgib, et kõigi peatükkide kohta arvatud üldine veamäär on viimastel aastatel, sealhulgas 2009. aastal, oluliselt vähenenud. Komisjon jätkab oma püüdlusi, et vähendada vigadest mõjutatud tehingute arvu.

Tabel 1.2 – Kokkuvõte 2009. aasta leidudest tehingute korrektsuse kohta

Erihinnangud	Tulud või tegevuskulud (miljonit eurot)	Aastaruande punktid	Järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimine	Veamäära vahemik
Tulud	117 285	2.33-2.34		
Põllumajandus ja loodusvarad	56 318	3.71-3.73		
Ühtekuuluvus	35 467	4.34-4.36	(¹)	(²)
Teadusuuringud, energeetika ja transport	7 966	5.45-5.46		
Välisabi, areng ja laienemine	6 596	6.51-6.52		
Haridus ja kodakondsus	2 153	7.18-7.19	(³)	
Majandus- ja rahandusvaldkond	732	8.30-8.31		
Haldus- ja muud kulud	9 129	9.28-9.29		

Eeltoodud tabelis esitatakse vastavates peatükkides ära toodud järelevalve- ja kontrollisüsteemide üldhinnangute kokkuvõte ja antakse ülevaade kontrollikoja substantiivse kontrollimise tulemustest. Tabelis tuuakse välja põhielemendid, kuid selles pole võimalik esitada kõiki asjakohaseid üksikasju (eelkõige järelevalve- ja kontrollisüsteemide puudusi ja vealiike). Üksikasjadega saab tutvuda aruande osas, kus käsitletakse kontrollikoja auditi lähenemisviisi aluseks olevat metoodikat (vt **lisa 1.1**, punktid 3–18).

Selgitus:

Järelevalve- ja kontrollisüsteemide toimimine

	Mõjus
	Osaliselt mõjus (⁴)
	Ei ole mõjus

Veamäära vahemik (⁵)

	Alla 2 % (allpool olulisuse läve)
	Vahemikus 2–5 %
	Üle 5 %

(¹) Suurem osa süsteemidele keskendunud tööst on seotud uue perioodiga ja seisnes süsteemide õiguslikele nõuetele vastavuse kontrollimises. Töö tulemusel anti hinnang „osaliselt vastavuses“ (vt punkt 4.36).

(²) Vahe- ja lõppmaksed, millega hüvitati kinnitatud kulud summas 23 081 miljonit eurot (vt punkt 4.15).

(³) Järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamiseks vaadati läbi komisjoni programmide ja projektide lõpetamise süsteem (vt punkt 7.19).

(⁴) Süsteemid liigitatakse „osaliselt mõjusaks“, kui hinnangu kohaselt mõned kontrollivahendid töötavad asjakohaselt, teised aga mitte. Sellest tulenevalt ei pruugi nad tervikuna tagada raamatupidamise aastaruande aluseks olevate tehingute veamäära piiramist vastuvõetavale tasemele.

(⁵) Kontrollikoda on jaganud veamäära (vt **lisa 1.1**, punktid 8–12) kolme suurusjärku. Neid suurusjärke ei saa tõlgendada usaldusvahemikuna (statistilises mõttes).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Võrdlus eelmiste aastate tulemustega

1.26. Kontrollikoja auditi tulemused näitavad, et võrreldes 2008. aastaga on kontrollikoja hinnanguline kõige tõenäolisem veamäär põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma maksete puhul kasvanud ⁽¹⁹⁾ ning ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma maksete puhul oluliselt alanenud ⁽²⁰⁾. Kokkuvõttes kinnitab see kontrollikoja hinnangulise kõige tõenäolisema veamäära jätkuvat alanemist viimastel aastatel maksete puhul tervikuna.

1.26. Komisjon tervitab kontrollikoja positiivset hinnangut üldise olukorra paranemisele aastate jooksul. Veamäära suur vähenemine ühtekuuluvuse valdkonnas 2009. aastal ületab väikest suurenemist põllumajanduse valdkonnas ja üldine olukord on sellest tulenevalt palju parem.

Põllumajanduse ja loodusvarade puhul leiab komisjon, et veamäär kõigub jätkuvalt 2 % ümber. Ühtekuuluvuse valdkonnas tundub, et vea alampiiri vähenemine 11 protsendilt 3 protsendile kinnitab ajavahemiku 2007–2013 õigusraamistikus tugevdatud kontrollisätete tõhusust ning komisjoni järelevalvefunktsiooni, sealhulgas maksete peatamise ja finantskorrektsioonide menetluste tugevdamisele suunatud komisjoni 2008. aasta tegevuskava esimest mõju. Maksete peatamine võib viidata kompromissile eelarve täielikul täitmisel.

Komisjon jätkab oma püüdlusi, et tagada veamäära edasine vähenemine.

Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus*Aasta tegevusaruanded ja peadirektorite avaldused*

1.27. Kõik peadirektorid teatasid oma aasta tegevusaruandes, et nad on saanud piisava kindluse selle kohta, et neile eraldatud ressursse kasutati selleks ettenähtud eesmärkidel ning nende kehtestatud sisekontrollid tagasid tehingute korrektsuse. 2009. aastal avalduse esitanud peamistest peadirektoraatidest ja talitustest oli siiski 13 esitanud ühe või enama reservatsiooni, mis suuremalt jaolt viitavad alustehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seonduvatele puudustele ⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ Vt käesoleva aruande punktid 3.18–3.19 ja **lisa 3.1** „Põllumajanduse ja loodusvarade valdkonna tehingute kontrolli tulemused” ning 2008. aasta aastaaruande punktid 5.13–5.14 ja lisa 5.1 osa 1 „Tehingute valimipõhise kontrollimise põhiosad”.

⁽²⁰⁾ Vt käesoleva aruande punktid 4.17–4.19 ja **lisa 4.1** „Ühtekuuluvusvaldkonna tehingute kontrolli tulemused” ning 2008. aasta aastaaruande punktid 6.16–6.17 ja lisa 6.1 osa 1 „Tehingute valimipõhise kontrollimise põhiosad”.

⁽²¹⁾ Reservatsioonide koguarv tõusis 2009. aastal 15-lt (2008) 20-le.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.28. Kontrollikoda leidis, et peadirektorite avaldused ja aasta tegevusaruanded annavad finantsjuhtimisele õiglase hinnangu üksnes seoses tulude valdkonna tehingute korrektsusega ning järgmiste poliitikavaldkondade rühmadega: ühtekuuluvus; teadusuuringud, energeetika ja transport; haridus ja kodakondsus; majandus- ja rahandusküsimused ning haldus- ja muud kulud (vt punktid 2.32, 4.33, 5.44, 7.17, 8.29 ja 9.11). Välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühmale andsid humanitaarabi, laienemise ja välistegevuse peadirektoraadid õiglase hinnangu (vt punkt 6.49); koostöotalituse EuropeAid peadirektoraat andis aga tehingute korrektsusega seotud finantsjuhtimisele ainult osaliselt õiglase hinnangu (vt punkt 6.50). Põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma puhul leidis kontrollikoda, et peadirektorite avaldused ja aasta tegevusaruanded annavad tehingute korrektsust puudutavale finantsjuhtimisele ainult osaliselt õiglase hinnangu (vt punktid 3.66–3.69).

Komisjoni koondaruanne

1.29. Koondaruande vastuvõtmisega võtab komisjon poliitilise vastutuse⁽²²⁾ peadirektorite poolt teostatava Euroopa Liidu eelarve täitmise rakendamise eest⁽²³⁾. Kõnealune koondaruanne on esimene, mis võeti vastu praeguse komisjoni volituste ajal. Komisjon tõdeb, et „selleks et tagada tehingute seaduslikkus ja korrektsus ning saada selle alusel märkusteta kinnitav avaldus”, jätkas komisjon 2009. aastal kontrollimehhanismide tõhustamist, saavutades selles positiivseid tulemusi.

1.30. Komisjon tunnistab, et teatavaid valdkondi on vaja täiustada, ja pakub probleemide lahendamiseks välja muu hulgas järgmised meetmed:

- rahastamiskavade ülesehituse edasine täiustamine, et tugevdada haldus- ja kontrollimehhanisme;
- toetuskavade täiendav lihtsustamine, mis ei takistaks poliitikaeesmärkide saavutamist;
- asjakohaste võrdlusarvude kehtestamine komisjoni riskijuhtimise hindamiseks (aktsepteeritavad riskimäärad), milles on täielikult arvestatud kontrollidega seotud kulusid ja neist saadavat kasu;
- aastakokkuvõtete tähelepanelik jälgimine, et neil oleks kinnitava avalduse saamisel senisest suurem roll;
- iga-aastaste tegevusaruannete edasine täiustamine, kuna tegevusaruanded on komisjoni kõrgema juhtkonna jaoks peamine vahend, mille kaudu antakse aru volinike kolleegiumile, ning on peamiseks aluseks kinnitava avalduse andmisel.

KOMISJONI VASTUSED

1.28. Komisjon väljendab heameelt oma talituste iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteedile antud hinnangu paranemise üle.

Samal ajal kui kontrollikoda avaldab igal aastal auditi järeldusotsuse raamatupidamiskontode aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, keskendub peadirektori arvamus sellele, kas raha on kasutatud ettenähtud eesmärgil, võttes arvesse kontrolli mitmeaastast kestust ning selle tõhusust vigade avastamisel ja parandamisel. Peadirektorid esitavad juhtkonna arvamus, mis põhineb teabel, mis hõlmab komisjoni auditeid, kontrollikoja aruandeid ja tähelepanekuid ning vajaduse korral liikmesriikide kontrollide tulemusi.

Vt ka komisjoni vastused sektoreid käsitlevates peatükkides.

⁽²²⁾ Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 317.

⁽²³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale „Komisjoni 2009. aasta haldustegevuse koondaruanne”, KOM(2010) 281 lõplik, 2.6.2010.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.31. Järgmised kontrollikoja poolt varem täheldatud probleemid on jäänud lahendusetä:

- mitmes valdkonnas tuleks reservatsioonide ulatust või katvust laiendada (vt punktid 3.67–3.68, 6.50 ning **lisa 3.3** ja **lisa 6.3**) ⁽²⁴⁾;

- liikmesriikide andmed tagasimaksenõuete ja tühistamiste kohta puuduvad täielikult või osaliselt (vt punktid 1.16, 3.54 ja 4.31) ⁽²⁵⁾;

- finantskorrektsioonimehhanismid ei ole veel täiel määral mõjusad (vt punktid 1.37–1.50) ⁽²⁶⁾.

KOMISJONI VASTUSED

1.31.

- Komisjoni kohustus (finantsmääruse artikli 28a alusel) on seada sisse kulutõhusad kontrollisüsteemid, st süsteemid, mille raames „toimub õige kontroll õigel ajal”. Iga-aastaste tegevusaruannete kinnitavates avaldustes võetakse arvesse selliste süsteemide suutlikkust avastada ja parandada programmi kestel vigu, et vähendada avastamata jääkviga programmitöö perioodi lõpus. Nagu märgiti regionaalpoliitika peadirektori 2009. aasta tegevusaruandes, näitas ERFi programmitöö perioodi 1994–1999 analüüs, et avastamata vigade oht on oluliselt vähenenud.

Komisjon on väljendanud rahulolu, et volitatud eelarvevahendite käsutajate koostatud tegevuskavad on puuduste kõrvaldamiseks ja tuvastatud ohtude vähendamiseks piisavad.

Põllumajanduse valdkonnaga seoses leiab komisjon, et põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektori 2009. aasta tegevusaruandes 2. telje alla kuuluvate maaelu arengu meetmete ning Bulgaaria ja Rumeenia ühtsete haldus- ja kontrollisüsteemidega seoses esitatud reservatsioonid on ammendavad ja et nende võimalikku mõju on asjakohaselt kajastatud nimetatud aruande punktides 3.2.1 ja 3.2.2. Kreeka puhul õigustasid eelmistel aastatel esitatud reservatsiooni asjaolud, mis võivad kahjustada komisjoni mainet ja mis tulenesid ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi ebapiisavast rakendamisest Kreekas, mitte puudustest tulevast finantsriskist ELi eelarvele, mis on alati olnud kaetud Kreekale vastavuskontrolli abil määratud finantskorrektsioonidega. Reservatsiooni tühistamine oli täiesti õigustatud, kuna Kreeka täitis oma tegevuskava, mis nägi ette puuduste kõrvaldamise 2008. aasta lõpuks, ning ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi tõhusat toimimist kontrollitakse järjepidevalt.

Välisabi, arengukoostöö ja laienemise valdkondade puhul tervitab komisjon kontrollikoja kinnitust, et kõik sellesse poliitikavaldkondade rühma kuuluvad peadirektoraadid on parandanud oma iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud andmete täpsust (vt punkt 6.51).

Komisjon leiab, et peadirektorid esitasid oma 2009. aasta tegevusaruannetes reservatsioonid või jätsid need esitamata kooskõlas komisjoni sisesuunistega, ning reservatsioonides käsitleti nõuetekohaselt programmide loomupäraseid riske.

- Põllumajanduse kohta vt vastus punktile 1.17.
- Ühtekuuluvuse kohta vt vastused punktidele 1.16.
- Vt vastused punktidele 1.38–1.50.

⁽²⁴⁾ Vt ka 2008. aasta aastaaruande punkt 2.15.

⁽²⁵⁾ Vt ka 2008. aasta aastaaruande punktid 1.16–1.17.

⁽²⁶⁾ Vt ka 2008. aasta aastaaruande punkt 2.17.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tagasinõude- ja parandusmehhanismid*Sissejuhatus*

1.32. ELi eelarve täitmisel peab komisjon tagama mõjusa ja tõhusa sisekontrolli, et saavutada järgmised eesmärgid: aruandluse usaldusväärsus, varade ja teabe säilivuse tagamine, pettuste ja rikkumiste ennetamine ja tuvastamine ning tehingute korrektsusega seotud riskide haldamine, võttes arvesse programmide mitmeaastast iseloomu ja asjaomaste maksete laadi ⁽²⁷⁾.

1.33. Komisjonil on lõppvastutus selle tagamisel, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid annavad piisava kindluse selle kohta, et vigu raamatupidamisaruannete aluseks olevates tehingutes ennetatakse või need tuvastatakse ja korrigeeritakse. Samuti on komisjoni ülesanne tagada, et komisjoni enda juhtkonnale, sidusrühmadele ja välisaudiitoritele on kättesaadav usaldusväärne teave.

1.34. Valesti makstud summad nõutakse tagasi ⁽²⁸⁾. Tegelikuses:

- saab komisjon toetusesaajatelt maksed tagasi nõuda ainult neil juhtudel, mil ta haldab kulusid otse (nt suurema osa teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitikavaldkondade rühma kulude puhul).
- kulude puhul, mida hallatakse koostöös liikmesriikidega (nt suurem osa põllumajanduse ja loodusvarade ning ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühmade kuludest), decentraliseeritud halduse abil (nt hariduse ja kodakondsuse poliitika valdkondade rühm), on vastutus valesti makstud summade tagasinõudmise eest delegeeritud liikmesriikidele või kolmandatele riikidele. Ühiselt hallatavate kulude puhul (nt humanitaarabi valdkond) sätestatakse korrigeerimis- mehhanismid rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud lepingutes. Juhtudel, kui ELi kuluprogrammide eeskirju on valesti kohaldatud, võib siiski ka komisjon finantskorrektsioone teha (vt punkt 1.40).

1.32. Komisjon peab tagama tõhusa ja mõjusa sisekontrolli ning leiab, et nii tagasimaksed kui ka finantskorrektsioonid aitavad kaitsta liidu finantshuve (vt vastus punktile 1.50).

1.34.

- Komisjon on teinud suuri jõupingutusi, et parandada tagasimakseid ning liikmesriikide poolt ühtekuuluvusprogrammidesse ülekantud tühistatud toetusi käsitlevate andmete kvaliteeti, kontrollides andmeid ning tehes finantskorrektsioonide registreerimise ja aruandlussüsteemide kohapealseid auditeid liikmesriikides. Aastatel 2008 ja 2009 kontrollis komisjon süsteeme 19 liikmesriigis. Üldiselt ei ole nende süsteemide toimimine kõigis liikmesriikides veel täiesti usaldusväärne, kuid tõendid viitavad sellele, et süsteemide kvaliteet paraneb ja eelmiste aastatega võrreldes võib täheldada teatavaid edusamme. Komisjon on sõnastanud asjakohased soovitusel ja tagab nende soovitusel järgimise kontrolli. Ta tagab, et ajavahemiku 2000–2006 programmide lõpetamisel on teave täielik.

Ajavahemiku 2007–2013 jaoks on olemas tagasimaksete aruande esitamise tüüpimenetlus ja komisjon eeldab, et see aruandlusmenetlus parandab veelgi tema käsutuses oleva teabe kvaliteeti. Samuti nõutakse liikmesriikidelt ELi audititest tulenevate finantskorrektsioonide eristamist.

⁽²⁷⁾ Finantsmääruse artikkel 28a.

⁽²⁸⁾ Finantsmääruse artikli 71 lõige 3.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.35. Kontrollikoja audit on mitmel aastal keskendunud sellele, kuidas komisjon oma järelevalvefunktsiooni täidab ning mainitud korrektsioonimehhanisme rakendab. Samuti on kontrollikoda uurinud, mil määral esitavad riiklikud ametiasutused ja rahvusvahelised organisatsioonid komisjonile tehtud finantskorrektsioonide ja tagasimaksenõuete kohta paikapidavat teavet.

1.36. Kontrollikoda on korduvalt märkinud, et andmed selle kohta, mil määral saab järelevalve- ja kontrollisüsteemide abil korrektsioone teha, on liikmesriikide tasemel paranenud, kuid ei ole veel usaldusväärsed ja täielikud, eriti ühtekuuluvuse valdkonnas⁽²⁹⁾. Komisjon esitab siiski oma tegevuse kohta usaldusväärsed andmeid. Alates 2005. aasta eelarvele heakskiidu andmise menetlusest on Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni ja liikmesriike üles kutsunud tegema vajalikke täiendusi olemasoleva teabe täielikkuse ja täpsuse tagamiseks, eesmärgiga esitada usaldusväärset tõendusmaterjali, mille põhjal kontrollikoda saaks hinnata ELi kulutuste mitmeaastaste korrektsioonimehhanismide mõjust.

Komisjoni poolt koos 2009. aasta raamatupidamise aastaaruandega esitatud teave

1.37. 2009. aasta raamatupidamise aastaaruande lisades on komisjon eelkirjeldatud tähelepanekutele vastanud, esitades varasemast täpsemat teavet tagasimaksenõuete ja finantskorrektsioonide kohta⁽³⁰⁾. Komisjon on teabe liigitanud vastavalt sellele, millisesse etappi on tagasinõudmis- või finantskorrektsiooni tegemise menetlus jõudnud („pooleli”, „kinnitatud” või „lõpule viidud” – vt punkt 1.42); samuti vastavalt kuluvaldkonnale; programmiperioodile, kui see on asjakohane; ja mõnel juhul vastavalt asjassepuutuvatele liikmesriikidele.

KOMISJONI VASTUSED

1.36. Kontrollikoda on oma 2005. aasta aruandest alates tunnistanud konsolideeritud raamatupidamisaruannete lisades tagasimaksete kohta avaldatud teabe kvaliteedi ja ulatuse järkjärgulist paranemist. Komisjon on sisse seadnud enda kontrollitegevusel põhinevate finantskorrektsioonide kohta usaldusväärsete andmete esitamise korra, nagu kontrollikoda märkis oma 2008. aasta aruandes (punkt 1.16).

Ühtekuuluvuse valdkonnas ja liikmesriikide poolt pärast nende kontrolli- ja audititegevust tehtud finantskorrektsioonide puhul sõltub komisjon liikmesriikide esitatud teabe kvaliteedist.

Komisjon on teinud viimastel aastatel märkimisväärsed jõupingutusi, et parandada tagasimaksete ning liikmesriikide poolt ühtekuuluvusprogrammidesse ülekantud tühistatud toetusi käsitlevate andmete kvaliteeti. Ta on nõudnud, et liikmesriigid esitaksid tühistatud toetuste ja tagasimaksete kohta kumulatiivseid ja aastaandmeid, kuigi see läheb õigusnormidest kaugemale. Samuti on ta suhteliselt heade tulemustega kontrollinud kohapeal liikmesriikide korrektsioonide registreerimise ja aruandlussüsteeme. Täiustamisvajaduse kindlakstegemise korral on komisjon sõnastanud asjakohased soovitusel ja tagab nende soovitude järgimise kontrolli.

⁽²⁹⁾ Üldine tähelepanek mitmesuguste võlgnevuste kohta 2002., 2003. ja 2004. aasta aastaaruannetes. Eritähelepanekud 2005. aasta aastaaruande punktides 6.36–6.41, 2006. aasta aastaaruande punktides 2.26–2.30, 2007. aasta aastaaruande punktides 1.29–1.31 ja 7.39 ning 2008. aasta aastaaruande punktides 1.16–1.17 ja punktis 2.16(c).

⁽³⁰⁾ Vt Euroopa Liidu eelarveaasta 2009 raamatupidamise aastaaruanne – finantsaruannete lisa 6.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.38. Kontrollikoja tervitab mainitud teabe esitamist, kuid soovib siiski märkida, et liikmesriikide poolt ühtekuuluvuse kohta esitatud andmete ja summade esituslaadi ning järjepidevusega seotud puudused tuleb lahendada ja et esitatud teabe tõlgendamisse tuleb hoolikalt suhtuda (vt ka punktid 1.14–1.19 ja alljärgnev).

Korrektsoonimehhanismide erinev rõhuasetus ja mõju

1.39. Valesti makstud summade tagasinõudmine ELi kuluprogrammide toetusesaajatelt ja muud finantskorrektsioonid erinevad üksteisest oluliselt oma rõhuasetuse ja mõju poolest. Tagasimaksenõuetega korrigeeritakse eeskirjade vastaselt tehtud kulutusi: põhimõtteliselt maksavad valesti makstud summad tagasi toetusesaajad, mistõttu võib tagasinõudmist käsitleda kui teatavat vigade parandamise mehhanismi ⁽³¹⁾.

1.40. Finantskorrektsioonid (sealhulgas põllumajanduskulude kontrollimine ja heakskiitmine) on aga peamiselt suunatud juhtimissüsteemide puudustele. Nendega tühistatakse toetused liikmesriikidele või kolmandatele riikidele, kes ei suuda tagada ELi eeskirjade õiget kohaldamist. Selliste korrektsoonide finantstagajärjed jäävad tavaliselt vastava riigi maksu- maksjate, mitte valesti kohaldatud kuluprogrammist toetust saanute kanda. Finantskorrektsioonid aitavad kaitsta ELi finantshuve, kuid neid ei saa ei teoorias ega praktikas pidada vahendiks, mille abil korrigeerida valesti tehtud üksikmakseid.

KOMISJONI VASTUSED

1.38. Konsolideeritud raamatupidamisaruande lisa 6 on 2009. aasta aruande puhul läbi vaadatud. Komisjon on andmete esitust parandanud, et vastata sidusrühmade nõudmistele.

1.39. Komisjon on kohustatud järgima erinevaid korrektsoonide tegemise tavasid, mida näevad ette erinevad õiguslikud alused ja haldusviisid. Eelarve täitmise korral koostöös liikmesriikidega on peamine vastutus selgelt liikmesriikidel ja komisjonil on õigus teha finantskorrektsioone üksnes juhul, kui liikmesriigid on jätnud võtmata üksikute või süsteemsete puuduste kõrvaldamiseks vajalikud meetmed. Seda selgitatakse konsolideeritud raamatupidamisaruande lisas 6.

1.40. Ühtekuuluvuse puhul on finantskorrektsioon mehhanism, mis on mõeldud sellise põhjendamatu kulu korrigeerimiseks, mida EL rahastab ja mis avaldab seega ELi eelarvele negatiivset mõju.

Liikmesriigid peaksid alusetult makstud summad abisaajatelt tagasi nõudma. Tagasimakse saavutatakse selliselt, et abisaaja maksab asjaomased summad tagasi või tagasimaksmisele kuuluvad summad tasaarveldatakse samale abisaajale tulevikus tehtavate maksetega.

Kui ELi kontrolli tulemusena tehakse kindlaks abisaajale alusetult makstud summad, peab liikmesriik algatama asjaomase abisaaja vastu sissenõudmismenetlust. Isegi kui abisaajale ei saa tagasimakse- nõuet esitada, sest finantskorrektsioon on seotud üksnes liikmesriigi haldus- ja kontrollisüsteemi puudustega, mitte alusetult makstud summadega, on need korrektsoonid siiski oluline vahend, mille abil täiustada liikmesriigi süsteemi ja seega ennetada alusetute maksete tegemist abisaajatele või avastada alusetult makstud summad ja need tagasi nõuda.

Põllumajanduses on vastavuskontrolli eesmärk jätta ELi vahenditest rahastamata kulud, mida ei ole tehtud kooskõlas ELi eeskirjadega. See ei ole siiski mehhanism, mille abil tagasi nõuda abisaajale tehtud alusetud maksed – viimane on finantsmääruse artikli 53b lõike 2 punktis c ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikli 9 lõike 1 punkti a alapunktis iii määratletud põhimõtte kohaselt, millega nähakse ette eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega, ainult liikmesriikide kohustus.

Komisjon leiab seepärast, et teatavaid finantskorrektsioone saab käsitleda vigade parandamise mehhanismina, kuivõrd asjaomased summad nõutakse lõplikelt abisaajatelt tagasi.

⁽³¹⁾ Põllumajanduses kohaldatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1290/2005 (ELT L 209, 11.8.2005, lk 1). Selle kohaselt nõutakse 50 % kõigist põhjendamatu makstud summadest, mida liikmesriigid ei ole abisaajatelt nelja (kohtumenetluse puhul kaheksa) aasta jooksul tagasi saanud, automaatselt sisse riigi eelarvest (nn 50/50-reegel) (vt punktid 3.50 ja 3.51). Liikmesriigid on kohustatud tagasinõudmisprotsessi jätkama ja kandma tagasimakstud summad ELi eelarvesse.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.41. Ehkki komisjon teeb finantsaruannete lisades vahet tagasimaksenõuetel ja finantskorrektsioonidel, ei too ta muudes dokumentides, nagu näiteks koondaruandes, piisavalt selgelt välja nende kahe mehhanismi erinevusi. Peaaegu 90 % komisjoni esitatud 2009. aasta kinnitatud summadest (ca 2 900 miljonit eurot 3 319 miljoni euro suurusest kogusummast) ja peaaegu 80 % lõpuleviidud korrektsioonidest (ca 1 400 miljonit eurot 1 843 miljoni euro suurusest kogusummast) on seotud finantskorrektsioonidega, mille kulud kannavad tavaliselt riikide maksumaksjad, kuid neid selgitavad kommentaarid on mõnikord sõnastatud nii, nagu oleksid need täielikult või peamiselt tagasimaksenõuded.

Korrektsioonimehhanismide eri etapid

1.42. Komisjon esitab andmed protsessi kolme põhietapi kohta:

- Korrektsioon on **pooleli**, kui tagasimaksenõude või finantskorrektsiooni kindlaksmääramine ja heakskiitmine on alles käimas (nt õigus- või ärakuulamismenetluse kaudu komisjonis ja/või liikmesriigis).
- Korrektsioon on **kinnitatud / vastav otsus tehtud**, kui tagasimaksenõude või finantskorrektsiooni summa on kindlaks määratud ja heakskiidetud (nt komisjoni otsusega või liikmesriigiga sõlmitud lepinguga).
- Korrektsioon on **lõpule viidud**, kui tagasimaksenõude või finantskorrektsiooni summa on reaalselt tagasi saadud (nt tagasimakstav summa on komisjonile laekunud või liikmesriik on maksetaotlustest vastava summa maha arvanud).

1.43. Komisjoni teatel puudutab ühtekuuluvuse poliitika-valdkondade rühma korrektsioonimehhanismide eri etappide kohta esitatud teave üksnes neid tagasimaksenõudeid ja finantskorrektsioone, mille kohta komisjon on korralduse andnud.

KOMISJONI VASTUSED

1.41. Komisjon märgib, et kontrollikoja viidatud finantskorrektsioonide üldine osatähtsus on üldjoontes kooskõlas eelarveosaga, mida täidetakse koostöös liikmesriikidega, ning asjaoluga, et see valdkond vastutab suure osa kontrollikoja avastatud vigade eest. Kontrollikoja rõhutatud erinevusi tagasimaksete ja finantskorrektsioonide vahel on juba aruannetes kajastatud ja neid võetakse arvesse tulevastes igaaastastes tegevusaruannetes.

ELi raamatupidamise aastaaruandes kajastatakse õiglaselt komisjoni järelevalvefunktsioonist tulenevate finantskorrektsioonide summat.

Finantskorrektsioonidena kajastatud summad näitavad, et komisjon on võtnud meetmeid ELi eelarve kaitsmiseks alusetult makstud summade eest. Märkuste eesmärk on selgitada menetlust, mida komisjon seda tehes kasutab. Asjaomased summad nõutakse lõpuks abisaajatelt tagasi liikmesriikide algatatud sissenõudmismenetluste kaudu, kuna liikmesriikide huvides on need summad võimalikult kiiresti tagasi nõuda.

Komisjon viitab ka oma vastustele, mille ta andis punktidele 1.36 ja 1.40.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.44. Seoses eelmainituga juhitakse tähelepanu asjaolule, et ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma puhul viidi ainult 20 protsenti (476 miljonit eurot) 2009. aastal kinnitatud korrektsioonidest (2 411 miljonit eurot) lõpule samal aastal. Kui see lisada lõpuleviimata korrektsioonidele, mis pärinevad varasematest aastatest, on 2009. aasta lõpu seisuga lõpuleviimata korrektsioonide summa kokku 2 332 miljonit eurot. Juhul, kui liikmesriigid ei esita järgmistel aastatel täiendavaid kuludeklaratsioone, viiakse järelejäänud korrektsioonid lõpule alles programmide sulgemisel ⁽³²⁾.

KOMISJONI VASTUSED

1.44. Raamatupidamise aastaaruandes esitatakse üksikasjalik teave kinnitatud, tehtud ja tulevaste finantskorrektsioonide kohta ning selgitatakse põhjuseid, miks tuleb teha veel olulisi korrektsioone.

Nagu kontrollikoda õigesti märgib, tehakse viimastest aastatest tulevavad finantskorrektsioonid peamiselt programmi lõpetamisel, kui on saavutatud õigusnormides sätestatud vahemaksete ülempiir. Programmi käigus kinnitatud finantskorrektsioone võib teha ka järgnevate maksenõuete kaudu. Seepärast on teataval aastal kinnitatud finantskorrektsioonide summat ja samal aastal tehtud finantskorrektsioonide summat raske otseselt seostada.

Üldiselt tehakse programmi käigus kinnitatud finantskorrektsioonid järgnevate maksenõuete kaudu. Kuna enamiku ajavahemikuga 2000–2006 seotud programmide puhul võib olla maksete ülempiir juba saavutatud, on vältimatu, et abikõlbmatute kulude mahaarvamist kajastatakse üksnes lõpetamisdokumentides, mille liikmesriik peab esitama 2010. aastal.

Niipea kui komisjon saab tõendusmaterjali korrektsiooni tegemise kohta abikõlbmatute kulude mahaarvamise näol lõppmaksest, kajastab ta selle tehtud finantskorrektsioonina. Üksikasjalik teave finantskorrektsioonide tegemise kohta on esitatud konsolideeritud raamatupidamisaruande lisas 6.

Isegi kui komisjoni raamatupidamissüsteemis ei saa jälgida kõiki üksikuid finantskorrektsioone, vaid üksnes selliseid, mis avaldavad ELi toetusele finantsmõju, kajastatakse finantskorrektsioonid tehtud korrektsioonidena komisjoni 2010. aasta aruandes, kui on tõendatud, et need tehti 2010. aastal.

Asjaomaste korrektsioonide iseloomu ja/või suuruse tõttu on need arvud eri programmide ja fondide puhul väga erinevad.

⁽³²⁾ 2009. aastal oli enamiku programmiperioodi 2000–2006 rakenduskavade puhul juba saavutatud piirmäär, mille kohaselt tuleb 95 % kuludest deklareerida enne programmi sulgemist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Korrektsoonimehhanismide mõju kohta aastate lõikes ei ole saadaval usaldusväärset teavet

1.45. Kui korrektsoonimehhanismide varasema mõju kohta oleks saadaval usaldusväärset teavet, oleks põhimõtteliselt võimalik prognoosida samade mehhanismide kohaldamise tõenäolist mõju tulevikus. Mõnikord on ka väärtalt oletatud, et tagasimaksenõudeid ja korrektsoone võib kontrollikoja veaprognosidega võrrelda või nende alusel koguni ellu viia.

1.46. Korrektsoonimehhanismide mõju kohta aastate lõikes aga usaldusväärset teavet saadaval ei ole. Finantsaruannete lisades ei ole tagasinõutud summad süstemaatiliselt aastatega seotud, ja mõnel juhul on eelnenud aastate kuhjunud korrektsoonid kindlaks määratud ja kirjendatud parajasti käimasoleval eelarveaastal.

KOMISJONI VASTUSED

1.45. Komisjon on märganud, et kontrollikoja aastaaruandes avaldatud veamäär (eriti ühtekuuluvuse puhul) on vahel teisendatud absoluutsummaks, mida on seejärel võrreldud tagasimakssete ja korrektsoonide summadega. Komisjon ei ole sellega nõus.

Komisjon on korduvalt kinnitanud, et mitmeaastaste programmide suhtes kohaldatakse mitmeaastaseid kontrollisüsteeme ja et paljud vead, mille kontrollikoda teataval aastal avastas, oleks komisjoni süsteem avastanud ja parandanud järgnevatel aastatel. Seda saab tõendada, arvutades jääkvea määrad programmi lõpetamise ajal; need on olnud madalamad kui programmi rakendamisperioodil.

Komisjon möönab, et tema enda arvutatud vea võrdlemine kontrollikoja kinnitava avalduse veamääradega, mis on seotud iga-aastase tehingute kontrolliga, ei ole lihtne.

1.46. Nagu kontrollikoda ise märkis punktis 1.44, rakendatakse enamik ühtekuuluvuse valdkonna finantskorrektsoone, mis on programmitöö perioodi 2000–2006 nii hilises etapis heaks kiidetud, programmi lõpetades, mitte aastal, millal finantskorrektsoon tehti või kinnitati. See kajastab koostöös hallatud programmide puhul korrektsoonide tegemise mitmeaastast süsteemi.

Kui liikmesriigi tasandil tehakse kindlaks kontrollisüsteemide puudused, kuid liikmesriik neid ise ei kõrvalda, võib lisaks teha kindlasummalisi korrektsoone, mis ei ole seotud konkreetse põhjendamatu kulu või konkreetse aastaga.

Seepärast ei ole finantskorrektsooni ja sellega seotud kulu aastat võimalik otseselt seostada.

Struktuurifonde rakendatakse mitmeaastase raamistiku alusel. Kui finantskorrektsooni ei ole registreeritud N aastal, registreeritakse see N+1 aastal, ilma et see mõjutaks menetluse usaldusväärsust; menetluse põhieesmärk on tagada alusetult tehtud maksete korrigeerimine. Selline aastatevaheline kompenseerimine programmitöö perioodi vältel on vajalik, et anda finantskorrektsoonide kohta õiget, läbipaistvat ja täielikku kumulatiivset teavet.

Raamatupidamisaruande lisades esitatakse sellest hoolimata teave konkreetsel aastal kinnitatud ja tehtud finantskorrektsoonide kohta, sealhulgas kumulatiivne teave.

Põllumajanduse valdkonnas (EAGF ja EAFRD) on finantskorrektsoonid seevastu seotud konkreetse aruandeaasta kuludega ja see seos avalikustatakse igas komisjoni nõuetele vastavust käsitlevas otsuses.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

1.47. Peale selle võivad paljude korrektsioonimehhanismide tsüklid vältida aastaid ning muutused tegurites, mis mõjutavad paljude järelevalve- ja kontrollisüsteemide võimet korrektsioone teha (õigus- ja organisatoorne raamistik; tagasinõudmise korra üksikasjad; projektide liik, suurus ja kestus jne) võivad mõju avaldada võimele hinnata tõenäolist mõju tulevikus.

1.48. Lõpuks tuleks meenutada, et komisjoni korrektsioonimehhanismid seisnevad enamasti teist tüüpi finantskorrektsioonides kui tagasimaksenõuded (vt punktid 1.39 ja 1.40)

Järeldus järelevalve- ja kontrollisüsteemide korrektsioonide tegemise võime kohta

1.49. Komisjon on 2009. aastal astunud samme ELi eelarve suhtes kohaldatavate korrektsioonimehhanismide kohta esitatava teabe koguse suurendamiseks ja kvaliteedi parandamiseks. Selline arengusuund on positiivne. Komisjoni esitatav teave ei ole aga veel täiesti usaldusväärne, kuna komisjon ei saa liikmesriikidelt alati usaldusväärseid andmeid. Lisaks tuleks kaaluda finantsaruandluse juhist täpsustamist seoses kajastatava teabe iseloomu ja käsitusviisiga. Mõne kuluvaldkonna kohta ei esita komisjon teavet, mis koondaks järgmisi andmeid: aasta, mil vastav makse tehti; aasta, mil sellega seotud viga avastati ning aasta, mil tulenenud finantskorrektsioon aruande lisades avaldati.

1.50. Väärtuselt kujutab suurem osa korrektsioone endast selliseid finantskorrektsioone, mis on tehtud liikmesriikide või kolmandate riikide arvel, mitte tagasimakseid neilt abisaajatelt, kellele on ELi toetust valesti makstud. Sellele vastupidiselt on kontrollikoja kontrollidega avastatud vead enamasti seotud summadega, mida abisaajad on valesti taotlenud või mis on neile valesti välja makstud. Seda arvesse võttes leiab kontrollikoda, et ei ole otstarbekas võrrelda kontrollikoja veamäärat prognoose komisjoni esitatud andmetega finantskorrektsioonide ja tagasimaksenõuete kohta.

KOMISJONI VASTUSED

1.48. Vt vastus punktile 1.39.

1.49. Vt vastused punktidele 1.19, 1.40 ja 1.46.

Maksete, vigade ja kontrollikoja soovitude kohaselt tehtud finantskorrektsioonide võrdlemine ei ole võimalik, kui kulude deklareerimise süsteem on mitmeaastase perioodi vältel kumulatiivne või kui vahel süsteeme korrigeeritakse (vt ka vastus punktile 1.50).

1.50. Otsese halduse raames parandab komisjon vigu selliselt, et esitab tagasimaksenõude (sissenõudekorraldus või järgmisest maksest mahaarvamine) või nõuab parandatud kuluaruande esitamist.

Enamikku ELi eelarvest (ligikaudu 80 %) täidetakse koostöös liikmesriikidega ja liikmesriikidel lasub esmane vastutus komisjonile deklareeritud kulude korrektsuse tagamise ning seega eeskirjade eiramise avastamise ja kõrvaldamise eest. Eelarve täitmise korral koostöös liikmesriikidega vastutab komisjon ka selle eest, et liikmesriikide ametiasutuste sisseseatud süsteemid on tõhusad; vastasel juhul võib komisjon määrata finantskorrektsioonid. Kohaldatavate õigusaktidega ettenähtud finantskorrektsioonide süsteem on seega selline, et komisjon esitab tagasimaksenõuded liikmesriikidele, kes omakorda peavad nõudma alusetult makstud summad tagasi abisaajatelt. Kui finantskorrektsioonid on seotud süsteemsete puudustega, põhinevad need siiski tavaliselt kindlatel või ekstrapoleeritud määradel, mitte abisaajate tasandil kindlakstehtud vigadel.

KOMISJONI VASTUSED

Seepärast tuleb eristada järgmist teavet:

- ELi kontrollide ja auditite järel tehtud finantskorrektsioonidega seotud teave, mis on täielik ja usaldusväärne, kuid mida süsteemsete puuduste korral ei saa otseselt seostada abisaajatele tehtud maksetes esinevate vigadega ega tingimata ka konkreetse aastaga;
- teave, mille liikmesriigid esitavad komisjonile tühistatud toetuste ja põhjendamatute kulude tagasimaksmise kohta: kui põllumajanduse valdkonnas on kättesaadav teave piisav (vt vastus punktile 1.17), siis ühtekuuluvuse valdkonnas käsitleti struktuurimeetmete valdkonna 2008. aasta tegevuskavas spetsiaalselt asjaomaste andmete kvaliteeti ja täielikkust. Selle tulemusena on 2009. aasta andmed, mille liikmesriigid esitasid komisjonile 2010. aasta esimesel poolel, kvaliteetsemad ja täielikumad.

Komisjon möönab, et finantskorrektsioonide andmete võrdlemine kontrollikoja kinnitava avalduse veamääradega, mis on asutamislepingu kohaselt seotud tehingute valimi iga-aastase kontrolliga, ei ole asjakohane. Eespool viidatud finantskorrektsioonide eri liikide tõttu ei ole ühtekuuluvuse valdkonnas võimalik finantskorrektsiooni ja sellega seotud kulu aastat otseselt seostada. Finantskorrektsioonide mõju saab siiski selgelt kindlaks teha, kui arvutada jääkvea määrad pärast programmi lõpetamist. Näiteks regionaalpoliitika peadirektoraadi tehtud ja lõplikult 2010. aasta jaanuaris valminud mittestatistiline programmide lõpetamise audiitorkontroll 1994.–1999. aasta ERFi programmide valimi üle viitab siiski sellele, et programmide lõpetamisel on pärast kõikide finantskorrektsioonide tegemist üldine vearisk oluliselt vähenenud.

Komisjon tagab liidu finantshuvide kaitse, rakendades haldus- ja kontrollisüsteeme ning menetlusi, mis on sätestatud finants- ja valdkondlikes määrustes, mille seadusandja võttis vastu, et ennetada, avastada ja parandada ELi eelarvet kahjustavaid vigu.

LISA 1.1

AUDITI LÄHENEMISVIIS JA METOODIKA

1. OSA – Auditi lähenemisviis ja metoodika seoses raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsusega

1. Selleks et otsustada, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis koosneb konsolideeritud finantsaruannetest ja konsolideeritud eelarve täitmise aruannetest, ⁽¹⁾ kajastab kõigis olulistes osades õiglaselt Euroopa Liidu finantsolukorda ning tehinguid ja rahavooge aasta lõpu seisuga, rakendatakse järgmisi hindamiskriteeriume:

- a) *seaduslikkus ja korrektsus*: aruanne on koostatud vastavalt eeskirjadele ning eelarvelised assigneeringud on kättesaadavad;
- b) *täielikkus*: perioodi kõik tulu- ja kulutehingud ning kõik varad ja kohustused (kaasa arvatud bilansivälised kirjed) on aruandes kajastatud;
- c) *tehingute tegelikkus ning varade ja kohustuste olemasolu*: iga tulu- ja kulutehing on põhjendatud sündmusega, mis kuulub vastava üksuse juurde ja vaadeldavasse perioodi; vara või kohustus eksisteeris bilansipäeval ja kuulub andmeid esitavale üksusele;
- d) *mõõtmine ja hindamine*: tulu- ja kulutehing ning vara või kohustus on kirjendatud õige väärtusega ja vastavalt konservatiivsuse põhimõttele;
- e) *teabe esitamine*: tulu- ja kulutehing, vara või kohustus on esitatud ja kirjeldatud vastavalt kohaldatavatele arvestuseeskirjadele ja normidele ning läbipaistvuse põhimõttele.

2. Audit koosneb järgmistest põhiosadest:

- a) raamatupidamisarvestuse kontrollikeskkonna ajakohastatud hindamine;
- b) peamiste arvestusmenetluste ja aasta lõpus toimuva kontode sulgemise protsessi toimivuse kontrollimine;
- c) peamiste arvestusandmete analüütiline kontroll (järjepidevus ja põhjendatus);
- d) kontode ja/või saldode analüüsimine ja vastavusse viimine;
- e) kulukohustuste, maksete ja teatud bilansikirjete substantiivne kontrollimine esindusliku valimi alusel.

2. OSA – Auditi lähenemisviis ja metoodika seoses tehingute korrektsusega

3. Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse auditeerimisel toetub kontrollikoda **kahele peamisele allikale**:

- tehingute vahetu kontrollimine, et teha otsus nende korrektsuse kohta;
- järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamine, otsustamaks, kui mõjusad on süsteemid korrektsuse tagamise seisukohast.

4. Lisaks sellele saadakse tõendusmaterjali teiste audiitorite töö tulemustest (juhul, kui need on asjakohased) ja analüüsitakse juhtkonna esitatud teavet ⁽²⁾.

Kuidas kontrollikoda tehinguid kontrollib

5. Tehingute kontrollimine põhineb **statistiliselt esinduslikul valimil**, mis moodustatakse poliitikavaldkondade rühma laekumistest (tulude puhul) või maksetest. Kontrolli põhjal saab anda statistilise hinnangu vastava kogumi tehingute korrektsuse kohta.

6. Valimi suuruse määramiseks kasutab kontrollikoda **auditi kindluse tagamise mudelit**. Selle abil hinnatakse, kui kõrge on tehingute loomupärane vearisk ning kui kõrge on risk, et järelevalve- ja kontrollisüsteemidega vigu ei ennetata, avastata ega parandata (kontrollirisk). Kui süsteemid hinnatakse kontrolli põhjal mõjusaks, võib nende abil saada osalise kindluse tehingute korrektsuse kohta. Enamasti toetub kontrollikoda tehingute vahetu kontrolli tulemustele.

⁽¹⁾ Koos lisadega.

⁽²⁾ Eelkõige komisjoni peadirektorete iga-aastased tegevusaruanded ja avaldused (vt punktid 16–17) ning koondaruanne.

7. Kontrollimine hõlmab valitud tehingute **üksikasjalikku läbivaatamist**, et välja selgitada, kas maksetaotlus või makse oli õigesti arvutatud ning on kooskõlas asjakohaste kuludis reguleerivate eeskirjade ja määrustega. Eelarvekontodele kirjendatud arvestustehingute valimi põhjal analüüsib kontrollikoda makset kuni lõpliku abisaajani (nt põllumajandus- tootja, koolituskursuse korraldaja, arenguabi projekti elluviija) ja kontrollib igal tasandil makse vastavust nõutavatele tingimustele. Tehing (ükskõik, millisel tasandil) sisaldab **viga**, kui ta on valesti arvutatud või ei vasta õiguslikule nõudele või lepingulistele sätetele.

Kuidas kontrollikoda tehingute kontrollimise tulemusi hindab ja esitab

8. Vead võivad tehingutes esineda mitmetel põhjustel ja erineval kujul, olenevalt rikkumise iseloomust ja eeskirjast või lepingulisest nõudest, mida eirati. Vead võivad seonduda maksetingimuste või muude vastavusküsimustega.

9. Kontrollikoda **liigitab viga** järgnevalt:

— kvantifitseeritavad;

— mittekvantifitseeritavad, kui ei ole võimalik välja selgitada ELi eelarvest ebakorrektselt välja makstud summa suurust või kui viga on seotud muude vastavusküsimustega ⁽³⁾;

— vastavalt vea *iseloomule*: *abikõlblikkusvead* (makse ei vasta abikõlblikkuseeskirjadele), *tõendamisvead* (selliste kulude hüvitamine, mille tekkimist ei ole tõestatud) ja *täpsusvead* (makse on valesti arvutatud).

10. Kontrollikoda väljendab vigade esinemise **sagedust** nende tehingute osakaalu kaudu valimis, mis on vigadest (nii kvantifitseeritavad kui mittekvantifitseeritavad) mõjutatud. See näitab, kui tõenäoline on vigade esinemine antud poliitika valdkondade rühmas.

11. Kontrollikoda hindab kvantifitseeritavate vigade üldist finantsmõju ja arvutab selle põhjal kõige tõenäolisema **veamäära**. Kõige tõenäolisem veamäär on jagatud kolme suurusjärku:

— alla 2 %;

— 2–5 %;

— üle 5 %.

12. Kontrollikoja poolt läbi viidud tehingute kontrolli tulemused esitatakse 2.–9. peatüki 1. lisas ja võetakse kokku **tabelis 1.2**.

Kuidas kontrollikoda süsteeme hindab ja tulemustest teavitab

13. **Järelevalve- ja kontrollisüsteemid** loob komisjon (samuti liikmes- ja abisaajariigid), et hallata riske ELi eelarvele, sealhulgas tehingute korrektsusele. Süsteemide mõjususe hindamine korrektsuse tagamise seisukohast on seetõttu üks keskseid auditimenetlusi, ning on eriti kasulik parandusettepanekute esitamiseks.

14. Iga poliitika valdkondade rühma reguleerivad paljud erinevad süsteemid, millest igaühe kontrollimiseks ja hindamiseks kulub palju aega. Seetõttu moodustab kontrollikoda igal aastal süsteemidest valimi, mida analüüsida. **Süsteemide hindamise** tulemused esitatakse tabelis pealkirjaga „Süsteemide kontrolli tulemused“, mis on ära toodud 2.–9. peatüki 2. lisas. Juhtudel, mil auditi kavandamisel ja läbiviimisel oli võimalik hinnata süsteemide mõjusust, anti süsteemidele olenevalt nende suutlikkusest maandada tehingutes esinevate vigade riski kas hinnang „mõjus“, „osaliselt mõjus“ (süsteemi mõjusat toimetust nõrgendavad mõned puudused) või „ei ole mõjus“ (puudused on ulatuslikud ja takistavad seetõttu täiel määral süsteemi mõjusat toimimist. Ülejäänud valdkondade/poliitika valdkondade rühmade süsteemide puhul hinnatakse nende vastavust õiguslikele nõuetele.

15. Piisava asjakohase auditi tõendusmaterjali saamisel esitab kontrollikoda ka järelevalve- ja kontrollisüsteemide **üldhinnangu** (mis on samuti ära toodud 2.–9. peatüki 2. lisas), kus võetakse arvesse nii hinnangut valitud süsteemidele kui tehingute kontrollimise tulemusi.

⁽³⁾ Mõnel juhul esitatakse kuluprogrammides toetusesaajatele nõudmisi, mille mittetäitmine ei mõjuta toetusesaaja õigust toetusele, vaid toob kaasa finantskorrektsiooni või trahvi. Hea näide sellest on „nõuetele vastavus“ põllumajanduse valdkonnas. Need nõudmised tulenevad õigusaktidest, mis käsitlevad keskkonnakaitset, rahvatervist, loomatervist ja taimetervist, loomade heaolu (kohustuslikud majandamisnõuded) ja põllumajandusmaa hoidmist heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes. Kui ÜPP raames makstavate otsetoetuste saaja ei täida kaasnevaid nõuetele vastavuse tingimusi, vähendatakse otsetoetusi või jäetakse need tegemata. Kui kontrollikoda avastab nõuetele vastavuse tingimuste mittetäitmise, liigitab ta vastavad vead mittekvantifitseeritavateks vigadeks, mis ei kajastu kõige tõenäolisemas veamääras.

Kuidas kontrollikoda komisjoni juhtkonna esitatud teavet hindab ja tulemustest teavitab

16. Iga peadirektoraat koostab ja avaldab iga-aastase tegevusaruande, milles kirjeldatakse poliitikaeesmärkide saavutamist ning tehingute korrektsuse ja ressursside otstarbeka kasutamise tagamiseks rakendatavaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme. Igale iga-aastasele tegevusaruandele on lisatud peadirektori avaldus muu hulgas selle kohta, mil määral on ressursse kasutatud ettenähtud eesmärkideks ja kontrollitoimingud tagavad tehingute korrektsuse⁽⁴⁾. Aruanne ja avaldus koos moodustavad sisekontrolli põhielemendi.

17. Kontrollikoda hindab iga-aastaseid tegevusaruandeid ja neile lisatud avaldusi, et otsustada, kas need kajastavad õiglaselt finantsjuhtimist seoses tehingute korrektsusega. Otsus tehakse kontrollide ja analüüside põhjal, mis sisaldavad aruannete ja avalduste võrdlemist kontrollikoja leidudega vaatlusaluses valdkonnas.

Millel kontrollikoja arvamus põhineb

18. Kontrollikoda võrdleb hinnangulist kõige tõenäolisemat veamäära 2-protsendilise olulisuse lävega, et selle ja muude tõendite põhjal otsustada, kas tehingutes esineb olulisel määral vigu. Kui vigu ei esine olulisel määral, väljastatakse märkusteta arvamus, kui tehinguid mõjutab oluline veamäär, väljastatakse vastupidine arvamus, ja kui oluline veamäär mõjutab ainult piiratud osa kogumist, väljastatakse märkustega arvamus.

⁽⁴⁾ Lisateavet toimingute kohta, samuti lingid kõige uuematele aruannetele leiab aadressilt: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/index_en.htm.

2. PEATÜKK

Tulud

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	2.1–2.14
Eelarvevaldkonna eripära	2.2–2.6
Auditi ulatus ja lähenemisviis	2.7–2.14
Traditsioonilised omavahendid	2.8–2.12
Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid	2.13–2.14
Tehingute korrektsus	2.15–2.18
Traditsioonilised omavahendid	2.16
Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid	2.17
Muud tulud	2.18
Süsteemide mõjus	2.19–2.31
Traditsioonilised omavahendid	2.20–2.24
Käibemaksupõhised omavahendid	2.25–2.26
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid	2.27–2.31
Rahvamajanduse arvepidamine liikmesriikides	2.27–2.28
Üldised ja erireservatsioonid	2.29–2.30
Rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimine liikmesriikides	2.31
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	2.32
Järeldused ja soovitus	2.33–2.39

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

2.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang tulude kohta, mis koosnevad omavahenditest ja muudest tuludest. Põhiline finantsteave tulude kohta on esitatud **tabelis 2.1**. Omavahendid on ülekaalukalt eelarveliste kulutuste peamiseks rahastamisallikaks (94,1 %).

Tabel 2.1 – Tulud – Põhiteave

(miljonites eurodes)

Eelarve- jaotis	Tululiik	Kirjeldus	Tulud 2009	%
1	Traditsioonilised omavahendid	Suhkrutootmismaks (11. peatükk)	132	0,1
		Tollimaksud (12. peatükk)	14 397	12,3
	Käibemaksupõhised omavahendid	Käibemaksupõhised ressursid jooksva eelarveaastal (13. peatükk)	13 743	11,7
	Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid	Rahvamajanduse kogutulu põhised ressursid jooksva eelarveaastal (14. peatükk)	82 413	70,3
	Eelarve tasakaalustamise korrigeerimine	Ühendkuningriigi suhtes kohaldatav korrigeerimine (15. peatükk)	– 315	– 0,3
	Rahvamajanduse kogutulu põhise iga-aastase osamakse vähendamine	Madalmaadele ja Rootsile lubatud vähendamine (16. peatükk)	4	0,0
		OMAVAHENDID KOKKU	110 373	94,1
3		Ülejäägid, saldod ja korrigeerimised	330	0,3
4		Ühenduse institutsioonide ja muude organitega seotud isikutelt laekuvad tulud	781	0,7
5		Institutsioonide haldustegevusest saadav tulu	258	0,2
6		Ühenduse kokkulepete ja programmidega seotud osa- ja tagasimaksud	4 545	3,9
7		Viivised ja trahvid	933	0,8
8		Laenuhingud	4	0,0
9		Mitmesugused tulud	61	0,1
		MUUD TULUD KOKKU	6 912	5,9
Aasta tulud kokku			117 285	100,0

Allikas: raamatupidamise aastaaruanne 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Eelarvevaldkonna eripära

2.2. Omavahendite kolm kategooriat ⁽¹⁾ on: traditsioonilised omavahendid (imporditollimaksud ja suhkrutootmismaks – traditsioonilised omavahendid), liikmesriikide kogutud käibemaksupõhised omavahendid ja liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid.

2.3. Traditsiooniliste omavahendite määramise ja kogumise tegelevad liikmesriigid. Kolmveerand neist summadest makstakse liidule, ülejäänud veerand jääb kogumiskulude katteks liikmesriigile. Kõik liikmesriigid saavad komisjonile igakuiselt määratud maksude aruande (A-konto aruanne) ja kord kvartalis aruande nende määratud maksude kohta, mida ei ole kantud A-kontole (B-konto aruanne) ⁽²⁾.

2.4. Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid on osamaksed, mis tulenevad ühtsete määrade kohaldamisest liikmesriikide ühtlustatud käibemaksu arvutusaasile või liikmesriikide rahvamajanduse kogutulule ning arvutatakse vastavalt liidu eeskirjadele.

2.5. Vastavalt otsusele 2007/436/EÜ, Euratom saavad mõned liikmesriigid ajavahemikul 2007–2013 kasu vähen datud käibemaksu sissenõudmismäärast ⁽³⁾ ja rahvamajanduse kogutulul põhinevate iga-aastaste brutomaksete vähendamisest ⁽⁴⁾. Lisaks võimaldatakse Ühendkuningriigil korrigeerida eelarvelist tasakaalustamatust („Ühendkuningriigi korrekt-sioon”), mis tähendab tema maksete vähendamist rahvamajanduse kogutulu põhistes omavahenditesse.

2.6. Rahvamajanduse kogutulu põhiseid omavahendeid kasutatakse eelarve tasakaalustamiseks. Mõne liikmesriigi rahvamajanduse kogutulu tegelikust väiksemana näitamise korral (kuigi see ei mõjuta rahvamajanduse kogutulul põhinevate omavahendite kogumahtu) suurenevad teiste liikmesriikide osamaksed senikaua, kui probleem välja selgitatakse ja lahendatakse.

⁽¹⁾ Vt nõukogu 7. juuni 2007. aasta otsus 2007/436/EÜ, Euratom Euroopa ühenduste omavahendite kohta (ELT L 163, 23.6.2007, lk 17) ja nõukogu 22. mai 2000. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000, millega rakendatakse ühenduste omavahendite süsteemi käsitlev otsus (EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1), muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 105/2009 (ELT L 36, 5.2.2009, lk 1).

⁽²⁾ Kui maksud või lõivud jäävad maksmata ja tagatist ei esitata, või kui maksud on kaetud tagatisega, kuid on vaidlustatud, võivad liikmesriigid nimetatud vahendite kättesaadavaks tegemise peatada, kirjendades need eraldi kontole (B-kontole).

⁽³⁾ Saksamaa, Madalmaad, Austria ja Rootsi.

⁽⁴⁾ Madalmaad ja Rootsi.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Auditi ulatus ja lähenemisviis

2.7. Kontrollikoja üldist auditi lähenemisviisi ja metoodikat on kirjeldatud **lisa 1.1 2. osas**. Tulude auditeerimisel kontrolliti komisjoni tasandil 62 sissenõudekorraldusest koosnevat statistiliselt esinduslikku valimit, mis valiti välja kõigi komisjoni tulude laekumist tõendavate dokumentide hulgast (vt **lisa 2.1**).

Traditsioonilised omavahendid

2.8. Kontrollikojal ei ole võimalik raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute auditiga hõlmata deklareerimata või tollijärelevalvet mitte läbinud importi.

2.9. Kontrollikoda hindas kolme liikmesriigi⁽⁵⁾ järelevalve- ja kontrollisüsteeme ning vaatas üle nende traditsiooniliste omavahendite raamatupidamissüsteemid. Samuti vaatas kontrollikoda üle tollimaksude vood nende arvutamisest kuni komisjonile deklareerimiseni selleks, et saada piisav kindlus kirjendatud summade korrektsuse kohta. Audiitorid kontrollisid kõigis kolmes liikmesriigis 30 impordideklaratsioonist koosnevat juhuvalimit.

2.10. Traditsiooniliste omavahendite valimis (vt punkt 2.7) sisaldunud viie sissenõutava summa puhul kontrollis kontrollikoda valitud kuu väljavõtete vastavust liikmesriikide arvestuskirjetele⁽⁶⁾.

2.11. Kontrollikoda hindas komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteeme, sealhulgas komisjoni kontrollkäike liikmesriikidesse. Lisaks hinnati ka ACORi⁽⁷⁾ (ühenduste omavahendite nõuandekomitee) järelevalverolli.

2.12. Kontrollikoda võttis arvesse 2008. ja 2009. aastal üheksas liikmesriigis läbi viidud impordi lihtsustatud tolliprotosedeuuride eriauditi tulemused⁽⁸⁾.

Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid

2.13. Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite aluseks on makromajanduslik statistika, mille alusandmeid ei saa otse auditeerida. Seetõttu võeti auditi lähtepunktiks komisjonile laekunud liikmesriikide arvutatud makromajanduslikud kogusummad ning hinnati komisjoni süsteeme andmete töötlemiseks kuni nende kandmiseni lõplikku raamatupidamise aastaaruandesse. Seega hõlmas kontrollikoja audit eelarve koostamist ja liikmesriikide osamaksete korrektsust.

⁽⁵⁾ Saksamaa, Iirimaa ja Läti.

⁽⁶⁾ Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Sloveenia ja Ühendkuningriik.

⁽⁷⁾ Omavahendite nõuandekomitee: muudetud määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikkel 20.

⁽⁸⁾ Belgia, Iirimaa, Prantsusmaa, Itaalia, Ungari, Madalmaad, Sloveenia, Rootsi ja Ühendkuningriik.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

2.14. Auditiga hinnati ka komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteeme, mille otstarve on anda kinnitus omavahendite arvutamise ja laekumise korrektsuse kohta. Auditiga hinnati ka ACORi ja rahvamajanduse kogutulu komitee⁽⁹⁾ rolli.

TEHINGUTE KORREKTSUS

2.15. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 2.1**.

Traditsioonilised omavahendid

2.16. Kontrollikoda leidis, et üldiselt liikmesriikide poolt komisjonile esitatud aruannetes ei esinenud olulisel määral vigu.

Käibemaksu- ja rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid

2.17. Kontrollikoja auditiga leiti, et liikmesriikide osamaksete arvutamisel ja maksmisel ei esinenud olulisel määral vigu. 2009. aasta detsembris avastas komisjon siiski vea Ühendkuningriigi 2008. ja 2009. aasta korrektsiooni esialgse prognoosi arvutamisel, mille tulemusel hinnati summad vastavalt 138 miljoni ja 458 miljoni euro võrra tegelikust suuremaks. Kuna Ühendkuningriigi 2008. aasta korrektsioon kirjendati 2009. aasta eelarvesse, siis seda rahastanud liikmesriigid tegid 2009. aastal vajalikust suurema osamakse. See korrigeeritakse alles pärast seda, kui parandatud prognoosid kirjendatakse järgmiste aastate eelarvetesse.

2.17. Komisjon andis pärast kõnealuste vigade tuvastamist neist liikmesriikidele ja kontrollikojale teada. Kõik liikmesriigid nõustuvad vajalike parandusmeetmete võtmisega läbivaatamise ja ajakohastamise rutiinsete menetluste raames.

Muud tulud

2.18. Kontrollikoda leidis, et muude tuludega seonduvates kontrollitud tehingutes ei esinenud olulisel määral vigu.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

2.19. Süsteemide kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 2.2**.

⁽⁹⁾ Nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1287/2003 artikkel 4: rahvamajanduse kogutulu määrus (ELT L 181, 19.7.2003, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Traditsioonilised omavahendid

2.20. Sarnaselt varasemate aastatega ⁽¹⁰⁾ tõstis kontrollikoda siiski esile menetluste ja süsteemidega seonduvad probleemid, mis mõjutavad B-kontodele kantud summasid ja mis tuleks lahendada. Kõnealused puudused olid seotud eelkõige maksude aeglase sissenõudmisega ja sissenõutud summade hilise kättesaadavaks tegemisega ⁽¹¹⁾ ning põhjendamatu tollimaksude mahakandmisega ⁽¹²⁾.

2.21. Kahes auditeeritud liikmesriigis ⁽¹³⁾ ei suutnud liikmesriikide ametiasutused täielikult põhjendada B-konto aruannetesse kirjendatud summasid, kuna need ei vastanud alusdokumentidele. Lisaks tuvastas kontrollikoda erinevusi nende vastavusse viimisel A-konto aruandega ⁽¹⁴⁾.

2.22. Komisjon on võtnud seisukoha, et kui ebaseaduslikult ühenduse tolliterritooriumile toodud kaup on kinni peetud, ei ole tollivõlgade kirjendamine B-konto aruandes kohustuslik. Oma 2009. aasta aprillikuu kohtuotsuses ⁽¹⁵⁾ leidis Euroopa Kohus, et tollivõlgade kustutamiseks peab kaupade kinnipidamine toimuma enne nende tolliterritooriumil asuvast esimesest tolliasutusest väljumist. Seega on kontrollikoda arvamusel, et pärast nimetatud etappi kaupade kinnipidamisel tekkinud tollivõlad tuleb kindlasti kirjendada.

2.23. Kohapealsete auditite käigus avastas kontrollikoda puudusi liikmesriikide tollijärelevalves, eelkõige seoses riskianalüüsi tegemisega, mille põhjal valitakse tolli poolt kontrollitavad ettevõtjad ja imporditavad kaubad ⁽¹⁶⁾. See suurendab ohtu, et eeskirjade eiramist ei avastata, millega võib kaasneda traditsiooniliste omavahendite vähenemine.

KOMISJONI VASTUSED

2.20. Komisjon palub asjaomastel liikmesriikidel võtta tuvastatud puudujääkide kõrvaldamiseks parandusmeetmed ning vajadusel nõuda sisse tasumisele kuuluvad nõutavast väiksemas ulatuses tasutud traditsioonilised omavahendid ja kogunenud intress.

2.21. Asjaomastel liikmesriikidel palutakse kontode aruannetesse kirjendatud summasid põhjendada, parandada kõik tuvastatud nõutavast väiksemas ulatuses tasutud traditsioonilised omavahendid ning kui need tehti kättesaadavaks hilinemisega, nõutakse intressi.

2.22. Komisjoni seisukoht põhineb määruse (EÜ) nr 2454/93 (millega rakendatakse tolliseadustikku) artiklil 867a, mille kohaselt kinnipeetud ja konfiskeeritud kaupa loetakse tolliladustusprotseduurile suunatuks. Kõnealusele tolliladustusprotseduurile suunatud kauba puhul tollivõlga ei määrata ja kontodesse neid ei kirjendata. Euroopa Kohtu 2009. aasta otsuses ei käsitletud artikli 867a asjakohasust kinnipeetud kauba tollivõla käsitlemise seisukohast ja seetõttu ootas komisjon samase kohtuasja C-230/08 tulemust. Komisjon hindab selles kohtuasjas hiljuti tehtud otsuse tulemusi ja selle alusel võetavaid meetmeid. Ajakohastatud tolliseadustiku jõustumisel kustutatakse kinnipeetud kauba tollivõlg igatahes alati, hoolimata kohast, kus kaup kinni peetakse.

2.23. Sobivatel riskianalüüsi meetoditel põhinevate tollikontrolli süsteemide loomine on liikmesriikide ülesanne. Kontrollikoja nimetatud puudusi esines kolmes liikmesriigis. Neist ühe kohta esitas kontrollikoda oma lihtsustatud menetlusi käsitlevas auditis täpselt samasugused järeldused ning komisjon jälgib võetavaid meetmeid. Ülejäänud kahes liikmesriigis on puudused seotud juhuvalimi puudumisega kontrollitavate deklaratsioonide/ettevõtjate valimise süsteemis. Neist ühes liikmesriigis on ametiasutused võtnud parandusmeetmed. Teises juhuvalimit kasutati, kuid seda ei kaasatud kontrollitavate impordideklaratsioonide/ettevõtjate valimise automaatsesse süsteemi.

⁽¹⁰⁾ Nt 2008. aasta aastaaruande punkt 4.14.

⁽¹¹⁾ Saksamaa, Iirimaa, Itaalia ja Läti.

⁽¹²⁾ Saksamaa.

⁽¹³⁾ Iirimaa ja Läti.

⁽¹⁴⁾ Iirimaa.

⁽¹⁵⁾ 2. aprilli 2009. aasta kohtuasi nr C-459/07.

⁽¹⁶⁾ Saksamaa, Iirimaa ja Läti.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

2.24. Lisaks leidis kontrollikoda oma hiljutises eriaruandes⁽¹⁷⁾ impordi lihtsustatud tolliprotseduuride kohta⁽¹⁸⁾ olulisi kontrollipuudusi kõigis kontrollitud liikmesriikides ja enamikus neist vigade suure esinemissageduse. Kui arvestada asjaolusid, et nimetatud liikmesriigid annavad rohkem kui poole kogutud traditsioonilistest omavahenditest ja ligikaudu kahe kolmandiku ELi tollideklaratsioonide puhul kasutatakse lihtsustatud tolliprotseduure, siis mõjutavad need kontrollipuudused traditsiooniliste omavahenditega seonduvaid liikmesriikide järelevalve- ja kontrollisüsteeme. See omakorda tekitab ohu, et kogutud traditsiooniliste omavahendite kogusummad võivad olla ebakorrektsed.

Käibemaksupõhised omavahendid

2.25. Käibemaksupõhiste omavahendite arvutamisel on lähtepunktiks liikmesriikides tegelikult kogutud käibemaks⁽¹⁹⁾. Septembris 2009 komisjoni poolt avaldatud käibemaksu alalaekumist kvantifitseerivas ja analüüsivas uurimuses EL 25 liikmesriikide kohta (v.a Küpros)⁽²⁰⁾ hinnatakse kumuleerunud käibemaksu laekumiste ja teoreetilise käibemaksu netokohustuse lahknevuseks ajavahemikul 2004–2006 keskmiselt 13 %. Käibemaksu alalaekumise kõrvaldamisel suureneks piiristamata käibemaksu arvestusbaasi⁽²¹⁾ kasutavate liikmesriikide käibemaksupõhine osamaks ELi eelarvesse. See vähendaks rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahendite osamakseid, kuigi see oleks eri liikmesriikide puhul erinev.

2.26. Reservatsioonide abil saab teha parandusi liikmesriikide edastatud käibemaksudeklaratsioonides kahtlusi tekitanud osadesse pärast õigusaktides sätestatud nelja-aastase tähtaja lõppemist. 2009. aastal esitati 67 ja tühistati 63 reservatsiooni. Aasta lõpu seisuga oli esitatud kokku 167 reservatsiooni (vt tabel 2.2). Kuigi kontrollikoda märkis pikaajaste käibemaksu-reservatsioonide tühistamisel paranemist, kehtis 2000. aastale eelnenud aastate kohta veel 2009. aasta lõpus 20 reservatsiooni, võrreldes 34 reservatsiooniga 2008. aasta lõpus.

2.24. Komisjon nõustub kontrollikojaga, et tollikontrolli on võimalik parandada ja see peab arenema kogemusi ja parimaid tavasid arvestades.

Komisjon on võtnud meetmeid, et liikmesriike arenevate menetluste juures abistada. Antud on üksikasjalikke suuniseid ja korraldatud koolitusi nende parimaks rakendamiseks. Tulemused vaadatakse üle 2010.–2011. aasta kontrollkäikudel. Lisaks on komisjon terve 2009.–2010. aasta jooksul korraldanud igas liikmesriigis erikontrolli, et vaadata läbi nende tollikontrolli strateegiad. Kõnealuste kontrollide ja kontrollikoja auditite tähelepanekute põhjal on komisjon juba palunud võtta parandusmeetmed. Komisjon koostab 2010. aasta jooksul liikmesriikide tollikontrollistrateegiaid käsitleva teemakohase aruande, mis hõlmab nii kontrollikoja kui ka komisjoni järeldusi. Liikmesriikidega arutatakse seda omavahendite nõuandekomitees eesmärgiga leida selles valdkonnas võimalusi parandusmeetmeteks.

2.25. Nagu kontrollikoda märgib, on aastase käibemaksubaasi arvutamise aluseks, millel omakorda fikseeritakse käibemaksupõhiste omavahendite osamaksete summa, selle ühe aasta jooksul tegelikult kogutud käibemaksu laekumiste väärtus. Ehkki käibemaksu alalaekumise vähenemise tulemusel võiksid teoreetiliselt suureneda tasutud käibemaksupõhised omavahendid, valis seadusandja meetodi, mille raames käibemaksupõhiste omavahendite igasugune suurenemine neutraliseeritaks eelarve seisukohast rahvamajanduse kogutulu põhiste omavahenditest kogutud summa vastava vähendamise.

2.26. Pikaajaste reservatsioonide tühistamiseks võetavate ennetavate meetmete kohaldamine jätkub. 2008. aastal kategoriseeris komisjon riskipõhiselt kõik pikaajased reservatsioonid ja hakkas koos asjaomaste liikmesriikidega reservatsioone tühistama, võttes arvesse kõnealuseid suhtelisi prioriteete. Strateegia hakkas vilja kandma 2009. aastal ja selle kohaldamist jätkatakse: 2010. aasta jooksul on kõige vanematest reservatsioonidest tühistatud veel seitse. Komisjon on seisukohal, et tehtud on häid edusamme. Edasised juhtkonna koosolekud toimuvad 2010.–2011. aastal.

⁽¹⁷⁾ Eriaruanne nr 1/2010.

⁽¹⁸⁾ Lihtsustatud tollideklaratsioon ja kohapeal toimuv tollivormistust kaupade laskmiseks vabasse ringlusse. Sellise tollivormistuse puhul lubatakse ettevõtjal lasta kaubad vabasse ringlusse, kui ta esitab osaliselt täidetud tollideklaratsiooni või teeb arvestuskande. Täielikult täidetud tollideklaratsioon esitatakse ja tollimaks makstakse tavaliselt järgneval kuul.

⁽¹⁹⁾ Nõukogu määruse (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 artikkel 3 (EÜT L 155, 7.6.1989, lk 9).

⁽²⁰⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_cooperation/combating_tax_fraud/reckon_report_sep2009.pdf.

⁽²¹⁾ Vastavalt otsuse 2007/436/EÜ, Euratom artikli 2 lõike 1 punktile b.

Tabel 2.2 – Käibemaksureservatsioonid seisuga 31.12.2009

Liikmesriik	Kehtivate reservatsioonide arv seisuga 31.12.2008	2009. aastal kehtestatud reservatsioonid	2009. aastal tühistatud reservatsioonid	Kehtivate reservatsioonide arv seisuga 31.12.2009	Kõige varasem aasta, mille kohta kohaldati reservatsioone 31.12.2009.
Belgia	8	0	5	3	2000
Bulgaaria	0	1	0	1	2007
Tšehhi Vabariik	8	1	0	9	2004
Taani	0	5	0	5	2004
Saksamaa	18	1	15	4	2001
Eesti	8	0	0	8	2004
Iirimaa	16	1	0	17	1998
Kreeka	10	4	3	11	1998
Hispaania	3	0	1	2	2001
Prantsusmaa	4	6	0	10	1993
Itaalia	14	2	7	9	1995
Küpros	3	1	1	3	2004
Läti	2	4	1	5	2004
Leedu	2	12	7	7	2005
Luksemburg	2	1	0	3	2004
Ungari	5	3	4	4	2004
Malta	6	4	0	10	2004
Madalmaad	5	3	1	7	2002
Rumeenia	0	0	0	0	—
Austria	11	4	10	5	2002
Poola	3	3	0	6	2004
Portugal	9	1	0	10	1996
Sloveenia	0	3	0	3	2004
Slovakkia	5	0	2	3	2004
Soome	8	4	2	10	1995
Rootsi	9	2	4	7	1995
Ühendkuningriik	4	1	0	5	1998
Kokku	163	67	63	167	

Allikas: Euroopa Komisjon.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid*Rahvamajanduse arvepidamine liikmesriikides*

2.27. Oma aruandes nõukogule (Ecofin) Kreeka riigieelarve puudujäägi ja riigivõla statistika kohta ⁽²²⁾ seadis komisjon kahtluse alla Kreeka makromajandusliku statistika kvaliteedi, sh rahvamajanduse arvepidamise statistika. Komisjon ja nõukogu seadsid kahtluse alla järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjusa toimimise Kreeka Statistikaametis, mis avaldab omavahendite arvutamiseks ka rahvamajanduse kogutulu andmed.

2.28. Oma eelmistes aastaaruannetes ⁽²³⁾ oli kontrollikoda arvamisel, et riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteemide erinevused võivad nõrgendada rahvamajanduse arvepidamise võrreldavust, usaldusväärsust ja ammendavust. Eurostat ei ole veel lõpetanud riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamist ega vastu võtnud suuniseid selliste süsteemide rakendamise kohta liikmesriikides.

Üldised ja erireservatsioonid

2.29. Kuni rahvamajanduse kogutulu ajakohastatud nimistute analüüsi tulemuste selgumiseni kehtisid 2009. aasta lõpus EL 15 liikmesriikide (ajavahemikul 2002–2006) ja EL 10 liikmesriikide (ajavahemikul 2004–2006) rahvamajanduse kogutulu andmete suhtes üldised reservatsioonid ⁽²⁴⁾.

2.30. 2009. aasta alguses olid veel aastate 1995–2001 suhtes menetluses 10 rahvamajanduse kogutulu erireservatsiooni ⁽²⁵⁾. 2009. aastal tühistas komisjon kuus Kreeka reservatsiooni, seega kehtis aasta lõpus veel neli reservatsiooni ⁽²⁶⁾.

2.27. Aruandes nimetati probleeme seoses Kreeka keskvalitsuse puudujäägi ja riigivõlga käsitlevate andmetega. Kõnealuse puudujäägi ja riigivõla kontrollimisel ilmnenu probleemide võimalikku mõju käsitlevast põhjalikust analüüsist ei ilmnenu märkimisväärset mõju rahvamajanduse kogutoodangu / rahvamajanduse kogutulu tasemele.

Kreeka on hakanud komisjoni 8. jaanuari 2010. aasta aruandes tõstatatud küsimustega tegelema, võttes vastu uue seaduse Kreeka statistikasüsteemi kohta, mis hõlmab ka uue statistikaameti (ELSTAT) loomist, et tagada statistika sõltumatus ja korrektsus.

2.28. Komisjon on seisukohal, et rahvamajanduse arvepidamise usaldusväärsus sõltub peamiselt kasutatud statistilistest allikatest ja nende meetoditest ning keskendub rahvamajanduse kogutulu andmete hindamisel kõnealuste tegurite kontrollimisele ja parandamisele. Liikmesriikide statistikaametites kasutatavad nõuetekohaselt väljatöötatud järelevalve- ja kontrollisüsteemid võivad aidata kaasa tekkivate vigade ohu tuvastamisele ja vähendamisele. Komisjon on kontrollikoja järelevalve- ja kontrollisüsteeme käsitlevaid märkusi juba arvesse võtnud viisidel, mis on nimetatud tema vastustes 2008. aasta aruande punktile 4.24. Lisaks kogus komisjon rahvamajanduse kogutulu kontrollimisel teavet liikmesriikide tavade kohta, eelkõige õpitoa jaoks, mille ta korraldas 2009. aasta detsembris. Vastavalt õpitoa eesmärkidele määratleb komisjon liikmesriikides kasutamiseks mõeldud parimad tavad ja valdkonna hindamismenetlused ning arendab neid.

2.30. Komisjon jätkab koostööd kahe riigiga, kellel on 1995.–2001. aastaks ikka veel rahvamajanduse kogutoodangu reservatsioone (Kreekal üks, Ühendkuningriigil kolm), et need reservatsioonid oleks võimalik tühistada.

⁽²²⁾ KOM(2010) 1 lõplik, 8. jaanuar 2010 ja nõukogu (Ecofin) istungi protokoll, 19. jaanuar 2010.

⁽²³⁾ 2004. aasta aruande punktid 3.47–3.49, 2005. aasta aruande punktid 4.23–4.25 ja 2008. aasta aruande punktid 4.23–4.24.

⁽²⁴⁾ Muudetud määruse (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 artikli 10 lõikes 7 sätestatakse, et pärast asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 30. septembrist ei võeta arvesse ühtegi rahvamajanduse kogutulus tehtavat muudatust, välja arvatud muudatused punktides, millest komisjon või liikmesriik on teatanud enne kõnealust kuupäeva. Neid punkte tuntakse reservatsioonidena. Üldine reservatsioon hõlmab liikmesriigi andmeid täies mahus.

⁽²⁵⁾ Erireservatsioon hõlmab rahvamajanduse kogutulu nimistu diskreetseid elemente.

⁽²⁶⁾ Need menetluses olevad Kreeka ja Ühendkuningriigiga seonduvad reservatsioonid on peamiselt seotud metoodika ja koostamisega.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimine liikmesriikides

2.31. 2009. aastal kontrollis komisjon (Eurostat) 16 liikmesriigis kohapeal riiklike statistikaametite esitatud rahvamajanduse kogutulu nimistuid⁽²⁷⁾ ja viis läbi nende otsese kontrollimise. Siiski piirdus see külastatud liikmesriikides väga väheste rahvamajanduse kogutulu komponentide otsese kontrollimisega. Vastavalt Eurostati suunistele ei loodeta sellise otsese kontrollimisega lähenemisviisi puhul teha järeltusi rahvamajanduse kogutulu kõikide osade prognooside suhtes.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

2.32. Komisjoni juhtkonna esitatud teabe analüüsi tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisas 2.3**. Kontrollikoda pöörab tähelepanu hiljutisele eriaruandele impordi lihtsustatud tolliprotseduuride kohta, mida on lähemalt kirjeldatud punktis 2.24. Komisjon peab oma 2010. aasta tegevusaruandes arvesse võtma nimetatud eriaruandes esitatud järelused koos komisjoni enda poolt tehtud lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollide leidude põhjal võetud meetmete ja liikmesriikide kontrollistrateegiaga.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

2.33. Tuginedes oma audititöö tulemustele, järeltab kontrollikoda, et:

- liikmesriikide deklaratsioonides ja traditsiooniliste omavahendite maksetes,
- liikmesriikide saadetud käibemaksu ja rahvamajanduse kogutulu andmete põhjal tehtud komisjoni arvutustes liikmesriikide osamaksete kohta ning ka
- muudes tuludes

ei esinenud 31. detsembril 2009 lõppenud aastal olulisel määral vigu.

2.34. Tuginedes oma audititöö tulemustele, järeltab kontrollikoda, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid tulude korrektsuse tagamisel mõjusad. Kontrollikoda juhib siiski tähelepanu puudustele, mis ei ole küll süsteemide mõjususe seisukohalt tervikuna olulised, kuid mille puhul tuleb võtta järgmised meetmed.

Traditsioonilised omavahendid

2.35. Kontrollikoja audititega tuvastatakse jätkuvalt probleeme seoses B-kontode kasutamisega, mistõttu soovitab kontrollikoda komisjonil jätkata jõupingutusi B-kontode korrektse kasutamise tagamiseks, eelkõige seoses tollimaksude õigeaegse määramise ja kättesaadavaks tegemisega (punkt 2.20).

KOMISJONI VASTUSED

2.31. Lisaks riikide rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimisele rahvamajanduse kogutulu nimistute hindamise küsimustiku põhjal kohaldab komisjon otsest kontrollimist. Komisjon on seisukohal, et tema poolt valitud komponentide arv oli otseseks kontrollimiseks piisav ja kooskõlas rahvamajanduse kogutulu komitee poolt heakskiidetud otsese kontrollimise suunistega.

2.32. Komisjon leidis lihtsustatud menetluste ja liikmesriikide kontrollistrateegiate kontrollimisel nõrkusi ka liikmesriikide kontrollimenetlustes ning ta jätkab kontrollikoja ja enda järeldestega seonduvate järelemeetmete võtmist. Järelemeetmete võtmise lõpuleviimisel on komisjonil hindamiseks ulatuslikum alus.

2.35. Komisjon jätkab B-kontode järjepidevat kontrollimist, et selgitada välja kõik puudused, mis võivad mõjutada traditsiooniliste omavahendite õigeaegset määramist ja kättesaadavaks tegemist.

⁽²⁷⁾ Vastavalt rahvamajanduse kogutulu määramise artiklile 3 esitavad liikmesriigid vastavalt ESA 95-le komisjonile (Eurostat) nimistu rahvamajanduse kogutulu ja selle komponentide arvutamiseks kasutatud menetlustest ja statistikast.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

2.36. Kontrollikoja lihtsustatud tolliprotseduuride kontrollide mõjusust käsitleva eriauditiga tuvastatud puuduste ja 2009. aasta muu audititöö põhjal teeb kontrollikoda järelduse, et liikmesriikide traditsiooniliste omavahendite järelevalve- ja kontrollisüsteemid on ainult osaliselt mõjusad, et tagada tollimaksude täielik ja korrektne registreerimine (punktid 2.23–2.24).

Käibemaksupõhised omavahendid

2.37. Ikka veel on pikaajaseid reservatsioone. Komisjon peaks jätkuvalt nõudma, et liikmesriigid esitaksid kiiresti vastava teabe, mis võimaldaks reservatsioonide tühistamist nii kiiresti kui võimalik ja vajalike paranduste tegemist liikmesriikide käibemaksubaasides (punkt 2.26).

Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid

2.38. Komisjon ei ole veel koostanud hindamisaruandeid liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu kohta ega esitanud erireservatsioone ajavahemikuks alates aastast 2002. Selleks peaks komisjon lõpetama rahvamajanduse kogutulu nimistute läbivaatamise, võttes arvesse riiklike statistikaametite järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamist (punktid 2.28 ja 2.31). Samuti peaks komisjon selgitama oma arvamuse ulatust, mida ta avaldab oma hinnangus liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu andmete kohta (punkt 2.31).

2.39. Eelmiste tähelepanekute põhjal võetud meetmed on esitatud **lisas 2.4**.

KOMISJONI VASTUSED

2.36. Komisjon võtab kõnealuste puuduste suhtes järelmeetmeid, mis põhinevad läbi viidud kontrollide tulemustel.

2.37. Praeguseks on 2010. aastal tühistatud veel seitse kõige pikaajsemat reservatsiooni. Edasised juhtkonna koosolekud toimuvad 2010.–2011. aastal.

2.38. Komisjon viib liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimise lõpule ja esitab hindamisaruanded 2010. aasta lõpus / 2011. aasta alguses. Komisjon on seisukohal, et tema kohaldatav lähenemisviis (rahvamajanduse kogutulu küsimustike eelkontroll, rahvamajanduse kogutulu nimistute kontrollimine, kasutades rahvamajanduse kogutulu nimistute hindamise küsimustikku, millele lisandub otsene kontroll) on liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu lõplikuks hindamiseks sobiv. Selles kontekstis on järelevalve- ja kontrollisüsteemid korraldusliku iseloomuga ega anna kindlaid tõendeid kontode usaldusväärsuse kohta, mis sõltub peamiselt kasutatavatest statistilistest allikatest ja meetoditest, ehkki järelevalve- ja kontrollisüsteemid võivad aidata leevendada rahvamajanduse arvepidamises leiduda võivate vigade ohtu.

LISA 2.1

TULUDE VALDKONNA TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

	2009				2008	2007
	Traditsioonilised omavahendid	Käibemaks/ RKT/ Ühendkuningriigi korrektsoon	Muu	Kokku		
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR						
Tehingute arv kokku (nendest):	5	43	14	62	60	66
Sissenõudekorraldused	5	43	14	62	60	66
KONTROLI TULEMUSED						
(% ja tehingute arv)						
Vigadest mõjutamata tehingud	80 % {4}	100 % {43}	86 % {12}	95 % {59}	100 %	100 %
Vigadest mõjutatud tehingud	20 % {1}	0 % {0}	14 % {2}	5 % {3}	0%	0%
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU						
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:						
< 2 %	X				X	X
2 % – 5 %						
> 5 %						

LISA 2.2

TULUDE VALDKONNA SÜSTEEMIDE KONTROLI TULEMUSED

Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Tululiik	Peamised sisekontrolliliigid (komisjon)			Põhilised sisekontrollid auditeeritud liikmesriikides
	Komisjoni kontrollid liikmesriikides	Komisjonipoolne dokumentide eelkontroll ja tulude haldamine	Komisjonipoolne reservatsioonide haldamine	
Traditsioonilised omavahendid			E/K	(¹)
Käibemaksupõhised omavahendid				E/K
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid				E/K

(¹) Traditsiooniliste omavahendite puhul võtab kontrollikoda arvesse 2009. aasta kinnitava avalduse auditi käigus leitud ja lihtsustatud tolliprotseduure käsitlevas eriaruandes nr 1/2010 esitatud puudused (punktid 2.23, 2.24 ja 2.36).

Üldine hinnang järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kehti või ei hinnata

LISA 2.3

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TULUDEGA SEONDUVA TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
Eelarve peadirektoraat	Omavahendite puhul reservatsioonideta	E/K	—	A

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

EELMISTE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Traditsioonilised omavahendid: komisjoni ja Saksamaa vahelise arutluse all olevad võimalikud maksud			
Aastaaruande 2004 punktis 3.23 märkis kontrollikoda, et 2003. aastal kõrvaldas Saksamaa 40,1 miljoni euro ulatuses kandeid oma B-kontolt, andmata selle vähendamise kohta ammendavat selgitust. 2005. aastal märkis kontrollikoda, et komisjoni ja Saksamaa vahel on jätkuvalt arutluse all 22,7 miljoni euro väärtuses võimalikke makse.	22,7 miljoni euro suurune saldo oli arutusel veel 2009. aasta lõpus.	Selleks, et lõpetada kõnealune teema, tuleks kiiresti määrata kindlaks tagasinõutavad lõppsummad.	Veel 2009. aastal pidi komisjon paluma Saksamaal esitada mõne kõnealuse tehingu kohta täiendavaid selgitusi. Pärast eeltoodud selgituste saamist järeldas komisjon, et on piisav kindlus selle kohta, et Saksamaal ei ole enam traditsioonilistel omavahenditel ja intressidel põhinevaid summasid, kuuluvaid täiendavaid summasid ning lõpetas seega kõnealuse küsimuse arutamise.
Käibemaksupõhised omavahendid: rikkumismenetlusest tingitud viivitused			
Oma aastaaruannetes 2008 ja 2007 (vastavalt punktid 4.19 ja 4.24) märkis kontrollikoda, et rikkumismenetluste kestus võib avaldada mõju käibemaksupõhistele omavahenditele.	Protsessi kiirendamiseks on komisjon muutnud oma menetlusi eesmärgiga teha otsuseid sagedamini.	2009. aastal täheldati rikkumismenetluste protsessi eri etappides viivitusi, mis võisid käibemaksupõhiste omavahendite puhul lükata edasi korrektsete summade maksmist. Kontrollikoda jääb seisukohale, et komisjon peaks rikkumisjuhtumite puhul vähendama aega, mis jääb võimalike rikkumiste registreerimise ja juhtumite Euroopa Kohtusse andmise vahele.	Komisjon kinnitab veel kord, et menetlusi on muudetud selleks, et protsessi kiirendamise eesmärgil võimaldada sagedamini otsuseid teha. Sellisel menetluse muutmisel on oma mõju, kuid läheb aega, enne kui nimetatud muutuste positiivne mõju ilmneb. Sellest hoolimata on 2008. ja 2007. aasta aastaaruannete punktides 4.19 ja 4.24 esitatud kaheksast rikkumismenetlusest suletud juba viis.

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid: andmete muutmise kord (sealhulgas Kreeka andmete muutmise järelmeetmed)			
Aastaruandes 2006 avaldas kontrollikoda tähelepanekud Kreeka rahvamajanduse kogutulu andmete kohta (4.24–4.26) ja soovitas punktis 4.32 komisjonil: a) kehtestada teabeastuskord, mis tagaks, et komisjoni ja rahvamajanduse kogutulu komiteed teavitaks eelnevalt suurematest muudatustest; b) rakendada kooskõlastatud poliitikat rahvamajanduse arvepidamise arvandmete ülevaatamisel, sh regulaarsete võrdlusuuringute tegemine;	a) Neli liikmesriiki esitasid oma suuremad muudatused 2009. aasta rahvamajanduse kogutoodangu / rahvamajanduse kogutulu küsimustikes ja kvaliteediaruannetes. Belgia ja Eesti ei saatnud ühtegi ametlikku kirja, millega oleks teatatud suurematest muudatustest rahvamajanduse arvepidamises, olgugi et Eurostat saatis neile meeldetuletused. Malta ja Läti saatsid sellekohase ametliku kirja pärast tähtaja möödumist. b) Monetaar-, finants- ja maksebilansikomitee (CMFB) 2009. aasta koosolekul tegid komisjon ja Euroopa Keskpank ettepaneku rahvamajanduse arvepidamise ja maksebilansi koostamise ühise muutmise korra kohta. CMFBi liikmed otsustasid, et liikmesriigid peavad hindama ELi kavandatud andmete muutmise korra mõju liikmesriikide statistika koostamise protsessile.	a) Mitte ühelgi juhul neljast ei rakendatud CMFB poolt koostatud suuniseid suuremate statistilistest muudatustest teavitamiseks. Eurostat peaks võtma asjakohased meetmed selleks, et tagada liikmesriikidepoolne suuniste järgimine. b) Vaatamata edusammudele peavad komisjon ja liikmesriigid tegema täiendavalt koostööd, et rakendada ühist andmete muutmise korda.	a) Komisjon (Eurostat) tuletab suuniste kohaldamise vajadust liikmesriikidele pidevalt (eelkõige rahvamajanduse kogutulu komitee kohtumistel ja kahepoolsetes kontaktide käigus) meelde. Kuigi kontrollikoja poolt märgitud 2009. aastal lõpetatud andmete muutmise juhtumite korral esitasid asjaomased liikmesriigid mõnel määral teavet rahvamajanduse kogutulu komitee kohtumiste ajal juba ette, kontrollib komisjon seda jätkuvalt ja rõhutab, et liikmesriikidepoolne kõnealuse menetluse järgimine on tähtis. b) Komisjon jätkab oma tööd ja arutelusid liikmesriikidega selleks, et rakendada ühist andmete muutmise korda ELis, võttes arvesse kontrollikoja märkuseid.

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
c) tagada, et Kreeka nimistu kontrolli tulemused tehakse kättesaadavaks piisavalt aegsasti selleks, et võimaldada parandatud andmete kasutamist eelarve-aasta 2007 raamatupidamise aastaaruandes. Oma aastaaruannetes 2007, 2008 ja 2009 märkis kontrollikoda ära komisjoni edusammud ja vajaduse teha täiendavat koostööd liikmesriikidega selleks, et rakendada eespool nimetatud soovitusi.	c) 2009. aasta juulis tühistas komisjon seitsmest Kreeka erireservatsioonist kuus.	c) Komisjon (Eurostat) peaks 2010. aastal jätkama koostööd Kreekaga selleks, et viia lõpule Kreeka ajavahemiku 1995–2001 rahvamajanduse kogutoodangu andmete kontrollimine.	c) Komisjon (Eurostat) jätkab koostööd Kreeka ametiasutustega selleks, et tühistada viimane ajavahemiku 1995–2001 kohta kehtiv rahvamajanduse kogutoodangu reservatsioon.
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid: rahvamajanduse arvepidamises esinevate ebaseaduslike tegevuste mõõtmine			
Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemis ESA95⁽¹⁾ sätestatud artiklite 1.13g ja 3.08 kohaselt nõutakse, et rahvamajanduse kogutoodangu / rahvamajanduse kogutulu mõõtmisel tuleb mõõta ka majandustehingu omadustega ebaseaduslikke tegevusi. Oma aastaaruandes 2004 (punkt 3.54 c) soovitas kontrollikoda tagada komisjonil, et kõik liikmesriigid järgiksid ESA95 ebaseaduslike tegevuste arvestamise nõudeid.	Rahvamajanduse kogutulu komitee arutas rahvamajanduse arvepidamises esinevate ebaseaduslike tegevuste mõõtmist märtsis 2004. Tõsiste probleemide tõttu suuniste määratlemisel antud valdkonnas soovitas rahvamajanduse kogutulu komitee mitte võtta kasutusele ebaseaduslikke tegevusi hõlmavaid otseseid kohandusi seni, kui paremad koostamise meetodid ja allikad on kättesaadavad. Aprillis 2008 ja aprillis 2009 kontrollis rahvamajanduse kogutulu komitee teatavat liiki ebaseaduslike tegevuste mõõtmise probleeme, mis põhinevad mõne liikmesriigi viimastel uuringutel. Komisjon (Eurostat) planeeris lõpetada hetkeolukorra ülevaate, milles antakse hinnang ebaseaduslike tegevuste hindamise kohta rahvamajanduse arvepidamises, ja teha ettepanek liikmesriikidele kavandatud suuniste kohta 2010. aastal, võttes arvesse rahvamajanduse kogutulu komitee arvamusi.	Vaatamata edusammudele rahvamajanduse arvepidamises esinevate ebaseaduslike tegevuste mõõtmisel tuleb komisjonil ja liikmesriikidel kõnealust tööd jätkata.	Rahvamajanduse kogutulu komitee arutas oma 29. aprilli 2010. aasta kohtumisel küsimusi, mis olid seotud rahvamajanduse arvepidamises tuvastatud ebaseaduslike tegevuste viimase kategooriaga. Lisaks nimetatud arutelule teeb komisjon ettepanekuid, kuidas lahendada 2011. aasta esimesel poolel rahvamajanduse arvepidamises esinevate ebaseaduslike tegevuste mõõtmisega seotud küsimusi.

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Rahvamajanduse kogutulu põhised omavahendid: kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused (FISIM)			
FISIM ehk kaudselt mõõdetavad finantsvahendusteenused on finantsasutuste teenuste osa, mida ei pakuta otsese kindla hinnaga teenuste müügina, vaid võttes laenudelt kõrgemat intressi, kui makstakse hoiustele. Kaudselt mõõdetavate finantsvahendusteenuste jaotamine ESA95-s määratleti nõukogu määruses (EÜ) nr 448/98 ⁽²⁾ ja seda rakendati alates 1. jaanuarist 2005 vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 1889/2002 ⁽³⁾. Tingimusena sätestatakse esimesena nimetatud määruse artikli 8 lõikes 1, et nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt vastu otsuse FISIMi jaotamiseks ühenduse eelarve ja omavahendite jaoks. Oma aastaaruandes 2005 (punkt 4.30 e) soovitas kontrollikoda komisjonile teha ettepanek, et omavahendite arvutamiseks kasutatud rahvamajanduse kogutulu sisaldaks ka FISIMit.	ESA95 andmete edastamisel 2008. aasta septembris/oktoobris tegid kõik liikmesriigid kättesaadavaks oma rahvamajanduse arvepidamise andmed koos FISIMi jaotamisega (suurendades liikmesriikide rahvamajanduse kogutulu keskmiselt rohkem kui 1 %). Mais 2009 tegi komisjon ettepaneku komisjoni otsuse kohta (tagasiulatava jõuga alates 1. jaanuarist 2005), milles käsitletakse FISIMi jaotamist omavahendite eesmärgil kasutatava rahvamajanduse kogutulu kindlaksmääramiseks. Nõukogu omavahendite töörühm arutas seda komisjoni ettepanekut ja tundis muret FISIMi arvutamise metoodika ja ettepaneku jõustumise aja ning tagasiulatuvuse üle. Oktoobris 2009 tegi eesistujariik muudetud ettepaneku selle kohta, et nõukogu otsus jõustuks 1. jaanuaril 2010. Märtsis 2010 võeti nõukogu otsus 2010/196/EU, Euratom ⁽⁴⁾ vastu.	Oma tulevastes auditites teostab kontrollikoda järelkontrolli FISIMi jaotamise üle omavahendite arvutamiseks kasutatavas rahvamajanduse kogutulus.	

⁽¹⁾ Muudetud nõukogu määrus (EÜ) nr 2223/96 (EÜT L 310, 30.11.1996, lk. 1).

⁽²⁾ EÜT L 58, 27.2.1998, lk 1.

⁽³⁾ EÜT L 286, 24.10.2002, lk 11.

⁽⁴⁾ ELT L 87, 7.4.2010, lk 31.

3. PEATÜKK

Põllumajandus ja loodusvarad

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	3.1–3.17
Poliitikavaldkonna eritunnused	3.3–3.16
Auditi ulatus ja lähenemisviis	3.17
Tehingute seaduslikkus	3.18–3.26
Põllumajandus ja maaelu areng	3.20–3.23
Keskkond, kalandus ja merendus ning tervise- ja tarbijakaitse	3.24–3.26
Süsteemide mõjus	3.27–3.64
Põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikavaldkond	3.27–3.61
Tehingute korrektsuse süsteemid	3.27–3.49
Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	3.50–3.61
Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkonnad	3.62–3.64
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	3.65–3.69
Järeldused ja soovitus	3.70–3.77

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

3.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang põllumajanduse ja loodusvarade kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: 05 – põllumajandus ja maaelu areng, 07 – keskkond, 11 – kalandus ja merendus ning 17 – tervishoid ja tarbijakaitse. 2009. aasta tegevuste ja kulutuste põhiteave on esitatud **tabelis 3.1**.

Tabel 3.1 – Põllumajandus ja loodusvarad – põhiteave

(miljonit eurot)

Eelarve- jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2009. a. maksed	Haldamise viis
5	Põllumajandus ja maaelu areng	Halduskulud	128	Otsene tsentraliseeritud
		Sekkumine põllumajandusturgudel	7 006	Koostöös liikmesriikidega
		Otsetoetused	39 114	Koostöös liikmesriikidega
		Maaelu areng	8 738	Koostöös liikmesriikidega
		Ühinemiseelsed meetmed	254	Detsentraliseeritud
		Muu	– 31	Koostöös liikmesriikidega
		55 209		
7	Keskkond	Halduskulud	87	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	269	Otsene tsentraliseeritud / kaudne tsent- raliseeritud
		356		
11	Kalandus ja merendus	Halduskulud	39	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	553	Tsentraliseeritud / koostöös liik- mesriikidega
		592		
17	Tervise- ja tarbijakaitse	Halduskulud	111	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevuskulud	416	Otsene tsentraliseeritud / kaudne tsent- raliseeritud
		526		
Halduskulud kokku ⁽¹⁾			366	
Tegevuskulud kokku (nendest):			56 318	
– ettemaksed			518	
– vahe-/lõppmaksed			55 800	
Aasta maksed kokku			56 684	
Aasta kulukohustused kokku			62 165	

⁽¹⁾ Halduskulude auditit käsitletakse 9. peatükis.

Allikas: raamatupidamise aastaaruanne 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.2. ELi lepingu alusel kannab komisjon üldvastutust ELi eelarve täitmise eest. Peaaegu kõik põllumajandusvaldkonna kulutused tehakse jagatud halduse põhimõttel, kusjuures rakendusülesanded on delegeeritud liikmesriikidele. Teistes valdkondades kasutatakse eelarvelisi assigneeringuid otsese ja kaudse tsentraliseeritud halduse kaudu, välja arvatud Euroopa Kalandusfondi puhul, mille kulutused tehakse jagatud halduse kaudu mitmeaastaste programmidega.

Poliitikavaldkondade rühma eritunnused**Põllumajanduse ja maaelu arendamise poliitikavaldkond**

3.3. Aluslepingust tulenevad ühise põllumajanduspoliitika eesmärkidega ⁽¹⁾ soovitakse tõsta põllumajanduse tootlikkust, et seeläbi kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, stabiliseerida turud, tagada varude kättesaadavus ja mõistlikud tarbijahinnad.

3.4. ELi eelarvest rahastatakse ühise põllumajanduspoliitika kulutusi põhiliselt kahest fondist: ⁽²⁾ Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (edaspidi EAGF), millest rahastatakse täies mahus ELi otsetoetusi ning allpool selgitatud turumeetmeid, ⁽³⁾ ning Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond (edaspidi EAFRD), millest kaasrahastatakse erineval määral maaelu arengu programme.

⁽¹⁾ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 39.

⁽²⁾ Nõukogu 21. juuni 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 209, 11.8.2005, lk 1).

⁽³⁾ Välja arvatud osa meetmetest, nagu nt müügiedendusmeetmed ja koolidele puuvilja jagamise kava, mis on kaasrahastatavad.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

3.5. EAGFist rahastatud põhimeetmed on järgmised:

- otsetoetuste kava „*ühtne otsemaksete kava*” (SPS), mis võeti kasutusele, et siduda põllumajandustootjatele tehtavad maksed lahti põllumajandustootmisest („lahtisidumine”). Et saada ühtse otsemaksete kava raames toetust, peavad põllumajandustootjad kõigepealt saama toetusõigused ⁽⁴⁾. Toetusõigus ja ühe hektari suurune põllumajandustootja deklareeritud abikõlblik maatükk annavad õiguse SPSi toetuse saamiseks vähemalt 2013. aastani ⁽⁵⁾. SPSi tähtsus on kasvanud ja 2009. aastal olid kulutused sellele 28 806 miljonit eurot;
- otsetoetuste kava „*ühtne pindalatoetuse kava*” (SAPS), mille puhul makstakse ühtne summa abikõlbliku põllumajandusmaa ühe hektari kohta. SAPSi kasutatakse praegu kümnes uues liikmesriigis ⁽⁶⁾ ning 2009. aastal olid kulutused sellele 3 723 miljonit eurot;
- muud otsetoetuste kavad (toodanguga seotud toetused), mis on kavandatud eesmärgiga säilitada tootmist piirkondades, kus võidakse vastasel juhul tootmisest loobuda. Kõnealused summad, mis üldiselt vähenevad täiendavate lahtisidumiste ja teiste SPSi toetuskavadega integreerimise tõttu, moodustavad kokku 6 585 miljoni euro väärtuses kulutusi;
- *sekkumised põllumajandusturgudel*: peamised meetmed on sekkumisvarud ja eksporditoetused ning muud meetmed, nagu näiteks veini-, puu- ja juurvilja- ning toiduabiprogrammid (mis moodustasid kokku 3 988 miljonit eurot) ja suhkruvaldkonna ümberkorraldusfondi toetused (3 018 miljonit eurot).

3.5.

- Suhkruvaldkonna ümberkorraldusfondist tehtud makseid rahastati nende tootjate osamaksudest, kellel oli kvoote, millest saadav tulu on määratud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) rahastamiseks.

⁽⁴⁾ Iga põllumajandustootja toetusõiguste arv ja väärtus arvutati riiklikes ametiasutustes ühe ELi õigusaktidega ettenähtud mudeli põhjal. Ajaloolise mudeli kohaselt antakse põllumajandustootjale toetusõigused vastavalt saadud toetuse ja haritud maa-ala keskmisele suurusele võrdlusperioodil 2000–2002. Piirkondliku mudeli kohaselt on piirkonna kõigil toetusõigustel üks ja sama ühtlase määraga väärtus ja põllumajandustootjatele antakse üks toetusõigus iga abikõlbliku hektari kohta, mis on deklareeritud esimesel abitaotlemise aastal. Hübriidmudelil on kombineeritud ajalooline element ja ühtlase määraga toetuse summa ning dünaamilise hübriidmudeli korral väheneb iga aastaga ajaloolise elemendi osatähtsus, kuni mudel muutub peaaesjalikult ühtlase määraga süsteemiks.

⁽⁵⁾ Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 73/2009 artiklile 137 (ELT L 30, 31.1.2009, lk 16), käsitatakse enne 1. jaanuari 2009 põllumajandustootjatele antud toetusõigusi alates 1. jaanuarist 2010 seaduslike ja korrektsetena, välja arvatud juhtudel, kui põllumajandustootjatele on eraldatud toetusõigused faktiliselt ebakorrektsete taotluste põhjal, välja arvatud siis, kui põllumajandustootjal ei olnud mõistlikul viisil võimalik viga avastada.

⁽⁶⁾ Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Poola, Rumeenia ja Slovakkia.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.6. Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) kaasrahastatud *maaelu arengu* kulutused sisaldavad arvukatele meetmetele tehtud kulutusi, näiteks põllumajanduse keskkonnatoetuste kavad, tasandustoetus põllumajanduslikuks tootmiseks vähem soodsates piirkondades, investeeringud talumajapidamistesse ja maapiirkondade infrastruktuuri (8 992 miljonit eurot) ⁽⁷⁾. Ühise põllumajanduspoliitika „tervisekontrolli“ ⁽⁸⁾ ja Euroopa majanduse elavdamise kava ⁽⁹⁾ alusel suunati maaelu arengu kaudu täiendavaid rahalisi vahendeid selliste prioriteetide rahastamiseks nagu näiteks lairiba interneetühendus, kliimamuutused, taastuvenergia, veemajandus, bioloogiline mitmekesisus ning piimatööstuse ümberkorraldamisega seotud meetmed. Nimetatud meetmete jaoks ei ole aga 2009. aastal kulutusi tehtud.

3.7. Nõukogu määruses (EÜ) nr 1782/2003 ⁽¹⁰⁾ käsitletud EAGFi otsetoetuste kavade ja osa EAFRD toetuskavade puhul peavad ELi toetuste saajad täitma nõuetele vastavuse nõudeid. Nimetatud nõuded on seotud keskkonnaga, inimeste ja loomade tervishoiuga, taimetervisega, loomade heaoluga (kohustuslikud majandamisnõuded) ning põllumajandusmaa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidmisega (GAEC) ⁽¹¹⁾. ELi õigusaktid näevad ette, et nimetatud nõuete mittetäitmise tuvastamisel vähendatakse puuduse avastamise kalendriaastal esitatud taotluste põhjal makstud otsetoetuste summat või see tühistatakse ⁽¹²⁾. Kontrollikoja tehtavate kontrollide valimisse kuulub vaid piiratud arv nõuetele vastavuse nõudeid (vt punkti 3.17 kolmas taane). Eeskirjade rikkumise tuvastamisel klassifitseeritakse need mittekvantifitseeritavateks vigadeks ning jäetakse seetõttu veamäära arvutamisest välja.

KOMISJONI VASTUSED

3.6. Liikmesriigid hakkasid „tervisekontrollis“ ja Euroopa majanduse elavdamise kavas toodud uusi prioriteete rakendama juba 2009. aastal, kuid esitasid komisjonile kuludeklaratsiooni alles 2009. aasta lõpu seisuga, kuna programmimuudatused olid varem heaks kiitmata.

Summa (8 992 miljonit) viitab peatükkide 0504 ja 0505 maksete assigneeringutele, mis hõlmavad:

- operatiivset tehnilist abi;
- geneetiliste ressursside meetmeid;
- tagasinõudeid endistest Euroopa Põllumajanduse Tagatis- ja Arendusfondi (EAGGF) garantiiprogrammidest (EL15);
- ühinemiseelseid rahastamisvahendeid (SAPARD), mis ei ole Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) osa, vaid kuuluvad eraldiseisva eelarvejao ja ka ühe finantsperspektiivi jaotise alla.

⁽⁷⁾ Summa sisaldab nii eelmise programmiperioodi kui ka ühinemiseelsete rahastamisvahenditega seotud kulutusi.

⁽⁸⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 74/2009 (ELT L 30, 31.1.2009, lk 100).

⁽⁹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 473/2009 (ELT L 144, 9.6.2009, lk 3).

⁽¹⁰⁾ ELT L 270, 21.10.2003, lk 1.

⁽¹¹⁾ Kuigi määruse (EÜ) nr 1782/2003 IV lisa kohaselt kehtivad GAECi standardid kõikides liikmesriikides, on sama määruse III lisas ette nähtud kohustuslikud majandamisnõuded kohustuslikud vaid EL 15-s. EL 10 puhul rakendatakse kohustuslikke majandamisnõudeid osade kaupa perioodil 2009–2013 ja EL 2 puhul perioodil 2012–2014.

⁽¹²⁾ Vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 796/2004 artiklitele 66 ja 67 (ELT L 141, 30.4.2004, lk 18), võib kohustuslike majandamisnõuete või GAECi nõuete mittetäitmisega seoses tehtav vähendamise tase hooletuse korral jääda vahemikku 1–5 % ja tahtliku rikkumise korral tähendada toetuse täielikku tühistamist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.8. ELi pindalatoetust on õigus saada vaid põllumajandus- tootjatel. Põllumajandustootja on isik, kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega. Põllumajanduslik tegevus on põllumajandustoodete tootmine ja kasvatamine, põllumajandusloomade kasvatamine ning maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes (GAEC) ⁽¹³⁾. Vastavatest ELi eeskirjadest tulenevalt on toetuse saamise minimaalseks põllumajandusliku tegevuseks maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes.

3.9. Mõlema fondi kulutusi tehakse ligikaudu 80 riikliku ja piirkondliku makseasutuse kaudu. Enne, kui neil makseasutustel on võimalik taotleda oma kulutuste ELi eelarvest hüvitamist, peavad nad saama komisjoni kehtestatud kriteeriumidele vastava akrediteeringu. Nimetatud makseasutused teevad abisaajatele makseid ning enne seda peavad nad kas otse või delegeeritud asutuste kaudu veenduma abitaotluste abikõlblikkuses. Makseasutuste raamatupidamisaruandeid ja makseid kontrollivad sõltumatud auditeerimisasutused (sertifitseerimisasutused), kes esitavad komisjonile aruande järgneva aasta veebruaris.

Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkonnad

3.10. ELi keskkonnapoliitika eesmärk on aidata kaasa keskkonna ja inimtervise kvaliteedi parandamisele ning loodusvarade mõistlikule kasutamisele, sh rahvusvahelisel tasandil. Keskkonna rahastamisvahend (LIFE) ⁽¹⁴⁾ on tähtsaim vahend, mis hõlmab ELi osalust liikmesriikide projektides, mis on seotud looduse ja bioloogilise mitmekesisusega, aga ka keskkonnapoliitika, avaliku halduse, informatsiooni ja kommunikatsiooniga.

3.11. Euroopa Kalandusfond ⁽¹⁵⁾ on kalanduse ja merenduse poliitikavaldkonna põhivahend. Ühisel kalanduspoliitikal on samad eesmärgid kui ühisel põllumajanduspoliitikal (vt punkt 3.3).

3.12. Tervise- ja tarbijakaitse puhul aitab EL ühelt poolt kaasa inim-, looma- ja taimetervise kaitsele ning teiselt poolt tarbijate heaolule.

KOMISJONI VASTUSED

3.9. Vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 885/2006 artiklile 5 kontrollivad ja sertifitseerivad sertifitseerimisasutused iga-aastaselt lisaks raamatupidamise aastaaruannetele ka makseasutuste sisekontrollimenetlusi.

⁽¹³⁾ Vt määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikkel 1 ning artikli 2 punktid a ja c.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 614/2007 (ELT L 149, 9.6.2007, lk 1).

⁽¹⁵⁾ Kalanduse Arendusrahastu (FIFG) on asendatud uue programmiperioodi (2007–2013) Euroopa Kalandusfondiga – nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006 (ELT L 223, 15.8.2006, lk 1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Ettemaksed ning vahe- ja lõppmaksed

3.13. EAGFi kulutused koosnevad peamiselt liikmesriikide poolt põllumajandustootjatele ja teistele abisaajatele makstud toetuste hüvitamisest.

3.14. EAFRD ja Euroopa Kalandusfondi puhul tehti pärast programmi vastuvõtmist komisjoni poolt ettemakse, mis vastas 7 % iga programmile eraldatud ELi kaasrahastamisest ⁽¹⁶⁾. 2009. aastal tehti EAFRDst ainult vahemakseid ning Euroopa Kalandusfondi puhul sisaldasid need maksed ka ettemakseid.

3.15. Tervise- ja tarbijakaitsega seotud maksed ei sisalda ettemakseid, kuna liikmesriikidele hüvitatakse nende deklareeritud kulud. Keskkonna puhul on vastavalt toetuslepingule ette nähtud ettemakse suurusega kuni 40 % LIFE-projektile antavast ELi abist.

Eelarve täitmine

3.16. EAFRD valdkonnas tühistati 2009. aasta lõpus 1 605 miljoni euro ulatuses eelarveassigneeringuid, ⁽¹⁷⁾ eelkõige seetõttu, et liikmesriikide kulutused olid aeglustunud, tulenevalt riikliku kaasrahastamisega seotud probleemidest ning Rumeenia ja Bulgaaria puhul kogemuste puudumisest maaelu arengu programmide rakendamisel ⁽¹⁸⁾.

3.16. EAFRD 1 650 miljoni euro suuruse eelarveassigneeringu tühistamine 2009. aasta lõpus tulenes samuti paljudel juhtudel programmide hilisest esmasest heakskiitmisest. Samuti võis liikmesriikide uute projektide käivitamisel ja muudetud maaelu arenguprogrammide vastuvõtmisel tekkinud viivitusi põhjustada ka uue programmi koostamine, mis võtaks arvesse ka „tervisekontrolli“ ja Euroopa majanduse elavdamise paketti.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

3.17. Kontrollikoja üldist auditi lähenemisviisi ja metoodikat on kirjeldatud **lisa 1.1 osas 2**. Põllumajanduse ja loodusvarade poliitikavaldkondade rühma puhul juhitakse tähelepanu järgmistele punktidele:

— kontrolliti 241 maksest koosnevat valimit;

⁽¹⁶⁾ Euroopa Kalandusfondi puhul tehti teine 7 % ettemakse nõukogu määruse (EÜ) nr 744/2008 (ELT L 202, 31.7.2008, lk 1) kohaselt esitatud taotluse alusel.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi 16. detsembril 2009 vastu võetud parandus-eelarve nr 10.

⁽¹⁸⁾ Eelarvepunkt 05 04 05 01: 2009. aastal olid maksed kokku summas 8 209,4 miljonit eurot. Esialgses eelarves sisalduvad maksete assigneeringud olid kokku 9 135,3 miljonit eurot ning 2008. aastast kanti üle täiendavad 774,9 miljonit eurot.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- EAGFi puhul hõlmas järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamine valitud makseasutusi neljas SAPSi kasutavas liikmesriigis: Küpros, Läti, Leedu ja Slovakkia, ning neljas SPSi kasutavas liikmesriigis: Malta, Kreeka, Itaalia (Emilia-Romagna) ja Hispaania (Baskimaa). Malta puhul hõlmas audit veel täiendavalt pärast 2007. aastal SPSi kasutuselevõttu toimunud toetusõiguste eraldamist. *Maaelu arengu* kulutuste puhul kontrollis kontrollikoda järelevalve- ja kontrollisüsteeme Austrias, Saksamaal (Baieri liidumaa), Ühendkuningriigis (Inglismaa), Kreekas, Tšehhi Vabariigis, Rumeenias, Bulgaarias ja Prantsusmaal. *Tervise- ja tarbija-kaits*e puhul auditeeris kontrollikoda loomahaiguste likvideerimis- ja seirekavadega seotud järelevalve- ja kontrollisüsteeme;
- nõuetele vastavuse puhul piirdub kontrollikoda valdkonnaga seotud maksete kontrollimisel GAECi kohustuste kontrollimisega (minimaalne muldkate, võsastumise vältimine), mille puhul on võimalik auditikäigu ajal tõendusmaterjali koguda ja järeldusi teha. EAFRD maksete puhul kontrolliti teatavaid kohustuslikke majandamisnõudeid (põhjavee ja pinnase kaitsmine saastumise eest, loomade identifitseerimine ja heaolu). Peale selle on kontrollikoda oma ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi audite käigus analüüsinud GAECi standardite ning liikmesriikide kehtestatud kontrollisüsteemide rakendamist riiklike tasandil;
- komisjoni raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsuste aluste hindamiseks vaatas kontrollikoda läbi 54 makseasutusega seotud 60 sertifitseerimisasutuste sertifikaati ja aruannet ⁽¹⁹⁾.

TEHINGUTE SEADUSLIKKUS

3.18. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 3.1**. Nende andmete põhjal jääb kontrollikoja hinnangul põllumajanduse ja loodusvarade kõige tõenäolisem veamäär vahemikku 2–5 %.

KOMISJONI VASTUSED

3.18. Komisjoni hinnangul kinnitab vigade määr, mis viimastel aastatel võngub 2 % läheduses, eelnevatele aastatele antud üldist positiivset hinnangut.

Peale selle on oht ELi eelarvele vastavuskontrolli menetlusega piisavalt kaetud.

⁽¹⁹⁾ Kinnitava avalduse valimisse oli EAGFi puhul kaasatud 56 makseasutust ja EAFRD puhul seitse. Kolm makseasutust (EAGFi puhul kaks ja EAFRD puhul üks) ei esitanud aga õigeaegselt ei pädevate sertifitseerimisasutuste aruannet ega sertifikaati ning seetõttu ei tehtud ka kontrolli. Samal põhjusel jättis komisjon nimetatud kolme makseasutuse raamatupidamisaruanded oma otsusest välja.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

3.19. 2009. aastal kontrollitud 241 tehingust 66 (27 %) ⁽²⁰⁾ sisaldas vigu. Neist 42 (64 %) ⁽²¹⁾ tehingut sisaldas kvantifitseeritavaid vigu, mis olid eelkõige seotud abikõlblikkuse ja täpsusega. Vealiikide näited on esitatud allpool.

Põllumajandus ja maaelu areng

3.20. EAGFi puhul sisaldas valimisse sattunud 148 tehingust vigu 35 (24 %) ⁽²²⁾. Neist 24 (69 %) tehingut sisaldas kvantifitseeritavaid vigu. Maaelu arengu kulutuste puhul sisaldas valimisse kaasatud 80 tehingust vigu 25 (31 %). Neist 16 (64 %) tehingut sisaldasid kvantifitseeritavaid vigu.

3.21. Näited kontrollikoja leitud *abikõlblikkuse* vigade kohta:

3.20. Komisjon märgib, et enamik kvantifitseeritavatest vigadest on finantsseisukohast võetuna suhteliselt väikesed ning seotud peamiselt väikeste erinevustega kontrollikoja teostatud maatükkide ümbermõõtmises (vt punkti 3.22). Samuti tuvastas asjaomane liikmesriik mitu viga juba enne kontrollikoja auditeerimist.

3.21.

⁽²⁰⁾ 2008. aastal oli tehingute arv 66 (32 %).

⁽²¹⁾ 2008. aastal oli tehingute arv 45 (68 %).

⁽²²⁾ Üks valimisse kaasatud tehing oli auditi toimumise ajal vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 885/2006 (ELT L 171, 23.6.2006, lk 90) artiklile 11 tehtava nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse objektiks ning seetõttu ei olnud võimalik lõplikku hindamist teha.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

EAGFi näited

SAPSi toetust maksti abisaajale, ilma et oleks saadud tõendeid põllumajandusliku tegevusega tegelemise kohta: abisaaja, kelleks oli kohalikule omavalitsusele kuuluv osühing, esitas SAPSi raames taotluse üle 530 hektari suuruse heina- ja karjamaa jaoks toetuse saamiseks. Audiitorid ei leidnud tõendeid selle kohta, et ettevõtte oleks põllumajandusliku tegevusega – näiteks põllumajandustoodete tootmise või kasvatamisega, põllumajandusloomade kasvatamise ja pidamisega või maa heades põllumajandustingimustes hoidmisega – tegeledes kvalifitseerunud toetuse saamiseks, mille tulemusel ei olnud toetuse (30 000 eurot) maksmine õigustatud. Kontrollikoja arvates on see juhtum järjekordseks näiteks probleemist, millele kontrollikoda on juba tähelepanu juhtinud oma 2008. aasta aruandes ⁽²³⁾.

SPSi toetust maksti abisaajale, kes oli oma üüritud maatüki valesti kehva karjamaana deklareerinud. Nimetatud maatükk oli riigimaa, mida üks teine põllumajandustootja (üürileandja), kellele kohalik omavalitsus oli andnud karjatamisõigused, oli juba deklareerinud. Abisaaja oli pensionile jäänud põllumajandustootja, kes oli oma algsest põllumajandusettevõttest lahti öelnud, kuid säilitanud osa oma toetusõigustest, mille ta oli saanud määruses sätestatud nõuete näiliseks täitmiseks üürileandjaga sõlmitud kahe erilepinguga:

- mainitud karjamaast 57 hektari suuruse maatüki üürileping;
- leping (*back to back contract*), millega loovutatakse karjatamisõigused üürileandjale tagasi.

Kohalik omavalitsus ei olnud aga üürileandjale kõnealusel maatükil karjatamisõigusi andnud. Igal juhul on karjatamisõiguste edasiüürimine (täies mahus või osaliselt) selgesõnaliselt kohaliku omavalitsuse eeskirjade kohaselt keelatud.

Seega ei olnud kõnealune maatükk ei üürileandja ega abisaaja käsutuses. Selle tulemusel ei järgitud ELi õigusaktide sätteid ⁽²⁴⁾.

Kirjeldatud juhtum on kohaldatava määruse artikli 29 selge rikkumine, kuna artiklis sätestatakse, et „ei maksta toetust toetusesaajatele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on tekitanud sellise toetuse saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult”.

KOMISJONI VASTUSED

Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) näited

Füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus saada ühtset pindalatoetust (SAPS), kui nad tegelevad põllumajandusliku tegevusega või säilitavad maa head põllumajanduslikku seisundit (GAC) ⁽¹⁾. Seega ei ole spetsiifiline põllumajanduslik tegevus nõutav. Piisab, kui hüvitise saaja säilitab maa hea põllumajandusliku seisukorra (GAC).

Antud juhul ei ole tegu asjaomaste ELi eeskirjade järgimise, vaid pigem ELi seadusandja „tervisekontrolli” käigus tehtud poliitilise valikuga, millega jäetakse liikmesriikide otsustada, kas maksta otsetoetusi füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle peamine tegevusala ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle põllumajanduslik tegevus on ebaoluline. Rohkem peegeldatakse seda seisukohta ühise põllumajanduspoliitika 2013. aasta järgse reformimise kontekstis.

Maksedokumentide toimikust saadud andmed näitavad, et 2008. aasta septembris kontrollisid riigi ametiasutused hüvitise saamiseks esitatud maatükke kohapeal, hõlmates ka mõnda maatükki, mida kontrollis kontrollikoda, ning otsustasid makse tegemise üle kontrollitava maa põllumajandusliku seisukorra põhjal. 2010. aasta mais toimunud komisjoni paikvaatlus kinnitas, et põllumajandustoetust saavad maatükid on jätkuvalt heas põllumajanduslikus seisukorras.

⁽²³⁾ Oma 2008. aasta aruandes (punkt 5.17) märkis kontrollikoda, et SAPSi toetusi maksti abikõlbmatutele abisaajatele, kes ei täitnud põllumajandustootja kriteeriume, kuna ei tegelenud põllumajandusliku tegevusega. Kontrollikoda tõi näiteks juhtumi, kus kohalikud omavalitsused said kasu kohalike põllumajandustootjate poolt oma loomade karjatamiseks kasutatavate ühiste rohumaade puhul makstavatest SAPSi toetustest.

⁽²⁴⁾ Määruse (EÜ) nr 1782/2003 artikli 44 lõiked 1 ja 3.

⁽¹⁾ Vt komisjoni vastust kontrollikoja 2008. aasta aruande punktile 5.17.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.22. Enamik kvantifitseeritavatest vigadest olid täpsusvead (EAGFi puhul 87 % ja maaelu arengu puhul 81 %) ja lisaks sellele oli enamiku täpsusvigade puhul tegu abikõlbliku maa enamdeklareerimisega. Näited muude kontrollikoja leitud täpsusvigade kohta:

EAGFi näited

Ühes liikmesriigis auditeeritud 12 tehingust kahe puhul arvutati makseid andmebaasis sisalduvate ebakorrektsete toetusõiguste alusel, mille tulemusel tehti iga juhtumi puhul ligikaudu 20 % suurem makse.

Ühes teises liikmesriigis oli SPSi toetus arvutatud põllumajandustootjale antud toetusõiguste keskmise väärtuse alusel, mitte ELi õigusaktidest tulenevalt põllumajandustootja poolt tema taotluses deklareeritud toetusõiguste keskmise väärtuse alusel, mille tulemusel tehti vähemmakseid ligikaudu 20 % ulatuses.

3.23. Mittekvantifitseeritavate vigadega seoses leidis kontrollikoda nt **EAGFi** puhul, et maatükke ei olnud taotluses selgelt identifitseeritud, makseid tehti pärast ettenähtud tähtaja möödumist ning kuupäev, millest alates taotlejatel on ainuõigus taotluses esitatud maatüki kasutamisele, oli kindlaks määramata. **EAFRD** puhul täheldas kontrollikoda, et ühel juhul ei olnud täiel määral järgitud teatavaid mahepõllumundustoetuste tingimusi.

Keskkond, kalandus ja merendus ning tervise- ja tarbijakaitse

3.24. Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse puhul kontrollitud 13 tehingust sisaldas vigu 6 (46 %). Eeskirjade vastaselt tehtud kaks (33 %) tehingut sisaldas kvantifitseeritavaid vigu.

3.25. Kalanduse Arendusrahastu (FIFG) puhul leidis kontrollikoda, et osal juhtudest oli projekte lõpetatud pärast abikõlblikkuse perioodi.

KOMISJONI VASTUSED

3.22.

Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) näited

Mõlemal juhul olid riigi ametiasutused juba enne kontrollikoda avastanud, et makseid arvutatakse välja ebaõigete normide alusel ning võimalikud enammaksmised tuleb tagasi nõuda.

Komisjon avaldab kahetsust, et alamaksmisi, mis ei too ELi eelarvele kaasa mingeid kahjusid, ekstrapoleeritakse kõikidele kuludele viisil, mis suurendab üldist vigade määra, jättes seeläbi väärarvu mulje, et vigade määr on enammaksmiste indikaator.

3.23. Komisjon kontrollib süstemaatiliselt otsetoetuste maksetähtaegadest kinnipidamist ning teeb vajadusel finantskorrektsioone. Ülejäänud nimetatud vead on formaalsed ja finantstagajärgedeta.

3.24. Koostöö liikmesriikidega tehtavate maksete kohta otsust langetades ei olnud komisjon teadlik võimalikest vigadest, mida kontrollikoda oli toetuse saaja tasandil leidnud. Sellest hoolimata peab komisjon töösse rakendama kontrollikeskkonna, et tagada liikmesriikide haldus- ja kontrollisüsteemide tõhus töö ning vältida selliseid vigu edaspidi.

Võttes arvesse merenduse ja kalanduse valdkonnas toimunud tehingut, oli komisjoni vahemakse arvutus selliste maksete arvutamise suhtes kohaldatavate eeskirjade korrektne rakendus, nagu need on sätestatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 artiklis 76, milles ei lubata komisjonil omal valikul kasutada teistsugust arvutusmeetodit.

3.25. Komisjon arvestab avastatud rahastamiskõlbmatud summad maha järgmistest kulunõuetest (kui mõni on veel esitamata) või hiljemalt enne programmi sulgemist.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Näide

Riiklikud ametiasutused hüvitasid kulusid, mis tehti üheksa kuud pärast kalalaeva ehitamiseks ettenähtud tähtaega. Juriidiliselt on need kulud abikõlbmatud, kuna nimetatud tähtaega on võimalik edasi lükata ainult juhul, kui projekti ajal ilmnevad „vääramatust jõust” tulenevad asjaolud.

3.26. Kontrollikoda leidis ka mittekvantifitseeritavaid vigu.

Näited

FIFG: lõplik abisaaja deklareeris muu hulgas oma töötajatele ja masinatele tehtud kulud, mille hinnanguline väärtus oli kehtestatud müügihindade põhjal, mitte projekti rakendamise käigus tekkinud tegelike kulude põhjal. Kuna abisaaja ei suutnud tegelikke kulusid esitada, klassifitseeritakse see viga mittekvantifitseeritavaks.

SANCO: suitsetamisevastase kampaania televisioonireklaamide edastamiseks antud toetuse puhul leidis kontrollikoda, et komisjon ei olnud piisavalt kontrollinud seda, kas kõiki ostetud teenuseid ka tegelikkuses osutati.

KOMISJONI VASTUSED

Näide

Sulgemise raames võtab komisjon kõik asjakohased meetmed, et arvestada lõplikust kuluaruandest ja lõplikust maksenõudest maha rahastamiskõlbmatud maksed.

3.26.

Näited

Kalanduse Arendusrahastu (FIFG): sulgemise raames võtab komisjon kõik asjakohased meetmed, et arvestada lõplikust kuluaruandest ja lõplikust maksenõudest maha rahastamiskõlbmatud maksed.

Tervise- ja tarbijaküsimused (SANCO): komisjoni talitused teostasid teatud arvu kontrolle, mis tõendasid, et telereklaamid lasti eetrisse. Edaspidi tehakse täiendavaid kontrolle.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

Põllumajanduse ja maaelu arengu poliitikavaldkond

Tehingute korrektsuse süsteemid

3.27. Raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse tagamise peamiseks kontrollisüsteemiks on ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS) ⁽²⁵⁾.

3.28. Iga liikmesriigi IACS koosneb põllumajandusettevõtete ja abitaotluste elektroonilisest andmebaasist, põllumajanduslike maatükkide identifitseerimise ja loomade registreerimise süsteemidest toodanguga seotud toetuste puhul ning toetuse saamise õiguste registrist nendes liikmesriikides, kes rakendavad ühtset otsemaksete kava. IACS hõlmab mitut abikõlblikkuse kontrolli: kõigi taotluste halduskontroll, andmebaaside ristkontrollid, mille eesmärk on takistada ühe ja sama maatüki / ühtede ja samade loomade topeltrahastamist, ja makseasutuste kohapealsete kontrollide 5 % miinimummäär.

⁽²⁵⁾ Määrus (EÜ) nr 73/2009 ja määrus (EÜ) nr 796/2004.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

3.29. IACS hõlmab SPSi, SAPSi ning kõiki pindalaga seotud toodangust sõltuvaid toetuskavasid ja loomapidamise toetuskavasid. EAFRD ja eriti põllumajanduse keskkonna ja vähem soodsate piirkondade puhul hõlmatakse teatavad põhielemendid nagu pindala ja loomade arv IACSiga ja ülejäänud spetsiaalselt selleks välja töötatud kontrollidega ⁽²⁶⁾.

3.30. Kontrollikoda hindas EAGFi raames kaheksat IACS süsteemi ja EAFRD raames kaheksat erikontrollisüsteemi (vt punkt 3.17).

3.31. Kontrollikoja auditis käsitleti nii asjaomaste määruste järgimist kui ka raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute korrektsuse tagamise süsteemide mõjususe hindamist. Uuriti järgmisi elemente:

I) korrektsete maksete (sh andmebaaside kvaliteedi) tagamise haldusmenetlused ja -kontrollid;

II) kohapealsetel kontrollidel põhinevad kontrollisüsteemid;

III) rakendamise ning nõuetele vastavuse kontrolli süsteemid.

3.32. Kuigi IACS-süsteem on põhimõtteliselt hästi kavandatud, näitavad kontrollikoja poolt viimastel aastatel tehtud iga-aastased IACSi süsteemiauditid, et IACSi mõjusust pärssivad ebatäpseid andmeid sisaldavad andmebaasid, mittetäielikud ristkontrollid või ebakorrektsed või mittetäielikud meetmed, mis on võetud kõrvalekallete tõttu. Eelarveaastate 2006–2008 puhul uuris kontrollikoda SPSi või SAPSiga seotud IACSi süsteemide toimimist 17 liikmesriigi 20 makseasutuses ning kajastas nende tulemusi oma aastaaruannetes. Ühe makseasutuse puhul hinnati IACSi toimimine mõjusaks, 12 puhul osaliselt mõjusaks ja seitsme puhul leiti olulisi puudusi, mille tulemusel kontrollikoda järeldas, et süsteemi toimimine ei olnud mõjus.

3.31.

III) Komisjon tuletab meelde, et nõuetele vastavuse kriteeriumidest kinni pidamine ei ole rahastamiskõlblikkuse kriteerium, ning seetõttu ei hõlma nende kriteeriumide kontroll tehingute aluseks oleva teabe õiguspärasust ega korrektsust. Põllumajandusettevõtjatel, kes nimetatud kriteeriumidest kinni ei pea, on õigus saada toetust, kuid nende suhtes kehtestatakse sanktsioonid, tuginedes avastatud mittevastavuse raskusastmele, ulatusele, püsivusele ja esinemissagedusele, samuti asjaomase abisaaja hooletusele või tahtlusele.

3.32.–3.33. Komisjon jagab jätkuvalt kontrollikoja seisukohta, mille kohaselt on viimane alates 2005. aastast aastaaruannetes kinnitanud, et ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS) on üldiselt tõhus kontrollisüsteem vigade või alusetult makstavate summade ohu vähendamiseks eeldusel, et seda rakendatakse nõuetekohaselt.

IACSi tõhusust ja pidevat arengut tõendavad viimastel aastatel kõikides liikmesriikides peale Luksemburgi läbi viidud komisjoni vastavusauditite tulemused, samuti ka madal vigade määr kontrollstatistikas, mida liikmesriigid komisjonile esitavad ning mis kinnitatakse ja valideeritakse vastavates sertifitseerimisasutustes. Madalam vigade määr on kooskõlas ka kontrollikoja enda näitajaga 2008. aasta raportis.

⁽²⁶⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1975/2006, 7. detsember 2006, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.33. 2009. aastal auditeeriti kaheksat makseasutust ning kontrollikoda leidis, et maksete korrektsuse tagamise süsteemid on mõjusad ainult ühes asutuses, osaliselt mõjusad neljas asutuses ning ülejäänud kolmes asutuses ei olnud need mõjusad (Kreeka, Küpros ja Malta).

3.34. Kaheksa auditeeritud maaelu arengu järelevalve- ja kontrollisüsteemi puhul leidis kontrollikoda, et kolm rakendatud kontrollisüsteemi olid maksete korrektsuse tagamisel mõjusad ja viis vaid osaliselt mõjusad.

3.35. Kontrollikoja peamised leiud on esitatud järgnevates punktides. Süsteemide kontrolli tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 3.2**.

I) Haldusmenetlused ja kontrollid korrektsete maksete tagamiseks

3.36. Kõikide toetusetaotluste ja väljamaksetaotluste suhtes teostatakse halduskontrollid, mis hõlmavad kõiki võimalikke ja asjakohaseid haldusmeetmetega kontrollitavaid elemente⁽²⁷⁾. Halduskontrollid sisaldavad võimaluse ja vajaduse korral rist-kontrolle, muu hulgas ühtse süsteemi andmetega. Kontrollikoja auditis kontrolliti andmebaaside täielikkust ja usaldusväärsust ning samuti kõrvalekallete avastamiseks ja parandusmeetmete võtmiseks kasutatavate kontrollide piisavust. Kõige olulisemaid leitud süsteemipuudusi on kirjeldatud allpool.

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon leidis, et 2008. nõudeaastal esinesid märkimisväärsed puudused Bulgaaria ja Rumeenia ühtsete haldus- ja kontrollisüsteemide töös. Seetõttu töötasid need kaks liikmesriiki välja tegevuskavad 2009. aastaks, ning komisjon on nende järgimist hoolikalt jälginud.

Teiste liikmesriikide ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis esinevad väiksemad puudujäägid, mis ei muuda nende süsteeme ebatõhusaks, vaid pigem parandatavaks ning mille muutmiseks on nad astunud või astuvad peagi vajalikke samme.

Kõikide nende puuduste likvideerimist kontrollitakse vastavuskontrolli menetluse käigus, mis tagab, et ELi eelarvet mõjutav risk on piisavalt kaetud.

3.34. Bulgaaria ja Rumeenia maaelu arengu järelevalve- ja kontrollisüsteemi nõrkused tulenevad ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi puudustest, mille kohta on esitatud ka reservatsioon 2009. aasta põllumajanduse- ja maaelu arengu peadirektoraadi tegevuse aastaaruandes.

Komisjoni poolt 2009. aastal auditeeritud teiste liikmesriikide kontrollisüsteemid leiti olevat tõhusad. Sellest hoolimata on arenguruumi järgnevates punktides:

- põllumajandusliku keskkonna kohustusi ja nende tõendatavust hõlmava töödokumendi üldistest suunistest kinni pidamine, mis sätestab mitme kontrollivahendi kombineeritud kasutamise;
- vajalikud on jätkuvad jõupingutused lihtsate ja arusaadavate vastavuskriteeriumide loomiseks ning abisaajate teavitamiseks nende kohustustest selgel ja ühesel viisil;
- põhjaliku haldusjuhtimise rakendamine, eriti valdkondades, mis on seotud põllumajanduse keskkonnametmetega;
- kontrollaruannete kvaliteedikontrolli parandamine, et tagada kontrollide parem jälgitavus ja selged kokkuvõtted.

⁽²⁷⁾ Määruse (EÜ) nr 1975/2006 artikkel 11 ja määruse (EÜ) nr 796/2004 artikkel 24.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

EAGF

3.37. Maatükkide identifitseerimise süsteem (LPIS) on andmebaas, milles salvestatakse liikmesriigi põllumajanduslik kogupindala (võrdlusmaatükid). Kontrollikoda leidis kolme liikmesriigi LPISis olulisi puudusi, mis mõjutavad haldusalaste ristkontrollide mõjust.

Näited

LPIS-GIS tehnoloogia muudeti kohustuslikuks 2005. aastal. Kreekas ei sisaldanud LPIS-GIS kuni 2008. kohustuseaasta lõpuni (aasta 2008 k.a) graafilisi andmeid (ortofotod), mis näitaksid registreeritud võrdlusmaatükkide tegelikku abikõlblikku pindala. 2009. aasta detsembri seisuga ei toiminud LPIS-GIS vajalike ristkontrollide läbiviimiseks ikka veel täielikult.

Leedus leidis kontrollikoda, et ametivõimud ei olnud suutnud kõrvaldada abikõlbmatuid elemente maatükkidelt kogupindalaga 13 700 hektarit, mis olid LPISis registreeritud 100 % abikõlblikena.

Küprosel tehti 2008. aastal uued ortofotod ning nende analüüs. Analüüs näitas, et üle 39 000 maatüki puhul oli maakasutus muutunud ning selle tulemusel vähenes SAPSi raames abikõlblik pindala üle 7 000 hektari (ehk 5 % põllumajanduslikult pindalast). Kuigi ajakohastatud andmed olid saadaval, otsustasid Küprose ametivõimud võtta 2008. aasta maksete aluseks 2003. aasta aegunud ortofotod.

3.37. Üldiselt on maatükkide identifitseerimise süsteem (LPIS) liikmesriikides pidevas paranemises, nagu näitab ka allpool esitatud komisjoni vastus kontrollikoja osutatud näidetele. Alates 2010. nõudeaastast on liikmesriigid eelnevalt kindlaksmääratud menetluse kohaselt kohustatud läbi viima iga-aastast LPIS-GISi kvaliteedi hindamist ning kandma ette selle tulemustest ja vajadusel ka kavandatavast tegevusest olukorra parandamiseks.

Komisjon tunnistab, et 2008. nõudeaastal oli probleeme Kreeka ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga. Ent finantsrisk on piisavalt kaetud vastavuskontrolli menetlusega, mille abil on praeguseks ELi rahastusest välja jäetud või jäetakse peagi välja umbes 866 miljonit eurot.

LPIS-GIS muutus vastavalt tegevuskavale kättesaadavaks 31.12.2008 ning vastav juurutustöö tehti enne 2009. nõudeperioodi. 2009. aasta probleem oli põhjustatud põllumajandusettevõtjate maatükkide hilisest digitaliseerimisest ning senikaua on olukorra parandamiseks fikseeritud digitaliseerimisele ülemineku kuupäev.

Komisjon teostab järelkontrolli puudustele, mis on alates 2005. aastast Leedu LPIS-GISis esinenud. Leedu võimud on aga vahepeal komisjoni teavitanud, et 2009. aasta detsembris rakendasid nad LPIS-GISi parandusmeetmeid.

Komisjon on alates 2005. aastast jälginud Küprose LPIS-GISi puudusi. Ellu viidud ülesannete tulemusena võttis Küpros tarvitusele parandusmeetmed ja alates 2009. aastast loetakse riigis kasutatavat süsteemi tõhusaks. Olukorda jälgitakse vastavuskontrolli raames.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.38. Kontrollikoda leidis, et kahes liikmesriigis (Itaalia, Hispaania) ei kasutatud kõige ajakohasemaid olemasolevaid ortofotosid maksete arvutamise aluseks olevate abikõlblike pindalade piiristamiseks.

Näited

Itaalias (Emilia Romagna) ja Hispaanias (Baskimaa) ei põhine kehva karjamaa abikõlblikkumäär kõige uuematel saadaolevatel andmetel (ortofotod või paikvaatlus), vaid sellel, mida põllumajandustootja oli taotlenud enne SPSi kasutuselevõttu. Uuritud juhtudel oli nii Itaalia kui Hispaania põllumajandustootjatel lubatud kasutada vana kõrgemat abikõlblikkumäära kehva karjamaa puhul, mis viimaste ortofotode järgi näitab oluliselt madalamaid abikõlblikkumäärasid. Erinevuste tulemusel võib tekkida olukord, kus toetust antakse tegelikust abikõlblikust pindalast kuni kaks korda suurema pinna kohta.

3.39. Kontrollikoda täheldas mitmes liikmesriigis (Küpros, Kreeka, Itaalia, Slovakkia ja Leedu), et taotluste andmebaas ei võimaldanud muudatuste iseloomu ja aega ning tehtud parandusi identifitseerida. Usaldusväärse auditijälje puudumisel ei ole kontrollikojal võimalik hinnata ELi karistuste korrektset rakendamist.

Näited

Kreekas tehti enamus haldusalastest ristkontrollidest ja taotlustes sisalduvate andmete parandustest menetlusega, millel puudub auditijalg ning mille tulemusel ei rakendata karistusi. Küprosel sisaldasid paberandjal esitatud taotlused ja andmebaas vastandlikku teavet kuupäevade ja sisu kohta.

KOMISJONI VASTUSED

3.38. Tuleb rõhutada, et enne, kui uued ortofotod on süsteemis kasutamiseks „valmis”, on tarvis teha märkimisväärsel hulgal tööd. Enne kui neid saab vastastikuseks kontrollimiseks kasutada, tuleb neid töödelda, digitaliseerida ning saadud tulemuste kvaliteeti kontrollida. See võtab aega. Sellest hoolimata peab komisjon väga vajalikuks, et liikmesriigid avaldaksid oma ortofotod jätkuvalt varakult põllumajandusettevõtjatele toetuste taotlemiseks ja kontrollijatele paikvaatluste tegemiseks.

Liikmesriikidel on kohustus tagasi nõuda mis tahes varasematel aastatel välja makstud summad, kui tänu uuendatud ortofotodele avastatakse hiljem liiga suure pindala deklareerimine. Kui liikmesriik ei ole komisjoni hinnangul ELi eelarve kaitsmisel piisavalt ennetav, kontrollib ta vastavuskontrolli raames olukorda.

Itaalia on lõpetamas maatükkide identifitseerimise süsteemi täielikku uuendamist. See tähendab, et uued ortofotod hõlmavad kogu riiki, neid uuendatakse kord kolme aasta jooksul ning võrdlusmaatükke hinnatakse süstemaatiliselt, tehes vajadusel visiite ka kohapeale. Pärast uuendust avastatud liiga suure pindala deklareerimisel makstud summad nõutakse tagasi. Komisjoni hinnangul on see lähenemine oluline edasiliikumine.

Hispaania osas vaatas kontrollikoda veel töötlemata pildimaterjali. See tehti põllumajandusettevõtjatele kättesaadavaks 2008. aasta taotluste esitamise ajaks.

Komisjon jälgib aktiivselt meetmeid, mida rakendatakse eelnevalt liiga suure pindala deklareerimisel makstud summade korrigeerimiseks.

3.39. Küprose, Kreeka ja Slovakkia puhul lisati sertifitseerimisutuste 2009. aasta aruannetesse kontrollikoja leidudega samane teave ning kõigil kolmel juhul vastasid makseasutused, et probleemide kõrvaldamiseks on algatatud meetmed.

Liikmesriikidele on põllumajandusfondide komitees rõhutatud, et IT-rakendustes tuleb tagada täieliku kontrollijälje olemasolu.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.40. Korrektsete SPSi maksete tegemine eeldab usaldusväärse toetusõiguste andmebaasi olemasolu. Liikmesriigid on samuti kohustatud järgima nii SPSi kui SAPSi üldiseid riiklikke piirmäärasid. Kontrollikoda leidis ületatud piirmäära (Küpros) – kuigi see ei mõjutanud ELi eelarvet – ja ebatäpselt eraldatud toetusõigused (Malta).

Näited

Kui Malta võttis SPSi 2007. aastal kasutusele, eraldati kõikidele loomakasvatajatele ja piimatootjatele eriõigused, sealhulgas ka nendele, kes omasid abikõlblikke hektareid. See on vastuolus ELi õigusaktidega. ELi õigusaktides tehtud erandi põhjal vabastati Malta nõudest, et taotleja peab eriõiguste alusel toetuse saamiseks säilitama vähemalt 50 % endisest loomakasvatustegevusest. Malta otsustas riiklikul tasandil mitte kehtestada minimaalse loomkoormuse nõudeid eriõiguste aktiveerimiseks. Seetõttu jäävad pärast SPSi kasutuselevõttu oma karja oluliselt vähendanud põllumajandustootjad abikõlblikeks ning neile makstakse toetused eriõiguste põhjal täiel määral välja.

Küprosel ületati ELi SAPSi toetuste ülemmäära 1,44 %. Küprose ametivõimud ei suutnud proportsionaalset vähendamist rakendada. Selle tulemusel mõjutas kõiki individuaalseid makseid 1,44 % enamakse, kuigi seda rahastati riiklikust, mitte ELi eelarvest.

3.41. Maksete õigsuse vallas leidis kontrollikoda ühes liikmesriigis olulisi puudusi, mis põhjustasid juhtumeid, kus metsamaad deklareeriti püsikarjamaana (Kreeka). Peale selle on Kreekas jätkuvalt lubatud olukord, kus taotletud pindala on suurem kui LPISis registreeritud võrdlusmaatüki abikõlblik pindala, kasutades 5 % lubatavat kõikumist, mida määruuses ei ole ette nähtud. Kontrollikoda esitas selle tähelepaneku juba 2005. aastal. Lisaks sellele leidis kontrollikoda juhtumeid, kus abisaajatele tehti makseid ilma, et teadaolevad kõrvalekalded oleks eemaldatud (Itaalia) ning taotletud pindala ja LPISis registreeritud abikõlblikku pindala omavahel võrreldud (Hispaania). Lisaks leiti juhtumeid, kus toetuste arvutamisel tehti süstemaatiliselt vigu ning pindala ja hilinevad taotluste eest rakendati karistusi ebakorrektselt.

KOMISJONI VASTUSED

3.40.

Näited

Malta on märkimisväärselt intensiivne loomakasvatustoodang, kuid vähe maad. Komisjon otsustas teha Malta suhtes möönduse kohustuse osas säilitada vähemalt 50 % põllumajandustegevusest, mis oli riigis enne ühtsele otsemaksete kavale (SPS) üleminekut.

Küpros tegeleb selle probleemiga 2008. aasta nõuete osana sooviga asjassepuutuv summa sisse nõuda.

3.41. Itaalia võimud kinnitavad, et enne maksete tegemist viivad piirkondlikud kohalikud võimud läbi administratiivkontrollid, millega lahendavad kõrvelekaldeid ja veenduvad, et tulemused on põllumajandusettevõtjatele kättesaadavad. Ent juhtudel, kus komisjon leiab süsteeminõrkuse, mis toob kaasa summade alusetu maksmise ohu, teostatakse järeljälgimine vastavuskontrolli menetluse teel.

Hispaania võimud kinnitavad, et 2008. nõudeaastal kasutati LPIS-GISi tõesti vaid ristkontrollimisele kuuluval osal, kuid alates 2009. nõudeaastast on see olukord muutunud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Näited

Kreekas LPISis metsamaana registreeritud pindala esitati taotluses püsikarjamaana ja saadi seetõttu SPSi raames toetust, kuigi ortofotodelt on selgesti näha küllaltki tihedat puu- ja kaljukatet.

Lisaks sellele leiti, et Kreeka arvutas SPSi toetusi süstemaatilisel valesi juhitud, kus kindlaksmääratud pindala ei ole piisavalt suur kõikide põllumajandustootja taotletud toetusõiguste saamiseks ning kus neil toetusõigustel on erinevad ühikuväärtused. Samalaadset probleemi täheldati ka Maltal, kus ühel juhul tehti ebakorrekse arvutuse tulemusel 69 % enamakse.

Küprosel ei rakendatud ELi õigusaktidega ette nähtud karistusi enamdeklareerimise eest 2007. aastal ja 2008. aastal rakendati neid ebakorrektselt.

KOMISJONI VASTUSED

Näited

Komisjon tunnistab, et varasemalt oli probleeme Kreeka ühtse haldus- ja kontrollsüsteemiga (IACS), kuid uue LPIS-GISi süsteemiga on 2009. nõudeaastast alates seda riski oluliselt vähendatud. Varasemast tegevusest tulenev finantsrisk on piisavalt kaetud vastavuskontrolli menetlusega, mille abil on praeguseks hetkeks ELi rahastusest välja jäetud või jäetakse peagi välja umbes 866 miljonit eurot.

Komisjon jagab kontrollikoja tähelepanekuid. Kreeka võimud on kinnitanud, et kõrvaldavad probleemi. Ent tegu on piiratud mõjuga probleemiga. Sama saab öelda ka Malta juhtumi kohta, mis mõjutab kokku 519 põllumajandusettevõtjat 203-hektarilisel maa-alal.

Komisjon teab 2007. aasta olukorda ning Küpros andis hinnangu oma finantsmõju kohta 2007. aasta nõuete ülevaatamisel. 2008. nõudeaasta osas kinnitasid Küprose võimud, et menetlust on muudetud.

EAFRD

3.42. Halduskontrollid käsitlevad taotleja esitatud väljamaksetaotluste õigsust ja toetusega seotud abikõlblikkusnõuete täitmist⁽²⁸⁾. Sellised kontrollid hõlmavad riskikontrolle, mille käigus kontrollitakse haldusasutuste käsutuses olevaid andmeid, nt IACSi andmebaasides.

3.43. Auditiga leiti vigu eurodes makstud summade omavääringusse konverteerimiseks kasutatava vahetuskursi määramisel (Ühendkuningriik, Tšehhi) ja puudusi pärast paikvaatlusi tehtava toetuste vähendamise arvutamises (Saksamaa (Baieri liidumaa)). Samuti leiti puudusi nitraadireostuse vähendamise tehnilistes kontrollides (Kreeka) ning seoses konkreetse abikõlblikkustingimusega, nagu nt haritava maaga seotud põllumajandusmasinate sobivus (Bulgaaria).

3.43. Nende vigade finantsmõju oli järgnevates kuludeklaratsioonides (Tšehhi Vabariik, Ühendkuningriik) juba parandatud või kuulub see vastavuskontrolli raames jälgimisele. Peale selle võib tehtud maksetega seonduvaid summasid hinnata ebaolulisteks (osakaal tunduvalt vähem kui 1 %).

Kontrollikoja tähelepanek Saksamaa (Baieri) osas ei mõjuta ELi eelarvet, kuna ELi eelarvest makstud toetusosa oli õigesti arvatud.

Kontrollikoja poolt Bulgaarias leitud puudusi jälgitakse vastavuskontrolli raames.

⁽²⁸⁾ Programmiperioodi 2007–2013 alla kuuluvate maaelu arengu meetmete puhul tehtavate halduskontrollide üksikasjalikud nõuded on sätestatud määruses (EÜ) nr 1975/2006.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

II) Paikvaatlusel põhinevad kontrollisüsteemid

3.44. Liikmesriigid kohustuvad igal aastal tegema paikvaatlusi, milles hõlmatakse enamiku toetuskavade puhul vähemalt 5 % kõikidest abisaajatest ⁽²⁹⁾. Kontrollikoja auditis keskenduti riskianalüüsimenetluste piisavusele kontrollitavate abisaajate selekteerimisel, kontrollide kvaliteedile ja tehtud korrektuuride piisavusele. Kontrollikoja auditiga leiti paikvaatlustes konkreetseid puudusi.

3.45. EAGFi puhul täheldas kontrollikoda mõõtmiste tolerantside ebaõiget kohaldamist (Malta, Itaalia), ebapiisava kvaliteedi ja katvusega paikvaatlusi (Kreeka).

Näide

Kreekas leiti auditiga, et paikvaatlused ei vastanud alati õiguslikule kohustusele mõõta vähemalt 50 % maatükkidest ja rohumaad tavaliselt ei kontrollitudki või kontrolliti vaid visuaalselt. Mitmel kontrollikoja uuritud juhul ei sisaldanud paikvaatluse käigus kontrollitavate maatükkide valim taotluses mainitud maatükke, mida ortofotode kohaselt kattis mets või põõsastik. Mitmetes kontrollikoja poolt analüüsitud kontrolliaruannetes ei vastanud paikvaatluse käigus mõõdetud maatüki geograafilised koordinaadid LPIS-GISis registreeritud digiteeritud maatüki asukohale (erinevad asukohad, erinev kasutus, erinev kuju ja perimeeter).

Näide

Komisjon tunnistab, et varasemalt oli probleeme Kreeka ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga (IACS), kuid uue LPIS-GISi süsteemiga on 2009. nõudeaastast alates seda riski oluliselt vähendatud. Varasemast tegevusest tulenev finantsrisk on piisavalt kaetud vastavuskontrolli menetlusega, mille abil on praeguseks hetkeks ELi rahastusest välja jäetud või jäetakse peagi välja umbes 866 miljonit eurot.

3.46. EAFRD puhul leidis kontrollikoda puudusi kontrolliaruannete täpsuses ja täielikkuses (Saksamaa (Baieri liidumaa), Rumeenia), kontrolli tulemuste üldises hindamises (Bulgaaria) ning komisjonile läbiviidud kontrollide kohta aruannete esitamise tähtaegade järgimises (Saksamaa (Baieri liidumaa), Prantsusmaa).

3.46. Kontrollikoja viidatud nõrgad kohad on seotud pigem lisakui võtmekontrollidega. Aruandlustähtaegade osas edastati teave komisjonile piisava ajavaruga, et seda arvestataks 2009. aasta põllumajanduse- ja maaelu arengu peadirektoraadi tegevusaruandes.

III) Rakendamise ning nõuetele vastavuse kontrolli süsteem

3.47. Nõuetele vastavuse tingimused sisaldavad kohustuslike majandamisnõudeid ja GAEC-standardeid (vt punkt 3.7). Kohustuslikud majandamisnõuded on sätestatud erinevates ELi direktiivides ja määrustes, kuid GAEC-standardid määratakse kindlaks riiklikul tasandil.

⁽²⁹⁾ Määruse (EÜ) nr 1975/2006 artikkel 12 ja määruse (EÜ) nr 796/2004 artikkel 26.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.48. Kontrollikoda leidis puudusi definitsioonis, mis sätestab nõudmised maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes hoidmiseks ning nende tingimuste kontrollimiseks.

Näide

Itaalias loeti minimaalse loomkoormuse täitmiseks ühte lambakarja kahele põllumajandustootjale kuuluvaks.

3.49. Kohapealsete külastuse käigus täheldas kontrollikoda piiratud ulatusega auditi käigus (vt punkt 3.17, kolmas taane) nõuete rikkumisi ligikaudu 5 % ulatuses maksetest, mis pidid vastama nõuetele vastavuse tingimustele. Leitud rikkumised olid seotud nii kohustuslike majandamisnõuete (põhjaveereostus, loomade registreerimine, loomade heaolu, taimekaitsevahendite väärkasutamine) kui GAECiga (võsastumise vältimine).

Tagasinõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid

Vanade võlgnevuste tagasinõudmine

3.50. 50 % kõikidest alusetult makstud summadest, mida liikmesriik ei ole abisaajatelt nelja aasta või kohtumenetluse puhul kaheksa aasta jooksul tagasi saanud, kaetakse automaatselt nende riikide eelarvetest⁽³⁰⁾ (nn 50–50 reegel)⁽³¹⁾. Liikmesriikidel on siiski kohustus oma tagasinõudmisprotsessi jätkata. 2009. aastal kasutati 50–50 reeglit,⁽³²⁾ mistõttu tasaarveldati 2000. ja 2004. aastast pärinevad tagasi saamata summad (vastavalt kaheksa ja nelja aasta vanused nõuded): 31,4 miljonit eurot maksid liikmesriigid ja 20,1 miljonit eurot võeti ELi eelarvest.

KOMISJONI VASTUSED

3.48. Puudusi heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste (GAEC) määratluses ja kontrollis on tuvastatud komisjoni läbi viidud nõuetele vastavuse kriteeriumide auditeid käigus ning nende kõrvaldamist jälgitakse vastavuskontrolli raames.

Näide

Komisjon nõustub kontrollikojaga, et sellel konkreetsel juhul ei ole arvestatud heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste (GAEC) minimaalset loomkoormust ning rakendada oleks tulnud asjakohast nõuetele vastavuse sanktsiooni.

3.49. Kontrollikoja leide kinnitab ka liikmesriikide poolt komisjonidele saadetud kontrollstatistika. See näitab, et sanktsioone on rakendatud.

3.50. Komisjon rõhutab, et ELi eelarvesse tekkis võlgniku maksuvõimetuse tõttu 20,1 miljoni euro suurune summa, mis ei ole tagasinõutav enne 4–8 aasta pikkuse tähtaja möödumist.

⁽³⁰⁾ Määrus (EÜ) nr 1290/2005.

⁽³¹⁾ Riikide ametiasutuste haldusvigade tõttu alusetult makstud summadele ELi rahastamine ei laiene.

⁽³²⁾ Komisjoni otsus 2009/367/EÜ (ELT L 111, 5.5.2009, lk 44).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.51. Oma 2009. aasta tegevusaruandes⁽³³⁾ märgib põllumajanduse peadirektoraat, et eelarveaasta 2006 lõpu seisuga tagasi saamata 1 266 miljonist eurost saavutati eelarveaasta 2009 lõpuks üldiseks tagasinõutud summade laekumise määraks 42 %. Komisjoni andmete kohaselt said liikmesriigid perioodil 2007–2009 otse abisaajatelt tagasi 121 miljonit eurot ja komisjon 50–50 reeglilt kasutades omakorda liikmesriikidelt täiendavad 411 miljonit eurot. Kontrollikoda on arvamusel, et abisaajatelt tagasi saadud 121 miljonit eurot moodustab alla 10 % kõikidest tagasinõutavatest summadest.

Komisjoni raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine

3.52. Kuna põllumajanduses on kulude haldamine suures osas jagatud liikmesriikide ja komisjoni vahel, maksavad liikmesriigid abisaajatele toetusi, mille hiljem hüvitab komisjon⁽³⁴⁾. Kulud kiidetakse lõplikult heaks kaheetapilise raamatupidamisaruannete kontrollimis- ja heakskiitmismenetluse teel. Kaks etappi moodustavad komisjoni iga-aastane finantsotsus ja mitmeaastane vastavusotsus.

Eelarveaasta 2009 raamatupidamisarvestuse kontrollimine ja heakskiitmine

3.53. Komisjon tegi 30. aprillil 2010. aastal kolm otsust Euroopa põllumajanduse tagatisfondist, Euroopa maaelu arengu põllumajandusfondist ja ajutise maaelu arendamise rahastamisvahendist rahastatud kuludega seotud raamatupidamisaruannete kontrollimise ja heakskiitmise kohta ning kiitis heaks kõik makseasutuste raamatupidamisaruanded, välja arvatud **lisas 3.5** nimetatud raamatupidamisaruanded. Otsused põhinevad sõltumatute audiitorite (sertifitseerimisasutused) väljastatud tõenditel. Kontrollikoja auditi tulemusel ei leitud komisjoni heakskiidetud kulusid, mis oleks tulnud raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise otsusest välja jätta.

3.54. Kontrollikoda täheldas viimase kolme aasta puhul puudusi võlgnike kontode usaldusväärsuses. Komisjon on eelarveaasta 2009 puhul 10 liikmesriigi 13 makseasutuse suhtes algatanud finantskorrektsioone summas 14,8 miljonit eurot, mis moodustab ligikaudu 1,43 % 1 037 miljonist eurost, mis pidanuks eelarveaasta 2009 lõpuks olema tagasi makstud.

KOMISJONI VASTUSED

3.51. Tagasinõudmisemenetlused hakkavad sageli venima riiklike kohtute aeganõudvate protsesside tõttu, mis kuulub jagatud halduse põhimõtte kohaselt liikmesriikide ainuvastutuse alla, nagu on osutatud määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikli 9 lõike 1 punkti a alapunktis iii ja finantsmääruse artikli 53b lõike 2 punktis c. Sellepärast võeti kasutusele uus alusetult makstud juhtude automaatse kontrollimise ja heakskiitmise mehhanism, mille tulemusena suurenes ELi eelarvesse maksmisele kuuluv summa 60 % võrra. Komisjoni hinnangul tõestab see tulemus, et uus mehhanism on tõhus ja tootlik viis alusetu maksmise juhtude leidmiseks ja ELi finantshuvide kaitsmiseks ning on liikmesriikide jaoks oluline stiimul tagasinõudmisprotsessi kiirendamiseks.

3.54. Komisjon hankis võlgnike kohta kontrolli ja raamatupidamise eesmärkidel piisavalt teavet. Komisjon tegi ettepaneku parandusteks 14,8 miljoni euro ulatuses, põhinedes hinnangul sertifitseerimisasutuste aruannetes esitatud teabe kohta. Leitud finantsvigadega tegeletakse tavapärase raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

⁽³³⁾ Põllumajanduse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruanne, lk 60.

⁽³⁴⁾ EAGFi puhul igal kuul ja EAFRD puhul kvartalipõhiselt.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Nõuetele vastavuse kontrollimine ja heakskiitmine

3.55. Nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise otsused võetakse vastu pärast seda, kui komisjon on täiendavalt kontrollinud liikmesriikide deklareeritud kulusid. Otsused käsitlevad mitut aastat ja nende eesmärk on jätta ELi rahastamisest välja sellised kulud, mille puhul on komisjon otsustanud, et need „on tehtud ELi eeskirju rikkudes” ⁽³⁵⁾.

3.56. Kontrollikoda on eelnevates aastaaruannetes kritiseerinud seda, et finantskorrektsioonide maksmise eest vastutavad liikmesriigid, mitte lõplikud abisaajad. Lisaks tähendab komisjoni kasutatav vastavusega seotud kohanduste arvutamismeetod, mis põhineb suures osas kindla suurusega korrektsioonidel, et ei ole võimalik tuvastada seost vastavusotsustega sissenõutud summade ja eeskirjadevastaselt tehtud maksete tegeliku väärtuse vahel. Raamatupidamisaruannete kontrollimis- ja heakskiitmismenetlust 2009. aastal ei muudetud.

KOMISJONI VASTUSED

3.56. Kontrollikoda kritiseeris vastavuskontrolli menetluse osa, mis on sellele süsteemile olemuslik ning millele ei olnud vastu ükski nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 vastuvõtmisel osalenud osapool.

Raamatupidamisarvestuse nõuetele vastavuse kontrollimise menetluse eesmärk on ELi vahenditest välja jätta kulutused, mida ei ole tehtud vastavalt ELi õigusaktidele. Tegu ei ole aga mehhanismiga, millega saaks nõuda välja abisaajatele alusetult makstud summad, mis on vastavalt jagatud halduse põhimõttele liikmesriikide ainukohustus.

Kui eeskirjade vastaselt tehtud makseid individuaalsetele abisaajatele saab tuvastada raamatupidamisarvestuse nõuetele vastavuse kontrollimise menetluse tulemusena, on liikmesriigid kohustatud rakendama nimetatud abisaajate suhtes sissenõudmismeetmeid. Ent isegi kui raha tagasisaamine abisaajatelt ei ole vajalik, kuna finantskorrektsioonid seonduvad vaid puudustega liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemides ja mitte eeskirjade vastaselt tehtud maksetega, on need korrektsioonid oluline vahend liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemide parandamiseks ja seeläbi lõplikele abisaajatele tehtavate eeskirjavastaste maksete ennetamiseks või tuvastamiseks.

Finantskorrektsioonide suurus määratakse rikkumise laadi ja raskusastme ning ELile tekitatud rahalise kahju alusel. Summa arvutatakse välja reaalset tekitatud kahju alusel või ekstrapoleerimise teel. Kui nimetatud viiside kasutamine ei ole võimalik, kasutatakse kindla määraga korrektsioone, mis võtavad arvesse riikliku kontrollisüsteemi puuduste raskusastet, et peegeldada ELi ohustava finantsriski ulatust. Seetõttu on komisjoni hinnangul oluline seos seda tüüpi finantskorrektsioonide ja lõppsaajatele tehtud regulaarsete maksete määra vahel.

Kindla määraga korrektsioonide kasutamise on heaks kiitnud ka Euroopa Kohus, sest see vastab neile õiguslikele eeskirjadele, mis reguleerivad vastavuse kontrollimist, ning teatavatel tingimustel kiidab selle oma 2007. aasta aruande kinnitamise resolutsioonis (§ 83) heaks ka Euroopa Parlament.

Kuigi kõik vastavuskontrolli sätestavad õiguslikud eeskirjad on jäänud samaks, on komisjon astunud samme oma töö parandamiseks, lisades uusi juhiseid finantskorrektsioonide kohta ning ettepaneku jõustada kinnitus, millele viitas kontrollikoda punktis 3.62.

⁽³⁵⁾ Määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikkel 31.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Liikmesriikide kontrollide ja kontrollitulemuste kinnitamine

3.57. Komisjonile makseasutuste poolt esitatavate IACSi kontrollide tulemustega hinnatakse põllumajandustootjate esitatud taotluste korrektsust ning alates 2007. aastast peavad sertifitseerimisasutused nimetatud taotlused läbi vaatama ja heaks kiitma. Ühelt poolt peavad sertifitseerimisasutused esitama arvamuse kohapeal tehtud kontrollide kvaliteedi kohta, analüüsides iga kogumi EAGF-IACS, EAGF-mitte IACS, EAFRD-IACS ja EAFRD-mitte IACS puhul vähemalt kümnet kontrolli. Teiselt poolt on nende ülesandeks läbi vaadata ja kontrollida ning seejärel kinnitada liikmesriikide kontrollistatistika. Oma 2009. aasta tegevusaruandes märgib põllumajanduse peadirektoraadi peadirektor, et sertifitseerimisasutuste kohapeal läbi viidud kontrollide kvaliteedi kontrollimine ja heakskiitmine oli erinevate kogumite puhul suuremas osas (ligikaudu 90 %) positiivne ning et sertifitseerimisasutuste arvamus kontrollistatistika täpsuse kohta oli EAGFi kogumi puhul 70 % ulatuses positiivne ja EAFRD kogumi puhul vaid 54 % ulatuses positiivne.

3.58. Komisjoni suuniste kohaselt on sertifitseerimisasutustel võimalik valida, kas minna kohapealsele kontrollile kaasa või teha need kümme kohapealset kontrolli ise uuesti. Kontrollikoja auditeeritud sertifitseerimisasutuste aruannetest selgus, et vaid kuuel juhul tehti kohapealne kontroll uuesti, samas kui 23 juhul käidi kohapealsetel kontrollidel kaasas ja ülejäänud osa puhul lähenemisviisi ei täpsustata. Kontrollikoda on arvamuse, et kontrolli kordamine aitab paremini hinnata kontrollimenetluste kvaliteeti, kuna sertifitseerimisasutuse kohalolek võib avaldada mõju hindamisaluste kontrollijate käitumisele.

3.58. Kuigi komisjon on arvamuse, et üldjoontes annab eelneva kontrolli õigeaegne uuesti teostamine parema ülevaate paikvaatluste kvaliteedist, on kontrollkeskkonda võimalik hinnata ka koos sertifitseerimisasutusega tehtavate kontrollide käigus. Teatavatel juhtudel ei pruugigi kontrolli kordamine vajalikuks ajaks võimalik olla. Need piirangud on omased paljudele välisaudiitorite läbi viidud järelkontrollidele. Niisugustes olukordades on hea alternatiiv minna kontrollile kaasa. Samuti vähendaksid saatjatega paikvaatlused põllumajandusettevõtja halduskoormust.

2009. eelarveaastat käsitlevate sertifitseerimisaruannete analüüs näitas, et sertifitseerimisasutused kontrollisid kokku umbes 3 700 kontroll-ala. Sertifitseerimisasutuste tehtud kontrollidest:

- umbes 25 % juhtudest viidi kontroll uuesti läbi;
- mindi kaasa veel 50 % kontrollidest;
- 5 % juhtudest kasutati mõlemat lähenemisviisi (teatavate kogumite uuesti kontrollimine ja kontrollidega kaasas käimine teiste kogumite puhul);
- veel 20 % juhtudest ei teinud sertifitseerimisasutused nende kahel meetodi kohta üksikasjalikku eristust. Sellegipoolest on aruannetes esitatud tabelite põhjal selge, et asutused kontrollisid ka kontrollimise kvaliteeti, kasutades vähemalt üht meetodit.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.59. Peale selle ei esita sertifitseerimisasutused alati üksikasjalikku teavet uuesti läbiviidud kontrollide tulemuste kohta. Kontrollikoda on arvamusel, et nimetatud teave aitaks komisjonil usaldusväärselt hinnata sertifitseerimisasutuste tehtava töö kvaliteeti.

3.60. Kontrollikoda märgib, et paljude makseasutuste puhul ei suutnud sertifitseerimisasutused kinnitada ka kontrollistatistika usaldusväärsust, kuna aruanded ei olnud täielikud või neid ei tehtud kättesaadavaks.

3.61. 2009. aastal pakkus komisjon liikmesriikidele võimalust paluda osal sertifitseerimisasutustest uuesti kontrollida tüüpiliste kontrollide valimit ning veenduda, et nende kohapealsete kontrollide tulemuste põhjal on võetud piisavaid meetmeid. Kui sertifitseerimisasutus suudab sellele tuginedes kinnitada liikmesriigi kontrollistatistika, aktsepteerib komisjon seda, et saadud veamäär kajastab kõige suuremat võimalikku riski, see tähendab, et kõnealuse aasta finantskorrektsioonid ei saa kunagi sellest tasemest suuremad olla. Nimetatud sätted, mis kehtiksid alates 2011. aastast, peaksid kava kohaselt jõustuma 2010. aastal.

Keskkonna, kalanduse ja merenduse ning tervise- ja tarbijakaitse poliitikavaldkonnad

3.62. Keskklonna, kalandust ja merendust ning tervise- ja tarbijakaitset haldab komisjon eriliste kontrollisüsteemide kaudu. Auditiga uuriti tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraadi hallatavat loomahaiguste likvideerimis- ja seirekavadega seotud sisekontrollisüsteemi ⁽³⁶⁾.

Loomahaiguste likvideerimis- ja seirekavadega seotud sisekontrollisüsteem

3.63. Selles kontekstis kontrolliti 30 juhuvalimisse sattunud loomahaiguste likvideerimis- ja seirekavade alusel tehtud makset. Auditiga leiti, et maksete algatajate ja kontrollijate puhul puudub nii ülesannete süstemaatiline lahusus kui ka rollide ja ülesannete selge määratlemine ja eristamine. Sama täheldati ka veterinaar- ja finantsametnike puhul. Peale selle ei rakendata põhikontrolle perioodiliselt ülevaadatava ametliku riskianalüüsi alusel.

KOMISJONI VASTUSED

3.59. Sertifitseerimisasutused on kohustatud säilitama iga teostatud kontrolli kohta piisavalt üksikasjaliku kontrollijälje. Sellest hoolimata ei nõua komisjon sertifitseerimisasutustelt nende esitatavas aruandes üksikasju kõikide tehtud kontrollide kohta (igal aastal kokku umbes 3 700), vaid pigem koondaruannet tehtud tööst ja üldistest järeldustest. Alates 2010. finantsaastast palutakse sertifitseerimisasutustel selles osas üksikasjalikumate teavete esitada.

3.60. Sertifitseerimisasutused järgivad nõuetekohaselt võetud kohustusi, koostades tehtud tööst aruandeid ja kokkuvõtteid või andes märku juhtudest, kui see ei ole võimalik. See probleem märgiti selgelt ära põllumajanduse- ja maaelu arengu peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes, ning selle lahendamist jälgib komisjon, kes on teinud ettekirjutuse, et liikmesriikide makseasutused peaksid astuma vajalikke samme täpse teabe õigeaegseks esitamiseks tulevikus.

3.61. Käesoleva aruande koostamise hetkeks on mitmed liikmesriigid teatanud, et paluvad nõutava töö teha sertifitseerimisasutustel, või kaaluvad, kas seda teha.

Peale selle märgib komisjon, et ülekontrollimine ei peaks olema piiratud kohapeal tehtavate kontrollidega, vaid peaks hõlmama kogu toimiku haldamist, alates toetustaotluse saamisest kuni lõppmakse välja arvutamise ja tegemiseni, hõlmates ka mis tahes sanktsioonide kehtestamist (põhjalik kontroll).

3.63. Ametnike kohustused ja rollid (maksete algatajad ja kinnitajad, operatsioonilised algatajad ja kinnitajad) on sätestatud nende ametijuhendis. Komisjon selgitab täpsemalt kohustuste jaotumist erinevate ametnike vahel. Samuti on näha iga-aastastest otsustest, mis seonduvad ELi kavandatavate panustega tauditõrje/haiguste seireprogrammidesse, et õigusaktid arenevad koos vastava valdkonna vajadustega ja ohtudega (ülemäärade suurendamine/vähendamine, rahastamiskõlblike meetmete kohandamine ja parem määratlemine, aruandlusnõuete ajakohastamine ja lihvimine).

⁽³⁶⁾ Eelarverida nr 17 04 01 01.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.64. Osa oluliste kontrollimenetluse puhul tehakse otsus ametniku äranägemisel. Kuna sisekontrolle ei ole standardiseeritud, on oht, et olulised kontrollid jäävad tegemata. Veterinaarametnike koostatav aruanne rakenduskavade elluviimise kohta ei ole standardiseeritud ning puuduvad ka standardiseeritud nimekirjad tehtud kontrollide kohta. Vähesed läbi viidud järeldused ei aita saada piisavat kindlust selle kohta, et maksed ei sisalda olulisel määral vigu.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE
USALDUSVÄÄRSUS

3.65. Kontrollikoda vaatas läbi komisjoni juhtkonna esitatud teabe, eelkõige komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi, keskkonna peadirektoraadi, merendus- ja kalandusajade peadirektoraadi ning tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraadi iga-aastased tegevusaruanded ja peadirektorite avaldused. Läbi vaatamise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 3.3**.

3.66. Põllumajanduse peadirektoraadi aasta tegevusaruandes jäeldab peadirektor, et puuduvad tõendid suurte probleemide olemasolu kohta, mis võiks mõjutada peadirektori kindlust. Viidates põllumajanduse peadirektoraadi audititulemustele ja liikmesriikide tehtud kohapealsete kontrollide tulemustele, jäeldab peadirektor, et otsetoetuste, turusekkumise ja maaelu arengu puhul allesjäänud veamäär on alla 2 %.

KOMISJONI VASTUSED

3.64. Kuigi nende programmide olemus ei ole täielikult võrreldav (tauditõrje vis-à-vis seire), on sisekontrolli, aruandluse ja kontrollimise puhul ette nähtud maksimaalne standardiseerimine. Tuleks meenutada, et maksete algatajad ja veterinaarametnikud on kogenud ning töötavad otsese ametihierarhia hoolika järelevalve all.

Inimressursside nappuse tõttu 2009. aastal ja hädaolukordade fondi eelauditite omistatud prioriteetsuse tõttu sai ellu viia vähesed järeldused. Sellest hoolimata, kuna järelkontrolle korraldatakse iga kahe aasta tagant, oli võimalik enam kui 35 % väljamakstud summade suhtes kohaldada järelkontrolli. Komisjon rõhutab, et kõik süsteemi osad koos tagavad piisava kindluse (juhatuse hinnang kogu sisekontrollisüsteemile, auditite tulemused, eelmise aasta reservatsiooni järeldused, tegevuskava eelnevate aastate auditite kohta ja edasidelegerimise korral kinnitus teistelt edasivolitatud elarvevahendite käsutajatelt).

3.66. Põllumajanduse- ja maaelu arengu peadirektoraadi kvaliteedi tagamise kinnitus ja tegevuse aastaaruanne on koostatud vastavalt komisjoni sisemistele juhistele ning komisjoni vastustes punktidele 3.67 kuni 3.69 toodud põhjustel annavad õiglase ülevaate finantshaldusest põllumajanduskulutuste korrektsuse osas.

Maaelu 2. telje arengumeetmete reservatsioon põhineb komisjoni suunistel, mille kohaselt tuleb ELi tasandil olulisust hinnata tegevuspõhise elarvestamise (ABB) alusel. Kreeka reservatsiooni tühistamise kohta saate lugeda komisjoni vastusest punktile 3.69.

Põllumajanduse- ja maaelu arengu peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes märgitakse, et üldiste põllumajanduskulutuste jäägivea suhe jääb alla 2 %, samas kui EAFRD-i sama näitaja on pisut üle selle määra.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.67. Kontrollikoda ei toeta põllumajanduse peadirektoraadi lähenemisviisi, mille allesjäänud veamäära kontseptsioon piirdub kohapealsete kontrollide käigus leitud kõrvalekalletega. Selle lähenemisviisi puhul ei võeta arvesse ebatäpsete andmebaaside põhjal tehtud riskkontrollidest või kõrvalekallete puhul võetud ebapiisavatest järelemeetmetest tingitud allesjäänud vigu. Kontrollikoda kasutab integreeritud auditi lähenemisviisi, mis iga tehingu puhul hõlmab allesjäänud vea mõlemat komponenti. Kontrollikoja audit on näidanud, et mitme tehingu puhul ei õnnestunud halduskontrollidega vigu tuvastada. Neid halduskontrollides esinevaid puudusi kinnitasid ka kontrollikoja tehtud IACSi süsteemiauditi tulemused. Peale selle leiti kontrollikoja auditi käigus, et liikmesriikide tehtavate kohapealsete kontrollide kvaliteedist tulenevalt on nendest saadav kindlus piiratud.

3.68. Põllumajanduse peadirektoraadi peadirektori aasta tegevusaruanne sisaldab reservatsiooni seoses IACSist tehtud kulutustega Bulgaarias ja Rumeenias. Kuigi need reservatsioonid ühtivad kontrollikoja poolt 2008. aastal tehtud süsteemiauditi tulemustega, kordab kontrollikoda oma eelmist tähelepanekut seoses sellega, et Kreeka IACSi puhul pikaajaliselt jõus olnud reservatsioon tühistati liiga vara.

3.69. Keskkonna peadirektoraadi ning merendus- ja kalandusajade peadirektoraadi peadirektorite aasta tegevusaruanded sisaldavad reservatsioone, mis on kooskõlas kontrollikoja eelnevate leidudega. Kuigi tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraadi peadirektori aasta tegevusaruanne reservatsioone ei sisalda, oleks tulnud reservatsioon esitada, sest lisaks ebapiisavale auditi ulatusele täheldati toidu- ja söödaohutustegevuses korduvalt olulisi vigu.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

3.70. Tuginedes oma audititöö tulemustele järeldeb kontrollikoda, et 31. detsembril 2009 lõppenud aasta seisuga põllumajandusele ja keskkonnale tehtud maksetes oli olulisel määral vigu.

KOMISJONI VASTUSED

3.67. Kehtivate ELi õigusaktide kohaselt peavad liikmesriigid tegema halduskontrolli kõikide saadud abitaotluste puhul. Põhimõtteliselt on maksed selle tulemusena vabad mis tahes vigadest, mida võib taolise halduskontrolli käigus avastada. DG AGRI lähenemisviis, milles määratakse jäägivea suhe juhuslikult valitud kohapealsete kontrollide tulemuste põhjal, on seega olemuselt õige.

Komisjon on teadlik, et puudujäägid halduskontrollis või kohapealsetes kontrollides tähendavad ohtu, et liikmesriigilt saadud kontrollstatistikas olevaid veamäärasid on alahinnatud. Selle ohu vähendamiseks võttis DG AGRI kasutusele kindlusvaru, mis on 25 % kõrgem kui nimetatud veamäärad.

3.68. Kreeka reservatsioon oli põhjendatud komisjoni ohustava suure maineriskiga, mis tulenes ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi ebapiisavast rakendamisest Kreekas, mitte nendest puudustest tuleneva finantsmõjuga ELi eelarvele, mis on alati olnud kaetud Kreekale vastavuskontrolli menetluse raames kehtestatud finantskorrektsioonidega. Kui Kreeka oli lõpule viinud oma tegevuskava puuduste kõrvaldamise 2008. aasta lõpuks, siis nimetatud suurt maineriski enam ei olnud ning reservatsiooni tühistamine oli seega täielikult õigustatud. Peale selle on viimastest puudustest tulenev finantsrisk piisavalt kaetud vastavuskontrolli menetlusega, mille abil on praeguseks hetkeks ELi rahastusest välja jäetud või jäetakse peagi välja umbes 866 miljonit eurot.

3.69. Tänu täiendavatele inimressurssidele ja mõne auditi hajutamise abil saadud lisasuutlikkuse kasutamisele on auditeeritud või auditeeritakse peagi märkimisväärne osa 2010. aastal välja makstavast kogusummast. Peaaegu 40 % puhul summast viiakse läbi eelaudidid. Peale selle viiakse enam kui 35 % toetuste puhul läbi järelaudit. See tagab väga kõrge auditeerituse taseme.

3.70. Komisjoni hinnangul kinnitab vigade määr, mis viimastel aastatel võngub 2 % läheduses, eelnevatele aastatele antud üldist positiivset hinnangut.

Peale selle on ELi eelarvet mõjutav risk vastavuskontrolli menetlusega piisavalt kaetud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.71. Tuginedes oma audititöö tulemustele järeltab kontrollikoda, et põllumajanduse ja loodusvarade järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid üldiselt maksete korrektsuse tagamisel maksimaalselt osaliselt mõjusad.

3.72. IACSi puhul järeltab kontrollikoda, et olulisi parandusi vajatakse kaheksast auditeeritud makseasutusest eelkõige kolmes (vt punkt 3.33).

3.73. Kontrollikoda soovib süsteemides leitud puudused kõrvaldada. Sellega seoses tuleks SPSi ja SAPSi puhul esmajärjekorras teha järgmist:

- a) lahendada süsteemide puudused, mis põhjustavad abikõlbmatu maa või enamdeklareerimise ja ebatäpsete toetusõigustega seotud vigu, täiustades eelkõige LPISis registreeritud andmete usaldusväärsust ja täielikkust (nt kõige värskemad ortofotod);
- b) tagada, et kõikides IACSi andmebaasides oleks kõikide tehtud muudatuste kohta tagatud usaldusväärne ja täielik auditijälg;

KOMISJONI VASTUSED

3.71.–3.72. Komisjon jagab jätkuvalt kontrollikoja seisukohta, mille kohaselt on viimane alates 2005. aastast aastaaruannetes kinnitanud, et ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS) on üldiselt tõhus kontrollisüsteem vigade või alusetult makstavate summade ohu vähendamiseks eeldusel, et seda rakendatakse nõuetekohaselt (vt ka komisjoni vastust punktidele 3.32 ja 3.33).

Komisjon leidis, et 2008. nõudeaastal esinesid märkimisväärsed puudused Bulgaaria ja Rumeenia ühtsete haldus- ja kontrollisüsteemide töös. Seetõttu töötasid need kaks liikmesriiki 2009. aastaks välja tegevuskavad ning komisjon on nende järgimist hoolikalt jälginud. Kuna aga nende tegevuskavade elluviimist nähakse ette vaid 2011. aastaks ning üksikmeetmete rakendamisel on olnud juba teatavaid viivitusi, esitas DG AGRI peadirektor oma 2009. aasta tegevusaruandes reservatsiooni Bulgaaria ja Rumeenia ühtsete haldus- ja kontrollisüsteemide kohta, tuginedes komisjoni ohustavale maineriskile.

Teiste liikmesriikide ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis esinevad väiksemat laadi puudujäägid, mis ei muuda nende süsteeme ebatõhusaks, vaid pigem parandatavaks ning mille muutmiseks on nad astunud või astuvad peagi vajalikke samme.

Kõikide nende puuduste likvideerimist kontrollitakse vastavuskontrolli menetluse käigus, mis tagab ELi eelarvet mõjutava riski piisava kaetuse.

Maatükkide identifitseerimise süsteem (LPIS) vajab pidevaid uuendusi, kuna nii tehnilised võimalused kui ka valdkond ise on pidevas arengus. Peale selle lasub nüüd liikmesriikidel ka kohustus anda oma maatükkide identifitseerimise süsteemi kvaliteedi kohta igaaastane hinnang. Kvaliteedikontrolli tulemus näitab, kas on tarvis uuendusi.

3.73.

- a) Komisjon töötab pidevalt koos liikmesriikidega selle nimel, et parandada LPIS-GISis leiduva teabe usaldusväärsust. Alates 2010. nõudeaastast on liikmesriigid kohustatud läbi viima igaaastast LPIS-GISi kvaliteedi hindamist eelnevalt kindlaksmääratud menetluse kohaselt ning kandma ette selle tulemustest ja vajadusel ka kavandatavast tegevusest olukorra parandamiseks.
- b) Komisjoni määruse (EÜ) nr 885/2006 lisas I juba nõutakse ühe akrediteerimiskriteeriumina kontrollijälje olemasolu. Sertifitseerimisasutused kontrollivad neid kriteeriume kord aastas.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- c) täpsustada ja tagada ELi eeskirjade kasutus nii, et ELi otsetoetusi ei makstaks taotlejatele, kes ei ole ei maad põllumajandustegevuseks kasutanud ega seda heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes säilitanud;
- d) kehtestada ELi tasandil rohumaaadele iga-aastase säilitamise miinimumnõuded, mille alusel hinnata abikõlblikkust ELi otsetoetuste saamiseks.

3.74. Samuti kordab kontrollikoda, et maaelu arengu valdkonnas vajatakse täiendavaid jõupingutusi eeskirjade ja tingimuste täiendamaks lihtsustamiseks.

3.75. Lisaks arwab kontrollikoda, et komisjoni koostatud suunised sertifitseerimisasutuste töö iseloomu, ulatuse ja aruandluskohustuste kohta tuleb uuesti läbi vaadata, eriti seoses liikmesriikide järelevalve ja kontrollistatistika kinnitamisega.

KOMISJONI VASTUSED

- c) Kontrollikoja esitatud probleemi „põllumajandusettevõtja” määratluse kohta on käsitletud „tervisekontrolli” käigus, andes liikmesriikidele võimaluse jätta otsetoetusüsteemidest välja füüsilised või juriidilised isikud, kelle peamine äritegevus ei hõlma põllumajanduslikku tegevust või kelle põllumajanduslik tegevus on ebaoluline (komisjoni määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 28 lõige 2).

Seda teemat võib veel kujutleda Euroopa ühtse põllumajanduspoliitika 2013. aasta järgses kontekstis, pidades silmas vajadust vältida keerulisi eeskirju, mis tooks kaasa keeruka kontrollisüsteemi, mille rakendamine oleks kulukas ning vastuolus komisjoni asjaajamise lihtsustamise püüetega.

- d) Praegune süsteem pakub ühist õigusraamistikku, milles liikmesriigid vastutavad halduskriteeriumide määratlemise eest heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste (GAEC) raames. See võimaldab arvesse võtta ka põllumajanduspiirkondade mitmekesisust ja ELi riikide erinevaid traditsioone.

3.74. 2007.–2013. aasta ühtses põllumajanduspoliitikas, kaasa arvatud maaelu areng, on komisjon juba rakendanud lihtsustusi ning jätkab seda ka edaspidi. Sellest hoolimata ei ole ükski niisugune lihtsustus piisav, et vähendada teatud maaelu arengu valdkondades veamäära alla kontrollikoja sätestatud 2 % piiri, ohustamata sealjuures poliitika eesmärke. Seetõttu on komisjon teinud ettepaneku, et EAFRD kulutuste osas tuleks vastuvõetav veamäär seada 2 % ja 5 % vahemikku. Veamäär, mis asuks selle vahemiku keskel, oleks vastuvõetav ja õigustatud. Üle nimetatud määra minnes võetakasutusele täiendavad meetmed veamäära vähendamiseks suurenenud kontrolli ja vea peamiste põhjustajatega tegelemise teel.

3.75. Komisjoni hinnangul on nende üldine struktuur ja aruandlusnõuded sobilikud, eriti raamatupidamisarvestuse kontrollimise otsuse alusena (vt ka punkti 3.54). Muudetud juhised 2010. finantsaastaks jagati laiali põllumajandusfondide komitee koosolekul 18. juunil 2010. Muudatused piirnesid aruandlusega seotud üksikasjadega ega mõjutanud sertifitseerimisasutuste tööd.

Seoses kontrolli- ja vaatlusstatistikaga seotud tööga tegi komisjon ka hiljuti ettepaneku rakendada süsteemi, mille kohaselt saavad liikmesriigid üldraamistikku tugevdada, saades lõplike abisaajate tasandil piisava kindluse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute õiguspärasuse ja korrektsuse kohta. Sellel eesmärgil peaksid sertifitseerimisasutused laiendama oma tegevust praegustest nõuetest kaugemale, koostades nimetatud kulutuste üldkogumi kohta täies mahus uuesti valimi tehingutest, mida kõnealune makseasutus on kohapeal kontrollinud. Ülesanne hõlmaks tervet toimikut, alates abitaotluse saamisest kuni lõpliku makse välja arvutamise ja tegemiseni.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

3.76. Kalandusprojektidega seotud abikõlbmatute kulude hüvitamise vältimiseks tuleb koostöös asjaomaste riiklike ametiasutustega võtta mõjusad meetmed. Liikmesriikidele loomahaiguste likvideerimis- ja seirekavade alusel tehtud maksete sisekontrolli puhul tuleb tagada komisjoni talituste ülesannete selge lahusus ja välja töötada asjakohased ametlikud kontrollimenetlused.

3.77. Varasemate tähelepanekute põhjal võetud meetmed on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 3.4**.

KOMISJONI VASTUSED

3.76. Programmiperioodi 2000–2006 osas võttis komisjon rahastamiskõlbmatute summade parandamiseks kasutusele kõik vajalikud meetmed. Sulgemisel jälgitakse, et kõik rahastamiskõlbmatud summad oleksid lõppnõudest maha arvestatud.

Euroopa Kalandusfondis (EFF) on kasutusele võetud kontrollkeskkond, mille süsteemide tõhusaks töötamiseks mõeldud uued sätted aitavad rahastamiskõlbmatute summade väljamaksmist ennetada ja parandada. Komisjonil on kanda ülevaatav roll, kinnitades, mida saab ja mida ei saa kasutada liikmesriikide auditeerimisasutuste töös. Koostöös liikmesriikidega teostatava halduse raames lasub vastutus kohapealse kontrolli eest liikmesriikidel. Ülalkirjeldatud kontrollikeskkond tagab liikmesriikides usaldusväärse ja tõhusa haldus- ja kontrollisüsteemi, mille eesmärk on ennetada ja parandada rahastamiskõlbmatuid kulutusi.

Peale selle annab merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat koostöös teiste struktuurifondide peadirektoraatidega regulaarselt välja juhiseid üldiselt huvi pakkuvatel teemadel, et parandada olemasolevate haldus- ja kontrollisüsteemide juhtimise tõhusust.

3.77. Komisjoni vastuseid vt lisast 3.4.

LISA 3.1

PÕLLUMAJANDUSE JA LOODUSVARADE VALDKONNA TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

		2009				2008	2007				
		EAGF		RD	SANCO, ENV, MARE			Kokku			
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR											
Tehingute arv kokku (nendest):		148	80	13	241	204	196				
ettemaksed		0	0	0	0	0	0				
vahe-/lõppmaksed		148	80	13	241	204	196				
KONTROLI TULEMUSED											
(% ja tehingute arv)											
Vigadest mõjutamata tehingud		76 %	{113}	69 %	{55}	54 %	{7}	73 %	{175}	68 %	69 %
Vigadest mõjutatud tehingud		24 %	{35}	31 %	{25}	46 %	{6}	27 %	{66}	32 %	31 %
VIGADEST MÕJUTATUD TEHINGUTE ANALÜÜS											
(% ja tehingute arv)											
Analüüs vea tüübi kaupa											
Mittekvantifitseeritavad vead		31 %	{11}	36 %	{9}	67 %	{4}	36 %	{24}	32 %	36 %
Kvantifitseeritavad vead		69 %	{24}	64 %	{16}	33 %	{2}	64 %	{42}	68 %	64 %
nendest:	abikõlblikkus	13 %	{3}	13 %	{2}	100 %	{2}	17 %	{7}	20 %	36 %
	tõendamisvead	0 %	{0}	6 %	{1}	0 %	{0}	2 %	{1}	2 %	3 %
	täpsusvead	87 %	{21}	81 %	{13}	0 %	{0}	81 %	{34}	78 %	61 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU											
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:											
< 2 %						X					
2 % – 5 %		X					X				
> 5 %											

LISA 3.2

PÕLLUMAJANDUSE JA LOODUSVARADE VALDKONNA TEHINGUTE KONTROLLI TULEMUSED

Hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele – EAGF

Liikmesriik (makseasutus)	Kava	IACSiga seotud kulud (miljonit eurot)	Haldusmenetlused ja kontrollid korrektsete maksete, sh andmebaa- side kvaliteedi taga- miseks	Kohapealse kontrolli- mise metoodika, valik, teostamine, kvaliteedi- kontroll ja üksiktule- mustest aruandmine	GAEC-standardite / nõuetele vastavuse rakendamine ja kontroll	Üldine hinnang
Leedu	SAPS	183,5	2			
Läti	SAPS	69,5				
Slovakkia	SAPS	179,7	1, 2, 4, 5	A, B, C	a	
Küpros	SAPS	24,6	1, 2, 3, 4, 7, 8	A, D		
Itaalia (AGREA)	SPS	409,0	6, 7, 9	A	b, c	
Malta	SPS	2,7	3, 4, 5, 7, 10	A		
Kreeka	SPS	2 077,1	2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12	A, E, F, D	b, d	
Hispaania (Baskimaa)	SPS	30,0	1, 5, 6, 7, 13			

Selgitus

Mõjus

Osaliselt mõjus

Ei ole mõjus

- 1 Abikõlbmatud osad välja jätmata / abikõlblik pindala LPISis enamdeklareeritud
- 2 Ebapiisav auditijalg
- 3 Taotluste registreerimismenetlus ei ole täielikult usaldusväärne
- 4 LPISis sisalduvaid abikõlblikke pindalasid ei ole uute ortofotode ja/või VTSi põhjal ajakohastatud
- 5 Võrdlusmaatükkide ajakohastatud teabe alusel ei ole tagasiulatavalt riskikontrollidele tehtud
- 6 Puudused püsikarjamaade ja ühiskarjamaade abikõlbliku pindala kindlaks määramisel
- 7 Karistuste ebakorrektn rakendamine
- 8 SAPSi piirmäära ületati ligikaudu 1,44 % ja vähenduskoeffitsienti ei kasutatud
- 9 SPSi maksed tehti enne leitud kõrvalekallete parandamist
- 10 Eriõigused anti ELi õigusakte eirates põllumajandustootjatele, kes SPSi kasutuselevõtmise aastal omasid abikõlblikke hektareid
- 11 LPIS-GISi loomises esinesid tõsiseid viivitusi, mis mõjutab riskikontrollide kvaliteeti ning LPIS-GISis sisalduvate põllumajanduslike maatükkide asukoht ja kuju ei ole usaldusväärsed
- 12 5 % tolerantsi liigne rakendamine halduslike riskikontrollide tasandil
- 13 Riiklikku reservi kantavate toetusõiguste kindlaksmääramise haldusmenetlustel puudub õiguslik alus
- A Mõõtmiste tolerantse rakendatakse ebakorrektselt / ei rakendata
- B Puuduvad andmed taotlusaasta 2008 kontrolliaruannete kohta
- C Ühes põllukultuurirühmas leitud pindala ülejääkide ja puudujääkide tasaarveldust ei tehtud
- D Kontrollikoja poolt kohapeal tehtud kontrollide käigus leiti suuri olulisi erinevusi
- E Kehva karjamaa deklareerinud abisaajaid ei kontrollitud
- F Kohapealsete kontrollide kvaliteet oli ebapiisav
- a GAECi kontrollide kontrolliaruanded puudulikud / ei ole piisavalt üksikasjalikud
- b Ebapiisavad rohumaa ja kehva karjamaa puhul kehtestatud riiklikud GAECi nõuded
- c GAECi kontrollide puhul kasutatakse üksnes kaugseiret
- d Nõuetele vastavusega seotud sanktsioonide ebakorrektn rakendamine

Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele – maaelu areng

Liikmesriik (makseasutus)	Fond	Haldusmenetlused ja kontrollid korrektsete maksete, sh kvaliteetsete andmebaaside tagamiseks	Kohapealse kontrollimise metoodika, valik, teosta- mine, kvaliteedikontroll ja üksiktulemustest aruandmine	GAEC-standardite / nõuetele vastavuse rakendamine ja kontroll	Üldine hinnang
Austria	EAFRD				
Bulgaaria	EAFRD				
Tšehhi Vabariik	EAFRD				
Saksamaa (Baierimaa)	EAFRD				
Prantsusmaa	EAFRD				
Kreeka	EAFRD				
Rumeenia	SAPARD			E/K	
Ühendkuningriik (Inglismaa)	EAFRD				

Üldine hinnang järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: auditeeritud maksete puhul nõuetele vastavuse kontrolli ei teostatud

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED PÕLLUMAJANDUSE JA LOODUSVARADE VALDKONNAS

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
Põllumajanduse peadirektoraat	reservatsioonidega	Tõsised puudused Bulgaaria ja Rumeenia ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis. Programmiperioodil 2007–2013 teise telje alla kuuluvad maaelu arengu kulutused (loodus- ja elukeskkonna parandamine).	Kontrollikoja 2009. aasta kinnitava avalduse raamistikus tehtud süsteemiaudit kinnitas, et Kreeka ühtne haldus- ja kontrollisüsteem ei ole maksete korrektsuse tagamisel ikka veel mõjus; s.t eelkõige LPISis registreeritud rohumaade abikõlblikkusmäärad ei ole usaldusväärsed (vt punkt 3.38), taotluste andmebaas sisaldab olulisi auditijäljega seotud puudusi (vt punkt 3.40) ning kohapealsete kontrollide kvaliteeti ja katvus on ebapiisavad (vt punkt 3.46). Lisaks sellele märkis komisjon oma 2009. aasta tegevusaruandes, et Kreeka makseasutuse akrediteering piirdub alates taotlusaastast 2010 vaid EAFRD meetmetega. Kontrollikoda on arvamusel, et antud olukorras ei oleks tohtinud Kreeka suhtes esitatud reservatsiooni tühistada. Reservatsioon põhineb liikmesriikide poolt 2008. aastal tehtud kohapealsete kontrollide tulemusel saadud veamääradel. Veamäärade vaheline erinevus on liikmesriigiti üsna suur. Peadirektor ei täpsusta, miks tema reservatsioon kehtib kõigile Euroopa Liidus tehtud tehingutele, mitte üksnes nendes liikmesriikides tehtud tehingutele, kus veamäär oli 2008. aastal eriti kõrge. Kontrollikoda on siiski nõus, et üldiselt esineb teise telje tehingute puhul tõenäoliselt rohkem vigu kui teiste telgede tehingute puhul.	B
Keskkonna peadirektoraat	reservatsioonidega	Abisaajate deklareeritud kulude abikõlblikkus.	See reservatsioon on kooskõlas kontrollikoja eelmiste leidudega. Märgitakse, et keskkonna peadirektoraat arvutas oma „veamäära“ mittestandardset (riskipõhiselt).	
Merendus- ja kalandusajade peadirektoraat	reservatsioonidega	Kalanduse Arendusrahastu puhul määratud tegevuskavade ja meetmete juhtimis- ja kontrollisüsteemid (Saksamaa, Ühendkuningriik, Hispaania, Prantsusmaa). Liikmesriikidele teatavate äärepoolseimatest piirkondadest pärit kalatoodete turustamisega seotud lisakulude hüvitamiseks tehtud maksete abikõlblikkus.	Reservatsioonid põhinevad peadirektoraadi audititööl. See on kooskõlas kontrollikoja leidudega.	

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
Tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraat	reservatsioonideta	E/K	Tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraat on arvamusel, et allesjäänud veamäär oleks oluline juhul, kui selle poolt raamatupidamisaruannetele avaldatav finantsmõju moodustaks üle 2 % tervise- ja tarbijakaitse peadirektoraadi igaaastasest eelarvest. Arvesse tuleks siiski võtta ainult asjaomase tegevuse eelarvet (tegevuspõhine eelarvestamine), nagu seda on märkinud eelarve peadirektoraat. Võttes aluseks 2009. aasta järelkontrolli tulemused ja arvestades korduvalt olulisuse läve (6 %) ületavat veamäära, oleks toidu- ja söödaohutuse tegevuse (tegevuspõhine eelarvestamine) puhul pidanud esitama reservatsiooni, kuna selle veamäär oli 6,9 %.	

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja igaaastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja igaaastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja igaaastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

PÕLLUMAJANDUSE JA LOODUSVARADEGA SEOTUD VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Peadirektoraat	Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Maaelu areng				
Põllumajanduse peadirektoraat	Intressitoetused: kehtestatud menetlused ei taga piisavat auditijälge, mille tõttu ei ole võimalik tõendada ELi toetuste lõplikele abisaajatele eeskirjade vastaselt tehtud makseid (Prantsusmaa) (punkt 5.15 (*)).	Komisjoni andmete kohaselt on Prantsusmaa võtnud kasutusele uue haldussüsteemi, mis muudab laenu liikumise jälgimise pangast lõpliku abisaajani alates 2009. aastast lihtsamaks. Sertifitseerimisasutus uuris kõiki vähendatud intressimäärasid väljastavatele pankadele 2009. aastal tehtud makseid. Sertifitseerimisasutus leidis, et maksed olid korrektsed, kuid täheldas, et uus süsteem ei suutnud ikka veel tagada panga poolt väljastatavatel arvetel näidatud eraldi laenude täielikku jälgitavust. Antud küsimuse uurimiseks tegi komisjon Prantsusmaal erikontrolle.	2009. aastal oli ikka veel keeruline luua seost panga poolt teatud perioodiks antud vähendatud intressimäärade kohta väljastatud arvete ja lõplikele abisaajatele antud individuaalsete laenude vahel.	Komisjon on enda auditi alusel seisukohal, et kontrollijälge on tõepoolest võimalik järgida.
Maaelu areng				
Põllumajanduse peadirektoraat	Maaelu arengu valdkonnas tuleb teha olulisi jõupingutusi eeskirjade ja tingimuste täiendavaks lihtsustamiseks (punkt 5.66 (**)).	Nõukogu ja komisjon võtsid meetmeid 2009. aastal. Nõukogu raamistikus esitati 16 liikmesriigile konkreetseid ettepanekud ühise põllumajanduspoliitika erinevate aspektide lihtsustamiseks. Teatavad ettepanekud olid seotud eeskirjade ja nõuetele vastavuse kontrollide lihtsustamisega ning käsitlesid seetõttu maaelu arengut. Komisjoni talitused uurisid ettepanekuid ja plaanisid praegustesse eeskirjadesse tehtavad muudatused 2010. aastal nõukogule saata. 14–16. detsembril 2009 toimunud kohtumisel väljendas nõukogu rahulolu komisjoni kavatsusega võtta järelmeetmeid mitme ettepanekuga ning kutsus komisjoni üles rakendama esitatud muudatusi ning jätkama tööd erinevate käima-solevate lihtsustusprojektidega.	2009. aastal võetud meetmed näitavad, et teatavate maaelu arengu meetmete puhul rakendatavate eeskirjade ja tingimuste lihtsustamise vajadusele oli tähelepanu pööratud. Kuna maaelu arengu kulutuste puhul rakendatakse ka riiklikke eeskirju, tuleb kontrollikoda (vastavalt nõukogu soovitusel seoses 2008. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmisega) meelde, et lihtsustamine tuleb läbi viia ka riikide tasandil.	Vt komisjoni vastust punktile 3.74.

Peadirektoraat	Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
IACS				
Põllumajanduse peadirektoraat	Kreeka Kontrollikoda on mitmeid aastaid juhtinud tähelepanu probleemidele seoses IACSi ebapiisava rakendamisega Kreekas. Kreekas ei ole maatükkide identifitseerimise süsteem täielik ning sisaldab olulisi vigu maatükkide võrreldavuses. Lisaks täheldati puudusi haldus- ja kohapealsetes kontrollides. Teised liikmesriigid Ühendkuningriigis (Šotimaa), Bulgaarias ja Rumeenias leiti olulisi puudusi seoses süsteemi põhielementide rakendamisega. Seetõttu on kontrollikoda arvamusel, et nimetatud liikmesriikide IACS ei ole mõjus maksete korrektsuse tagamisel (punkt 5.32 (**)).	Kuni 2007. aastani sisaldas põllumajanduse peadirektoraadi aasta tegevusaruanne reservatsiooni seoses IACSi Kreekas. 2008. aastal otsustas komisjon, et alates 2009. aastast on taotlusmenetluse kõik IACSi elemendid Kreeka puhul kehtestatud ja toimivad ning reservatsiooni võib tühistada. Bulgaaria ja Rumeenia on nende puuduste käsitlemiseks koostanud tegevuskavad, mille komisjon 2009. aastal heaks kiitis. Komisjon on arvamusel, et Ühendkuningriigis leitud puudus mõjutab süsteemi väga piiratult. Komisjon võtab nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega avastatud juhtudega seoses järeelmeetmeid.	Kontrollikoja 2009. aasta kinnitava avalduse raames tehtud süsteemiaudit kinnitas, et Kreekas ei ole IACS maksete korrektsuse tagamine ikka veel mõjus; s.t, et Kreekas ei ole LPIS/GIS ikka veel täiel määral toimiv, taotluste andmebaasiga seotud auditijälg ei ole usaldusväärne ja kohapealsete kontrollide katvus ja kvaliteet on ebapiisavad (punktid 3.37, 3.39 ja 3.45 (***)). 2009. aastal OPEKEPE ametis läbi viidud põllumajanduse peadirektoraadi akrediteerimise auditi käigus leiti tõsiseid EAGFi fondijuhtimisega seotud vigu (põllumajanduse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruanne, A.1.3, lk 29). Komisjoni ja liikmesriigi võetud meetmete tulemusi ei ole veel võimalik hinnata. Tegevuskavad peaksid valmima alles 2011. aastal ning juba praegu on esinenud teatavaid viivitusi eraldi meetmete rakendamisel (põllumajanduse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruanne). Komisjoni ja liikmesriikide võetud meetmete tulemusi ei ole veel võimalik hinnata. 2008. taotlusaasta puhul leiti LPISis puudusi Kreekas, Küprosel, Leedus, Itaalias ja Hispaanias (punktid 3.37 ja 3.38 (***)). Kontrollikoda leidis taas kord puudusi karistuste rakendamise haldamissüsteemis. Kontrollikoda soovib leitud süsteemipuudused kõrvaldada.	Komisjon tunnistab, et varasemalt oli probleeme Kreeka ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga (IACS), kuid uue LPIS-GISi süsteemiga on need probleemid lahendatud, kuna 2009. nõudeaastast alates on riski oluliselt vähendatud. OPEKEPE agentuuri 2009. aasta akrediteerimisauditi käigus leidis DG AGRI olulisi puudusi, mis olid peamiselt seotud EAFRD, mitte niivõrd EAGFig. OPEKEPE akrediteerimine on seetõttu piiratud EAFRD meetmetega, mille osas on kehtestatud nõuetekohane kontrollisüsteem ja tegevuskord. Komisjon leidis, et 2008. nõudeaastal esinesid märkimisväärsed puudused Bulgaarias ja Rumeenias. Seetõttu töötasid need kaks liikmesriiki välja tegevuskavad 2009. aastaks, ning komisjon on nende järgmist hoolikalt jälginud. Kuna nende tegevuskavade lõpetamist nähakse ette 2011. aastaks ning komisjon on juba märganud teatud viivitusi, esitas DG AGRI peadirektor oma 2009. aasta tegevusaruandes reservatsiooni maineriski alusel. Teiste liikmesriikide ühtses haldus- ja kontrollisüsteemis esinevad väiksemat laadi puudujäägid, mis ei muuda nende süsteeme ebatõhusaks, vaid pigem parandatavaks. Nende liikmesriikide puhul on välja töötatud tegevuskavad, ning eelnevatel aastatel leitud probleemid on lahendatud või astutakse nende lahendamiseks piisavaid samme. Kreeka, Itaalia, Hispaania ja Portugali puhul käsitletakse vastavusmenetluste raames jätkuvalt administratiivkontrolli puuduseid.

Peadirektoraat	Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
	LPIS Kontrollikoda leidis kahes liikmesriigis tõsiseid LPISi puudusi, mis mõjutavad oluliselt administratiivsete ristkontrollide tõhusust (Bulgaaria ja Ühendkuningriik). Ühes teises liikmesriigis (Hispaania) aktsepteeriti abikõlbmatuid pindalasid (osaliselt puude ja/või kividega kaetud mägikarjamaad) toetust saavatena, kuna kasutati kõrget koefitsienti (punkt 5.36 (**)). Mõnes riigis sisaldab maatükkide identifitseerimise süsteemi graafiline kiht aegunud aerofotosid (punkti 5.30 alapunktid b ja c (*)). Kontrollikoda leidis samuti, et ühes liikmesriigis ei olnud kehtestatud piisavat ülempiiri ortofotodel põhinevatele maksetele (Poola). Halduskontrollid 2007. eelarveaasta kinnitava avaldusega seoses tehtud auditis leiti puudusi otseste toodanguga seotud toetustes Kreekas, Itaalias, Hispaanias ja Portugalis: taotluste andmed olid valesti sisestatud, samale maatükile maksti toetust mitmest omavahel sobimatust toetuskavast ning suutmatuse rakendada korrektselt karistusi ja sanktsioone põhjustas enammakseid (punkti 5.27 alapunkt a (*)).	Komisjon lisas määrusesse (EÜ) nr 1122/2009 (muudatus määruses (EÜ) nr 146/2010) nõude, mille kohaselt kohustub liikmesriik igal aastal hindama oma LPISi kvaliteeti ja vajadusel koostama tegevuskava leitud puuduste kõrvaldamiseks (põllumajanduse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruanne, lk 48). Komisjon võtab nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega avastatud juhtudega seoses järelmeetmeid. Komisjon võtab nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega avastatud juhtudega seoses järelmeetmeid.		
SPS				
Põllumajanduse peadirektoraat	Auditis leiti, et toetusõiguste arvutamises esines süstemaatilisi puudusi (punktid 5.22–5.26 (*), 5.38 (**)). Kontrollikoja tehtud korduskontrollide tulemusel leiti mitmeid konkreetseid puudusi kohapealsete kontrollide kvaliteedis ja täheldati abikõlbmatuid pindalasid või maatükke, mille riiklikud kontrollijad oleksid pidanud välistama (Kreeka, Itaalia, Hispaania, Portugal) (punkt 5.28 (*)).	Komisjon võtab nõuetele vastavuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega avastatud juhtudega seoses järelmeetmeid.	Kontrollikoja audititega leitakse endiselt puudusi toetusõiguste arvutamises ja kontrollides (punktid 3.40, 3.41, 3.44, 3.45 (***)).	Komisjon tegeleb puudustega, mis leiti raamatupidamisarvestuse nõuetekohasuse kontrollimise menetluse raames.

Peadirek-toraat	Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
	Ei ole õigeaegselt järgitud pikendatud kahe-poolsete kalanduslepingute erijuhtudest tulene-vaid kohustusi, mille kohaselt tuleb kulukohus-tused siduda asjakohaste assigneeringutega (punkt 5.49 (*)).	Komisjon oli arvamusel, et kalanduskokkulepe-tega seotud eelarvelisi kulukohustusi saab võtta alles pärast õigusliku aluse (nõukogu otsus ja/või määrus) vastuvõtmist.	Komisjonis rakendatakse praegu protokollide ja lepingute üle peetavate läbirääkimiste protsessi varajase käivitamise poliitikat, mis võimaldab eelarvelise kulukohustuse võtta enne juriidilise kohustuse jõustumist.	<i>Komisjon algatab võimalikult kiiresti ja aegsasti enne nende aegumist protokollide läbivaatamise menetluse. See sõltub ka kolmandate asjaomaste riikide valmis-olekust alustada läbirääkimisi varakult.</i>
	Kontrollikoda leidis seoses Kalanduse Arendus-rahastuga (FIFG) abikõlbmatuid kulusid (punkt 5.25 (**)).	Komisjon on kehtestanud kontrollistrateegia ja korraldab järelauditeid, mille eesmärk on kont-rollida liikmesriikide haldus- ja kontrollisüsteemide toimimise tõhusust, et ennetada kõne-aluste vigade tekkimist.	2009. aastal esitati komisjoni leitud abikõlb-matute kulude oluliselt suurest arvust tulene-valt merendus- ja kalandusasjade peadirekto-raadi aasta tegevusaruandes reservatsioon.	<i>Sulgemise raames võtab komisjon kõik asjakohased meetmed, et arvestada lõplikust kuluaruandest ja lõplikust maksenõudest maha rahastamiskõlbmatud maksed, mis on avastatud komisjoni auditite või välisauditite käigus või mõnel muul viisil.</i>
Tervise- ja tarbija-kaitse peadirek-toraat	Tervise- ja tarbijakaitse valdkonnas tehti veteri-naarmetmete puhul makseid ilma igasuguste nõutavate tõendavate dokumentideta (punkt 5.49 (*)).	Uute lepingute puhul on komisjon kasutusele võtnud klausli, milles sätestatakse, et vaktsii-nide tootja on kohustatud tõendama, et vakt-siinid saadeti komisjoni määratud asukohta.	Komisjon on võtnud parandusmeetmed. Nime-tatud meetmete mõjususe vajab hindamist.	

(*) Kontrollikoja 2007. aasta aastaaruande punkt.
(**) Kontrollikoja 2008. aasta aastaaruande punkt.
(***) Kontrollikoja 2009. aasta aastaaruande punkt.

LISA 3.5

2009. AASTAL OTSUSEST VÄLJA JÄETUD MAKSEASUTUSTE RAAMATUPIDAMISARUANDED

(miljonit eurot)

Liikmesriik	Makseasutus	Välja jäetud raamatupidamisaruanded ⁽¹⁾		
		EAGF	EAFRD	TRDI
Saksamaa	Baden-Württemberg	428	82	
Saksamaa	Bayern StMELF		194	
Saksamaa	Hessen	222	16	
Saksamaa	IBH	1	12	
Saksamaa	Helaba	4	5	
Saksamaa	Rheinland-Pfalz		36	
Saksamaa	Thüringen		73	
Eesti	PRIA			3
Itaalia	AGEA	3 005		
Itaalia	Basilicata (ARBEA)	110	17	
Rumeenia	PARDF		565	
Rumeenia	PIAA	581		
Hispaania	Andalucia		85	
Hispaania	Asturias		36	
Kokku		4 351	1 121	3

⁽¹⁾ Raamatupidamisaruanded, mida komisjon ei suutnud oma 30. aprilli 2010. aasta otsustega kontrollida ja heaks kiita. Olukorra põhjustasid asjaomased liikmesriigid, kus on vaja teha täiendavaid päringuid.

Allikas: komisjoni otsused 2010/257/EL, 2010/258/EL ja 2010/263/EL (ELT L 112, 5.5.2010, ELT L 113, 6.5.2010).

4. PEATÜKK

Ühtekuuluvus

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	4.1–4.16
Poliitikavaldkondade rühma eritunnused	4.2–4.14
Auditi ulatus ja lähenemisviis	4.15–4.16
Tehingute korrektsus	4.17–4.23
Tähelepanekud süsteemide kohta	4.24–4.31
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	4.25–4.29
Tagasimaksete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	4.30–4.31
Komisjoni juhtkonna poolt esitatud teabe usaldusväärsus	4.32–4.33
Järeldused ja soovitused	4.34–4.39

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

SISSEJUHATUS

4.1. Käesolevas peatükis käsitletakse kontrollikoja erihinangut ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgnevaid poliitikavaldkondi: „4 – Tööhõive ja sotsiaalküsimused” ning „13 – Regionaalpoliitika”. Üksikasjalikum teave käsitletud tegevuste ja 2009. aasta kulutuste kohta on esitatud **tabelis 4.1**.

4.1. Komisjon märgib, et eelarverubriigid 4 ja 13 hõlmavad ka muid valdkondi peale ühtekuuluvuspoliitika. Sinna alla kuuluvad ka sotsiaalne dialoog, soolise võrdõiguslikkuse poliitika, ühinemiseelne abi ja tegevustoetused Euroopa Liidu ametitele.

Tabel 4.1 – Ühtekuuluvus – Oluline teave

(miljonit eurot)

Eelarve-jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2009. aasta maksed	Eelarve haldamise viis
4	Tööhõive ja sotsiaalküsimused	Halduskulud	97	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Sotsiaalfond	8 562	Koostöös liikmesriikidega
		Töötamine Euroopas – Sotsiaalne solidaarsus ja liikuvus	57	Otsene tsentraliseeritud
		Tööhõive, sotsiaalne solidaarsus ning sooline võrdõiguslikkus	113	Otsene tsentraliseeritud
		Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond	12	Koostöös liikmesriikidega
		IPA ühinemiseelne rahastamisvahend	65	Detsentraliseeritud
		8 906		
13	Regionaalpoliitika	Halduskulud	83	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Regionaalarengu Fond ja teised piirkondlikud meetmed	18 250	Koostöös liikmesriikidega
		Ühtekuuluvusfond k.a endine ISPA)	7 080	Koostöös liikmesriikidega
		Struktuuripoliitikaga seotud ühinemiseelne sekkumistegevus	705	Detsentraliseeritud
		Euroopa Liidu solidaarsusfond	623	Koostöös liikmesriikidega
		26 741		
		Halduskulud kokku (1)		180
Tegevuskulud kokku (2) (nendest):		35 467		
— eelfinantseerimine		12 386		
— vahe- ja lõppmaksed		23 081		
Aasta maksed kokku		35 647		
Aasta kulukohustused kokku		49 719		

⁽¹⁾ Halduskulude auditit käsitletakse 9. peatükis.

⁽²⁾ ERF-i, ESF-i ja ühtekuuluvusfondi tegevuskuludest oli 25,4 miljardit eurot (71 %) seotud perioodiga 2007–2013 ja 8,4 miljardit eurot (24 %) perioodiga 2000–2006. Perioodi 2007–2013 tegevuskuludest moodustasid ettemaksed 11,3 miljardit eurot (44 %).

Märkus: Üksikasjalik teave 2009. aasta eelarve täitmise kohta on esitatud Euroopa Ühenduste eelarveaasta 2009 raamatupidamise aastaaruande II osas, Euroopa Komisjoni eelarve peadirektoraadi dokumentides „Eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruanne – eelarveaasta 2009” ning „Struktuuri- ja ühtekuuluvusfondide 2009. aasta eelarve täitmise analüüs”.

Märkus: Peatükis käsitletakse samuti mõlema perioodi I(S)PA ühinemiseelset rahastamisvahendit, sotsiaalse dialoogi ja liikuvuse poliitikat ning soolise võrdõiguslikkuse meetmeid, kuigi need ei kuulu kitsas mõistes ühtekuuluvuspoliitika alla. Maaelu arengut ja kalanduse kulutusi käsitletakse poliitikavaldkondades „5 – Põllumajandus ja maaelu areng” ning „11 – Kalandus”.

Allikas: Raamatupidamise aastaaruanne 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Poliitikavaldkondade rühma eritunnused**Poliitika eesmärgid ja vahendid**

4.2. Ühtekuuluvuspoliitika eesmärgiks on Euroopa Liidu siseses majandusliku ja sotsiaalse lähenemise edendamine erinevate regioonide arengutaseme vaheliste erinevuste vähendamise teel.

4.3. Valdav osa kulutustest pärineb järgnevast kolmest fondist:

- a) Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) rahastab investeeringuid infrastruktuuri, töökohtade loomist ja säilitamist, kohalikke arengualgatusi ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tegevust;
- b) Euroopa Sotsiaalfond (ESF) annab rahalist abi tööpuudusega võitlemiseks, inimressursi arendamiseks ja inimeste tööturule integreerimiseks;
- c) Ühtekuuluvusfond rahastab investeeringuid nende liikmesriikide keskkonnakaitse ja transpordi infrastruktuuri parandamisse, kelle rahvamajanduse kogutulu elaniku kohta on väiksem kui 90 % Euroopa Liidu keskmisest.

4.4. Ühtekuuluvuse valdkonna kulutuste haldamine toimub koostöös liikmesriikidega, kes ka valdkonna projekte ise kaasrahastavad. ELi ühtekuuluvusega seotud kulutused on kavandatud mitmeaastaste programmiperioodide kaupa: maksed on seotud abikõlblikkuse perioodi⁽¹⁾ kestel tehtud kulutustega. Sellest tulenevalt võivad maksed jätkuda veel mõne aasta vältel peale vastava programmiperioodi lõppu. Käesolev peatükk käsitleb programmiperioode 2000–2006 ning 2007–2013.

4.5. Struktuurifondide kulutused tehakse liikmesriikide või nende piirkondadega sõlmitud mitmeaastaste rakenduskavade⁽²⁾ raames. Komisjon kiidab heaks liikmesriikide poolt välja pakutud rakenduskavad. Liikmesriigid omakorda valivad rakenduskavade jaoks üksikud projektid. Projekti elluvijaks e abisaajaks võib olla eraisik, ühendus, era- või riigiettevõtte või piirkondlik, kohalik või riigiasutus. Rakenduskavade käivitused teeb komisjon liikmesriikidele ettemaksed. Projektide elluvijad taotlevad liikmesriigi pädevatelt ametiasutustelt abikõlblike kulude hüvitamist. Liikmesriigid taotlevad siis kulude hüvitamist komisjonilt, esitades komisjonile vahe- või lõppväljamaksetaotluste vormis sertifitseeritud kuludeklaratsioonid.

⁽¹⁾ Programmiperioodi 2000–2006 abikõlblikkuse periood lõppes algselt 31. detsembril 2008. Majanduse elavdamise kava raames pikendati perioodi aga kõigis komisjonilt pikendamist taotlenud liikmesriikides 30. juunini 2009.

⁽²⁾ Rakenduskavas määratletakse rahastatavad piirkondlikud prioriteedid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.6. 2009. aastal koosnesid ERF-i, ühtekuuluvusfondi ja ESF-i maksed peamiselt vahe- ja lõppmaksetest (vt **tabel 4.1**). Perioodi 2007–2013 raames tehtud vahemaksete summa oli 14,1 miljardit ja eelfinantseerimise maksete summa 11,3 miljardit eurot. Lisaks tehti perioodi 2000–2006 raames 8,4 miljardi euro suuruses summas vahe- ning lõppmakseid.

Järelevalve ja kontroll ühtekuuluvuse valdkonna kulutuste üle

4.7. Vastutus ERF-i, Ühtekuuluvusfondi ja ESF-i rakendamise eest lasub liikmesriikidel. Liikmesriikide korraldusasutustel ja vahenduasutustel, kelle ülesandeks on igapäevane administree- rimine ning esmatasandi kontrollid, mille eesmärk on ära hoida/avastada või parandada projektikulude ebaõige hüvita- mine või muud eeskirjade eiramised. Sertifitseerimisasutused teostavad enne komisjonile väljamaksetaotluste esitamist täien- davaid kontrole.

4.8. Programmiperioodil 2007–2013 karmistati auditi- ja kontrollisätteid ⁽³⁾. Liikmesriigid peavad iga rakenduskava kohta esitama komisjonile heakskiitmiseks aruande ja arva- muse. Aruanne peab selgitama, kas juhtimis- ja kontrollisüs- teemid on kooskõlas asjakohaste eeskirjadega (vastavushin- nangu aruanne). Üheksa kuu jooksul peale rakenduskava heakskiitmist peab auditeeriv asutus esitama auditistrateegia. Lisaks peab auditeeriv asutus komisjonile iga-aastaste kontrol- liaruannete ⁽⁴⁾ ja arvamuste vormis kinnitama, et tal on piisav kindlus rakenduskava juhtimis- ja kontrollisüsteemide mõjusa toimimise ning sellest tulenevalt sertifitseeritud kulude ⁽⁵⁾ korrektsuse kohta.

4.9. Liikmesriigid kannavad ka põhivastutust finantskorrekt- sioonide tegemise eest seoses eeskirjade vastaselt tehtud kulu- dega ning nende komisjonile teatamise eest. Liikmesriigid peavad võtma meetmeid põhjendamatult makstud ühtekuulu- vustoetuste abisaajatelt tagasi nõudmiseks või tühistamiseks.

⁽³⁾ Vt nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 210, 31.7.2006, lk 25) ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1828/2006 (ELT L 371, 27.12.2006, lk 1).

⁽⁴⁾ 2009. aasta kontrolliaruanne (pidi olema esitatud 2009. aasta lõpuks) hõlmab ajavahemikus juulist 2008 kuni juunini 2009 tehtud auditite tulemusi. See koosneb süsteemide audititest ning ajavahemikus jaanuarist 2007 kuni detsembrini 2008 komisjonile deklareeritud kulude audititest.

⁽⁵⁾ Vt eelkõige nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/06 artikkel 62.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.10. Komisjon teostab järelevalvet liikmesriikide üle ning püüab tagada, et nende juhtimis- ja kontrollisüsteemid töötaksid nõuetekohaselt. Kui komisjoni audit tuvastab, et liikmesriigid ei ole suutnud finantskorrektsioone teha või juhtimis- ja järelevalvesüsteemides esineb tõsisemaid puudusi, katkestab ja/või peatab komisjon vastavale riigile tehtavad maksed ⁽⁶⁾. Kui liikmesriik eeskirjade vastaselt tehtud kulusid tagasi ei nõua või ei tühistata (st asendades eeskirjade vastaselt tehtud kulud teiste abikõlblike kuludega) või ei paranda süsteemides avastatud vigu, võib komisjon rakendada finantskorrektsioone (vähendades vastavalt ELi poolt makstavat abi).

Tehingute korrektsusega seotud riskid

4.11. Ühtekuuluvuse valdkonna õiguslik raamistik on keeruline ning seejuures peab kinni pidama nii mitmete ELi poliitikavaldkondade ja eeskirjade (nt riigihanked ja riigiabi) nõuetest, kui ka ainult ühtekuuluvuse valdkonnale kehtivatest eeskirjadest.

4.12. Liikmesriikides vastutab ühtekuuluvuspoliitika rakendamise eest suur hulk ametiasutusi (riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused, vahendusametid) ja veelgi suurem arv abisaajaid ning ühenduse vahendite saajaid. Riiklikul või piirkondlikul tasandil rakenduskavade ja projektide elluviimisega tegelevad osapooled ei pruugi kohaldatavatest eeskirjadest teadlikud olla või ei oska nad neid õigesti interpreteerida. See võib kaasa tuua ebatäpsete või põhjendamatute deklaratsioonide esitamise.

4.13. Rakendusakava raames abisaajatele tehtavad abikõlblikkuse perioodi kestel tehtud kulutustega seotud maksed jätkuvad tavaliselt veel mõne aasta vältel peale programmi perioodi lõppu seni, kuni kõik projektid on lõpetatud ja rakenduskava suletud. Kuna perioodi 2000–2006 abikõlblikkuse periood lõppes 2009. aastal, võisid riiklikud ametiasutused tunda survet neile eraldatud ELi vahendite täielikuks ärakasutamiseks. Nagu juba kontrollikoja 2008. aasta aastaaruandes täheldatud, suurendab see ohtu, et abikõlbmatute kulude asendamisel uute kuludega (toetuste tühistamine) ilma liikmesriigis teostatavate mõjusate eelkontrollideta hüvitatakse ELi eelarvest mitteabikõlblike projektide kulusid ⁽⁷⁾.

KOMISJONI VASTUSED

4.10. Eelkõige vastutavad komisjonile deklareeritud kulude korrektsuse eest liikmesriigid. Komisjon täidab oma järelevalvekohustusi audititegevuse kaudu, arvestades ka ühenduse ja liikmesriikide audititega, ning programmide üle peetavate läbirääkimiste, järelevalvekomiteedes osalemise, korraldus- ja auditeerimisasutuste iga-aastaste kohtumiste ning suuniste ja seminaride abil.

Komisjon parandas oma järelevalvet 2008. aasta tegevuskava (KOM/2008/97) rakendamise abil.

2009. aastal võttis komisjon vastu seitse maksete peatamise otsust ja rakendas finantskorrektsioone kogusummas 2,3 miljardit eurot.

4.11. Komisjon viitab ühtekuuluvuse õigusliku raamistiku lihtsustamisele, mida alustati 2008. aastal ja mis viidi lõpule 2010. aastal ning mis hõlmas valdkondlike määrustega ettenähtud nõudeid.

Võimalikud puudused riigihanked käsitlevate ELi eeskirjade rakendamisel ning ELi riigiabieeskirjade kohaldamisel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ei ole seotud ühtekuuluvusprojektide elluviimisega.

4.12. 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi õiguslikku raamistikku on tõhustatud, et tagada abisaajate teavitamine kõikidest rahastamise, rakendamise ja aruandlusega seotud eritingimustest ning kinnitada haldusasutustele enne projekti heakskiitmist, et abisaaja suudab täita kõnealused tingimused.

Komisjon on alates programmitöö perioodi algusest pakkunud liikmesriikide pädevatele asutustele korrapäraselt ja aegsasti koolitust ja suuniseid. 2008. aasta veebruaris vastuvõetud komisjoni tegevuskava (KOM/2008/97) sisaldas spetsiifilisi koolitusmeetmeid, mida korrapäraselt ka rakendatakse.

4.13. Nii 2000.–2006. aasta kui ka 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi õigusliku raamistikuga nähakse ette, et eraldatud rahalised vahendid tuleb kasutada kahe või kolme aasta jooksul, et vältida automaatset kulukohustustest vabastamist. Nii tagatakse, et vahendid on kulukohustustega seotud ja makseid tehakse ühtlaselt kogu perioodi jooksul ning neid ei jäeta viimasele aastale.

Samuti jälgib komisjon eriti täpselt seda, et liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad tõhusalt kogu rakendusperioodi jooksul, ning rakendab vajaduse korral finantskorrektsioone.

⁽⁶⁾ Nõukogu määruse (EÜ) nr 1260/1999 artikli 39 lõige 2 (EÜT L 161, 26.6.1999, lk 1); määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklid 91 ja 92.

⁽⁷⁾ Vt 2008. aasta aastaaruande punktid 6.19 ja 6.33.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.14. Komisjoni poolne vastavushinnangute (need on lisatud juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjelduste aruannetele) ja auditistrateegiate heakskiitmine on programmiperioodil 2007–2013 ühtekuuluvuspoliitika kontrolliraamistiku esimeseks tähtsaks osaks. Komisjon ei kinnita rakenduskavale vahemaksete tegemist enne selle vastavushinnangule heakskiidu andmist. Samal ajal võivad liikmesriigid komisjoni poolse heakskiidu ootuses alustada abisaajatele maksete tegemist (kasutades selleks oma heakskiiduta süsteeme). Sellel ajal tehtud kulutustega kaasneb suurem veaohht.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

4.15. Kontrollikoja üldine auditi lähenemisviis ja metoodika on kirjeldatud esimese peatüki **lisa 1.1 teises osas**. Ühtekuuluvuse valdkonna auditi puhul tuleb märkida järgnevaid asjaolusid:

- kontrolliti 180 vahe- ja lõppmaksest koosnevat valimit. 69 % nendest juhuslikult valitud maksetest on seotud programmiperioodiga 2007–2013;
- valim ei sisaldanud ettemakseid tulenevalt selle maksete liigiga kaasnevast väga madalast veariskist.

4.16. Süsteemide hindamine hõlmas juhtimis- ja kontrollisüsteemide järgnevaid aspekte:

- 13 liikmesriigi 16 rakenduskava süsteemide vastavus programmiperioodi 2007–2013 õigusliku raamistiku teatavatele põhinõuetele;
- programmiperioodi 2000–2006 nelja rakenduskava ja ühe ühenduse algatuse tagasimaksenõuete ja tühistatud toetuste menetlemine kuues liikmesriigis.

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon võtab kontrollikoja 2008. aasta aruandes kindlakstehtud riski suhtes järelmeetmed, eelkõige seoses 2000.–2006. aasta programmide lõpetamisega.

4.14. Komisjon on andnud oma heakskiidu (vastavushindamise aruannetele ja riikide auditistrateegiatele) määratud tähtaja jooksul. Kontrollikoja tuvastatud risk on seotud õigusaktides ettenähtud ajaga, mille jooksul liikmesriigid peavad esitama vastavushindamise aruanded ja auditistrateegiad.

Komisjon on seisukohal, et tegemist on piiratud riskiga, sest ta ei ole juhtimis- ja kontrollisüsteeme veel heaks kiitnud, kuid see ei tähenda, et kõnealused riiklikul tasandil heakskiidetud süsteemid ei vasta nõuetele ega ole tõhusad.

Riske maandavad kontrollid on kasutusele võetud ning struktuurifondidega seotud peadirektoraadid on arvestanud oma auditistrateegias kõnealuse riskiga ja juhtinud sellele ka auditeerimisasutuste tähelepanu. Iga auditeerimisasutus peab komisjonile esitama järeldused selliste tehingute esindusliku valimi auditeerimiste tulemustest, mis hõlmavad igal aastal deklareeritud kulusid, ja arvamuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise kohta.

4.15.

- Komisjon märgib, et eelfinantseerimine, mis juba määratluse kohaselt on seotud peaaegu olematu riskiga, moodustab 2009. aasta ühtekuuluvusmaksetest kolmandiku (vt tabel 4.1).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

TEHINGUTE KORREKTSUS

4.17. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisa 4.1**.

4.18. Nagu varasematel aastatelgi, oli 2009. aastal suur hulk ühtekuuluvuse valdkonna projektidele tehtud väljamaksetest vigadest mõjutatud. Vigadest mõjutatud projektide osakaal 180-st auditeeritud projektist oli 36 %⁽⁸⁾.

4.19. Kontrollikoja hinnangul on kõige tõenäolisem veamäär suurem kui 5 %⁽⁹⁾.

4.20. Valdav osa hinnangulisest veamäärast tuleneb abikõlblikkusvigadest, mis on auditeeritud valimis kõige sagedamini esinenud kvantifitseeritavate vigade liik. Neid leiti auditeeritud projektidele tehtud 24 väljamakse puhul. Abikõlblikkusvigade peamiseks põhjusteks olid abikõlbmatute kulude hüvitamise taotlemine ja hanke-eeskirjade jäme eiramine (vt järgnevaid näiteid).

4.18. Komisjon märgib, et viimasel kolmel aastal on vigade sagedus vähenenud: kontrollikoja 2007. aasta aruandes oli veamäär 54 %, käesoleval aastal 36 %, nagu märgitud kontrollikoja aruande lisa 4.1.

Komisjon toonitab, et 53 % vigadest on mittekvantifitseeritavad vead. Kõnealused eeskirjade järgimisega seotud vead ei omanud mõnel juhul mingit mõju kulude hüvitamisele isegi siis, kui need avastati enne kulude tõendamist komisjonile.

4.19. Kontrollikoja hinnangul ei oleks 2009. aastal tohtinud hüvitada vähemalt 3 % komisjonile tõendatud kuludest (võrreldes vähemalt 11 %-ga 2008. aastal). Võrreldes varasemate aastatega on tegemist märkimisväärse edusammuga (vt punkt 1.26). Komisjon on seisukohal, et see muudatus peegeldab 2007.–2013. aasta programmitöö perioodi ühtekuuluvuspoliitika õigusliku raamistiku tõhustatud kontrollisätteid ning 2008. aasta komisjoni tegevuskava mõju, et suurendada oma järelevalvekohustusi struktuurimeetmete puhul. Komisjon teeb jõupingutusi, et tulevikus vigade arvu veelgi vähendada.

Komisjon on seisukohal, et ERFi kaheksa juhtumi puhul, mida mõjutas mõõdetav viga, olid riiklikud ametiasutused enne kulude deklareerimist komisjonile juba kohaldanud proportsionaalseid finantskorrektsioone. Seetõttu puudus negatiivne finantsmõju ELi eelarvele (vt punkt d alljärgnevas kastis).

4.20. Nagu varasematelgi aastatel, kontrollib komisjon rangelt kõiki kontrollikoja leitud vigu ja tagab, et vajaduse korral tehakse asjakohased korrektsioonid (vt kontrollikoja aruande lisa 4.4).

Võimalikud puudused riigihankeid käsitlevate ELi eeskirjade kohaldamisel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ei ole otseselt seotud ühtekuuluvusprojektide elluviimisega.

Komisjon on neid vigu arvestanud oma riskihindamistes audititegevuse käigus. Samuti on komisjon võtnud muid meetmeid, näiteks korraldanud korduvalt riigihankemenetluste alaseid koolitusi ja välja andnud suuniseid programmide rakendamisse kaasatud asutustele.

⁽⁸⁾ Vt **lisa 4.1**. 2008. ja 2007. aastal olid need arvud vastavalt 43 % ning 54 %.

⁽⁹⁾ Veamäärad on arvutatud 2009. aasta vahe- ja lõppmaksetest (23 miljardit eurot) koosneva statistiliselt esindusliku valimi põhjal saavutatava kindluse määraga 95 % (vt **tabel 4.1**). 2009. aastal hindab kontrollikoda, et vähemalt 3 % ühtekuuluvuse valdkonnas liikmesriikide poolt komisjonile sertifitseeritud kuludest ei oleks tohtinud välja maksta. Vastav veamäär 2008. aastal (2008. aasta aastaaruande punkt 6.17) ning 2007. aastal (2007. aasta aastaaruande punkt 6.27) oli 11 %.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Näited abikõlblikkusvigadest

- a) Personalikulude deklareerimine tegelikest suurematena: ühe keskkooliõpilaste erialaseid koolituskursuseid toetava ESFi projekti puhul tegi abisaaja vigu mitmete kaudsete kulude (töötajate palgakulud, kindlustus, kütus, telefon ja amortisatsioon) deklareerimisel.
- b) Läbirääkimistega hankemenetluse põhjendamatu kasutamine: ühe ühtekuuluvusfondi infrastruktuuriprojekti puhul kasutati projekti administratiivse ettevalmistamise ja tehnilise planeerimisega seotud teenuste ostmiseks läbirääkimistega menetlust. Kontrollikoja audit näitas aga, et läbirääkimistega menetluse rakendamiseks vajalikud tingimused ei olnud täidetud.
- c) Lepingute sõlmimine ilma hankemenetlust kasutamata: ühe rahvuspargi juurdepääsuteid ning kergeid ehitisi hõlmava ERFi projekti puhul sõlmis abisaaja lepingud hankemenetlust kasutamata. Lisaks esitas töövõtja arveid tööde eest, mida leping ei hõlmanud. Tulenevalt sellest, et hankemenetlust läbi ei viidud, leiab kontrollikoda, et antud lepinguga seotud maksed on tehtud eeskirjade vastaselt.
- d) Eeskirjadevastase kriteeriumi kasutamine pakkumuste edukaks tunnistamise hindamisel: kümne ERFi teehetusprojekti puhul ei eristatud hinnakriteeriumi puhul pakkujaid, kes pakkusid keskmist või alla keskmist hinda, mis tähendas seda, et kõige madalamate hindadega pakujate konkurentsieelist ei arvestatud. Selle avastasid rakenduskavade sisekontrollid ning enne kulude komisjonile deklareerimist tehti korrektsioonid, mille eesmärgiks oli kirjeldatud eeskirjadevastase tegevuse finantsmõju elimineerimine. Sellegipoolest sõlmiti protsessi tulemusel üheksal juhul kümnest lepingud pakkujatega, kelle pakkumuste hinna ja kvaliteedi suhe ei olnud kõige parem.

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon märgib, et ükski riigihangete auditeeritud valimis avastatud vigadest ei olnud seotud Euroopa Sotsiaalfondiga.

Näited abikõlblikkusvigadest

- a) Komisjon võtab järelemeetmed ja tagab, et tehakse vajalikud korrektsioonid. Komisjon soovib liikmesriikidel ka edaspidi kasutada ulatuslikumalt kaudseid kindlasummalisi kulusid, et niisuguseid vigu vältida.
- b) Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et lepingu maksumus ületas riigihangete suhtes kohaldatavas ELi direktiivis kindlaksmääratud piirsumma. Komisjon nõustub, et kõnealuse juhtumi puhul tehti viga. Ka liikmesriik on nõustunud ja rakendab komisjoni suuniste kohaseid finantskorrektsioone.
- c) Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et lepingu maksumus jäi allapoole riigihangete suhtes kohaldatavas ELi direktiivis kindlaksmääratud piirsummat. Komisjon nõustub, et kõnealuse juhtumi puhul tehti viga ja rakendab komisjoni suuniste kohaseid finantskorrektsioone.
- d) Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et lepingute maksumus jäi allapoole riigihangete suhtes kohaldatavates ELi direktiivides kindlaksmääratud piirsummasid.

Komisjon on seisukohal, et ERFi kaheksa juhtumi puhul, mida mõjutas mõõdetav viga, olid riiklikud ametiasutused enne kulude tõendamist komisjonile juba kohaldanud proportsionaalseid finantskorrektsioone. Seetõttu puudub negatiivne finantsmõju ELi eelarvele.

4.21. Ainuüksi hanke-eeskirjade eiramisest tuleneb pea 43 % kõigist kvantifitseeritavatest vigadest ja peaaegu kolm neljandikku kogu hinnangulisest veamäärast.

4.21. Komisjon alustas hiljuti ELi riigihangete õigusraamistiku asjakohasuse ja tõhususe järelhindamist. Hindamisel keskendutakse peamiselt riigihanke menetluste ja eeskirjade kulutõhususe analüüsimisele. Hinnang sisaldab ka liikmesriikide riigihankepoliitika rakendus- ja haldusstruktuuri kirjeldust, sealhulgas ELi õigusakte asjaomases valdkonnas. Hindamise tulemused selguvad 2011. aasta suveks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.22. 53 % vigadest mõjutatud maksetest sisaldasid mittekvantifitseeritavaid vigu ja neid ei ole sellepärast veamäära arvutamisel arvesse võetud. Enamus neist olid muud vastavusvead, mis olid peamiselt seotud puudustega hankemenetluste läbiviimisel.

4.23. Vähemalt 30 % kontrollikoja poolt käesoleva aasta valimis avastatud vigade puhul oli rakenduskavade elluviimise eest vastutavatel liikmesriikide ametkondadel küllalt teavet vigade avastamiseks ning parandamiseks enne kulude komisjonile deklareerimist.

TÄHELEPANEKUD SÜSTEEMIDE KOHTA

4.24. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 4.2**.

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid

Liikmesriigid

4.25. Kontrollikoda hindas 13 liikmesriigi 16 rakenduskava juhtimis- ja kontrollisüsteemide vastavust programmiperioodi 2007–2013 õigusliku raamistiku põhinõuetele (vt **lisa 4.2 osa 1**).

4.26. Kontrollikoja audit näitas, et 16 auditeeritud rakenduskavast 11 puhul vastasid korraldusasutuste poolt teostatud kontrollid ainult osaliselt õiguslikust raamistikust tulenevatele nõuetele.

Komisjoni talitustevaheline töörühm kontrollib kõige tavalisemaid riigihangetega seotud probleeme, mis tekivad ühtekuuluvusprojektide elluviimisel.

Komisjon korraldab ka edaspidi liikmesriikide ametiasutustele koolitusi riigihanke eeskirjade nõuetekohase kohaldamise teemal. Vajaduse korral kontrollib komisjon ka edaspidi riigihankeid käsitlevate ELi direktiivide kohaldamist, teostades teatavatel juhtudel ise uurimisi või paludes liikmesriikide auditeerimisasutustel teostada neid oma nimel.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 4.20.

4.23. Komisjon on seisukohal, et enamiku ülejäänud kontrollikoja avastatud vigade puhul ei olnud riiklikel ametiasutustel piisavalt teavet, et vigu avastada, kui kulud komisjonile deklareeriti.

4.25. Komisjon märgib, et kontrollikoja hinnangu kohaselt vastavad kõik 16 süsteemi kas täielikult või osaliselt peamistele kontrollitud nõuetele.

4.26. Komisjon nõustub kontrollikojaga, et haldamise kontrollimine on eeskirjade eiramise vältimiseks esmatähtis. Sellist kontrollimist tuleks tõhustada, eelkõige teatavate programmide puhul, ja komisjon jätkab asjaomaseid jõupingutusi nõuannete, koolituste ja eriauditite kaudu.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

4.27. Enamuse rakenduskavade puhul täheldas kontrollikoda viivitusi heakskiidetud riikliku auditistrateegia rakendamisel. 2009. aasta kontrolliaruande jaoks ei auditeerinud suurem osa auditeerimisasutusi küllaldast hulka makseid.

4.28. Samuti täheldas kontrollikoda suuri erinevusi selles, kuidas süsteemidega seotud auditeid oli 2009. aasta lõpuga tehtud. Mitmed liikmesriigid ei auditeerinud süsteeme enne kulude komisjonile deklareerimist ⁽¹⁰⁾.

4.29. Selle tulemusena vastavad auditeerimisasutused 16 auditeeritud rakenduskavast kahe puhul ainult osaliselt ühele õigusliku raamistiku süsteemide auditeid käsitlevale põhinõudele.

Tagasimaksete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid

Liikmesriigid

4.30. Kontrollikoda hindas liikmesriikide erinevate riiklike järelkontrollide käigus leitud vigade käsitlemiseks mõeldud süsteeme ning tagasimaksenõuete ja tühistatud toetuste komisjonile teatamist. Kuues liikmesriigis kontrolliti nelja rakenduskava ja ühte ühenduse algatust ⁽¹¹⁾.

4.31. Nagu aasta varemgi, ⁽¹²⁾ oli auditeeritud süsteemide kõige puudulikumaks osaks komisjonile finantskorrektsioonidest teatamine (vt **lisa 4.2 osa 2**). Kohati ei olnud infot finantskorrektsioonide kohta komisjonile üldse edastatud, vahel aga ei olnud see usaldusväärne või ei olnud see esitatud vastavalt komisjoni poolt antud juhiste. See tähendab, et neil juhtudel ei ole komisjonil liikmesriikides tehtud tagasimaksenõuete ja tühistatud toetuste kohta usaldusväärset informatsiooni. Ka komisjon täheldas sellealaseid puudusi ⁽¹³⁾.

KOMISJONI VASTUSED

4.27.–4.28. Vastavalt õiguslikule raamistikule peavad auditeerimisasutused tegema auditeid toimingute puhul ainult siis, kui kulud on komisjonile deklareeritud auditeerimisaastale eelneva aasta lõpuks. Ainult kahe puhul 16 programmist, mida kontrollikoda auditeeris, olid deklareeritud 2008. aasta kulud.

4.29. Komisjon märgib, et kontrollikoja hinnangu kohaselt vastavad 16 auditeerimisasutusest 14 täielikult peamistele kontrollitud nõuetele.

4.31. Kuigi teatavatel juhtudel ei ole liikmesriigid korrektsioonidest teatanud täiesti rahuldavalt, on komisjon seisukohal, et komisjonile 2010. aasta esimesel poolel 2009. aasta kohta esitatud andmed on palju korrektsemad. Kogunenud andmed avaldatakse komisjoni lõplikus raamatupidamise aastaaruandes. 2008. aasta tegevuskava raames on komisjon auditeerinud 19 liikmesriigis kontrollikoja süsteemile sarnanevaid liikmesriikide süsteeme, mida kohaldatakse summade tagasivõtmiseks ja tagasinõudmiseks. Ülejäänud liikmesriike auditeeritakse 2010. aastal.

Ajavahemikul 2007–2013 kohaldatakse IT-süsteemi SFC2007 kaudu tagasinõudmiste aastaaruande esitamise standardmenetlust. Komisjon loodab, et kõnealune aruannete esitamise kord parandab tema käsutuses oleva teabe kvaliteeti. Liikmesriigid peavad eristama riiklikest kontrollidest tulenevaid korrektsioone korrektsioonidest, mis tulenevad ELi audititest.

⁽¹⁰⁾ Enamiku auditeeritud rakenduskavade puhul olid esimesed kulud komisjonile sertifitseeritud alles 2009. aasta teises pooles.

⁽¹¹⁾ Kontrollikoda ei hinnanud, kas liikmesriikide tegevus vigade avastamisel oli mõjus.

⁽¹²⁾ Vt 2008. aasta aastaaruande punkt 6.30.

⁽¹³⁾ KOM(2010) 52, punkt 1.6.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

KOMISJONI JUHTKONNA POOLT ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

4.32. Kontrollikoda hindas regionaalpoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandeid ning neis sisalduvaid kinnitavaid avaldusi.

4.33. Komisjoni juhtkonna poolt esitatud teabe kontrolli tulemused on kokkuvõtvalt esitatud **lisas 4.3**.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

4.34. Tuginedes oma audititöö tulemustele järeltab kontrollikoda, et ühtekuuluvuse poliitikavaldkondade rühma 31. detsembril 2009 lõppenud eelarveaasta ette- ja lõppmaksed olid olulisel määral vigadest mõjutatud.

4.35. Vähemalt 30 % leitud vigadest oleksid liikmesriigid pidanud avastama ja parandama juba enne kulude komisjonile sertifitseerimist (vt punkt 4.23).

4.36. Süsteemide auditite kohta teeb kontrollikoda järgneva kokkuvõtte:

- a) 16 auditeeritud rakenduskavast 12 puhul täheldati puuduseid korraldusasutuste ja/või auditeerimisasutuste poolt teostatud süsteemide auditites. Üldiselt vastasid programmi-perioodi 2007–2013 järelevalve- ja kontrollisüsteemid vähemalt osaliselt õigusliku raamistiku auditeeritud põhinõuetele (vt punktid 4.25–4.29);

4.33. Komisjon kiidab heaks lisas 4.3 ja punktis 1.28 esitatud kontrollikoja hinnangu, mis varasemate aastatega võrreldes kujutab endast edasiminekut.

4.34. Komisjon märgib, et veamäär on käesoleval aastal märkimisväärselt madalam kui varasematel aastatel ja vigade esinemise sagedus kontrollikoja valimis langeb kolmandat aastat järjest.

Komisjon on seisukohal, et see kajastab programmi-perioodi 2007–2013 kontrollinõuete tõhusust ning selles väljendub mõju, mida avaldab komisjoni 2008. aasta tegevuskava, millega parandatakse struktuurimeetmete järelevalvet. Komisjon jätkab jõupingutusi, et vähendada veelgi veamäära.

4.35. Komisjon võtab järelmeetmed kõikide juhtumite puhul, kui avastati puudusi juhtimis- ja kontrollisüsteemides, et tagada kõnealuste süsteemide tõhus toimimine.

Komisjon on seisukohal, et enamiku ülejäänud kontrollikoja avastatud vigade puhul ei olnud riiklikel ametiasutustel piisavalt teavet, et vigu avastada, kui kulud komisjonile deklareeriti.

4.36.

- a) Komisjon märgib, et kontrollikoja hinnangul vastavad kõik 16 auditeeritud süsteemi kas täielikult või osaliselt nõuetele, ning see on paljulubav tulemus programmi-perioodiks 2007–2013.

Komisjon viitab ka vastustele, mille ta andis punktidele 4.26 ja 4.29.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- b) liikmesriikide programmiperioodi 2000–2006 teadaolevate vigade registreerimiseks ja parandamiseks mõeldud süsteemid olid mõjusad. Tagasimaksendustest ja tühistatud toetustest teatamise süsteemid olid osaliselt mõjusad, mis tähendab, et komisjon ei saa liikmesriikidelt alati finants-korrektsoonide kohta usaldusväärset informatsiooni (vt punktid 4.30–4.31).

4.37. Kontrollikoda soovib komisjonil:

- a) innustada liikmesriikide ametiasutusi korrektsoonimehhanisme rangelt rakendama juba enne kulude komisjonile sertifitseerimist;
- b) tagada, et abikõlbmatute kulude asendamisel uute kuludega (toetuste tühistamine) ei osutu ka liikmesriikide poolt deklareeritud uued kulud eeskirjade vastaselt tehtuteks;
- c) tagada oma järelevalve abil programmiperioodi 2007–2013 järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjus toimimine.

4.38. Seoses hanke-eeskirjadega (vt punkt 4.21) soovib kontrollikoda komisjonil tähelepanelikult jälgida, et ELi hanke-direktiive liikmesriikides korrektselt rakendataks.

KOMISJONI VASTUSED

- b) Esitatud andmed täpsemad ja täielikumad tänu komisjoni tehtud jõupingutustele 2008. aasta tegevuskava kohaselt. 2010. aastal viib komisjon lõpule liikmesriikide tagasinõudmissüsteemide kohapealsed auditid ja esitab soovitusel liikmesriikide aruannete täiustamiseks.

Programmiperioodiks 2007–2013 on tõhustatud õigusraamistikku ning nähakse ette teabe standardne esitamine, millega parandatakse komisjoni käsutuses oleva teabe kvaliteeti.

Komisjon viitab ka vastusele, mille ta andis punktile 4.31.

4.37.

- a) Komisjon viitab 2008. aasta veebruaris vastuvõetud tegevuskava kohaselt võetud meetmetele, et parandada juhtimise kontrollimist ja kulude tõendamist komisjonile. Komisjon kinnitab veel kord soovi julgustada riiklikke ametiasutusi, andes neile nõu, pakkudes koolitust ja juhtnööre ning teostades auditite tulemuste järelkontrolli.
- b) Komisjon võtab kontrollikoja 2008. aasta aruandes kindlaks-tehtud riski suhtes järelmeetmed, eelkõige seoses 2000.–2006. aasta programmide lõpetamisega.
- c) Komisjon jätkab 2008. aasta tegevuskava raames tehtud jõupingutusi, et parandada liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteeme. Komisjon võtab järelmeetmed seoses kontrollikoja auditite tulemustega ja jätkab liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise kinnitamist, võttes aluseks auditeerimisasutuse igaaastase järeldusotsuse ja oma auditeerimistegevuse.

4.38. Komisjon alustas hiljuti ELi riigihangete õigusraamistiku asjakohasuse ja tõhususe järelhindamist. Hindamisel keskendutakse peamiselt riigihanke menetluste ja eeskirjade kulutõhususe analüüsimisele. Hinnang sisaldab ka liikmesriikide riigihankepoliitika rakendus- ja haldusstruktuuri kirjeldust, sealhulgas ELi õigusakte asjaomases valdkonnas. Hindamise tulemused selguvad 2011. aasta suveks. Komisjoni talitustevaheline töörühm kontrollib kõige tavalisemaid riigihangetega seotud probleeme, mis tekivad ühtekuuluvusprojektide elluviimisel.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

4.39. Varasemate tähelepanekute põhjal võetud meetmed on esitatud **lisas 4.4**.

Komisjon korraldab ka edaspidi liikmesriikide ametiasutustele koolitusi riigihanke eeskirjade nõuetekohase kohaldamise teemal. Vajaduse korral kontrollib komisjon ka edaspidi riigihankeid käsitlevate ELi direktiivide kohaldamist, teostades teatavatel juhtudel ise uurimisi või paludes liikmesriikide auditeerimisasutustel teostada neid oma nimel.

4.39. Vt komisjoni vastuseid lisas 4.4.

LISA 4.1

TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

		2009								2008	2007
		ESF		ERF		ÜF		Kokku			
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR											
Tehingute arv kokku (nendest):		44		118		18		180		170	180
Eelfinantseerimine		0		0		0		0		0	0
Vahe-/lõppmaksed		44		118		18		180		170	180
KONTROLI TULEMUSED											
(protsent ja tehingute arv)											
Vigadest mõjutamata tehingud		75 % {33}		60 % {71}		67 % {12}		64 % {116}		57 %	46 %
Vigadest mõjutatud tehingud		25 % {11}		40 % {47}		33 % {6}		36 % {64}		43 %	54 %
VIGADEST MÕJUTATUD TEHINGUTE ANALÜÜS											
(protsent ja tehingute arv)											
Vigadest mõjutatud tehingute analüüs kulude tüübi kaupa											
Mittekvantifitseeritavad vead		0 % {0}		62 % {29}		83 % {5}		53 % {34}		38 %	35 %
nendest:	Kvantifitseeritavad vead	100 % {11}		38 % {18}		17 % {1}		47 % {30}		62 %	65 %
	Abikõlblikkusvead	64 % {7}		89 % {16}		100 % {1}		80 % {24}		91 %	79 %
	Tõendamisvead	0 % {0}		0 % {0}		0 % {0}		0 % {0}		0 %	13 %
	Täpsusvead	36 % {4}		11 % {2}		0 % {0}		20 % {6}		9 %	8 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU											
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:											
< 2 %											
2 % – 5 %											
> 5 %		X								X	X

Selgitus: veamäärad on arvutatud 2009. aasta vahe- ja lõppmaksetest (23 miljardit eurot) koostatud statistiliselt esindusliku valimi põhjal, kindluse määraga 95 %.

ÜHTEKUULUVUSVALDKONNA SÜSTEEMIDE KONTROLI TULEMUSED

(1) Programmiperiood 2007–2013 – Tehingute korrektsusega seotud süsteemid liikmesriigi tasandil

	Korraldusasutus ja rakendusasutus ⁽¹⁾	Sertifitseerimisasutus ⁽²⁾	Auditeeriv asutus ⁽³⁾
ESF – Portugal – Assoorid Pro-Emprego			
ESF – Taani – Rohkem ja paremaid töökohti			
ERF – Ungari – Majanduslik areng			
ERF – Kreeka – Konkurentsivõime ja ettevõtlus			
ERF – Saksamaa – Saksi-Anhalti liidumaa lähenemine			
ERF – Saksamaa – Lüneburger Heide			
ERF – Eesti – Majanduskeskkonna arendamine			
ESF – Poola – Inimkapital			
ESF – Portugal – Inimpotentsiaal			
ERF – Rootsi – Mellersta Norland			
ERF – Prantsusmaa – Pays de la Loire			
ESF – Prantsusmaa – Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive			
ERF – Leedu – Majanduskasv			
ÜF – Ungari – Keskkond ja energia			
ERF – INTERREG Ühendkuningriik / Iirimaa			
ERF – Hispaania – Castilla-La Mancha			

Selgitus

	Vastab nõudmistele
	Vastab osaliselt nõudmistele
	Ei vasta nõudmistele
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

Kontrollitud põhinõuded

- ⁽¹⁾ Halduskontrollid
⁽²⁾ Usaldusväärne ja hästi põhjendatud sertifitseerimine
⁽³⁾ Nõuetekohane süsteemide audit

(2) Programmiperiood 2000–2006 – Tagasimaksete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid liikmesriikide tasandil

	Vigade registreerimine	Vigade parandamine	Korrektsioonide registreerimine	Komisjonile korrektsioonidest teatamine	OLAFile eeskirjade eiramistest teatamine
ERF – Kreeka – Maanteetelg					
ERF – Hispaania – Infoühiskond					
ERF – Luksemburg – 2. eesmärk					
ERF – INTERREG Saksamaa / Tšehhi Vabariik – Saksamaa süsteem					
ERF – INTERREG Saksamaa / Tšehhi Vabariik – Tšehhi Vabariigi süsteem					
ERF – Poola – Konkurentsivõime parandamine					

Selgitus

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

KOMISJONI JUHTKONNA POOLT ÜHTEKUULUVUSE VALDKONNA KOHTA ESITATUD TEABE KONTROLLI TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldhinnang usaldus- väärsusele
REGIO	Reservatsioonideta	2009. aastal mõjutasid reservatsioonid 138 rakenduskava, võrreldes 99 rakenduskavaga 2007. aastal ja 185 kavaga 2007. aastal. Peadirektoraadid hindasid nende reservatsioonide mõju 183,7 miljonile eurole (2008. aastal 201 miljonit ning 2007. aastal 726 miljonit).	Kontrollikoja hinnangul on ühtekuuluvuse valdkonna peadirektorite avaldused ja aasta tegevusaruanded koostatud vastavalt komisjoni suunistele. Kontrollikoda märgib, et regionaalpoliitika peadirektoraat (REGIO) ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat (EMPL) esitasid kvantifitseeritavad reservatsioonid mõlema programmiperioodi kohta. Ühtekuuluvuse valdkonna kohta tehtud reservatsioonide suurus on varasematest aastatest paremini kooskõlas kontrollikoja auditi tulemustega.	A
EMPL	Reservatsioonideta	Regionaalpoliitika peadirektoraadi (REGIO) reservatsioonide suuruseks hinnati programmiperioodil 2000–2006 31,4 miljonit eurot (0,44 % vahe- ja lõppmaksetest) ja programmiperioodil 2007–2013 65,2 miljonit eurot (0,69 % vahemaksetest). Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi (EMPL) reservatsioonide suuruseks hinnati programmiperioodil 2000–2006 11,9 miljonit eurot (0,77 % vahe- ja lõppmaksetest) ja programmiperioodil 2007–2013 75,2 miljonit eurot (1,77 % vahemaksetest).		

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

KONTROLLIKOJA ÜHTEKUULUVUSE VALDKONDA PUUDUTAVATE VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. 2006., 2007. ja 2008. aasta kinnitav avaldus: komisjoni võetud meetmed seoses kontrollikoja tähelepanekutega			
Kontrollikoja kolme viimase aasta auditite käigus avastati mitmetes valimisse langenud rakenduska-vades ja projektides puudusi süsteemides ja vigu väljamaksetaotlustes. Kõik leiud on seotud programmiperioodiga 2000–2006.	Komisjon võttis kontrollikoja auditite tulemuste põhjal meetmeid. Kontrollikoja auditite tulemuste põhjal tegi komisjon finantskorrektsioone 191,6 miljoni euro, 80 miljoni euro ja 0,2 miljoni euro suuruses summas.	Eelarveaasta 2006 kohta tehtud auditi põhjal võttis komisjon vastavalt oma eeskirjadele ja menetlustele parandusmeetmeid kõigil kontrol-litud juhtudel, eelarveaasta 2007 kaks juhtu on veel kaalumisel. Kontrollikoja eelarveaasta 2008 kohta tehtud auditi põhjal võetavad meetmed on veel töös.	Komisjon kiidab heaks kontrollikoja positiivse hinnangu 2006., 2007. ja 2008. aasta auditite tulemuste järel-meetmetele ja komisjoni 2009. aastal tehtud toimingute audititele, mille puhul kasutati kontrollikoja meetoditega sarnaseid meetodeid. See tuleneb komisjoni 2008. aasta veebruari tegevuska-vast, millega tõhustatakse komisjoni järelevalveülesan-deid.
2. Komisjoni tegevus komisjoni järelevalverolli tugevdamiseks koostöös liikmesriikidega hallatavas ühtekuuluvuse valdkonnas			
Kontrollikoja hinnangul ei olnud liikmesriikide kontrollisüsteemid mõjusad või olid need osaliselt mõjusad; ning komisjonipoolne järelevalve ei olnud liikmesriikide tasandil vigade ärahoidmisel mõjus.	Viimastel aastatel on komisjon tugevdanud oma järelevalverolli, neid samme on kirjeldatud doku-mendis „Komisjoni tegevuskava komisjoni järele-valverolli tugevdamiseks struktuurimeetmete ühisel juhtimisel“⁽¹⁾. 2008. aasta lõpus teatati, et 37 meetmest on rakendanud 28. Ülejäänud 9 meedet on hõlmatud komisjoni struktuurifondide ühisel auditistratee-gias⁽²⁾. Lisaks võttis komisjon 2008. aastal vastu lihtsus-tatud abikõlblikkuseeskirjad programmiperioodi 2007–2013 selliste kulude jaoks nagu riiklike abikõlblikkuseeskirjade kasutamine, ühekordsed maksed, ühikukulude astmestikud ja kindlasum-maliste maksete põhjal arvutatavad kaudsed kulud.	Komisjoni 2009. aasta tegevuse audit Komisjoni audititegevuse eesmärk 2009. aastal oli muu hulgas liikmesriikide tehtud tehingute statis-tiliselt esindusliku valimi auditeerimine (kasutati kontrollikoja omaga sarnast kindluse tagamise mudelit), hinnates programmiperioodi 2007–2013 komisjonile deklareeritud sertifitseeritud kulude seaduslikkust ja korrektsust. Komisjon analüüsis komisjoni auditi lähenemisviisi ja auditite tööpaberite valimit. Kontrollikoja hinnangul on komisjoni poolt kasutatav metoo-dika üldiselt asjakohane. Nagu komisjon märkis, peab auditeeritud popu-latsiooni iseärasustest tulenevalt olema auditite tulemuste interpreteerimisel ettevaatlik.	Komisjon märgib oma tegevuskava mõjuhinnangus (KOM (2010) 52), et tema poolt 2009. aastal teos-tatud auditite tulemused viitavad sellele, et programmi-perioodi 2007–2013 õigusliku raamistiku karmimad kontrollinõuded ja komisjoni võetud ennetavad meetmed on hakanud tulemusi andma.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
		Abikõlblikkuseeskirjade lihtsustamine Komisjoni poolt vastu võetud riiklike abikõlblikkuseeskirjade lihtsustamise võimaluse eesmärk on eelkõige aidata lõplikke abisaajaid personalikulude ja kaudsete kulude deklareerimisel. 2009. aastal oli see võimalus vaid ESFi raames. 2009. aasta lõpuks oli 27 liikmesriigist 22 lihtsustamist erineval viisil rakendanud. Nende lihtsustamiste mõjusust saab hinnata alles tulevatel aastatel.	

⁽¹⁾ KOM(2008) 97, vastu võetud 19. veebruaril 2008 ning lõplik rakendusaruanne KOM(2009) 42/3.

⁽²⁾ Vt regionaalarengu, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste, merendus- ja kalandusajade ning põllumajanduse ja maaelu arendamise peadirektoraadid, „Struktuurifondide ühine auditistrateegia 2009–2011”, aprill 2009, esimene versioon K(2004) 3115 ja sellest ajast peale iga-aastaselt uuendatud.

5. PEATÜKK

Teadusuuringud, energeetika ja transport

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	5.1–5.17
Poliitikavaldkondade rühma eriomadused	5.2–5.16
Poliitikaeesmärgid	5.2–5.5
Poliitikavahendid	5.6–5.14
Maksete korrektsusega seotud riskid	5.15–5.16
Auditi lähenemisviis ja ulatus	5.17
Maksete korrektsus	5.18–5.22
Süsteemide mõjus	5.23–5.42
Tehingute korrektsusega seotud süsteemid	5.25–5.40
Kuluaruannete dokumentide eelkontrollid	5.25–5.27
Kuuenda raamprogrammi kuluaruannete kontrollitõendid	5.28–5.31
Seitsmenda raamprogrammiga seonduvate abisaajate kuluarvestuse metoodika eelkontroll	5.32–5.36
Komisjoni järelauditite strateegia	5.37–5.40
Tagasimaksenõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid	5.41–5.42
Komisjoni juhtkonna poolt esitatud teabe usaldusväärsus	5.43–5.44
Kokkuvõte ja soovitused	5.45–5.53
ELi ühisettevõtted	5.54–5.57

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

5.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang teadusuuringuid, energeetikat ja transporti käsitleva poliitika-valdkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: 06 – energeetika ja transport; 08 – teadusuuringud; 09 – infoühiskond ja meedia ja 10 – otsene teadustegevus. Üksikasjalik teave hõlmatud tegevuse, aasta kulutuste ja haldamise viisi kohta on esitatud **tabelis 5.1**.

Tabel 5.1 – Teadusuuringuid, energeetikat ja transport – põhiteave

(miljonit eurot)

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2009. a maksed	Eelarve haldamise viis
6	Energeetika ja transport	Halduskulud (¹)	143	Otsene tsentraliseeritud
		Sisemaa-, õhu- ja meretransport	875	Otsene tsentraliseeritud
		Üleeuroopalised võrgud	839	Otsene tsentraliseeritud
		Tavapärane ja taastuvenergia	67	Otsene tsentraliseeritud
		Tuumaenergia	129	Otsene tsentraliseeritud/Kaudne tsentraliseeritud/Detsentraliseeritud ja ühine
		Energia- ja transpordialased teadusuuringud (seitsmes raamprogramm)	131	Otsene tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	68	Otsene tsentraliseeritud
		Energia- ja transpordikasutajate turvalisus ja kaitse	1	Otsene tsentraliseeritud
			2 253	
8	Teadusuuringud	Halduskulud (¹)	300	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm	2 817	Otsene tsentraliseeritud
		Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	267	Kaudne tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	1 388	Otsene tsentraliseeritud
		ESTÜ - Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut	54	Otsene tsentraliseeritud
			4 826	
9	Infoühiskond ja meedia	Halduskulud (¹)	134	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm	698	Otsene tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine	314	Otsene tsentraliseeritud
		Meedia	105	Otsene tsentraliseeritud
		Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm ja muu	124	Otsene tsentraliseeritud
			1 375	

(miljonit eurot)

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2009. a maksed	Eelarve haldamise viis
10	Otsene teadustegevus	Personali- ja jooksvad kulud ning investeeringud	321	Otsene tsentraliseeritud
		Seitsmes raamprogramm	40	Otsene tsentraliseeritud
		Tuumaenergia alaste meetmetega seotud varasemad kohustused	19	Otsene tsentraliseeritud
		Eelmiste raamprogrammide lõpetamine (viies ja kuues raamprogramm)	30	Otsene tsentraliseeritud
			410	
		Halduskulud kokku ⁽¹⁾	898	
		Raamprogrammid kokku	5 486	
		Üleeuroopalised võrgud kokku	839	
		Muud kokku	1 641	
		Tegevuskulud kokku (nendest):	7 966	
		— ettemaksed ⁽²⁾	4 543	
		— vahe-/lõppmaksed ⁽³⁾	3 423	
		Aasta maksed kokku	8 864	
		Aasta kulukohustused kokku	11 876	

⁽¹⁾ Halduskulude auditit käsitletakse 9. peatükis.⁽²⁾ Seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) ettemakseid tehti summas 2 101 miljonit eurot.⁽³⁾ Seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) ja kuueenda raamprogrammi (2002–2006) vahe- ning lõppmaksed tehti vastavalt summas 1 585 miljonit eurot ja 1 800 miljonit eurot.

Allikas: Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruanne 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Poliitikavaldkondade rühma eriomadused*Poliitikaeesmärgid*

5.2. Energeetika ja transpordi tegevuspõhimõtete eesmärk on kindlustada Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele konkurentsivõimelised energeetika- ja transpordisüsteemid, muuta energia tootmine ja tarbimine säästvamaks, luua tingimused energiavarustuse kindluse tagamiseks ja transporditeenuste osutamiseks ELis, parandada transpordi ja energeetika ohutust ning kavandada liidu konkurentsivõimelise, säästva, turvalise ja ohutu transpordi ja energeetika poliitika rahvusvahelises kontekstis.

5.3. Teadusuuringute poliitika eesmärgiks on ELi konkurentsivõime parandamine teadustegevusse suunatud investeringute suurendamise ja teadmispõhisesse majandusse ülemineku abil. Poliitikaga püütakse samuti arendada Euroopa teadusruumi teaduslikku ja tehnilist baasi, parandada Euroopas tehtava teadustöö taset, suurendada Euroopa teadusruumi avatust ja atraktiivsust ning maksimeerida rahvusvahelisest koostööst saadav kasu.

5.4. Infoühiskonna- ja meediapoliitika eesmärkideks on infoühiskonna ja meediateenuste jaoks ühtse uuendusliku ja konkurentsivõimelise piirkonna loomine, millega kaasneb edasine üleminek tuleviku võrkudele ja internetile. Poliitika eesmärk on suurendada ELi info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teadusuuringute investeringute ja nende ärakasutamise mahtu ja mõjusust ning vähendada digitaalmajanduse ühisturu praegust killustatust. Poliitika püüdleb ka ühtse Euroopa infoühiskonna poole, millega kaasneksid säästev majanduskasv, uued töökohad, kvaliteetsemad avalikud teenused ja parem elukvaliteet.

5.5. Otseseks teadustegevuseks ette nähtud kulutuste kaudu rahastatakse Teadusuuringute Ühiskeskuse (komisjoni peadirektoraat) teadusuuringuid ja sellega seonduvat tegevust. Teadusuuringute Ühiskeskuse eesmärk on pakkuda kliendikeskset teaduslik-tehnilist tuge ELi poliitikate väljatöötamiseks, arendamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks. Keskus tegeleb ka tuumarajatiste tegevuse lõpetamise ja jäätmehoolduse pikaajalise programmiga.

Poliitikavahendid

5.6. Suuremat osa selle poliitikavaldkondade rühma kulutustest haldab komisjon otseselt ja tsentraliseeritult. Üha enam kulutusi haldavad ametid ja ühissettevõtted (kaudne tsentraliseeritud haldus). Tuumarajatiste tegevuse lõpetamise vahendeid hallatakse Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangaga (EBRD) ühiselt.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Teadusuuringud

5.7. Nimetatud poliitikavaldkondade rühma tegevuskuludest läheb ligikaudu 70 % mitmeid rahastamisskeeme hõlmavate teadusuuringute projektide rahastamiseks mitmeaastaste raamprogrammide raames, toetades erinevaid teemavaldkondi ja projektiliike. Komisjon teostab tavaliselt makseid abisaajatele ilma liikmesriikide siseriiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste sekkumiseta.

5.8. Abisaajad võivad olla uurimisasutused, ülikoolid, riiklikud haldusorganid, äriühingud või eraisikud. Liikmesriikidest, assotsieerunud või muudest riikidest pärit abisaajad või partnerid teostavad projekte üldiselt konsortsiumitena. Rahastamine toimub komisjoniga sõlmitud toetuslepingu alusel. Igal seitsmenda raamprogrammi projektil on keskmiselt kuus partnerit, kuigi olenevalt rahastamisviisist võib see arv ulatuda ühest 64ni. Partnerid võivad osaleda mitmes projektis.

5.9. 2009. aasta lõpu seisuga ulatusid seitsmenda raamprogrammi toetused individuaalselt tegutsevatele teadlastele maksimaalet 7 500 eurost kuni 93 miljoni euroni suurte koostööprojektide puhul. Olgugi et abisaajaid on üle 12 000, saavad neist 250 suuremat ligikaudu 50 % kõikidest ELi tehtud maksetest.

5.10. Alates 2009. aasta keskpaigast haldavad seitsmendat raamprogrammi osaliselt Teadusuuringute Rakendusamet ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet. Lisaks oli 2009. aasta lõpu seisuga loodud neli teadusuuringutega tegelevat ühisettevõtet, kellele eraldatud ELi rahastamise aasta kogumaht oli 288 miljonit eurot⁽¹⁾. Ühisettevõtted haldavad ELi ning teiste avaliku ja erasektori partnerite poolt teatud teadusuuringute projektideks eraldatud vahendeid.

Energeetika ja transport

5.11. Järgmine peamine kululiik (ligikaudu 11 % kogukuludest) hõlmab peamisi energeetika ja transpordi projekte üleeuroopaliste võrkude programmi (TEN) raames. Abisaajad on tavaliselt liikmesriikide ametiasutused, kuid need võivad olla ka avaliku sektori või eraettevõtted. Tavaliselt on tegemist tehniliselt keeruliste ja enamikul juhtudel rahvusvaheliste projektidega.

5.12. 2009. aastal oli töös 404 üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) projekti keskmise toetusega 18,05 miljonit eurot ja 49 üleeuroopalise energiavõrgu (TEN-E) projekti keskmise toetusega 1,53 miljonit eurot.

5.7. Teadusuuringute raamprogrammid hõlmavad tehniliselt ja rahaliselt keerukaid projekte. Kontrollikeskkonda iseloomustab abisaajate suur arv ja kõik nad kasutavad omi kontrollisüsteeme.

Õigusliku keskkonna ja lepingutingimuste tõttu on projektide haldamine keeruline nii abisaaja kui ka komisjoni jaoks ning seetõttu on komisjon võtnud seitsmenda raamprogrammi rakendamisel lihtsustavaid meetmeid.

5.10. Komisjon haldab vahetult enamikku kuludest, kuid seitsmenda raamprogrammi kohaselt lubatakse eelarve täitmise puhul ka kaudset tsentraliseeritud haldust; st et komisjon annab rakendamisega seotud ülesanded rakendusametitele, ELi ja artikli 185 kohaste algatuste raames loodud ühisettevõtetele, mis on loodud mitme liikmesriigi poolt ühiselt elluviidavate uurimisprogrammide rakendamiseks.

⁽¹⁾ Ühisettevõtte Fusion for Energy (ITER katsermotuumareaktorile antavate Euratomi toetuste haldamine), innovatiivsete ravimite algatuse ühisettevõtte (ravimite väljatöötamise tõhususe ja mõjususe parandamine), ühisettevõtte Clean Sky (keskkonnasäästlike õhutranspordi tehnoloogiate arendamine) ja ühisettevõtte Artemis (manussüsteemide arendamine).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.13. TEN-T programmi haldab TEN-T rakendusamet ja osa energeetika- ja transpordivaldkonna kulutustest Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus. Ühisettevõtte SESAR haldab ELi lennujuhtimissüsteemi moderniseerimise arendusfaasi, mille 2009. aasta eelarveks oli 157 miljonit eurot.

Muud maksed

5.14. 2009. aastal tehtud muud maksed hõlmavad komisjoni poolt Euroopa Kosmoseagentuuriga Galileo satelliitnavigatsioonisüsteemi rakendamiseks sõlmitud lepingute alusel tehtud ettemakseid, tuumarajatiste tegevuse lõpetamise programmidele tehtud osamakseid ja muid spetsiifilisi kulutusi, nagu nt Euroopa Investeeringuspangaga (EIB) sõlmitud lepingute alusel TEN-T laenugarantiide fondi ning seitsmenda raamprogrammi riskijagamisfondi tehtud makseid.

Maksete korrektsusega seotud riskid

5.15. Teadusuuringute ning transpordi ja energeetika projektide puhul makstakse tavaliselt toetusi osamaksetena: peale projekti valikuprotsessi lõppu ja rahastamisotsuse allkirjastamist tehakse ettemakse, sellele järgnevad vahe- ja lõppmaksed, mille eesmärgiks on abisaajate poolt regulaarsetes kuluaruannetes deklareeritud abikõlblike kulude hüvitamine. Programmitöö tsükli praeguses faasis on umbes pool teadustegevuse maksetest seitsmenda raamprogrammi ettemaksed. Ülejäänute näol on tegu kuuenda raamprogrammi vahe- ja lõppmaksete ning seitsmenda raamprogrammi projektide vahemaksetega.

5.16. Vahe- ja lõppmaksete puhul on peamiseks riskiks abisaajate poolt kuluaruannetes abikõlbmatute kulude deklareerimine. Komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemid ei pruugi valedsti deklareeritud kulusid enne nende abisaajatele hüvitamist avastada ning parandada. Riski suurendavad veelgi abikõlblike kulude arvutamiseks kasutatavad keerulised eeskirjad, mis sisaldavad arvukaid abikõlblikkuskriteeriume. Abisaajad peavad oma personali- ja kaudsed kulud projektidele jagama ning maha arvama mitmed ELi kaasrahastamise jaoks abikõlbmatud kulud. Ettemaksetele esitatavad nõuded on lihtsamad, kuna neid tehakse toetus- või rahastamislepingute alusel. Sellegipoolest on varasematel aastatel esinenud vigu ka ettemaksetes, kuigi vead on tavaliselt olnud mittekvantifitseeritavad ja puudutanud menetlusvigu (nagu nt hilinenud maksed).

KOMISJONI VASTUSED

5.16. Komisjon nõustub kontrollikojaga. Eeskirjade keerukus on peamine vigade allikas ja abikõlbmatute kuludega seotud nõuete põhjus. Komisjoni teatises, mis käsitleb teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamist, ⁽¹⁾ tehakse ettepanekuid riskide vähendamiseks võetavate meetmete kohta. Kuna kõnealuseid ettepanekuid rakendatakse alles järgmise raamprogrammi käigus ning komisjon peab lahendama toetusesaajatele kehtestatud keeruliste abikõlblikkusenõuetega seotud probleeme, võeti 26. mail 2010 vastu teatis ⁽²⁾ teistele institutsioonidele, tehes ettepaneku kehtestada aktsepteeritava vigade esinemise riski tasemeks kõnealuses valdkonnas 2–5 %. Aktsepteeritava vigade esinemise riski taseme kehtestamisel võetakse arvesse kontrollide kulupõhisust ja aktsepteeritavat jääkveamäära, mida põhjendatakse osutatud kuluga.

⁽¹⁾ KOM(2010) 187, 29.4.2010.

⁽²⁾ KOM(2010) 261, 26.5.2010.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Auditi lähenemisviis ja ulatus

5.17. Kontrollikoja üldist auditi lähenemisviisi ja metoodikat kirjeldatakse esimese peatüki **lisa 1.1 teises osas**. Teadusuuringute, energeetika ja transpordi valdkonna puhul tuleb märkida järgmisi asjaolusid:

- kontrolliti 150 tehingust koosnevat valimit; 86 neist olid ette- ning 64 vahe- ja lõppmaksed;
- süsteemide hindamine keskendus teadusuuringute maksetele ja hõlmas järgmist:
 - abisaajate esitatud kuluaruannete eelkontroll;
 - sõltumatute audiitorite väljastatud kontrollitõendid;
 - seitsmenda raamprogrammiga seonduvate abisaajate kuluarvestuse metoodika eelkontroll;
 - projektide järelauditid (finantsauditid);
 - tagasinõuete ja finantskorrektsioonide rakendamine.

MAKSETE KORREKTSUS

5.18. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõttelikult esitatud **lisas 5.1**. Kontrollikoja hinnangul jääb kõige tõenäolisem veamäär vahemikku 2–5 %.

5.19. 150 maksest koosnevas valimis leiti vigu 36 tehingus. 23 juhul oli tegu teadusuuringute projektide vahe- ja lõppmaksed abikõlbatute või ebatäpselt deklareeritud kuludega. Põhiliseks vigade allikaks on liiga suurte personali- ja kaudsete kulude hüvitamine. Selle kohta on esitatud kaks järgmist näidet.

1. näide: personalikulud

Kontrollikoda leidis, et auditeeritud abisaaja poolt komisjonile deklareeritud tööaja maht oli 17 inimtöökuud, kuid samas taotleti kulude hüvitamist 42 inimtöökuu mahus tehtud töö eest. Kontrollikoda ei leidnud kinnitust selle kohta, et lisatöö oleks olnud projektiga seotud. Lisaks sisaldas abisaaja kuludeklaratsioon projektiga mitteseotud reisikulusid. Kokku oli vea suuruseks 73 000 eurot ehk 50 % deklareeritud kulude mahust.

5.19.**1. näide**

Komisjon nõustub kontrollikoja auditi tulemustega ja tagasinõudmisprotsess on käimas.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

2. näide: kaudsed kulud

Standardses toetuslepingus on sätestatud, et kaudsed kulud peavad olema tegelikult tehtud, projekti rakendamiseks vajalikud ja olema abisaaja raamatupidamissüsteemis kirjendatud nii, et nad oleksid otseselt seostatavad projekti abikõlblike otsuste kuludega. Kontrollikoda leidis, et auditeeritud abisaaja raamatupidamisarvestuses ei olnud kulud projektiga otseselt seotud. Kuigi raamatupidamisest tulenes, et abisaaja oli projektiga seoses kandnud kulusid, ei olnud võimalik kooskõlastavalt võrrelda, kui suur summa oli otseselt projektiga seotud. Arvestades ka abikõlbmatuid otseseid kulusid, luges kontrollikoda vea suuruseks 62 000 eurot (10 % deklareeritud kogukulust).

5.20. Kontrollikoja tehingute kontrolli valim sisaldas 13 seitsmenda raamprogrammi projektide vahemakset. Kontrollikoda leidis vigu kuuel juhul ning need olid sarnased kuuenda raamprogrammi projektides leitudetega.

5.21. Kokkuvõttes on tehingute korrektsuse kontrolli leiud kooskõlas komisjoni enda auditite tulemuste ning teadusuuringute peadirektooriate peadirektorite poolt nende tegevusaruannetes kuuenda raamprogrammi kuludeklaratsioonide täpsuse kohta esitatud reservatsioonidega.

5.22. 44 teadusuuringutega mitteseotud makse kontrollimisel (28 ette- ning 16 vahe- ja lõppmakset) leidis kontrollikoda vigu kuue puhul. Nende hulgas oli üks üleeuroopalise transpordivõrgu projekt, mille käigus ei olnud järgitud hankeeskirju, ning üks teine üleeuroopalise transpordivõrgu projekt, mille puhul deklareeriti ja hüvitati kulud, mida rahastamisotsuse kohaselt hüvitada ei oleks tohtinud.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

5.23. Kontrollikojapoolse süsteemide mõjususe hindamise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisas 5.2**. Kontrollikoda leidis, et süsteemid olid tehingute korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad.

5.24. Allpool esitatud leiud keskenduvad põhiliselt teadusuuringute valdkonna vahe- ja lõppmakseid hõlmavatele kontrollisüsteemidele.

Tehingute korrektsusega seotud süsteemid

Kuluaruannete dokumentide eelkontrollid

5.25. Kuluaruannete dokumentide eelkontroll koosneb enamasti komisjoni poolt enne hüvitamist teostatud raamatupidamise ja arvutuste õigsuse kontrollist. Mõnel juhul võivad kontrollid hõlmata ka täiendaval teabel põhinevate individuaalsete kuluartiklite kontrollimist, nagu abisaajalt nõutavad arved ja palgaarvutuslehed.

5.20. Programmitsükli praeguses etapis, ja pidades silmas seitsmenda raamprogrammi vahemaksete väikest hulka kontrollikoja valimis, on veel liiga vara, et teha järeldusi vigade sagedusest ja nendega seotud summade väärtusest seitsmendas raamprogrammis võrreldes kuuenda raamprogrammiga.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

5.26. Kuigi paljusid vigu saab avastada ainult abisaaja juures tehtavate kontrollidega, peaks dokumendikontrollidega avastama kuluaruannetes sisalduvad lihtsamad puudused.

5.27. Kontrollikoda testis kontrollide toimimist kogu 150 tehingust koosneva valimi ulatuses. Hoolimata sellest, et üldiselt toimivad dokumendikontrollid vastavalt kavandatule, näitavad kontrollikoja kontrollide tulemused, et neljal juhul ei suudetud nende käigus avastada kuluaruannetes esinenud kõrvalekaldeid (nagu nt valed üldkulude määrad), kuigi need oleks pidanud avastama.

Kuuenda raamprogrammi kuluaruannete kontrollitõendid

5.28. Kuuenda raamprogrammi toetuslepingutes on üldiselt sätestatud, et abisaajate esitatud kuluaruannetele peab olema lisatud sõltumatu audiitori väljastatud kontrollitõend. Audiitor kinnitab, et tal on piisav kindlus, et deklareeritud kulud vastavad abikõlblikkusnõuetele.

5.29. Iga projektipartner peab esitama vähemalt ühe kogu projekti kestust katva kontrollitõendi. Kontrollitõendit nõutakse alati siis, kui osapoolte taotletav ELi toetus ületab 750 000 eurot kulude deklareerimise perioodi kohta.

5.30. Abisaaja juures auditeeritud 30 tehingu puhul, kus oli esitatud kontrollitõend, ⁽²⁾ võrdles kontrollikoda oma kontrolli tulemusi kontrollitõenditega. 13 (43 %) kontrollitud juhtumi puhul (kõik kuuendast raamprogrammist) leidis kontrollikoda vigu kuluaruannetes, mille kohta kontrolli teostanud audiitor oli enne kulude hüvitamise taotluse esitamist väljastanud märkusteta arvamuse.

5.31. Eelnev on kooskõlas eelmise aasta leidudega ⁽³⁾ ning kaheksandas peatükis tehtud tähelepanekutega, ⁽⁴⁾ mis kinnitavad selle kontrollisüsteemi parandamise vajadust.

5.31. Komisjon jagab kontrollikoja muret seoses kuuenda raamprogrammi kontrollitõendite õigsusega, sest nendega ei tagata täielikult algselt soovitud täiendavat kindlust. Komisjon on siiski arvamusel, et kontrollitõenditega aidatakse märkimisväärselt kaasa vigade vältimisele ning selle tulemusel vähenes võrreldes viienda raamprogrammiga oluliselt tuvastatud vigade määr kuuenda raamprogrammi auditites.

⁽²⁾ 27 kuuendast raamprogrammist, 1 seitsmendast raamprogrammist, 1 söe ja terase teadusfondist, 1 MEDIA 2007 programmist.

⁽³⁾ Kontrollikoja 2008. aasta aastaaruanne, punktid 7.21–7.24.

⁽⁴⁾ 8. peatükk, punktid 8.19–8.20.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Seitsmenda raamprogrammiga seonduvate abisaajate kuluarvestuse metoodika eelkontroll

5.32. Komisjon märkis juba 2008. aastal, et komisjon on püüdnud lihtsustada seitsmenda raamprogrammi auditite kontrollitõendite süsteemi, viies sisse kasusaajate kuluarvestuse metoodika eelneva sertifitseerimise.

5.33. Meedet rakendatakse mitut toetust saavate abisaajate puhul, kelle raamatupidamissüsteemid annavad piisava kindluse, et nende kuluarvestuse metoodika vastab toetuslepingu tingimustele. Abisaajatele võib väljastada kontrollitõendid nende personali, kaudsete kulude ja keskmise personalikulu kuluarvestuse metoodika vastavuse kohta esitatud nõudmistele.

5.34. 2010. aasta mai lõpu seisuga oli 650st kuluarvestuse kontrollitõendit taotleda võivast potentsiaalsest kandidaadist selle saanud vaid 25. Lisaks olid 16 abisaaja taotlused tagasi lükatud. Tõendi andmisest keeldumise kartuses oli osa abisaajatest avalduse esitamisest üldse loobunud.

5.35. Komisjon on tunnistanud, et tema poolt kuluarvestuse metoodika kontrollitõendite saamiseks esitatud tingimused ⁽⁵⁾ on enamiku abisaajate jaoks liiga ranged ⁽⁶⁾. Esitatud tingimused ei vasta tõepoolest valdkonna ettevõtetes ja teadusasutustes kasutatavale raamatupidamistavale (nagu nt keskmise personalikulu arvutamine kulukeskuse kaupa).

Komisjon on võtnud meetmed, et parandada seitsmenda raamprogrammi kontrollitõendite kvaliteeti. Seitsmenda raamprogrammi kontrollitõendid põhinevad „kokkulepitud menetlustel”, mille alusel peab kontrolli teostav audiitor teostama eelnevalt kindlaksmääratud menetlused ja andma nende põhjal aru faktiliste tulemuste kohta. Nii peaksid vähenema abikõlblikkuse eeskirjade tõlgendamisel audiitorite tehtud vead, mis ilmnesisid kuuenda raamprogrammi puhul.

Komisjon hindab ka edaspidi oma finantsauditite käigus kontrollitõendite usaldusväärsust.

Vt ka vastus punktile 5.49.

5.32.-5.33. Abisaajate kuluarvestusmetoodika eeltõendamine on kohustuslik ainult neile, kes tahavad kulutaotluste puhul kohaldada keskmise personalikulu meetodit. Teistele abisaajatele on see vabahtlik.

Lisaks sellele peavad abisaajad esitama viimase väljamakse jaoks tõendi, mis katab kogu ajavahemikku, kui taotletud abisumma on suurem kui 375 000 eurot. Eeltõendamine aitab vähendada abisaajate halduskoormust ja säästa olulisel määral audititega seotud kulusid.

Vt ka vastus punktile 5.36.

5.34.-5.35. Lihtsustamist käsitlevas teatistes teeb komisjon ettepaneku aktsepteerida keskmise personalikulu meetodit, mida toetusesaaja kohaldab tavalises raamatupidamises, kuivõrd see põhineb tegelikel raamatupidamises registreeritud personalikuludel ja tingimusel, et kulude mitmekordne hüvitamine muude kulukategooriate alt on välistatud.

Seitsmendas raamprogrammis osalemise eeskirjades kiidetakse erandina üldreeglist, mille kohaselt kulud peavad olema tegelikud kulud, heaks keskmised personalikulud, eeldusel et toetusesaaja kohaldab seda meetodit tavalises raamatupidamises ja keskmised kulud ei erine märkimisväärselt tegelikest kuludest. Komisjoni kindlaksmääratud kriteeriumide eesmärk on anda piisav kinnitus, et abisaaja kohaldatav meetod ei vii selleni, et aruandes esitatud keskmised kulud erinevad märkimisväärselt tegelikest kuludest. Komisjoni arvates saavutatakse kõnealuste kriteeriumide abil lihtsustamise ja aruandekohustuse parim võimalik tasakaal kehtiva õigusliku raamistiku kohaselt.

⁽⁵⁾ Komisjoni otsus K(2009) 4705, 23.6.2009.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 187, 24. aprill 2010 – Teadusuuringute raamprogrammi rakendamise lihtsustamine.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.36. Kuuenda raamprogrammi põhilised rahastamiseskirjad ja neist tulenevad riskid kulutuste korrektsuse osas on kantud edasi seitsmendasse raamprogrammi. Praeguses faasis võivad riskid olla isegi suurenenud, sest nõutavate kontrollitõendite arvu on oluliselt vähendatud, kuigi neid suures osas asendama pidav kuluarvestuse metoodika eelkontrollisüsteem ei toimi vastavalt kavandatud.

Komisjoni järelduste strateegia

5.37. Komisjoni teadusuuringute kulude kontrollisüsteemi teine peamine element on komisjoni poolt abisaaja juures tehtavad finantsjäreldused (st pärast hüvitamist tehtavad). Auditi teostavad komisjoni audiitorid või välisaudiitorid komisjoni järelevalve all. Järelduste eesmärk on avastada ja parandada vigu, mida ei ole ära hoitud või avastatud varasemate kontrollide käigus.

5.38. 2009. aasta oli komisjoni teadusuuringute peadirektoraatide (teadusuuringute, infoühiskonna ja meedia, energeetika ja transpordi ning ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadid) jaoks kolmas aasta, mil rakendati kuuenda raamprogrammi ühist järelduste strateegiat ja alustati ka esimeste seitsmenda raamprogrammi järelduste strateegia audititega. Strateegiate abil hinnatakse teadusuuringute valdkonna kulutuste korrektsust ning need on aluseks korrektsioonidele ja eeskirjadevastast hüvitatud kulude tagasinõudmisele.

5.39. 2009. aastal suurenes järelduste katvus ning teadusuuringute peadirektoraadid saavutasid aastaks planeeritud auditite arvu (**joonis 5.1**). Lõpetatud auditite arv suurenes 1 084-lt (seisuga 2008. aasta lõpp) 1 905-le (seisuga 2009. aasta lõpp).

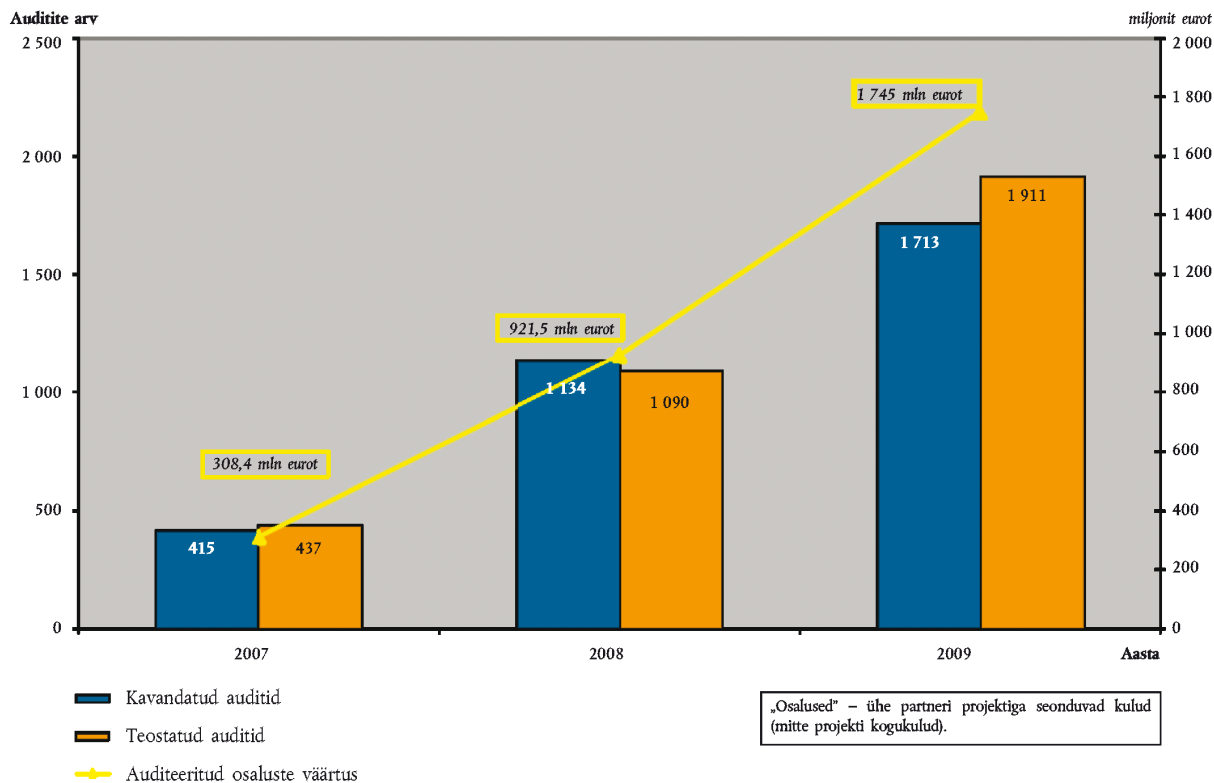
5.40. Teadusuuringute peadirektoraadid jätkasid ühiste töörühmade ja komisjonide abil jõupingutusi ühtse lähenemise ja mõjusa koostöö saavutamiseks. Uute IT-rakenduste kasutuselevõtt 2009. aastal peaks aitama koostööd veelgi parandada. Teadusuuringute täitevameeti ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti kaasamine audititegevusse ning energeetika ja transpordi peadirektoraadi jagamine kaheks eraldi peadirektoraadiks ⁽⁷⁾ nõuab koostöö vallas suuremaid jõupingutusi.

KOMISJONI VASTUSED

5.36. Seitsmenda raamprogrammi käigus on kontrollitõendeid esitatud vähem ja see on vähendanud ka osaliste halduskoormust. Raamatupidamisaruannete õigsust kinnitavat tõendit vajavad abisaajad, kelle kuluarvestusmetoodika on heaks kiidetud, sest nii kõrvaldatakse abisaaja kohustus esitada raamatupidamisaruannete õigsust kinnitav vahepealne tõend. Raamatupidamisaruannete õigsust kinnitav tõend tuleb esitada viimase aruandlusperioodi kohta, kui taotletud abisumma on suurem kui 375 000 eurot. Kuuenda raamprogrammi ulatusliku auditikampaania käigus said abisaajad vajalikku teavet ja komisjon ootab, et nad kohaldavad selle tulemusena projektide puhul tõhusamaid kuluarvestuspõhimõtteid.

Praegu ei saa järeldada, et üldine veamäär suureneb, sest muude vahenditega saab tuvastatud riskid maandada.

⁽⁷⁾ Alates 2010. aasta veebruarist on energeetika ja transpordi peadirektoraat jagatud liikuvuse ja transpordi peadirektoraadiks ning energeetika peadirektoraadiks.

Joonis 5.1 – Komisjoni ühise järelaudite strateegia rakendamine ⁽¹⁾

(¹) Varem avaldatud 2007. ja 2008. aasta arvandeid on aruandluskriteeriumide muutumisest tingituna muudetud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Tagasimaksenõuete ja finantskorrektsioonidega seotud süsteemid

5.41. 2008. aastal täheldas kontrollikoda järelaudite järgsete rakendamist ootavate finantskorrektsioonide olulist kuhjumist. Kuigi komisjoni poolt tagasi nõutud abikõlbmatute kulude maht 2009. aastal oluliselt suurenes, kasvasid samas ka tagasinõudmist ootavad summad, mille kogumaht peaaegu kolmekordistus, kasvades 31,5 miljoni euroni (joonis 5.2).

KOMISJONI VASTUSED

5.41. Tehakse lisajõupingutusi, et auditi tulemusi õigeaegselt rakendada.

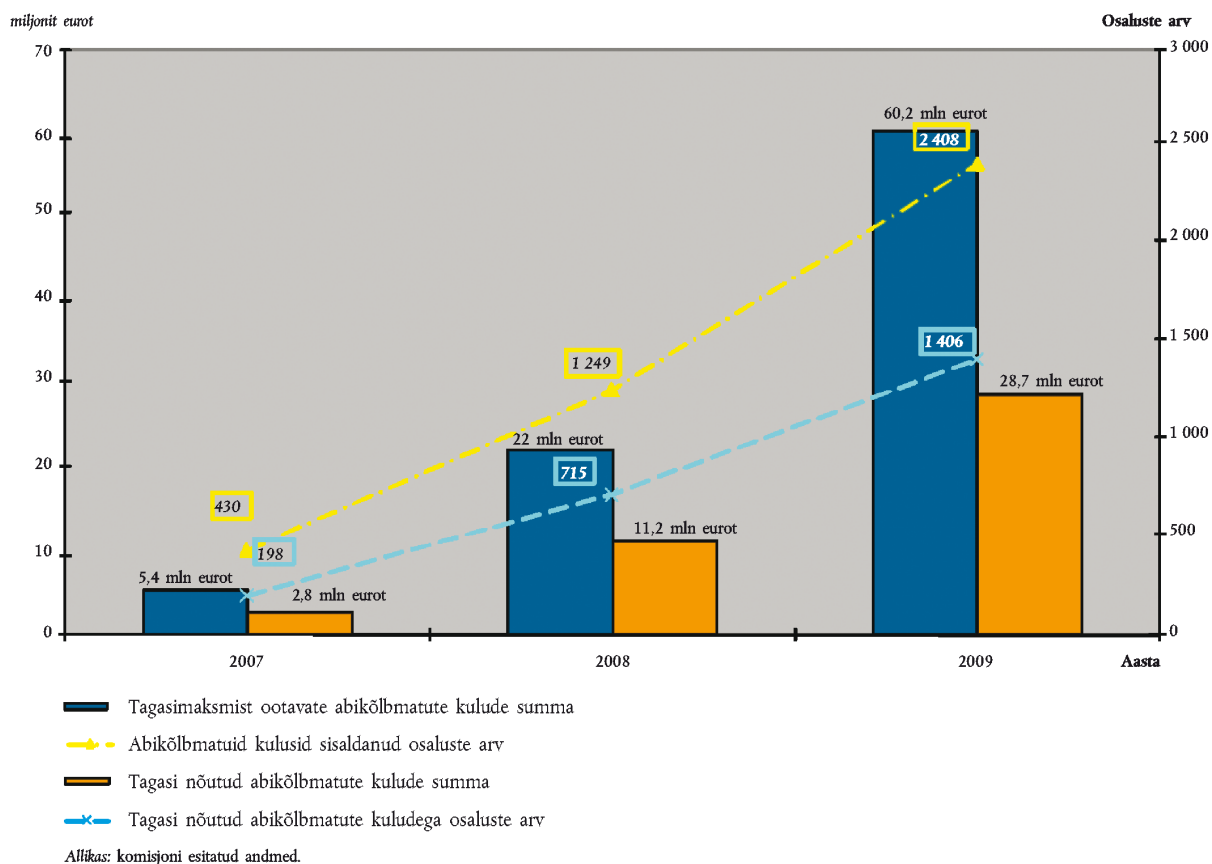
Samuti on lihtsustatud auditistrateegia rakendamise käigus toimuvat tagasinõudmisprotsessi, (³) et vähendada nii komisjoni kui ka abisaajate töökoormust.

Tagasinõudmisprotsess on 2009. aastal muutunud oluliselt tulemuslikumaks.

Rakendatud on enamik finantskorrektsioone, vähendades võlgnetava summa järgmisest maksest. See on tagasinõudmise puhul kõige kulutõhusam meetod. Kuna maksed tehakse tavaliselt iga-aastaselt, toimub tagasinõudmisprotsess hiline misega.

On kasvanud auditite arv ning seetõttu on mitmekordistunud ka projektide arv, mille puhul on vajalikud korrektsioonid ja kohandused.

(³) SEK(2009) 1720, 15.12.2009.

Joonis 5.2 – Auditijärgsete finantskorrektsioonide rakendamine ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Varem avaldatud 2007. ja 2008. aasta arvandmeid on aruandluskriteeriumide muutumisest tingituna muudetud.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.42. Kontrollikoda märkis oma 2008. aasta aastaaruandes, ⁽⁸⁾ et komisjon ei olnud veel sanktsioone määranud hoolimata asjaolust, et laiendatud sanktsioonide süsteem oli üheks peamiseks parandusmeetmeks, mis võeti kasutusele seoses kuuenda raamprogrammi käivitamisega 2002. aastal ⁽⁹⁾. 2009. aastal rakendas komisjon parandusmeetmeid ning kõik teadusuuringute peadirektoraadid (v.a energeetika ja transpordi peadirektoraat) rakendasid ka sanktsioone. 2009. aasta lõpu seisuga oli komisjon rakendanud karistusi 34 juhul (kogusummas 514 330 eurot).

KOMISJONI JUHTKONNA POOLT ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

5.43. Kontrollikoda hindas teadusuuringute, infoühiskonna ja meedia, energeetika ja transpordi peadirektoraatide peadirektorite 2009. aasta tegevusaruandeid ning neis sisalduvaid avaldusi.

KOMISJONI VASTUSED

5.42. Alates moodustamisest 2010. aasta veebruari keskel kohaldavad leppetrahve ka liikuvuse ja transpordi ning energeetika peadirektoraadid, nagu teisedki teadusuuringutega tegelevad peadirektoraadid.

⁽⁸⁾ Punkt 7.39.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2321/2002 artikkel 20 (EÜT L 355, 30.12.2002, lk 23).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.44. Komisjoni juhtkonna poolt esitatud teabe kontrolli tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 5.3**. Kontrollikoda leidis, et peadirektorite avaldused ja iga-aastased tegevusaruanded annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

KOKKUVÕTE JA SOOVITUSED

5.45. Tuginedes oma audititöö tulemustele jäeldab kontrollikoda, et teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitika-valdkondade rühma 31. detsembril 2009. aastal lõppenud eelarveaasta maksed olid olulisel määral vigadest mõjutatud.

5.46. Tuginedes oma audititöö tulemustele jäeldab kontrollikoda, et teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitika-valdkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid maksete korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad.

5.47. Need tulemused on kooskõlas varasemate aastate tulemustega. Põhiliseks vigade allikaks on endiselt teadusuuringute projektide liiga suurte personali- ja kaudsete kulude hüvitamine.

5.48. Selles kontekstis märkis kontrollikoda oma 2008. aasta aastaaruandes⁽¹⁰⁾ antud poliitikavaldkondade rühmas viimastel aastatel toimunud veamäära vähenemist, mis on tingitud sisekontrollisüsteemide tugevdamisest ja teadusuuringutega seonduvate projektide rahastamiseskirjade lihtsustamisest. Antud suundumus jätkus ka 2009. aastal. Samas on aga oht, et muudatustest tulenev positiivne mõju ei pruugi seitsmenda raamprogrammi ajal jätkuda, eriti abisaajate kuluarvestuse meetoodika eelkontrollitõendite väljastamisega seotud raskuste tõttu (vt punktid 5.20 ja 5.36).

KOMISJONI VASTUSED

5.44. Komisjonil on hea meel kontrollikoja positiivse hinnangu üle, mis anti kõikidele käesolevas peatükis käsitletud iga-aastastele tegevusaruannetele.

5.45. Komisjon toonitab, et kontrollikoja auditi tulemused seoses veamääraga on kooskõlas eelmise aasta tulemustega ning kõnealuse peatüki poliitikavaldkondade tõenäolisim veamäär on 2–5 %.

See on kooskõlas ka komisjoni auditi tulemustega. 26. mail võttis komisjon vastu teatise,⁽⁴⁾ milles tehakse ettepanek kehtestada aktsepteeritava vigade esinemise riski tase nimetatud vahemikus (2–5 %). Kinnitava avalduse veamäär kõnealuse vahemiku keskel oleks komisjoni arvates aktsepteeritav ja põhjendatud. Juhul kui veamäär ületab kõnealust taset, võetakse täiendavaid meetmeid veamäära vähendamiseks tõhusama kontrolli abil, vigade peamiste põhjuste lahendamise kaudu ja kulude mitmeaastast iseloomu arvesse võttes. Nimetatud veamäära tuleks kohaldada kõikide teadusuuringute raamprogrammide puhul.

Kõnealune tase võidakse läbi vaadata kinnitava avalduse veamäära mõjutada võivate, kontrollikeskkonnas aset leidvate oluliste muutuste korral, eelkõige järgmise raamprogrammi seoses kehtestatavate lihtsustavate meetmetega seoses.

5.48. Komisjon tervitab positiivset suundumust, millele kontrollikoda viitas. Komisjon rõhutab, et kontrollitõenditega seotud nõudeid on muudetud, et lihtsustada ja parandada abisaajate osalemist.

Komisjon nõustub väitega, et kuluarvestusmeetoodika eeltõendamine on olnud ainult osaliselt edukas, kuid sisekontrollidega, sealhulgas seitsmenda raamprogrammi auditistrateegiaga, tagatakse tingimused usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimiseks.

⁽¹⁰⁾ Punkt 7.42.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 261, 26.5.2010.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.49. Kontrollikoda julgustab komisjoni mõjusaid kontrollisüsteeme rangelt rakendama. Kehtiva õigusliku raamistiku kontekstis peaks komisjon:

a) tagama, et ebakorreksetele kuluaruannetele kontrollitõendeid väljastanud sõltumatutele audiitoritele selgitatakse deklareeritud kuludele kehtivaid abikõlblikkustingimusi;

b) üle vaatama abisaajate kuluarvestuse meetoodika eelkontrollitõendite väljastamise süsteemi toimimise;

c) vähendada tagasinõudmist ootavate ebakorrektselt makstud summade kuhjumist ja vajaduse korral sanktsioone rakendama.

5.50. Teadustegevuse raamprogrammidest on kujunenud keerulised rahastamismehhanismid, mille jaoks komisjon on üles ehitanud vastavad kaalukad haldus- ja kontrollisüsteemid. Kuigi ELi vahendite kasutamise aluspõhimõtteks peab endiselt jääma asjakohane aruandlus, on selge, et teadustegevuse rahastamise eeskirju saab veelgi lihtsustada.

KOMISJONI VASTUSED

5.49. Komisjoni esmane eesmärk on tulemuslikult saavutada teaduspoliitika eesmärk, tagades sellega seotud eelarve täitmise usaldusväärne kontrollimine.

a) Komisjon järgib põhimõtet, mille kohaselt antakse abisaajale aktiivselt tagasisidet järeldatite tulemustest, et tagada vajaduse korral kontrollitõendeid väljastavate audiitorite tulemuslikum töö. Selleks peab iga abisaaja auditeerimismenetluse käigus teatama kontrolli teostavale audiitorile olulised audititulemused. Komisjon märgib, et kontrollikoja tähelepanekute peamine põhjus ei ole mitte niivõrd kontrollitõendi vorm või kontsept, kuivõrd eeskirjade suhteline keerukus, millele kontrollikoda viitab punktis 5.16. Kõnealune keerukus mõjutab nende välisaudiitorite tööd, kellele abisaajad on andnud volitused kontrollitõendite väljastamiseks. Seitsmenda raamprogrammi puhul eeldatakse ka, et kokkulepitud menetluste järgimise korral väheneb märkimisväärselt väärtõlgendamisest tulenevate vigade hulk.

b) Meetoodika tõendamine on ette nähtud ainult nende abisaajate puhul, kes saavad mitut toetust. Meetoodika tõendamise puhul kasutatavad abikõlblikkuse kriteeriumid vaadati läbi 2008. aasta novembris ja avaldati seitsmenda raamprogrammi finantsküsimumste juhendis.

Komisjon võttis hiljuti meetmed, et muuta huvipakkumaks abisaajate kuluarvestusmeetoodika eeltõendamine. Komisjon esitas asjaomased seisukohad 24. aprilli 2010. aasta teatises ning 28. mail 2010 vastuvõetud ettepanekus finantsmääruse ja selle rakenduseeskirjade läbivaatamise kohta iga kolme aasta järel. Tõeline lihtsustamine on võimalik saavutada, kui kiidetakse heaks meetoodika, mida kasutatakse tavalise raamatupidamistava kohaselt, eeldusel et see põhineb tegelikel raamatupidamisarvestuses registreeritud personalikuludel.

c) Komisjon teeb lisajõupingutusi, et auditi tulemusi õigeaegselt rakendada ja jätkata leppetrahvide määramise suuniste kohaldamist. 15. detsembril 2009 vastuvõetud teatises, mis käsitleb tagasinõudmisprotsessi lihtsustamist, sätestatakse meetmed tagasinõudmisprotsessi tõhustamiseks.

5.50. Komisjon nõustub sellega täielikult ja viitab oma hiljutistele teatistele „Teadusuuringute raamprogrammide rakendamise lihtsustamine” ja „Kas kontrollide arvu tuleks suurendada või mitte? Kontrollidega kaasnevate halduskulude ja vigade esinemise riski vahelise õige tasakaalu leidmine”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

5.51. Sellepärast tervitab kontrollikoda komisjoni hiljuti väljastatud teatist, ⁽¹⁾ milles esitatakse võimalused teadusuuringute rahastamiseskirjade ja -menetluste edasiseks lihtsustamiseks nii seitsmenda, kui ka tulevaste raamprogrammide raames. Komisjoni teatis peaks olema aluseks kõigi eri sidusrühmade vahelistele kõnelustele ja päädima ELi teadusuuringute juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhjaliku läbivaatamisega.

5.52. Eeskirjade ja menetluste lihtsustamine ning täpsustamine ei pruugi mitte ainult vähendada vigade ulatust ja suurendada kindlust kulutuste korrektsuse kohta, vaid ka kaasa aidata uurijate raamprogrammides osalemisele ning ELi teadusuuringute poliitika eesmärkide saavutamisele.

5.53. Varasemate tähelepanekute järelkontroll on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 5.4**.

ELI ÜHISETTEVÕTTED

5.54. ELi ühisettevõtteid käsitletakse iga-aastastes eraldi avaldatavates eriaruannetes.

5.55. Kontrollikoda esitas teadusuuringute, energeetika ja transpordi poliitikavaldkondade rühma ühisettevõtete 2009. aasta raamatupidamise aastaaruannete usaldusväärsuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta märkusteta arvamused (vt punktid 5.10 ja 5.13).

5.56. Hoolimata ühisettevõtetele antud märkusteta auditiarvamustest rõhutas kontrollikoda, et ühisettevõtted peavad kehtestama kindlad ja põhjalikud sisekontrollisüsteemid.

5.57. Kontrollikoda avaldas ka arvamused ühisettevõtete Fusion for Energy ja SESAR finantsmääruste kohta ⁽¹²⁾. Kontrollikoda tegi mitmeid tähelepanekuid, mis puudutasid ühisettevõtete finantsraamistiku rakendamist ja selle ühilduvust ELi üldise finantsmääruse ja ELi ametite raamfinantsmäärusega. Kontrollikoda täheldas samuti, et ühisettevõtete finantseeskirjades ei kajastata küllaldaselt komisjoni siseaudititalituse volitusi ühisettevõtete auditeerimiseks.

KOMISJONI VASTUSED

5.51. Lihtsustusmeetmete täielik mõju ilmneb alles järgmise raamprogrammi käigus. Kuni sellised ettepanekud ellu viiakse, peab komisjon lahendama probleeme, mis on tekkinud keeruliste abikõlblikkuse nõuete tõttu toetusesaajatele. 26. mail 2010 võttis komisjon vastu teatise, milles tegi ettepaneku kehtestada kõnealuses valdkonnas aktsepteeritava vigade esinemise riski määra vahemikuks 2–5 % ⁽⁵⁾. Sellise määra kehtestamisel võetakse arvesse kontrollide kulupõhisust ja aktsepteeritavat jääkvigade määra, mida põhjendatakse osutatud kuluga.

5.56. Komisjon jälgib nende tegevuskavade rakendamist, mille on koostanud ühisettevõtted sisekontrollisüsteemide täielikuks ärakasutamiseks.

5.57. Komisjon nõustub kontrollikojaga, et komisjoni siseauditi talitusel peaksid olema ELi loodud asutuste suhtes, kes on juriidilised isikud ja saavad üldise finantsmääruse artikli 185 lõike 3 kohaselt rahalist toetust ELi eelarvest, samad volitused kui komisjoni talituste suhtes.

⁽¹⁾ KOM(2010) 187.

⁽¹²⁾ Arvamus nr 4/2008 ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte (Fusion for Energy) finantsmääruse kohta ja arvamus nr 2/2010 ühisettevõtte SESAR finantseeskirjade kohta.

⁽⁵⁾ KOM(2010) 261.

LISA 5.1

TEADUSUURINGUTE, ENERGEETIKA JA TRANSPORDI VALDKONNA TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

		2009					2008	2007
		FP6	FP7	TEN	Muu	Kokku		
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR								
Tehingute arv kokku (nendest):		35	71	16	28	150	150	180
Ettemaksed		0	58	9	19	86	82	59
Vahe-/lõppmaksed		35	13	7	9	64	68	121
KONTROLI TULEMUSED								
(% ja tehingute arv)								
Vigadest mõjutamata tehingud		49 % {17}	85 % {60}	81 % {13}	86 % {24}	76 % {114}	78 %	52 %
Vigadest mõjutatud tehingud		51 % {18}	15 % {11}	19 % {3}	14 % {4}	24 % {36}	22 %	48 %
VIGADEST MÕJUTATUD TEHINGUTE ANALÜÜS								
(% ja tehingute arv)								
Vigadest mõjutatud tehingute analüüs kulude tüübi kaupa								
Ettemaksed		0 % {0}	36 % {4}	0 % {0}	50 % {2}	17 % {6}	3 %	9 %
Vahe-/lõppmaksed/ muu		100 % {18}	64 % {7}	100 % {3}	50 % {2}	83 % {30}	97 %	91 %
Vigadest mõjutatud tehingute analüüs vea tüübi kaupa								
Mittekvantifitseeritavad vead		22 % {4}	27 % {3}	33 % {1}	25 % {1}	25 % {9}	27 %	29 %
Kvantifitseeritavad vead		78 % {14}	73 % {8}	67 % {2}	75 % {3}	75 % {27}	73 %	71 %
nendest:	abikõlblikkus	21 % {3}	63 % {5}	0 % {0}	0 % {0}	30 % {8}	58 %	77 %
	tõendamisvead	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 % {0}	0 %	3 %
	täpsusvead	79 % {11}	37 % {3}	100 % {2}	100 % {3}	70 % {19}	42 %	20 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU								
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:								
< 2 %								
2 % – 5 %		X					X	X
> 5 %								

LISA 5.2

TEADUSUURINGUTE, ENERGEETIKA JA TRANSPORDI VALDKONNA SÜSTEEMIDE KONTROLI TULEMUSED

Hinnang järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Käsitletud süsteem	Dokumendikontrollid enne makset	Kontrollitõendid	Järelofinantsauditid	Finantskorrektsioonide rakendamine	Üldine hinnang
Teadusuuringute raamprogrammid					

Üldine hinnang järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED TEADUSUURINGUTE, ENERGEETIKA JA TRANSPORDI VALDKONNAS

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
RTD	reservatsioonidega	Kuuenda raamprogrammi kuludeklaratsioonide täpsuse allesjäänud veamäär	Reservatsioon põhineb kuuenda raamprogrammi allesjäänud veamääral, mis teadusuuringute peadirektoraadi (RTD) hinnangul on suurem kui 2 %. Reservatsioon on kooskõlas kontrollikoja tähelepanekutega, et teadusuuringute maksete juhtimis- ja kontrollisüsteemid on osaliselt mõjusad ja kulutustes esineb olulisel määral vigu. Kuigi seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides sisalduv risk hinnati 2009. aastal mitteoluliseks ja seega reservatsiooni ei esitatud, juhib teadusuuringute peadirektoraat oma iga-aastases tegevusaruandes tähelepanu tõenäosusele, et alates 2010. aastast võib seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides esineda olulisel määral vigu.	A
INFSO	reservatsioonidega	Kuuenda raamprogrammi kuludeklaratsioonide täpsuse allesjäänud veamäär	Reservatsioon põhineb kuuenda raamprogrammi allesjäänud veamääral, mis infoühiskonna ja meedia peadirektoraadi (INFSO) hinnangul on suurem kui 2 %. Reservatsioon on kooskõlas kontrollikoja tähelepanekutega, et teadusuuringute maksete juhtimis- ja kontrollisüsteemid on osaliselt mõjusad ja kulutustes esineb olulisel määral vigu. Infoühiskonna ja meedia peadirektoraat hindas seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides sisalduva riski 2009. aastal mitteoluliseks ja seega reservatsiooni ei esitanud. Kontrollikoda märkis aga, et alates 2010. aastast võib seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides esineda olulisel määral vigu.	A
TREN	reservatsioonidega	Kuuenda raamprogrammi kuludeklaratsioonide täpsuse allesjäänud veamäär	Reservatsioon põhineb kuuenda raamprogrammi allesjäänud veamääral, mis energeetika ja transpordi peadirektoraadi (TREN) hinnangul on suurem kui 2 %. Reservatsioon on kooskõlas kontrollikoja tähelepanekutega, et teadusuuringute maksete juhtimis- ja kontrollisüsteemid on osaliselt mõjusad ja kulutustes esineb olulisel määral vigu. Energeetika ja transpordi peadirektoraat hindas seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides sisalduva riski 2009. aastal mitteoluliseks ja seega reservatsiooni ei esitanud. Kontrollikoda märkis aga, et alates 2010. aastast võib seitsmenda raamprogrammi kuludeklaratsioonides esineda olulisel määral vigu.	A

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

TEADUSUURINGUTE, ENERGEETIKA JA TRANSPORDI VALDKONNA VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. 2007. ja 2008. aasta kinnitav avaldus: oluline veamäär maksetes			
2007. ja 2008. aastal tuvastas kontrollikoda olulisi vigu 83 auditeeritud tehingus. Põhilised veatüübid olid järgmised: abikõlblike personali- ja kaudsete kulude deklareerimine tegelikest suurematena; muude abikõlbmatute kulude deklareerimine; ebapiisavad tõendavad dokumendid kulude hüvitamise taotluste põhjendamiseks; pigem eelarveliste arvnäitajate kui tegelike kulude deklareerimine; projektiga mitteseotud kulude deklareerimine. (Eelarveaasta 2007 aastaaruanne, punktid 7.14-7.15; eelarveaasta 2008 aastaaruanne, punktid 7.11-7.15).	12 juhul otsustas komisjon, et kontrollikoja avastatud vigade parandamiseks ei ole vaja parandusmeetmeid võtta. 56 juhul tegi komisjon finantskorrektsioone. 14 juhul alustas komisjon finantskorrektsioone, ent need on veel lõpule viimata. Ühel juhul pole finantskorrektsioonide tegemist veel alustatud.	Kuigi viiel juhul on parandusmeetmete võtmiseks kulunud oodatust oluliselt rohkem aega, on komisjon üldiselt võtnud kontrollikoja tähelepanekute põhjal õigeaegseid meetmeid.	
2. Komisjoni maksete hilinemine			
Komisjon on põhjendamatult viivitanud maksete tegemisega abisaajatele, kuigi 2008. aastal täheldas kontrollikoda, et komisjon on teinud märkimisväärseid edusamme viivituste vähendamisel. 2007. aastal leidis kontrollikoda 180 auditeeritud tehingus 30 viivitusega makset (st 17 %). 2008. aastal leidis kontrollikoda 150 auditeeritud makses 12 viivitusega makset (st 8 %). 2009. aastal leidis kontrollikoda 150 auditeeritud makses 10 viivitusega makset (st 7 %). (Eelarveaasta 2007 aastaaruanne, lisa 7.2; eelarveaasta 2008 aastaaruanne, punkt 7.16).	Komisjon on parandanud viivituste kontrollimist, kohandanud infotehnoloogiavahendeid ja lihtsustanud menetlusi. Maksete haldamine on üha enam delegeeritud täitevasutustele.	2008. aastal märgitud edusammud komisjoni tegevuses on endiselt jõus. Kuigi ekspertidele tehtud maksetes on tehtud olulisi edusamme, peab veel võtma meetmeid viivituste vähendamiseks teadusuuringute maksetes, mille puhul 2009. aastal oli 30 % maksetest tehtud ettenähtust hiljem.	Komisjon tervitab kontrollikoja tunnustuse andmist tehtud edusammudele. Komisjon jätkab jõupingutusi, et tulemusi veelgi parandada.

6. PEATÜKK

Välisabi, arengukoostöö ja laienemine

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	6.1–6.17
Poliitikavaldkondade rühma eritunnused	6.2–6.16
Koostöötalitus EuropeAid	6.3–6.7
Välissuhete peadirektoraat	6.8–6.11
Laienemise peadirektoraat	6.12–6.14
Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat	6.15–6.16
Auditi ulatus ja lähenemisviis	6.17
Tehingute korrektsus	6.18–6.21
Süsteemide mõjus	6.22–6.46
EuropeAid	6.23
Välissuhete peadirektoraat	6.24–6.30
Laienemise peadirektoraat	6.31–6.40
Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat	6.41–6.46
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	6.47–6.50
Kokkuvõte ja soovitused	6.51–6.55
Järelmeetmed seoses eriaruandega nr 3/2006 humanitaarabi kohta tsunami ohvritele	6.56–6.67
Sissejuhatus	6.56–6.58
Soovituste põhjal võetud meetmed	6.59–6.66
Järeldused	6.67
Järelmeetmed seoses eriaruandega nr 6/2006 komisjoni arengukoostöö keskkonnaaspektide kohta	6.68–6.88
Sissejuhatus	6.68–6.70
Soovituste põhjal võetud meetmed	6.71–6.86
Järeldused	6.87–6.88

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

6.1. Peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: 19 – välissuhted, 21 – arengukoostöö ja suhted Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega, ⁽¹⁾ 22 – laienemine ja 23 – humanitaarabi. Põhiteave käsitletud tegevuste ja 2009. aasta kulutuste ja haldusviisi kohta esitatakse **tabelis 6.1**.

Tabel 6.1 – Välisabi, arengukoostöö ja laienemine – põhiteave

(miljonit eurot)

Eelarve- jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2009. aastal	Eelarve haldamise viis
19	Välissuhted	Halduskulud	415	Otsene tsentraliseeritud
		Mitmepoolsed suhted, sisserände- ja varjupaigalane koostöö kolmandate riikidega ning välissuhete üldküsimused	60	Otsene tsentraliseeritud
		Ühine välis- ja julgeolekupoliitika	316	Kaudne tsentraliseeritud ⁽¹⁾ / ühine
		Euroopa algatus demokraatia ja inimõiguste toetuseks	123	Otsene tsentraliseeritud
		Suhted ja koostöö ühenduseväliste tööstusriikidega	16	Otsene tsentraliseeritud
		Kriisidele reageerimine ja ohud ülemaailmsele julgeolekule	215	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa naabruspoliitika ja suhted Venemaaga	1 469	Otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Suhted Ladina-Ameerikaga	308	Otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Suhted Aasia, Kesk-Aasia ja Lähis-Ida riikidega	727	Otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud / ühine
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	24	Otsene tsentraliseeritud
			3 673	
21	Arengukoostöö ja suhted AKV riikidega	Halduskulud	349	Otsene tsentraliseeritud
		Toiduainetega kindlustatus	673	Otsene tsentraliseeritud
		Valitsusvälised osalejad arengukoostöös	181	Otsene tsentraliseeritud
		Keskkond ja loodusvarade, sealhulgas energia säästev majandamine	81	Otsene tsentraliseeritud
		Inimeste ja ühiskonna areng	113	Otsene tsentraliseeritud / ühine
		Piirkondlik koostöö Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) riikidega	256	Otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud / ühine
		Arengukoostöömeetmed ja ühekordsed programmid	30	Otsene tsentraliseeritud
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	15	Otsene tsentraliseeritud
			1 698	

⁽¹⁾ Euroopa arengufondide rahastatava abi kohta esitatakse eraldi aruanne, kuna seda ei rahastata üldelarvest.

(miljonit eurot)

Eelarve- jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2009. aastal	Eelarve haldamise viis
22	Laienemine	Halduskulud	91	Otsene tsentraliseeritud
		Laienemisprotsess ja -strateegia	1 165	Otsene tsentraliseeritud / kaudne / detsentraliseeritud
		Ühinemisyärgne rahaline toetus	43	Otsene tsentraliseeritud / detsentraliseeritud
		Teavitamis- ja kommunikatsioonistrateegia	9	Otsene tsentraliseeritud
			1 308	
23	Humanitaarabi	Halduskulud	28	Otsene tsentraliseeritud
		Humanitaarabi	772	Otsene tsentraliseeritud / ühine
			800	
		Halduskulud kokku (²)	883	
		Tegevuskulud kokku, (nendest	6 596	
		— ettemaksed	4 079	
		— vahe-/lõppmaksed	2 517	
		Eelarveaasta maksed kokku	7 479	
		Eelarveaasta kulukohustused kokku	8 463	

(¹) Vastavalt finantsmääruse artiklile 53 täidavad otsese tsentraliseeritud halduse puhul rakendusülesandeid komisjoni talitused ja kaudse tsentraliseeritud halduse puhul delegeerib komisjon eelarve täitmise seotud ülesanded kooskõlas finantsmääruse artiklitega 54–57.

(²) Halduskulude auditit käsitletakse 9. peatükis.

Allikas: raamatupidamise aastaaruanne 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Poliitikavaldkondade rühma eritunnused

6.2. Välissuhete ja arengukoostöö tegevusvaldkondade kulusi haldavad peamiselt koostöötalitus EuropeAid ja välissuhete peadirektoraat. Laienemiskulusi haldab laienemise peadirektoraat ja humanitaarabiga, sealhulgas ka toiduabiga, tegeleb humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat.

Koostöötalitus EuropeAid

6.3. EuropeAidi hallatud kulutuste alla kuuluvad:

- Aasia ja Ladina-Ameerika riikidele finants- ja tehnilise abi andmine ja nende riikidega tehtav majanduskoostöö;
- Euroopa naabruspoliitika, kaasa arvatud strateegiline partnerlus Venemaaga;
- temaatilised programmid, sealhulgas toiduainetega kindlustatus, valitsusvälised osalejad ja kohalikud omavalitsused, keskkond, tervis ja haridus, demokraatia ja inimõigused.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.4. Suuremat osa välistegevuse kulutustest haldavad komisjoni talitused tsentraliseeritud halduse kaudu kas komisjoni peakorteris või haldavad neid komisjoni delegatsioonid ⁽²⁾ vastavates kolmandates riikides. Rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu antavat abi hallatakse ühiselt.

6.5. Suurem osa makseid on kas ette- või vahemaksed, lõppmaksed moodustavad aasta kulutustest kõigest 20 %.

6.6. Lõppmaksete puhul on maksete korrektsusega seotud oht suurem kui ette- ja vahemaksete puhul. Viimased peavad vastama vaid piiratud arvule tingimustele, sellal kui lõppmaksed sõltuvad kõikide projekti tegelikult tekkinud kulude esitamisest ja tõendamisest.

6.7. Toetatavad projektid paiknevad hajutatult enam kui 150 riigis ja rakendusorganisatsioonid varieeruvad nii suuruselt kui pädevuselt. ELi toetuse saamiseks peavad projektid olema kooskõlas keerukate eeskirjadega, sh ka hankemenetlustega.

Välissuhete peadirektoraat

6.8. Välissuhete peadirektoraadi hallatud kulud on peamiselt seotud ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP), stabiliseerimisvahendi ja tööstusriikide rahastamisvahendi alusel rakendatavate meetmetega. Põhieesmärgid on rahu säilitamine, konfliktide ärahoidmine, rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine ja ELi välispoliitika, majandusintegratsiooni ja globaalsete küsimustega seotud huvide edendamine peamiste suure sissetulekuga tööstuspartnerite hulgas.

6.9. Kohaldatakse järgmisi haldamisviise:

- a) kaudne tsentraliseeritud haldus või haldus koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega ühise välis- ja julgeolekupoliitika alal;
- b) otsene tsentraliseeritud haldus, mida kohaldatakse nii suhete kui koostöö alal ühenduseväliste tööstusriikidega (tööstusriikide rahastamisvahend);
- c) otsene tsentraliseeritud haldus ja haldus koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega kriisidele reageerimisel ja seoses ohtudega ülemaailmsele julgeolekule (stabiliseerimisvahend). Projektide elluvijaks on kas peakorter või delegatsioonid.

KOMISJONI VASTUSED

6.8. Enamik stabiliseerimisvahendi kohaseid meetmeid on võetud selleks, et reageerida kriisile või kriisiohu tekkimisele ning suurendada kriisieelset ja -järgset suutlikkust.

⁽²⁾ Pärast Lissaboni lepinguga muudetud Euroopa Liidu toimimise lepingu jõustumist muutusid komisjoni delegatsioonid ELi delegatsioonideks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

6.10. ÜVJP puhul on kulud peamiselt seotud Euroopa julgeoleku ja kaitsepoliitika elluviimisega tsiviilmissioonide kaudu suure poliitilise riskiga ebastabiilsetes riikides ja piirkondades. Samasugune risk on ka stabiliseerimisvahendi puhul.

6.11. Nagu EuropeAidi puhul, tehakse suurem osa välissuhete peadirektoraadi hallatud kulutustest kas ette- või vahemaksete alusel. Vahemaksed tehakse üldiselt siis, kui on esitatud tõendid selle kohta, et projekti elluviimisel on saavutatud teatud tase. Taset hinnatakse tehtud kulude alusel, lõppmaksed sõltuvad kõikide projekti tegelike kulude esitamisest ja tõendamisest.

Laienemise peadirektoraat

6.12. Laienemise peadirektoraat haldab laienemisstrateegia ja -protsessi kulutusi peamiselt ühinemiseelse abiprogrammi rahastamisvahendi, PHARE programmi (kaasa arvatud ühinemisjärgne abi), programmi CARDS ⁽³⁾ ja Türgi ühinemiseelse abiprogrammi raames.

6.13. Oluline osa kulutusi tehakse otsemaksete alusel abisaajariikide riigiasutustele. Üldjuhul tehakse esimene makse asjaomaste riiklike programmide allkirjastamisel. Järgmiste osamaksete tegemine sõltub deklaratsiooni heakskiitmisest selle kohta, et teatud protsent eelnevalt ülekantud vahenditest oli juba eelnevalt eraldatud ning et tehtud kulud vastavad ELi rahastamise tingimustele.

6.14. Maksed tehakse üldiselt kas otsese tsentraliseeritud või detsentraliseeritud haldusviisi alusel. Esimesel juhul viivad lepingute sõlmimise otsuste eelkontrollle läbi komisjoni delegatsioonid, kuid teatud eritingimuste puhul eelkontrollle läbi ei viida.

Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat

6.15. Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat vastutab ELi humanitaarabiga seotud kulutuste rakendamise eest vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 1257/96 ⁽⁴⁾ ja haldab seda oma peakorterist. Ligikaudu pooled maksetest on seotud valitsusväliste organisatsioonidega (otsene tsentraliseeritud haldus) ja teine pool kas ÜRO või teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega (ühine haldus).

6.10. Lisaks kohustuslikele välisaudititele, mida korraldavad abisaajad oma lepinguliste kohustuste raames, teevad peakorterid ja delegatsioonid ebastabiilset poliitilisest keskkonnast tulenevatel kõrge riski tasemega juhtudel ka järelkontrollkäike.

⁽³⁾ PHARE oli Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ühinemiseelse strateegia peamine rahastamisvahend. Programm CARDS on ühenduse ülesehituse, arengu ja stabiliseerimise abiprogramm Balkani piirkonnas.

⁽⁴⁾ EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.16. Ette- ja vahemaksed moodustavad olulise osa kogukulutusest. Oma olemuse tõttu on nende maksete korrektsusega seotud risk väiksem kui lõppmaksetel. Tavaliselt peavad need vastama vaid piiratud arvule tingimustele, sellal kui lõppmaksed sõltuvad kõikide projekti tegelikult tekkinud kulude esitamisest ja tõendamisest.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

6.17. Kontrollikoja auditi üldist lähenemisviisi ja metoodikat kirjeldatakse **lisa 1.1 teises osas**. Välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma auditi puhul tuleks märkida järgmist:

- a) kontrolliti 180 maksest koosnevat valimit, mis hõlmas 83 ettemakset, 48 vahe- ja 49 lõppmakset;
- b) hinnati järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjusust nii peakorterites kui delegatsioonides, sealhulgas:
 - i) eelkontrollid,
 - ii) kontroll ja järelevalve,
 - iii) välisauditid ⁽⁵⁾,
 - iv) siseaudit.

TEHINGUTE KORREKTSUS

6.18. Vigadest mõjutatud maksetest 26 % (6 makset 23st) sisaldavad kvantifitseeritavaid vigu ja ülejäänud 74 % olid mittekvantifitseeritavad (17 makset 23st). Kontrollikoja hinnangul jääb auditeeritud valdkonna veamäär vahemikku 2–5 % (**lisa 6.1**).

6.19. Kõige olulisemad tuvastatud vead olid järgmised:

- a) kvantifitseeritavad abikõlblikkusvead (näiteks nõutavate oluliste tingimuste mittetäitmine, abikõlblikkusperioodi-väliselt tekkinud kulud, abikõlbmatute kulude kaasamine väljamaksetaotlustesse, eeskirjade eiramine rakendusorganisatsioonide läbiviidud hankemenetluste puhul);
- b) mittekvantifitseeritavad seotud vead (näiteks eeskirjade eiramine hankemenetluses, mittevastavus rahastamisotsuses ära toodud lepingu sõlmimise kriteeriumidele, piisava auditijälje puudumine).

KOMISJONI VASTUSED

6.17.

- a) Komisjon märgib, et 2009. aastal kuulus valimisse märkimisväärselt rohkem lõppmakseid kui varasematel aastatel.

6.18. Komisjon tervitab kontrollikoja hinnangut, mille kohaselt on täiesti korrektsete tehingute määr (87 %) võrreldes 2007. ja 2008. aasta näitajatega suurenenud.

⁽⁵⁾ Välissuhete peadirektoraadi puhul järelkontrollid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.20. Suurem osa avastatud vigu olid mittekvantifitseeritavad ning need leiti ELi delegatsioonide tasandil.

6.21. Mõned avastatud vead olid vahemaksetes ja seega kontrollitakse neid veel kord sisekontrolli käigus. Kontrollikoda leidis aga mõnedes lõppmaksetes vigu, mida komisjoni kontrollid ei olnud avastanud.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

6.22. Süsteemide kontrollimise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisas 6.2**. Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele on see, et need on osaliselt mõjusad.

EuropeAid

6.23. Nagu märgitud kontrollikoja aastaaruandes 8., 9. ja 10. EAFi kohta (aruanne EAFide kohta), on EuropeAidi järelevalve- ja kontrollisüsteemid osaliselt mõjusad.

Välissuhete peadirektoraat

6.24. Üldine hinnang välissuhete peadirektoraadi järelevalve- ja kontrollisüsteemidele on see, et need on osaliselt mõjusad.

6.25. Välissuhete peadirektoraadi järelevalve- ja kontrollisüsteemide hindamine hõlmas eelnenud aastatel läbiviidud süsteemide hindamise järelmeetmeid ja siseauditi töö tulemuste kontrollimist.

Eelkontrollid

6.26. Välissuhete peadirektoraadi eelkontrollimenetlusi karmistati uute menetluste ja kontrollinimekirjade lisamisega, kuigi muudatuste mõjusust saab hinnata alles tulevikus. Kontrollikoda märgib aga, et teatud eelnevalt tuvastatud puudusi ei ole veel kõrvaldatud (näiteks finantsmääruse artiklis 56 nõutud ÜVJP lähetuste eelhindamise puudumine).

KOMISJONI VASTUSED

6.20. Suure osa komisjoni välisabi eelarvest tehtavate maksete eest vastutavad ELi delegatsioonid, kes 2009. aastal haldasid 79 % koostöötalitusele EuropeAid ette nähtud ELi eelarvevahenditest (täitmata kulukohustused).

6.21. Komisjon on seisukohal, et meetmed, mida võetakse enne lõppmaksete tegemist vigade avastamiseks ja nende parandamiseks (näiteks aruanded, välisauditid, komisjoni töötajate kontroll kulude ja tehingute üle), on tõhusad. Lisaks saab võimalikke vigu parandada hiljem järelauditite ja asjaomaste tagasimaksete kaudu. Kontrollidega ei ole võimalik finantsvea riski määra vähendada nullini.

6.22. Komisjon on seisukohal, et mitmeaastased järelevalve- ja kontrollisüsteemid välisabi, arengukoostöö ja laienemise valdkonnas on tõhusad ning neid on aastate jooksul märkimisväärselt täiustatud, mida tõendab ka täiesti korrektsete maksete osakaalu suurenemine kontrollikoja valimis.

6.23. Komisjon tervitab kontrollikoja tähelepanekut, et EuropeAid on välja töötanud tervikliku kontrollistrateegia ning et ta on 2009. aastal jätkanud oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide ülesehituse ja rakendamise märkimisväärset parandamist (vt Euroopa Arengufondi 2009. aasta aruande punkt 54).

6.24. Komisjon tervitab kontrollikoja tunnustust hiljuti tehtud edusammudele.

6.26. Uues ettepanekus finantsmääruse läbivaatamise kohta tunnistatakse, et artikli 56 kohaseid hindamisi saab kontrollkäikude ad hoc ja ex nihilo olemuse tõttu teha ainult järk-järgult.

Ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas on hangete kontrollinimekirjad koostatud ja neid juba rakendatakse.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Kontroll ja järelevalve

6.27. Kontrollikoda leidis jätkuvalt puudusi seoses sisekontrollisüsteemi järelevalve- ja kontrolli valdkonnaga, kuigi tähelepanemist nende lepingute lõpetamisega, mille tegevused olid juba lõpule viidud (kiirreageerimise kord). Aasta lõpu seisuga ei olnud lõpetatud 16 kiirreageerimise korra toimikut ning 20 ühise välis- ja julgeolekupoliitika lepingu puhul, mille rakendustähtaeg oli juba möödas (suurema osa puhul 2008. aastal) ei olnud esitatud lõpparuannet.

Järelkontrollid

6.28. Järelkontrollide osas lisas peadirektor oma kinnitavasse avaldusse reservatsiooni järelkontrollide tõhususe kohta ühise välis- ja julgeolekupoliitika ja stabiliseerimisvahendi tegevuseelarve puhul. Reservatsioon esitati kontrollikoja poolt 2008. aastal tuvastatud puuduste ja siseauditi käigus avastatud puuduste alusel (vt ka punkt 6.49).

6.29. Sellegipoolest tunnistab kontrollikoda, et 2008. aastaga võrreldes on parandatud järelkontrollisüsteemi toimimist. Töötati välja ja võeti kasutusele järelkontrollistrateegia ning viidi läbi rohkem järelkontrolle. Muudatuste mõjusust on võimalik hinnata alles tulevikus.

Siseaudit

6.30. Siseaudit hinnati üldiselt mõjusaks. 2009. aastal töötas siseaudititalitus täisvõimsusel ja viis läbi auditeid asjaomastel ja kasulikel teemadel.

Laienemise peadirektoraat**Eelkontrollid**

6.31. Eelkontrollid hinnati osaliselt mõjusaks. Riiklike makseasutuste hallatud hankemenetlustes leidis kontrollikoda olulisel määral vigu (vt punkt 6.19 alapunkt a), mida ei hoitud ära ega avastatud ja parandatud Euroopa Liidu delegatsioonide eelkontrolli käigus.

6.32. Kontrollikoda tuvastas mitmeid puudusi detsentraliseeritud rakendussüsteemi rajamisel ja kasutamisel Türgis ja Horvaatias. Muu hulgas:

KOMISJONI VASTUSED

6.27. Komisjon võttis juba 2009. aastal meetmeid vanade toimikute sulgemiseks (nii kiirreageerimise korra kui ka ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas) ja 2010. aastal selliseid jõupingutusi jätkatakse.

6.28. Välissuhete peadirektoraadi peadirektor kiitis heaks tegevuskava, et jälgida 2009. aasta tegevusaruandes esitatud reservatsiooni täitmist ja parandada 2010. aastal antava kinnitava avalduse kvaliteeti.

6.29. Komisjon tervitab kontrollikoja tunnustust tehtud edusammudele ja jätkab oma jõupingutusi 2010. aastal. 2009. aastal täiustati muu hulgas kohapealsete kontrollide metoodikat, pakuti koolitusi ja täiendati järelkontrollide tulemuste dokumenteerimist käsitlevaid suuniseid.

6.31. Komisjon peab peakorterites ja ELi delegatsioonides tehtavaid eelkontrolle tõhusaks. Nagu märkis kontrollikoda, on komisjon jätkanud oma sisesüsteemide täiustamist ja viinud lõpule juhendite koostamise. 2008. aasta aruandes hinnati eelkontrolle tõhusaks.

6.32. 2009. aastal jätkas laienemise peadirektoraat jõupingutusi, et tagada Horvaatia ja Türgi ametiasutuste tegevuse vastavus haldusvoolituste (osalise) andmise tingimustele. Riskide vähendamiseks jättis komisjon delegatsioonidele õiguse teostada eelkontrolle.

Kontrollikoda ei leidnud tehingute põhjaliku kontrolli käigus märkimisväärsed puudusi, välja arvatud see, et teatavatel juhtudel puudusid delegatsioonide otsuste täielikku põhjendatust tagavad kontrollijäljed.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

a) vajadus selgemate suuniste järele juhtimise delegerimisel,⁽⁶⁾ et paremini selgitada komisjoni osalejate rolle selles protsessis;

b) delegatsioonide juhtidele maksetaotluste kinnitamiseks esitatud tõendid delegatsioonide poolt läbiviidud kontrollide kohta on puudulikud.

6.33. Puudusi leiti ka komisjoni tsentraliseeritud halduses, sealhulgas puudulik dokumentatsioon ja eeskirjadest mitte-kinnipidamine.

6.34. 2009. aasta lõpuks olid valmis kõik juhised programme PHARE ja CARDS sulgemiseks ning heakskiitmiseks (sh kindlasummaliste korrektsioonide kasutamine). Samal ajal on laienemise peadirektoraat vähendanud, aga mitte veel täiesti likvideerinud PHARE ja uute liikmesriikide üleminekutoetuse lõppdeklaratsioonide kuhjumist (ikka veel esineb kuni viie aasta pikkuseid viivitusi).

Kontroll ja järelevalve

6.35. Kontroll ja järelevalve hinnati mõjusaks. Sellegipoolest leidis kontrollikoda, et juba eelnenud aastatel tuvastatud puudused ei ole veel täielikult kõrvaldatud.

6.36. Puudused hõlmavad juhtimisinfosüsteemidesse (CRIS, i-Perseus) sisestatud teabe kvaliteedi ebapiisavat kontrolli, mille tõendiks on kontrollikoja läbiviidud tehingute kontrollimise käigus avastatud kodeerimisvead.

6.37. Lisaks märkis kontrollikoda, et detsentraliseeritud halduse puhul ei registreerita Euroopa Liidu delegatsioonide abisaajate juures läbiviidud kohapealsete kontrollide tulemusi viisil, mis võimaldaks mõjusat analüüsi ja järelemeetmete võtmist.

KOMISJONI VASTUSED

a) Kuna haldusvolituste andmise tingimusi täidab aina rohkem riike, on laienemise peadirektoraat 2009. aastal ajakohastanud 2008. aasta sisejuhendit, et võtta arvesse 2008. aastal haldusvolituste andmisega saadud kogemusi, ja esitanud kõikidele protsessis osalejatele täiendavad suunised. Praegu koostatakse täielikku haldusvolituste andmise juhendit, mis on mõeldud järgmise paari aasta jooksul esitatavate taotluste jaoks.

b) Delegatsiooni juhi roll rahaliste vahendite taotluse kinnitamisel on selgelt kindlaks määratud laienemise peadirektoraadis koostatud sisejuhendites. Delegatsiooni juhi juhtnööride kohaselt tehtud kontrollid on aluseks konkreetse rahaliste vahendite taotluse kinnitamisele.

6.33. Kontrollikoja tõstatatud küsimused on tegelikult seotud kontrollijälgede senisest täielikuma tagamise, mitte oluliste vigadega eeskirjade kohaldamises. Enamik kontrollikoja tõstatatud küsimusi lahendati 2010. aasta alguses sisejuhendite ja selgitavate märkuste täiendamisega.

6.34. Laienemise peadirektoraat on alates finantsmääruse ja rakenduseeskirjade muutmisest 2003. aastal alati kohaldanud raamatupidamisarvestuse kontrolli ja heakskiitmise korda, nagu seda on nõutud osutatud finantsmääruses. Kõnealust korda on korrapäraselt ajakohastatud ning see on praegu asendatud 2010. aasta juunis vastuvõetud olulise konsolideeritud dokumendiga „Raamatupidamisarvestuse kontrolli ja heakskiitmise poliitika detsentraliseeritud haldamises – Phare ja üleminekutoetused”, milles selgitatakse üksikasjalikult kindlasummaliste korrektsioonide kohaldamist süsteemi puuduste kõrvaldamiseks (näiteks laiendatud detsentraliseeritud haldamise puhul programme raamatupidamisarvestuse kontrolli ja heakskiitmise suhtes).

2009. aastal kiitis laienemise peadirektoraat heaks 375 lõppdeklaratsiooni, mida oli palju rohkem kui uusi algatatud programme. Praegu on veel juhtumeid, mille puhul ärakuulamismenetlus võtab aega ja mis võidakse sulgeda alles mitme aasta pärast.

⁽⁶⁾ Komisjonipoolne juhtimisvolituste delegerimine detsentraliseerimisprotsessi käigus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Järelkontrollid

6.38. Järelkontrollid hinnati üldiselt mõjusaks.

6.38. Komisjon on seisukohal, et detsentraliseeritud haldamises on järelkontrollid täiesti tõhusad. Komisjon nõustub, et tsentraliseeritud haldamises ei kasutata järelkontrolle veel täiel määral.

Käesolevas punktis käsitletud täiendavad järelauditid, mida teostab eraldiseisev horisontaalne üksus, on ette nähtud ainult selleks, et anda volitatud eelarvevahendite käsutajale täiendavat kindlust finantsmääruses sätestatud nõuete täitmise kohta.

6.39. 2009. aastal kavandas laienemise peadirektoraat eri-strateegia tsentraalselt hallatud projektide järelkontrollide kasutusele võtmiseks. Uut strateegiat hakatakse kohaldama alles 2010. aastast.

6.39. Uue strateegiaga nähakse täiendava kindluse tagamiseks ette täiendavad kontrollid, mida ei ole finantsmääruses nõutud.

Siseaudit

6.40. Siseaudit hinnati üldiselt mõjusaks. 2009. aastal töötas siseaudititalitus täisvõimsusel ja viis läbi auditeid asjaomastel ja kasulikel teemadel.

*Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat***Eelkontrollid**

6.41. Eelkontrollid hinnati üldiselt mõjusaks.

6.42. Kontrollikoda on arvamusel, et kehtivad finantssüsteemid on piisavalt hästi kavandatud, et tuvastada ja parandada partnerite tehtud vigu. Siiski täheldas kontrollikoda, et partnerite süsteemide tavaauditite käigus leitud vigu ei võeta alati arvesse partneri akrediteeringu iga-aastase läbivaatamise käigus. See vähendab komisjoni saadavat kindlust selle suhtes, et partnerite sisekontrollisüsteemid on vigade ja eeskirjade mittejärgimise ärahoidmisel mõjusad.

6.42. Auditite tulemused on partnerite hindamiseks kättesaadavad ja neid on selleks ka kasutatud. Partnerite akrediteerimisel kasutatakse ka teostatud projektide järelevalvest saadud teavet ning muu hulgas vaadeldakse partneri rahalisi, õiguslikke ja tegevuse aspekte. Hindamiste ja auditite järel antakse partneritele sageli soovitusi nende sisekontrollisüsteemide parandamiseks. Seega on paljude auditeerimisaruannete otsesel tulemusel muudetud partnerite kontrollisüsteemidele antud hinnangut. Humanitaarabi peadirektoraadis välja töötatud auditite ja partnerite hindamise süsteemi raames on tekkinud kontrollisüsteem, mis annab tasakaalustatud ja hea ülevaate partnerite sisekontrollisüsteemidest, aidates vältida vigu ja eeskirjade rikkumist.

6.43. Lisaks on lepingute aluseks olevates rahastamisotsustes ära toodud eesmärgid liiga üldised, mis raskendab esitatud taotluste kõiki asjaolusid arvesse võtvat hindamist. Samuti ei võimalda tehtud hinnangute dokumentatsioon esitatud taotluste üldist võrdlust.

6.43. Kuigi humanitaarabi rahastamisotsustes sätestatud eesmärgid on selliste otsuste tegemiseks täiesti piisavad, tuleb neid vaadelda koos üksikasjaliku teabega konkreetsete vajaduste kohta, tõhusaks reageerimiseks kavandatud strateegiaga ja reageerimise eri aspektidega, mis on esitatud asjaomase otsuse lisadokumendis.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kontroll ja järelevalve

6.44. Üldiselt hinnati järelevalve- ja kontrollisüsteemid mõjusaks. Kontrollikoda märgib siiski, et komisjon ei teosta järelevalvet sellisel tasemel, millega humanitaarhankekeskused⁽⁷⁾ on harjunud partnerluse raamlepingu partnerite puhul, kuigi need keskused on olulised vigade esinemise riski vähendamisel hankemenetlustes.

Välisauditid

6.45. Järelauditisüsteem hinnati mõjusaks. Kontrollikoda kinnitas, et 2008. aastal tehtud edusammud jätkuvad, kuigi tuvastati puudusi auditileidude järelkontrolli konsolideerimisel (eelkõige nende leidude, mis annavad põhjust abikõlbmatute kulude tagasinõudmiseks).

Siseauditid

6.46. Siseaudit hinnati üldiselt mõjusaks. 2009. aastal töötasid siseauditi üksused täisvõimsusel ja viisid läbi auditeid asjaomastel ja kasulikel teemadel.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

6.47. Komisjoni juhtkonna esitatud teabe analüüsi tulemused on esitatud **lisas 6.3**.

6.48. Kontrollikoda tunnistab kõikide poliitikavaldkondade rühma peadirektoraatide tehtud edusamme seoses iga-aastastes tegevusaruannetes esitatud teabe kvaliteedi parandamisega.

Arvestades kriisi keerukust, erinevaid vajadusi ja teisi abiandjaid, on asjaomaseid üksikasjalikke vajadusi ja konkreetset reageerimise viisi kirjeldatud humanitaarabi peadirektoraadi partnerite esitatud ettepanekutes, nagu see on ette nähtud komisjoni rahastamisotsusega. Komisjon on seisukohal, et humanitaarabi peadirektoraadis välja töötatud projektide valikumenetlus vastab humanitaarabi eripäradele ja selles on usaldusväärselt tagatud humanitaarabi peadirektoraadi partnerite abi kvaliteet. Komisjon siiski nõustub, et ettepanekute hindamise dokumenteerimist saab täiustada, ühtlustada ja standardida.

6.44. Komisjon tervitab kontrollikoja üldist järeldust.

Humanitaarhankekeskuste puhul tervitab komisjon nende olulisuse tunnustamist.

6.45. Komisjon tervitab kontrollikoja hinnangut ja kinnitab, et jätkab järelkontrollide täiustamist.

6.48. Komisjon tegi uuringu, et tuvastada edutegurid, mis mõjutavad iga-aastaste tegevusaruannete kvaliteeti. Tegurite tuvastamise järel võeti mitmeid meetmeid, et parandada kinnitava avalduse aluseks olevate tõendite kvaliteeti ja aruannete loetavust. Seega tervitab komisjon kontrollikoja positiivset hinnangut iga-aastastele tegevusaruannetele ja jätkab tööd, et täiustada nimetatud aruandeid kui kinnitava avalduse andmise alust.

⁽⁷⁾ Humanitaartegevuseks vajalike tarnete ja teenuste tehnilisele ja kaubanduslikule juhtimisele spetsialiseerunud mitmetulundusorganisatsioonid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.49. Kontrollikoda nõustub peadirektorite hinnangutega välissuhete peadirektoraadi (üks reservatsioon ÜVJP ja stabiliseerimisvahendi tegevuseelarve järelkontrollide kohta) ja laiendamise peadirektoraadi ning humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraadi osas (reservatsioonid puuduvad).

6.50. EuropeAidi peadirektori esitatud teabe analüüsi tulemused on lisatud aruandesse EAFide kohta. Kontrollikoda on seisukohal, et peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad osaliselt õiglase hinnangu finantsjuhtimise korrektsuse kohta.

KOKKUVÕTE JA SOOVITUSED

6.51. Tuginedes oma audititöö tulemustele, jäeldab kontrollikoda, et välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma 31. detsembril 2009 lõppenud aasta maksed olid olulisel määral vigadest mõjutatud.

6.52. Tuginedes oma audititöö tulemustele, jäeldab kontrollikoda, et välisabi, arengukoostöö ja laienemise poliitikavaldkondade rühma järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid üldiselt maksete seaduslikkuse tagamisel osaliselt mõjusad.

6.53. Tuleks kaaluda järgmisi soovitusi:

- a) välissuhete peadirektoraat peaks konsolideerima järelkontrolli meetodika ning võtma kohe meetmed siseaudiitori sellekohaste soovitude rakendamiseks;
- b) välissuhete peadirektoraat peaks suunama piisavalt vahendeid nende kiirreageerimise korra ja ÜVJP lepingute analüüsimiseks ja sulgemiseks, mille rakendustähtajad on juba möödas;
- c) laienemise peadirektoraat peaks andma selgemad suunised juhtimise delegeerimiseks, et paremini selgitada komisjoni erinevate osalejate rolle selles protsessis;

KOMISJONI VASTUSED

6.50. Komisjon tervitab kontrollikoja järeldust, et koostöötalituse EuropeAid tegevusaruanne on selge ja informatiivne, eelkõige tänu kasutatud kvantitatiivsetele näitajatele (vt Euroopa Arengufondi aruande punkt 50). Komisjon on seisukohal, et koostöötalituse EuropeAid tegevusaruande neljas osas esitatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, mis on aluseks kinnitava avalduse andmisele, on tõepoolest vajalikeks tõenditeks peadirektori poolt antavale piisavale kinnitusele ning annavad korrektsuse osas täpse hinnangu koostöötalituse EuropeAid finantsjuhtimisele.

6.52. Komisjon on töötanud oma kontrollid välja selliselt, et need hõlmaksid komisjoni mitmeaastaste projektide täielikku elutsükli. Komisjon on seisukohal, et järelevalve- ja kontrollisüsteemid välisabi, arengukoostöö ja laienemise valdkonnas on tõhusad ning neid on aastate jooksul märkimisväärselt täiustatud, mida tõendab ka täiesti korrektsete maksete osakaalu suurenemine kontrollikoja valimis. Kontrollikoja viimaste aastate jooksul antud soovitusi on järgitud ja kontrollikoda on paljusid edusamme tunnustanud, pidades peamiste kontrollisüsteemide olulisi osi tõhusaks.

6.53.

- a) Komisjon nõustub kontrollikoja soovitusel ja lisab, et ta on juba hakanud võtma kõikide välissuhete peadirektoraadi järelkontrollide kohta antud soovitude järgimiseks meetmeid.
- b) Komisjon nõustub kontrollikojaga ja rõhutab, et 2009. aastal tehti märkimisväärsed jõupingutusi, et kõrvaldada mahajäämus seoses kuhjunud vanade suletavate projektidega. 2009. aasta alguses avatud kiirreageerimise korra lepingutest suleti aasta lõpuks 75 %. Kõnealuseid jõupingutusi jätkatakse 2010. aastal.
- c) Kuna haldusvolituste andmise tingimusi täidab aina rohkem riike, on laienemise peadirektoraat 2009. aastal ajakohastanud 2008. aasta sisejuhendit, et võtta arvesse 2008. aastal haldusvolituste andmisega saadud kogemusi, ja esitanud kõikidele protsessis osalejatele täiendavad suunised.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- d) laienemise peadirektoraat peaks vaatama üle oma sisekontrolli kontrollnimekirjad, et dokumenteerida kõik läbiviidud kontrollid;
- e) laienemise peadirektoraat peaks võtma meetmed, et parandada oma juhtimisinfosüsteemidesse sisestatavate andmete kvaliteeti (näiteks andmete kvaliteedi regulaarne analüüs ja kontroll);
- f) laienemise peadirektoraat peaks töötama välja ja võtma kasutusele süsteemi, mis lihtsustaks läbiviidud kohapealsete kontrollide analüüsi ja järelemeetmete võtmist;
- g) laienemise peadirektoraat peaks jätkuvalt suunama piisavalt vahendeid PHARE ja üleminekutoetuste raames esitatud kuhjunud lõpparuannete analüüsimiseks uutes liikmesriikides;
- h) humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat peaks parandama humanitaarabimeetmete taotluste hindamise dokumenteerimist (näiteks viima sisse standardsed hindamisaruanded);
- i) humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat peaks määratlema ja võtma kasutusele süsteemi partneritepoolse humanitaarhankekeskuste kasutamise kohta andmete kogumiseks ja analüüsimiseks.

6.54. EuropeAidi puudutavad soovitusel on esitatud aruandes EAFide kohta.

KOMISJONI VASTUSED

- d) Komisjon on juba võtnud vajalikke meetmeid tagamaks, et töötajate poolt teostatavaid tegevus-, finants- ja lepingukontrolle dokumenteeritakse senisest üksikasjalikumalt.
- e) Välissuhete peadirektoraadi ühisesse teabesüsteemi (CRIS) sisestavate andmete, eriti iga-aastase tegevusaruande koostamisel kasutatavate andmete kvaliteeti kontrollitakse korrapäraselt. IT-vahend, kuhu andmed sisestatakse, sisaldab samuti andmete kvaliteedi kontrolli. Lisaks pöörab komisjon suurt tähelepanu CRISi kasutajate koolitamisele.
- g) Laienemise peadirektoraadis on aruannete lõplikku läbivaatamist peetud alates 2007. aastast prioriteediks. Ainuüksi 2009. aastal kiitis laienemise peadirektoraat heaks 375 lõppdeklaratsiooni.
- h) Komisjon teeb juba jõupingutusi, et täiustada ja ühtlustada taotluste hindamise tsentraliseeritud dokumenteerimist. Ühe võimalusena kaalutakse kasutusele võtta standarditud hindamisaruanne.
- i) Kuigi kontrollikoja ettepanek on mõistlik, ei ole seda praeguste prioriteetide ja vahendite piiratud tõttu lähiajal võimalik järgida.

6.54. Kontrollikoja soovitusel järgimiseks EuropeAid

- kaalub võimalikke meetodeid, mille abil saaks hinnata allesjäänud vigade hinnangulist finantsmõju;
- hindab aktsepteeritava veaohu läbivaatamise raames oma kontrollide kulutasuvust;
- viib lõpule rakendusorganisatsioonidele mõeldud finantsjuhtimise suuniste koostamise ja levitab neid;
- jätkab jõupingutusi, et tagada audititeabe nõuetekohane ja õigeaegne registreerimine;
- täiustab oma auditeerimist toetavaid IT-süsteeme;
- täiustab ja tugevdab suuniste ja vastastikuse eksperdi hinnangu menetluste (kvaliteedi tugirühm) läbivaatamise kaudu eelarvetoetuse andmise kriteeriume;
- rakendab riigi rahanduse juhtimise valdkonnas eelarvetoetuse andmise suhtes läbivaadatud järelevalve- ja aruandlusraamistikku.

6.55. Eelnevate tähelepanekute põhjal võetud meetmed on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 6.4**.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

**JÄRELMEETMED SEOSSES ERIARUANDEGA NR
3/2006 HUMANITAARABI KOHTA TSUNAMI
OHVRITELE****Sissejuhatus**

6.56. 2006. aastal avaldas Euroopa Kontrollikoda eriaruande nr 3/2006, mis käsitles komisjoni humanitaarabi 2004. aasta 26. detsembril Põhja-Sumatrast läänes toimunud maavärinale järgnenud tsunami tagajärgede likvideerimiseks. Audit hõlmas humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraadi hädaabi ja mõningaid lühiajalisi taastustöid ⁽⁸⁾.

6.57. Eriaruandes nr 3/2006 esitas kontrollikoda mitmeid soovitusi, mille nõukogu ja parlament vastu võtsid. Kontrollikoda soovitas komisjonil järgmist:

- a) humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat peaks kaaluma võimalusi katastroofist mõjustatud riikide valitsuste aitamiseks, et rahastamise tõhusama koordineerimise abil tagada abivajajate vajaduste rahuldamine;
- b) humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraadi ning keskkonna peadirektoraadi (kodanikukaitse mehhanism) rollid tuleks muuta selgemaks, et tagada ühtne lähenemisviis;
- c) hädaabioperatsioonide jaoks tuleks ette näha pikem ajakava (nt kuue kuu asemel üheksa kuud), et võimaldada nende elluviimiseks piisav aeg;
- d) tuleks tugevdada oma seiresüsteemi ja lisada sellesse järgmised elemendid: kirjalik tagasiside partneritele pärast seirekülastust, võrdleva kuluteabe täiustamine ning parem selgitus rakenduskorra kohta, samuti teave selle kohta, kus milliseid tegevusi on ellu viidud;
- e) finants- ja haldusraamistiku lepingu raames tuleks võtta arvesse raskusi ÜRO agentuuride poolt elluviidud projektide dokumentidele juurdepääsul.

6.58. Oma vastuses kontrollikoja soovitustele kutsus komisjoni toetama ÜRO Humanitaarküsimuste Koordineerimise Talituse kooskõlastavat rolli ning parlament rõhutas lühiajalise humanitaarabi sidumise olulisust pikemaajalise taastamistevõime ja ülesehitamisega.

⁽⁸⁾ Komisjoni sellealaseid pikemaajalisi tegevusi vaadeldi kontrollikoja eriaruandes nr 6/2008 Euroopa Komisjoni tsunami- ja orkaani Mitch järgse taastamisabi kohta.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Soovituste põhjal võetud meetmed

6.59. Pärast Euroopa Komisjoni ettepanekut Euroopa konsensuse kohta humanitaarabi küsimuses 2007. aastal esitati ühisavaldus,⁽⁹⁾ et edendada koordineerimist ja häid tavasid liikmesriikide ja komisjoni vahel. 2008. aastal koostas komisjon tegevuskava, mis liideti konsensusega.

6.60. Komisjon toetab ÜRO Humanitaarküsimuste Koordineerimise Talituse (HKT) juhirolli humanitaarabi koordineerimisel. Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat on HKT rahastajate tugirühma liige ning ajavahemikus 2007–2009 sõlmis komisjon 43 koostöölepingut HKTga kogusummas umbes 30 miljonit eurot.

6.61. Komisjoni eesmärk on koordineerida ELi abistamisviise liikmesriikide omadega nõukogu humanitaar- ja toiduabi tööühma ja humanitaarabi komitee kaudu. Komisjon on ka parandanud 14-punkti-süsteemi kasutamist ELi humanitaarabi rahastamise registreerimiseks ning 2009. aastal tellis humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat ülevaatliku uuringu humanitaarabi rahastajate koordineerimissüsteemidest kohalikul tasandil⁽¹⁰⁾.

6.62. Sellest lähtuvalt tegi humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat 2008. ja 2009. aastal ELi liikmesriikidele ja Euroopa Parlamendile kättesaadavaks ligikaudu 250 olukorda kirjeldavat aruannet, mis koostati kohapealsete töötajate poolt ning milles kirjeldatakse humanitaarolukorda konkreetset riiki või piirkonda tabanud kriisi ajal.

6.63. Vastuseks kontrollikoja soovitusetele teatas komisjon 2009. aastal, et kodanikukaitse seire- ja teabekeskus viiakse keskkonna peadirektoraadist üle humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraati, muudatus jõustub 2010. aasta veebruaris.

6.64. Komisjon pani rõhku häda-, rehabiliteerimis- ja arenguabi sidumisele, mitte erakorraliste meetmete pikendamisele, mis komisjoni arvates nõuab olulist muudatust terve ELi välispoliitika õigusraamistikus ja kontseptsioonis. Selles kontekstis on õigusraamistikku täiendatud ning komisjon on võtnud meetmed koostöö edendamiseks humanitaar- ja arenguabi talituste ning muude toetajate vahel, eelkõige kohapeal ning riigi kriisi ja ebakindluse olukordades.

⁽⁹⁾ Euroopa Nõukogu, ühisdeklaratsioon – Euroopa konsensus humanitaarabi küsimuses (ELT C 25, 30.1.2008).

⁽¹⁰⁾ Spaak, M. ja Otto, R., *Study on the mapping of donor coordination (Humanitarian Aid) at the field level*, Channel research, juuli 2009.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.65. Komisjoni eesmärk oli kõrvaldada järelevalvesüsteemis tuvastatud puudused, peamiselt rangemate sisekontrollimenetluste ning järelevalvesuuniste läbivaatamise abil. Võrdleva kulu-teabe süsteemi täiustamisel kasutatakse samuti konkreetsemat lähenemisviisi. Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat töötab välja võrreldavate ühikuhindade üldsüsteemi, mis eeldatavalt sisaldab olulist osa tegelike ühikukulude andmeid. Sellegipoolest kaasatakse ühikukulude info (süsteemi tuntakse nime „Cost Observed for Results” (COR) all) Hope'i e-rakenduse info-tehnoloogia platvormi eeldatavalt alles alates 2012. aastast.

6.66. Kontrollikoda on oma eriaruandes nr 15/2009 ⁽¹¹⁾ põhjalikult uurinud ÜRO ametite poolt elluviidud projektide dokumentidele juurdepääsuga seotud probleeme.

Järeldused

6.67. Komisjon on võtnud arvesse kontrollikoja ja eelarvele heakskiitu andvate institutsioonide soovitusi, kuigi järelevalvesüsteemi mõned konkreetsed parandused ootavad veel lõpuleviimist. Täpsemalt:

- a) komisjon on püüdnud tagada mõjusamat rahastamise koordineerimist konsensuse ja tegevuskava abil, ÜRO humanitaarküsimuste koordineerimise talituse toetamise ja pideva suhtluse kaudu liikmesriikidega. Konsensuse tegevuskava vahearuanded, mis peavad olema esitatud 2010. aastal, peaksid andma süstemaatilise ülevaate sellest, kuidas komisjon kasutab maksimaalselt ära viit eelist, mis on seotud humanitaarabi rahastajate koordineerimise ja täiendavusega;
- b) kodanikukaitse seire- ja teabekeskuse üleviimine humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraati peaks eeldatavalt võimaldama kahe komisjoni talituse lähenemisviisi asjakohaselt ühtlustada;
- c) 2007. aastal kasutusele võetud uued rahastamisvahendid (arengu- ja koostöövahend ning stabiliseerimisvahend) annavad komisjonile võimaluse lahendada hädaabi, ülesehituse ja arenguabi ühendamise probleem, kohaldades kriisist toibuvates riikides mitme eri poliitika kombinatsiooni;

KOMISJONI VASTUSED

6.65. Ühikukulude info (Cost of Observed Results) mudelit hakatakse välja töötama 2011. aastal, kui see on lisatud IT-süsteemi (Hope e-rakendus) osaks. Pärast testimist ja andmete sisestamist võetakse mudel eeldatavasti kasutusele 2012. aasta alguses.

6.66. Komisjon toetab täielikult kontrollikoja taotlusi saada ÜRO organisatsioonidelt vajalikke tõendeid ning see põhimõte on selgelt sätestatud ka finants- ja haldusraamistiku lepingus. Kui kontrollikoda teavitab komisjoni selles küsimuses tekkinud probleemidest, saab komisjon võtta ühendust oma kolleegidega ÜROs, et leida probleemile lahendus ja tagada kontrollikoja taotletud teave.

6.67.

- a) Komisjon teeb praegu konsensuse tegevuskavast vahekokkuvõtet, mille lõplikud tulemused peaksid selguma 2010. aasta lõpuks.
- b) Seire- ja teabekeskuse üleviimine on juba loonud sünergiat, näiteks võimaldanud saada reaajas teavet loodus- ja muude õnnetuste puhkemise kohta ning aidanud edendada koostööd humanitaarabi peadirektoraadi kohapeal asuvate tehniliste ekspertide ja kodanikukaitset tugevdama saadetud liikmesriikide ekspertide vahel.
- c) Komisjon tervitab kontrollikoja tunnustust uute rahastamisvahendite panuse kohta üleminekuotsust. Jõupingutuste tugevdamiseks on komisjon moodustanud talitustevahelise üleminekuvalalise töörühma, et edendada ühist arusaama, koordineeritud lähenemisviise ja ühiseid seisukohti selliste üleminekuolukordade käsitlemise kohta, mille jaoks on ette nähtud humanitaar- ja arenguabi ning stabiliseerimisvahendid. Eesmärk on täiustada kohapealset poliitikat ja selle raames koostatud programmide rakendamist ning aidata kaasa üleminekuolukordi käsitleva rahvusvahelise poliitika arutelu.

⁽¹¹⁾ Eriaruanne nr 15/2009 – ÜRO organisatsioonide kaudu rakendatav ELi abi – otsustamine ja järelevalve.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

- d) Kuigi COR-süsteemi arendamine on keeruline ja paljulubav ettevõtmine, on selle toimimist ja tulemusi võimalik hinnata alles pärast süsteemi täielikku rakendamist.

KOMISJONI VASTUSED

- d) Komisjon nõustub kontrollikoja seisukohaga ja kavatseb esitada esimesed tulemused 2011. aasta lõpus.

JÄRELMEETMED SEOSSES ERIERUANDEGA NR 6/2006 KOMISJONI ARENGUKOOSTÖÖ KESKKONNAASPEKTIDE KOHTA

Sissejuhatus

6.68. 2006. aastal avaldas kontrollikoda eriaruande nr 6/2006 komisjoni arengukoostöö keskkonnaaspektide kohta ⁽¹²⁾. Auditi käigus uuriti nii komisjoni rahastatud keskkonnaprogramme kui seda, kuidas komisjon on keskkonnaaspektid arengukoostöösse siivalaiendanud.

6.69. Kontrollikoja 15 soovitus komisjonile, mille ka nõukogu ja parlament heaks kiitsid, hõlmasid kolme põhivaldkonda: tervikliku keskkonnastrateegia kehtestamine ja selle rakendamise jälgimine, keskkonnaaspektide siivalaiendamise tõhustamine ning keskkonnaprojektide tulemuslikkuse parandamine.

6.70. Lisaks soovitas parlament komisjonil kasutada rohkem tunnustatud professionaalseid oskusi, mida pakuvad liikmesriikide abi andmisega tegelevad ametiasutused ja eraettevõtted, kes on omandanud kogemusi, olles selliste asutuste partnerid keskkonnaprojektide juhtimise valdkonnas riiklike arengukoostöö projektide raames ⁽¹³⁾.

Soovituste põhjal võetud meetmed

6.71. Pärast kontrollikoja eriaruannet seadsid komisjoni talitused esikohale uue tervikliku keskkonnastrateegia koostamise ja esitasid 2006. aasta lõpuks strateegia kava eelnõu. Muudatused komisjoni prioriteetides tekitasid aga töös viivitusi, nii et uue strateegia kavandamise üksikasjad esitati komisjoni töödokumendis ⁽¹⁴⁾ alles 2009. aasta aprillis. Nõukogu kiitis selle dokumendi heaks ning kutsus juunis 2009 komisjoni koostama 2011. aastaks ELi üldise strateegiadokumendi. Märtsis 2010 olid komisjon ja liikmesriigid alles alustanud tööprogrammi koostamist uue strateegia kavandamiseks.

6.71. Strateegia ettevalmistamine viibis prioriteetide muutumise tõttu. Keskkonnastrateegiat ei avaldata enam eraldiseisva teatisena, vaid kõikide valdkondadevaheliste küsimuste (mitte ainult keskkonnaküsimuste) siivalaiendamist hõlmava senisest üldisema teatise lisana. Teatise vastuvõtmine oli kavandatud 2008. aasta lõpuks. Sellise lähenemisviisiga sooviti vähendada komisjoni teatiste arvu, kuid sellest lõpuks siiski loobuti, kuna erinevate siivalaiendamist nõudvate küsimuste koondamine ühte dokumenti osutus väga keeruliseks ja tekkis vajadus senisest sihipärasema keskkonnavalase lähenemisviisi järele. 2009. aasta septembris kohtuti liikmesriikidega (ja kodanikuühiskonna esindajatega), et alustada ühiselt uue strateegia väljatöötamist.

⁽¹²⁾ ELT C 235, 29.9.2006, lk 1.

⁽¹³⁾ Parlamendi resolutsioon üldelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, punkt 233 (ELT L 187, 15.7.2008, lk 50).

⁽¹⁴⁾ „Keskkonnaaspektide arengukoostöösse integreerimise parandamine“ (SEK (2009) 555, 21.4.2009).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.72. Septembris 2006 rajas komisjon uue keskkonnastrateegia koostamiseks tegevusraamistiku, luues talitustevahelised töörühmad, mida juhtis arengu peadirektoraat ning mis koosnes asjaomaste peadirektoraatide esindajatest. Komisjon taotles tehnilist tuge, et määratleda võimalikud keskkonnavalase integratsiooni tulemusnäitajad, mida kasutada uue keskkonnastrateegia puhul 2006. aastal. Tehniline tugi viis 2009. aastal lõpuks esmakordselt läbi komisjoni keskkonnavalase integratsiooni tulemuslikkuse täieliku hindamise, kasutades selleks väljatöötatud näitajaid ja metoodikat.

6.73. Komisjon ei ole analüüsinud oma asutusesisest suutlikkust keskkonnastrateegia rakendamiseks. Komisjon on suutlikkust suurendanud peamiselt oma laiaulatusliku koolitusprogrammi abil ning personalile üksikasjalikumate suuniste edastamise kaudu. Lisaks on komisjoni peakorteri olulisemad osakonnad saanud juurde vaid piiratud arvu töötajaid, peamiselt tööks kliimamuutuste alal arengukoostöö vallas.

6.74. Suunised töötajatele keskkonnaaspektide lülitamise kohta arenguabisse anti välja 2006. aasta lõpus ning neid ajakohastati 2009. aastal, et kliimamuutusi paremini arvesse võtta. 2009. aastal EuropeAidi konsultantide poolt läbiviidud kontrolli käigus leiti siiski, et projektide kavandamisetapis keskkonnaaspektidega arvestamine vajab parandamist ligikaudu poolte projektitaotluste puhul.

6.75. Suur hulk komisjoni töötajaid on osalenud koolitustel arengukoostöö keskkonnaaspektide teemal ning komisjon on investeerinud koolitustesse märkimisväärsed summasid. Koolitus on alates 2009. aastast kohustuslik kõikidele EuropeAidi põhitöötajatele, kuid mitte arengu ja välissuhete peadirektoraatide töötajatele.

6.76. Komisjon ei ole veel viinud läbi keskkonnavalase abi üldhindamist, mis hõlmaks nii programme kui süvalaiendamist. Samuti ei ole veel koostatud keskset andmebaasi kõikidest hinnatud keskkonnaprojektidest. Komisjoni projektide järelevalvesüsteemi keskkonnavalaseid aspekte on küll laiendatud, kuid järelevalvearuandeid ei ole keskkonnavalasest aspektist hinnatud.

KOMISJONI VASTUSED

6.72. Kontrollikoja üleskutsel töötati kehtiva keskkonnaaspektide integreerimise strateegia raames välja olulised kvantitatiivsed näitajad, mida on jälgitud alates 2006. aastast. Näitajad on seotud selliste vahendite kohaldamisega nagu keskkonnaprofiilid riigi ja piirkonna strateegia ettevalmistamises, keskkonnamõju hindamine programmide ja projektide raames, pakutud koolituse maht ja koolitatud töötajate arv. Projektide koostamisel keskkonnaküsimuste hindamiseks kasutatavad kvalitatiivsed näitajad määrati kindlaks ja neid kohaldati esimest korda 2009. aastal pilootprojektina tehtud järeelhindamises.

6.73. Komisjoni töötajate arvu nullkasvu eeldava personalipoliitika raames ja vastavalt kontrollikoja tehtud märkusele pööras EuropeAid tähelepanu pigem mittespetsialistidest töötajate oskuste suurendamisele, mitte komisjonisise suutlikkuse analüüsimisele. EuropeAid on seda põhimõtet järginud kogu aruandeperioodi jooksul.

6.74. Pilootprojektina tehtud järeelhindamine oli üks meede projekti koostamise protsessi pideva täiustamise suunas.

6.75. Keskkonnaküsimuste süvalaiendamise alane koolitus on tehtud kohustuslikuks kõikidele koostöötalituse EuropeAid peakorterites töötavatele ja delegatsioonidesse lähetatavatele töötajatele ning see oli 2009. aastal üks suurima osalusega koolitust (rohkem kui 400 töötajat). Alates 2005. aastast on rakendatud ulatuslikku koolitusprogrammi, mis sisaldab ligikaudu 50 piirkondlikku koolitust, mida pakutakse koostöös riikidega ja millest suur hulk toimub peakorterites.

6.76. Arengukoostöö raames on keskkonnaküsimuste süvalaiendamise hindamine kavandatud 2011. aastaks. Praegu töötatakse välja projektide hindamise keskandmebaasi, mis hakkab tööle 2011. aastal. 2005. ja 2009. aastal hinnati Ladina-Ameerika piirkonna keskkonnaprojektide tulemuspõhist järelevalvet. EÜ üleriigilise koostöö hindamisel käsitleti keskkonnaaspekte valdkondadevahelise küsimusena.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.77. Komisjon on võtnud meetmed, et parandada keskkonnanalaste projektide määratlemist, kuid ei suuda ikka veel täpselt hinnata keskkonnaga seotud kulutusi. Kliima-alaste projektide jaoks on komisjon võtnud kasutusele kulutuste ligikaudse hindamise süsteemi, kuid teistes valdkondades (eelkõige bioloogilise mitmekesisuse ja kõrbestumise alal) seda tehtud ei ole.

6.78. Riikide keskkonnaprofiilid on koostatud peaaegu kõikide riikide strategiadokumentide jaoks ning nendele lisatud. Samuti on riiklikesse strategiadokumentidesse lisatud eraldi osa keskkonna kohta. Sellegipoolest on riikide keskkonnaprofiilide kvaliteet kõikuv ning nende mõju riikide strategiadokumentidele tervikuna üldiselt piiratud. Suuniste abil riikide strategiadokumentide vaheliseks, mida antud järelkontrolli käigus läbi viidi, püütakse riiklikes strategiadokumentides pöörata suuremat tähelepanu keskkonnale, samuti seadsid suunised nüüd esikohale kliimamuutuste küsimuste lisamise läbivaadatud riikide strategiadokumentidesse.

6.79. Komisjon on kehtestanud suunised keskkonnateemade kaasamiseks eelarvetoetusega seotud tegevustesse. Tegelikult aga lisatakse harva eelarvetoetuse programmidesse keskkonnanalaseid tingimusi ja näitajaid ning vaid mõnel juhul on tehtud strateegiline keskkonnamõju hindamine.

6.80. Kuigi komisjoni suunistes on kehtestatud kõikidele projektidele asjakohane keskkonnanalase hindamise erikord, on EuropeAid jätnud delegatsioonide otsustada selle, kas nad loovad keskkonnanalased teabekeskused erikorra kontrollimiseks. Personali vähesuse tõttu ei saa EuropeAidi keskkonnanaspetsialistid kõikide projektitaotluste keskkonnanalast hindamist kontrollida.

6.81. Komisjon on ka kehtestanud suunised keskkonnamõju hindamiseks projekti kavandamise käigus ning ka keskkonnamõju hindamise soovitude põhjal järelmeetmete võtmiseks. Punktis 6.77 viidatud EuropeAidi kontrolli alusel ei ole keskkonnamõju hindamise nõue siiski alati täidetud.

6.82. Keskkonnateemalise programmi⁽¹⁵⁾ puhul on delegatsioonidel projektitaotluste hindamisel suurem roll. Riiklike strategiadokumentide projektide osas sisaldab keskkonna integreerimise juhend suuniseid, mis on mõeldud projekti kavandamisel kohalike olude arvestamise tagamiseks.

KOMISJONI VASTUSED

6.77. EuropeAid on küll suurendanud oma suutlikkust teha kindlaks keskkonnaprojektide kulud ja neid jälgida, kuid väga keeruliseks ülesandeks on jäänud selliste täpsete summade väljaarvutamine, mida eraldatakse keskkonnanalaste eesmärkide saavutamiseks eeskätt muudele poliitikaeesmärkidele suunatud meetmete raames. Praegu peetakse OECD arenguabikomiteega arutelu selle üle, kuidas saaks Rio näitajatele tuginevaid kvalitatiivseid andmeid kõige paremini teisendada finantsandmeteks.

6.78. Riikide keskkonnaprofiilide kvaliteet ja nende roll riigi strategiadokumentides on tõepoolest väga erinev, kuid teatavate riikide keskkonnaprofiile on keskkonnanaspektide integreerimise suuniste alusel kliimamuutuste alaste küsimuste senisest paremaks kajastamiseks ajakohastatud. Ka vaheliseks käsitlevates suunistes on senisest enam tähelepanu pööratud keskkonna- ja kliimamuutuste alaste küsimuste käsitlemisele riikide, eelkõige arengukoostöö rahastamisvahendiga hõlmatud riikide strategiadokumentides.

6.79. 2011. aastal esitatakse uued eelarvetoetuse suunised, mis sisaldavad uusi juhiseid valdkondadevaheliste küsimuste kohta. Hoolimata konkreetsete keskkonnanalaste näitajate väljatöötamisest peetakse paljudes riikides keskkonnapoliitika arutelu rahastajate ühisraamistike raames, mis koostatakse pärast üldise eelarvetoetuse meetmete võtmist. Selleks et keskkonnamõju strateegiline hindamine oleks tõhus, tuleb analüüsida kohalikke olusid ja kaasata partnerriike, kuid selleks ei saa kedagi sundida.

6.81. EuropeAid on koostanud teatiseid ja suuniseid, milles käsitletakse muude aspektide hulgas loodusvarade kogukonnapõhise majandamise toetamist. Paljudes EÜ programmides toetatakse kohalikul tasandil loodusvarade majandamisega seotud algatuste tegemist. Keskkonda ning loodusvarade, sealhulgas energiaressursside säästvat majandamist käsitlevas teemaprogrammis viidatakse selgelt koostööle kohalike kogukondadega ja see põhimõte lisati ka projektikonkurssidesse, milles kutsuti üles esitama kokkuvõtteid, kus metsahalduse raames oleks tagatud kohalike kogukondade, sealhulgas põlisrahvaste omand ja õigused.

⁽¹⁵⁾ Keskkonda ning loodusvarade, sealhulgas energiaressursside säästvat majandamist käsitlev teemaprogramm.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

6.83. Osana komisjoni finantshalduse lihtsustamisest tehti muudatusi finantsmääruses ja praktilistes suunistes, eesmärgiks oli muuta hankemenetlused lihtsamaks ja kiiremini teostatavaks.

6.84. EuropeAidi keskkonna-alastes suunistes viidatakse vajadusele pöörata tähelepanu kohalike kogukondade abistamisele loodusvarade jätkusuutliku kasutamise viiside leidmiseks, kuid selleks ei ole esitatud konkreetseid juhiseid.

6.85. Komisjon ei ole hinnanud erinevate abivormide tulemuslikkust keskkonna toetamisel. EuropeAid on aga viimas lõpule uuringut valdkondlike lähenemisviiside kavandamisest ning käsitleb ka võimalust luua ELi sihtfondid, mida võiks kasutada keskkonna toetamiseks.

6.86. Komisjon kasutas endiselt liikmesriikide ja eraettevõtete kogemusi, et viia ellu oma keskkonnaprogramme, ja suurendas võimalust erasektori osalemiseks keskkonda ning loodusvarade, sealhulgas energiaressursside säästvat majandamist käsitlevas teemaprogrammis.

Järeldused

6.87. Komisjon on teinud märkimisväärsed edusamme kontrollikoja ulatuslike soovitude rakendamisel. Eelkõige kehtib see seoses institutsiooniseise suutlikkuse suurendamisega töötajate koolitamise ja neile suuniste andmise abil. Sellegipoolest tõi EuropeAidi 2009. aasta kontroll välja puudusi mõnede uute keskkonnaaspektide süvalaiendamise menetluste rakendamises.

6.88. Mitme valdkonna puhul tuleb soovitude rakendamiseks rohkem tööd teha. Uus terviklik keskkonnastrateegia on alles väljatöötamisel, kuid peab saama valmis 2011. aastaks, et seda oleks võimalik kasutada järgmiste programmide koostamisel. Strateegiat peavad toetama edasine töö keskkonna-alaste tulemusnäitajatega ja keskkonnaaspektide süvalaiendamise ja keskkonnaprogrammide mõjususe (sealhulgas erinevate vahendite rolli) üldine hindamine. Samuti tuleb pöörata suuremat tähelepanu keskkonnaküsimuste sidumisele eelarvetoetuse programmidega.

KOMISJONI VASTUSED

6.84. Säästva arengu edendamiseks on EuropeAid koostanud mitu teatist, milles rõhutatakse kogukonnapõhiste lähenemisviiside tähtsust. Lisaks viidatakse keskkonda ning loodusvarade, sealhulgas energiaressursside säästvat majandamist käsitlevas teemaprogrammis selgelt koostööle kohalike kogukondadega ja see põhimõte lisati muu hulgas ka projektikonkurssidesse, milles kutsuti üles esitama kokkuvõtteid, kus metsahalduse raames oleks tagatud kohalike kogukondade, sealhulgas põlisrahvaste omand ja õigused.

6.85. Keskkonda ja loodusvarasid hõlmavate valdkondlike lähenemisviiside uuring on ELis tihedas koostöös mitme ELi arengumetiga lõpule viidud ning kõnealuses valdkonnas rakendatakse praegu üksikuid EÜ valdkondliku poliitika toetusprogramme. Võrreldes varasemaga on see kahtlemata uus arengusuund. Finantsmääruse läbivaatamist käsitleva ettepaneku alusel võidakse ette näha võimalus luua ELi sihtfonde. Samuti on sõlmitud üleandmislepingud, mis võimaldavad ELi liikmesriikidel panustada ELi juhitud ülemaaailmsesse kliimamuutuste liitu. Keskkonnaalaste uuenduslike rahastamismehhanismide raames on võimalik luua avaliku ja erasektori partnerlusi ning kasutada laene koos toetustega.

6.86. Komisjon jätkab oma keskkonnastrateegia rakendamisel liikmesriikide ja eraettevõtjate eksperditeadmiste kasutamist.

6.87. Komisjon tervitab tunnustust märkimisväärsede edusammude kohta, mida on tehtud komisjoni välisabi valdkonnas keskkonnaküsimuste süvalaiendamisel. Ühe meetmena pideva täiustamise suunas tehti pilootprojektina järeelhindamine, mille raames vaadati läbi vastastikuse eksperdihindangu menetlused (kvaliteedi tugirühm) ja kehtestati keskkonnaaspektide jaoks senisest selgemad näitajad, mida saab silmas pidada projektitaotluste ettevalmistamisel.

6.88. Komisjon ja ELi liikmesriigid teevad koostööd, et koostada 2011. aasta alguseks keskkonnastrateegia esimene eelnõu eesmärgiga kiita strateegia heaks 2011. aasta teises pooles.

Komisjon kavatseb jätkata tööd näitajatega, et jälgida uue keskkonnastrateegia tõhusust ja hinnata keskkonnaküsimuste integreeritust oma tegevusega. Keskkonnaküsimuste süvalaiendamise üldhindamine arengukoostöö raames on kavandatud 2011. aastaks. Kui hindamise tulemused on selleks ajaks ka olemas, võetakse neid ELi uue strateegia koostamisel arvesse. 2011. aastaks on kavandatud välja töötada ka uued eelarvetoetuse suunised, mis sisaldavad uusi juhiseid valdkondadevaheliste küsimuste kohta. Seda tööd tehes jätkab komisjon tihedat koordineerimist ja oma tegevuse ühtlustamist ELi liikmesriikidega, et toetada abi tõhustamise tegevuskava.

TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED VÄLISABI, ARENGUKOOSTÖÖ JA LAIENEMISE VALDKONNAS

		2009								2008	2007		
		Europe-Aid		RELEX		ELARG		ECHO				Kokku	
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR													
Tehingute arv kokku (nendest):		117		11		38		14		180	180	145	
ettemaksed		57		2		13		11		83	71	46	
vahe-/lõppmaksed		60		9		25		3		97	109	99	
KONTROLLIMISE TULEMUSED													
(% ja tehingute arv)													
Vigadest mõjutamata tehingud		90 %	{105}	91 %	{10}	79 %	{30}	86 %	{12}	87 %	{157}	73 %	74 %
Vigadest mõjutatud tehingud		10 %	{12}	9 %	{1}	21 %	{8}	14 %	{2}	13 %	{23}	27 %	26 %
VIGADEST MÕJUTATUD TEHINGUTE ANALÜÜS													
(% ja tehingute arv)													
Analüüs kulude tüübi kaupa													
Ettemaksed		33 %	{4}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	17 %	{4}	19 %	19 %
Vahe-/lõppmaksed		67 %	{8}	100 %	{1}	100 %	{8}	100 %	{2}	83 %	{19}	81 %	81 %
Analüüs vea tüübi kaupa													
Mittekvantifitseeritavad vead		67 %	{8}	100 %	{1}	88 %	{7}	50 %	{1}	74 %	{17}	60 %	73 %
Kvantifitseeritavad vead		33 %	{4}	0 %	{0}	12 %	{1}	50 %	{1}	26 %	{6}	40 %	27 %
nendest:	Abikõlblikkusvead	100 %	{4}	teave puudub	{0}	100 %	{1}	100 %	{1}	100 %	{6}	79 %	100 %
	Tõendamisvead	0 %	{0}	teave puudub	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	21 %	0 %
	Täpsusvead	0 %	{0}	teave puudub	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	0 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU													
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:													
< 2 %													
2–5 %		X									X	X	
> 5 %													

LISA 6.2

SÜSTEEMIDE KONTROLI TULEMUSED VÄLISABI, ARENGUKOOSTÖÖ JA LAIENEMISE VALDKONNAS

Hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele

Süsteem		Peamised sisekontrollivahendid (komisjoni talitused)				Üldine hinnang
		Eelkontrollid	Järelevalve ja kontroll	Välisauditid	Siseaudit	
EuropeAid ⁽¹⁾	Peakontor					
	Delegatsioonid				E/K	
Välissuhete peadirektoraat				(²)		
Laienemise peadirektoraat				(²)		
EAMR						

⁽¹⁾ Antud hinnang vastab EAFide aruandes avaldatule.⁽²⁾ Järelkontrollid.

Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus:

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kehti või ei hinnata

LISA 6.3

KOMISJONI JUHTKONNA VÄLISABI, ARENGUKOOSTÖÖ JA LAIENEMISE VALDKONNA KOHTA ESITATUD TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
Koostööalitus EuropeAid	Reservatsioonideta	E/K	EuropeAid on pannud paika tervikliku kontrollistrateegia ning parandanud jätkuvalt oma järelevalve- ja kontrollisüsteemide ülesehitust ja rakendamist. Kontrollikoja auditi käigus leiti siiski, et teatud kontrollid on endiselt puudulikud ning maksed sisaldavad olulisel määral vigu.	B
Välissuhete peadirektoraat	Reservatsioonidega	Märkimisväärsed puudused seoses ebapiisavate riski vähendavate kontrollidega kindluse saamiseks ÜVJP missioonide hallatud kulude osas ja olulised puudused seoses järelkontrollide asjakohasusega lisakindluse saamiseks, et täiendada kontrollisüsteemide teisi elemente.	Välissuhete peadirektoraadi tehingute korrektsust tagavate järelevalve- ja kontrollisüsteemide järelkontrollide puhul tuvastatud olulised puudused vajavad endiselt kõrvaldamist.	A
Laienemise peadirektoraat	Reservatsioonideta	E/K		A
Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraat	Reservatsioonideta	E/K		A

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

A: Peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: Peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele ainult osaliselt õiglase hinnangu.

C: Peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

KONTROLLIKOJA VÄLISABI, ARENGUKOOSTÖÖ JA LAIENEMISE VALDKONDA PUUDUTAVATE VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang
Välissuhted ja arendustöö		
1. Järelevalve ELi rahastatud projektide elluviimise eest vastutavate organisatsioonide üle ja neile osutatav tugi		
Eelkontrollide osas tuvastati järgmised puudused: ebapiisav järelevalve ELi rahastatud projektide elluviimise eest vastutavate organisatsioonide üle ja neile osutatava toe puudulikkus. (2008. aasta aastaaruande punktid 8.22 ja 8.35)	Rakendusorganisatsioonidele mõeldud finantsjuhtimise suuniste koostamine.	Vt aruannet EAFide kohta, lisa 4, 2. rida.
2. Eelarvetoetuse maksed		
Eelkontrollides leiti puudusi eelarvetoetuse maksete puhul seoses maksetingimuste täitmise kontrollimise menetlustega. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.22)	Kõikide komisjoni talituse laiaulatuslik teadlikkus vajadusest tagada eelarvetoetuse maksete hindamisel senisest struktureeritum ja ametlikum lähenemisviis, sealhulgas rahastamise ja lepingutega tegelevate töötajate kontrollimise rolli suurendamine maksete kinnitamise protsessis.	Vt aruannet EAFide kohta, lisa 4, 9. rida.
3. Välisauditite süsteem		
Seoses välisauditite kasutamisega, mis on üks olulisemaid EuropeAidi sisekontrolliraamistiku komponente, märkis kontrollikoda, et protsessid on paranenud. Kontrollikoda järeldas siiski, et nimetatud kontrollid on kokkuvõttes vaid osaliselt mõjusad. (2008. aasta aastaaruande punktid 8.23 ja 8.24)	Alates 2007. aastast kehtiva auditimetoodika osas läbiviidud reformid, mida täiendas põhjalik aasta auditikava metoodika läbivaatamine.	Vt aruannet EAFide kohta, lisa 4, 3. rida.
4. Riskijuhtimisprotsess		
Leiti, et riskijuhtimisprotsess on osaliselt mõjus. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.23)	Jätkuvad jõupingutused teadlikkuse parandamiseks riskijuhtimisprotsessi kohta.	Riskijuhtimisprotsess hinnati üldiselt mõjusaks.

Kontrollikoja tähelepanekud	Võetud meetmed	Kontrollikoja hinnang
5. Järelkontrollid		
Välissuhete peadirektoraadi seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks kohaldatavates järelevalve- ja kontrollisüsteemides leiti järelkontrollide osas olulisi puudusi. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.25)	Järelkontrollide aastakavade elluviimise põhjalik järelevalve.	Vaatamata pingutustele ja siiani tehtud edusammudele on veel kõrvaldamata mitmeid olulisi puudusi.
Laienemine		
6. Siseauditi talitus		
Siseauditi talituse mitmeaastane töökava ei olnud piisavalt hästi välja töötatud. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.27)	2009. aastal töötas siseauditi talitus välja mitmeaastase töökava.	Kontrollikoda on seisukohal, et laienemise peadirektoraat on võtnud tähelepaneku alusel asjakohased meetmed.
7. Tsentraalselt hallatud projektide järelkontroll		
Laienemise peadirektoraadil puudus eristrateegia tsentraalselt hallatud projektide järelkontrolliks. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.27)	2009. aasta jooksul töötas laienemise peadirektoraat välja strateegia tsentraalselt hallatud projektide järelkontrolliks.	Kontrollikoda tervitab laienemise peadirektoraadi initsiatiivi, kuid uut strateegiat kohaldatakse alles alates 2010. aastast ning see peab veel oma mõjust tõendama.
8. Võimalik eeskirjade eiramine PHARE vahendite haldamisel mõningate rakendusametite poolt Bulgaarias		
Endiselt esineb olulisi puudusi seoses võimalike eeskirjade eiramistega PHARE fondide haldamisel kahe rakendusameti poolt Bulgaarias. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.28)	2009. aasta jooksul, pärast Bulgaaria ametivõimude võetud parandusmeetmeid tühistas laienemise peadirektoraat maksete peatamise Bulgaariale.	Laienemise peadirektoraat peab pöörama erilist tähelepanu ühinemise järgsete vahendite rakendamisele järelkontrollile Bulgaarias.
Humanitaarabi		
9. Siseauditi üksus		
2008. aastal ei toiminud siseauditi üksus veel täisvõimsusel, kuna tegevus võeti üle EuropeAidi siseauditi üksuselt. (2008. aasta aastaaruande punkt 8.29)	2009. aasta jooksul sai siseauditi talitus nõuetekohase personali ja viis aasta töökava täies mahus ellu.	Humanitaarabi ja kodanikukaitse peadirektoraadi siseauditi üksus töötab tõrgeteta ning annab kindlust direktoraadi peadirektorile.

7. PEATÜKK

Haridus ja kodakondsus

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	7.1–7.8
Poliitikavaldkondade rühma eriomadused	7.2–7.5
Auditi ulatus ja lähenemisviis	7.6–7.8
Tehingute korrektsus	7.9–7.13
Süsteemide mõjus	7.14–7.16
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	7.17
Järeldused ja soovitused	7.18–7.21

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

7.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmisi poliitikavaldkondi: 15 – haridus ja kultuur, 16 – teabeedastus ja 18 – vabadus, turvalisus ja õigus. **Tabelis 7.1** on esitatud põhiline teave 2009. aasta tegevuse ja maksete kohta.

Tabel 7.1 – Haridus ja kodakondsus – põhiteave

(miljonit eurot)

Eelarvej-aotis	Poliitika-valdkond	Kirjeldus	Maksed 2009. aastal	Eelarve haldamise viis
15	Haridus ja kultuur	Halduskulud	118	Otsene tsentraliseeritud
		Elukestev õpe, sealhulgas mitmekeelsus	1 154	Kaudne tsentraliseeritud
		Kultuurialase koostöö edendamine Euroopas	52	Kaudne tsentraliseeritud
		Noorsoo- ja spordialase koostöö ergutamine ja edendamine	144	Kaudne tsentraliseeritud
		Euroopa kodakondsuse edendamine	28	Kaudne tsentraliseeritud
		1 496		
16	Teabeedastus	Halduskulud	109	Otsene tsentraliseeritud
		Teabeedastus ja meedia	35	Otsene tsentraliseeritud
		Kohaliku tasandi teabevahetus	39	Otsene tsentraliseeritud
		Analüüsi- ja teabeedastusvahendid	21	Otsene tsentraliseeritud
		204		
18	Õigus, vabadus ja turvalisus	Halduskulud	64	Otsene tsentraliseeritud
		Solidaarsus — välispiirid, viisapoliitika ja isikute vaba liikumine	270	Jagatud / otsene tsentraliseeritud
		Rändevoord — ühine sisserände- ja varjupaigapoliitika	254	Jagatud / otsene tsentraliseeritud
		Põhiõigused ja kodakondsus	34	Otsene tsentraliseeritud
		Turvalisus ja vabaduste kaitse	52	Otsene tsentraliseeritud
		Kriminaal- ja tsiviilõigus	50	Otsene tsentraliseeritud
		Uimastiennetus ja teavitustegevus	16	Otsene tsentraliseeritud
		Poliitiline strateegia ja koordineerimine	4	Otsene tsentraliseeritud
		744		
		Halduskulud kokku ⁽¹⁾	291	
		Tegevuskulud kokku (mis koosnevad järgmisest):	2 153	
		— ettemaksed	1 881	
		— vahe-/lõppmaksed	272	
		Eelarveaasta maksed kokku	2 444	
		Eelarveaasta kulukohustused kokku	2 788	

⁽¹⁾ Halduskulude auditit käsitletakse 9. peatükis.
Allikas: 2009. aasta raamatupidamise aastaaruanne.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Poliitikavaldkondade rühma eriomadused

7.2. Selle poliitikavaldkondade rühma kolme eelarvejaotist haldab peaaegu täielikult kolm komisjoni peadirektoraati: hariduse ja kultuuri peadirektoraat (eelarverida 15), teabeedastuse peadirektoraat (eelarverida 16) ning õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat (eelarverida 18). Enamikku selle valdkonna kuludest hallatakse kaudselt ja tsentraliseeritult või siis koostöös liikmesriikidega ning tegevused viiakse läbi mitmeaastaste programmidenä, mille eest vastutavad Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus, riiklikud bürood ⁽¹⁾või muud liikmesriikide juhtimisstruktuurid. Vastutavad asutused liikmesriikides eraldavad toetusi projektide ja meetmete jaoks, mida viivad ellu era- ja avaliku sektori abisaajad.

7.3. ELi toetusi hariduse ja kodakondsuse vallas iseloomustab erinevaid teemavaldkondi ja projektiliike toetavate rahastamisskeemide paljus. Näiteks võib tuua toetused meetmete jaoks, mis seonduvad kodakondsusega või liikuvusega haridus- ja koolitussektoris. Projekte teostavad nii haridus- ja koolitusorganisatsioonid kui ka muud mittetulundusühendused, eraettevõtted ja riigiasutused. Liikuvusmeetmete lõplikud abisaajad on üksikisikud, peamiselt ELi kodanikud. Mõne programmi, nimelt Välispiirifondi, Integratsioonifondi, Tagasi-pöördumisfondi ja Euroopa Pagulaste Fondi haldamine toimub siiski enamasti koostöös liikmesriikidega.

7.4. Poliitikavaldkondade rühma rahastamine toimub üldjuhul tavapärase ettemaksetena ELi ametitele ja riiklikele büroodele ning kvartaalsete maksetena nende tegevuskulude katmiseks. Maksed riiklikele büroodele tehakse pärast lepingu allkirjastamist või töökava heakskiitmist, enamiku teiste ja kolmandate eelmaksete puhul aga siis, kui komisjon on andnud kinnituse, et 70 % ettemakstavatest vahenditest on juba välja makstud. Ettemaksed tehakse tavaliselt lubatud 100 % maksimumi ulatuses. Ettemaksete saamiseks on kehtestatud vähe tingimusi, mille tõttu on ka vearisk väga väike. Vahe- ja lõppmaksete puhul on vearisk suurem. Vahe- ja lõppmaksed tehakse tegelike hüvitamisele kuuluvate kulude alusel, mistõttu on olemas risk, et abisaajate kuludeklaratsioonid sisaldavad toetuse saamise tingimustele mittevastavaid, liiga suurena näidatud või põhjendamatu kulud, mida haldus-asutus või komisjon ei avasta.

7.4. Hariduse ja kultuuri poliitikavaldkonnas on komisjon kehtestanud järelevalve- ja kontrollisüsteemi, mis rajaneb ühekordse audiiditorkontrolli põhimõttel ning mille raames teostavad esmast kontrolli liikmesriigi ametid, teisest kontrolli liikmesriikide ametiasutused ja järelevalvet komisjon.

Selleks et vähendada riski, mis on seotud abikõlbmatute kulude deklarimisega lõppmakse saamise eesmärgil, on hariduse ja kultuuri peadirektoraat teinud otsuse pikendada praeguste programmide puhul ühekordsete maksete ja kindlasummaliste toetuste kasutamise võimalust.

Kehtestatud on ka kontrollid liikmesriikide ametite tasandil. Ametid võivad näiteks teha kohapealseid kontrollid, kontrollida dokumente ja teha auditeid, mille raames kohaldatakse miinimumnõudeid ja mis põhinevad riskihindamisel.

⁽¹⁾ Kellel on lepinguline suhe komisjoniga.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.5. Riiklikud bürood sõlmivad toetuslepingud osalevate organisatsioonidega ⁽²⁾ning kasutavad komisjonilt saadud ettemakseid selleks, et teha vastavalt programmitüübile 80–100 % ulatuses ettemakseid nimetatud organisatsioonidele. Projektid viiakse ellu kuni kolme aasta jooksul, misjärel koostatakse lõpparuanded ning riiklik büroo ja abisaaja sulgevad projekti. Riiklik büroo esitab komisjonile igal aastal aastaaruande, mis sisaldab kõigi büroo ja komisjoni vahel sõlmitud jõusolevate lepingute finantsaruandeid. Kui kõik ühe aasta eelarvest rahastatavad projektid on suletud, esitab riiklik büroo komisjonile konsolideeritud lõpparuande, mis on osa riikliku büroo asjaomase aasta aruandest. Komisjon lõpetab bürooga lepingu, st kinnitab aruande, arvutab välja lõppsaldo ning teeb tasaarvelduse või esitab tagasimaksenõude.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

7.6. Kontrollikoja üldist auditi lähenemisviisi ja metoodikat on kirjeldatud **lisa 1.1 2. osas**. Hariduse ja kodakondsuse valdkonna auditi puhul tuleks arvesse võtta järgmist:

- a) komisjoni tasandil moodustati valim, milles kontrolliti 120 programmi ja projekti sulgemisprotsessi. Neist 78 programmi ja projekti olid suletud perioodil 2000–2006;
- b) eraldi kontrolliti valimit, mis koosnes 2009. aastal tehtud 30 ettemaksest;
- c) süsteemide hindamisel keskenduti neile süsteemidele, mille abil komisjon programme ja projekte sulgeb;
- d) vaadati läbi hariduse ja kultuuri peadirektoraadi ning õiguse-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi aasta tegevusaruanded ja neile lisatud avaldused.

KOMISJONI VASTUSED

7.5. Liikmesriikide ametite iga-aastased aruanded võimaldavad komisjonil saada täieliku ülevaate programmide rakendamise seisust ning ametite haldus- ja kontrollitegevusest.

Liikmesriikide ametite iga-aastastes aruannetes sisalduva teabe kinnitavad asjaomaste liikmesriikide ametid igal aastal komisjonile esitatavas kinnitavas avalduses.

7.6.

- a) Eeskirjade lihtsustamine ja ühekordsete maksete ulatuslik kasutamine peaks aastateks 2007–2013 kavandatud programmide puhul lõppmaksetega seotud riski leevendama.

⁽²⁾ Tavaliselt ülikoolid, põhi- või keskkoolid, mis haldavad makseid abisaajatele, kelleks on õpilased või õpetajad.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.7. 2009. aasta kinnitava avalduse jaoks auditeeris kontrollikoda tekkinud kulusid, mille komisjon oli heaks kiitnud. Kulude arvutamise õigsuse ning asjakohaste eeskirjade ja määruste täitmise hindamiseks külastati auditi käigus kohapeal lõplikke abisaajaid, nagu liikmesriikide piirivalveüksused, põgenikekeskused, kultuuriinstituudid ja ülikoolid, kes haldavad üliõpilastele ja õppejõududele tehtavaid makseid. Sellise valimi auditeerimine, mis koosneb sulgemisprotsessi aluseks olevatest tehingutest, annab kõnealuse poliitikavaldkondade rühma finantsjuhtimise kohta komisjoni ja liikmesriikide tasandil parema pildi, kui seda oleks võimalik saada suure arvu ettemaksete läbivaatamisega, mille puhul vearisk on väga väike (võttes arvesse kontrollikoja varasemaid auditeid). See tuleneb asjaolust, et sulgemisel ilmneb, kas kulutused vastavad asjakohase rahastamiskeemi tingimustele. Seetõttu erineb auditi lähenemisviis eelmise aasta omast ja tulemusi ei saa otse võrrelda.

7.8. Sulgemisprotsess koosneb paljudest etappidest, mistõttu saab komisjon lõplike abisaajate kulutused heaks kiita alles mitu aastat pärast esialgsete lepingute sõlmimist. Komisjoni 2009. aastal tehtud maksete valimis on paljud tehingud seotud projektidega, mis käivitati 2004. ja 2005. aastal. Projektid kuuluvad seetõttu programmiperioodi 2000–2006. Perioodi 2007–2013 kulutuste kohta kehtivad uued rahastamiskeerajad ja kontrollisüsteemid ning sulgemised tehakse tulevastel aastatel.

TEHINGUTE KORREKTSUS

7.9. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 7.1**.

7.10. Ettemaksed moodustavad 87 % hariduse ja kodakondsuse poliitikavaldkondade rühmas tehtud kogumaksetest. Kontrollikoda vaatas läbi 2009. aastal makstud 30 ettemaksest koosneva juhusliku valimi. Ettemaksete koguväärtus oli 410 miljonit eurot, mis vastab 22 % kõigist ettemaksetena kirjeldataud kulutustest. Ettemaksetes ei leitud olulisel määral vigu.

7.11. Kontrollikoja hinnangul on sulgemiste veamäär vahemikus 2–5 %.

KOMISJONI VASTUSED

7.7. Komisjon märgib, et kontrollikoja poolt 2009. aasta kinnitava avalduse jaoks koostatud valim hõlmab 120 lõppmakset ja 30 ettemakset, aga kogu poliitikavaldkonna maksetest moodustavad 87 % ettemaksed (vt tabel 7.1).

7.8. Komisjon rõhutab, et praegune haldus- ja kontrollisüsteem rajaneb liikmesriikide ametite tugeval võrgustikul ning et liikmesriikide ametite tegevuse üle teostatakse järelevalvet nii riiklikul kui ka ELi tasandil. See tähendab, et ametite ja komisjoni vahel sõlmitud rahastamislepingute lõpetamisega ei kaasne erilist riski, kuna kehtestatud on iga-aastase aruandluse usaldusväärne süsteem ning komisjon jälgib aastast aastas eelarve täitmist ametite poolt. Juhul kui iga-aastase läbivaatamise käigus kerkib esile probleeme, võib komisjon sekkuda ja juba sekkubki liikmesriigi ameti ja liikmesriigi ametiasutuse tegevusse enne asjaomase rahastamislepingu lõpetamist (vrd finantshindamise tagasiside, mida antakse hindamise järeldusi sisaldavas dokumendis iga-aastase dokumentaalse kontrolli lõppedes).

7.9. Vigaste tehingute osakaalu ilmselget suurenemist 2009. aastal võib põhjendada sellega, et kontrollikoda on oma lähenemisviisi muutnud ja keskendub nüüd peamiselt programmide lõpetamisega seotud tehingutele.

7.10. Komisjon võtab rõõmuga teadmiseks asjaolu, et kontrollikoda ei tuvastanud vigu seoses ettemaksetega.

7.11. Komisjon märgib, et vigade osakaal programmide lõpetamisega seotud tehingute puhul on veidi üle 2 %.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.12. Kontrollikoda leidis, et valimisse kuulunud 120 projektist ja programmist esines 29 (24 %) sulgemisel kvantifitseeritavaid vigu. Kvantifitseeritavatest vigadest esines kõige sagedamini abikõlblikkusvigu (vt näide c). Näiteid kvantifitseeritavatest vigadest:

- a) üliõpilastele tehti makseid vahetusperioodi kestuse kohta esitatud ebatäpsete andmete põhjal (täpsusvead)

Kontrollikoda auditeeris seoses hariduse ja kultuuri peadirektoraadi hallatava programmiga Socrates II 36 tehingut, millest suurema osa moodustasid maksed ülikoolidele, kes eraldavad vahendeid Erasmuse õppeperioodide jaoks. Neist 7 juhul (20 %) maksti üliõpilastele tegelikust pikema perioodi eest;

- b) kulude tõendamiseks ei esitatud arveid ega maksetõendeid (tõendamisvead)

Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi hallatava projekti Daphne II ⁽³⁾ puhul sisaldasid deklareeritud kulud põhjendamatuid sõidu- ja elamiskulusid. Vigu sisaldas 10 % deklareeritud kuludest;

- c) abikõlbmatute kulude deklareerimine (abikõlblikkusvead)

Ühe auditeeritud noorsoovahetusprojekti puhul, mida haldas hariduse ja kultuuri peadirektoraat, olid 48 osalejast 27 ettenähtud vanuse ülempiiri ületanud, ilma et nende osalemist oleks põhjendatud. See põhjustas abikõlbmatuid sõidu-, viisa- ja tegevuskulusid 12 460 euro suuruses summas (37 % deklareeritud kuludest). Muude vigu sisaldanud projektide puhul, mida auditeeriti hariduse ja kultuuri peadirektoraadi programmi „Aktiivsed noored” raames, kõikus veamäär 1 ja 13 % vahel.

7.13. Peale selle sisaldas 38 tehingut (32 %) mittekvantifitseeritavaid vigu, millest mõni viitab süsteemide puudustele komisjoni tasandil. Näiteks võib tuua lõpparuannete hilinevad heakskiitmise komisjoni poolt (viieist juhust üks õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadis, üks Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutuses ja kolm hariduse ja kultuuri peadirektoraadis), mis ulatus 87 päevast kuni rohkem kui kahe aastani.

SÜSTEEMIDE MÕJUSUS

7.14. Hariduse ja kodakondsuse valdkonna süsteemide läbi vaatamise tulemuste kokkuvõte on esitatud **lisas 7.2**.

KOMISJONI VASTUSED

7.12. Komisjon kontrollib kontrollikoja tuvastatud vigu ja alusetult makstud summad nõutakse vajaduse korral tagasi.

- a) Komisjon rõhutab, et kontrollikoja järeldused on seotud programmiga Socrates II, mille alusel anti toetusi kõrgharidusasutustele akadeemilisteks aastateks 2004/2005, 2005/2006 ja 2006/2007. Elukestva õppe programmi käivitamisega suurendas komisjon liikmesriikide ametitele antavat abi ja toetust eesmärgiga tagada ELi vahendite usaldusväärne haldamine nii ametite kui ka abisaajate tasandil ning kehtestada auditite tegemise tava kõikidel tasanditel.

- b) Komisjon uurib projekti Daphne puhul kõiki alusetult tehtud maksete juhtumeid ja nõuab alusetult makstud summad tagasi.

- c) Kontrollikoja auditeeritud endise programmi „Noored” abikõlblikuskriteeriumid võimaldasid teatavat paindlikkust. Praeguse programmi „Aktiivsed noored” abikõlblikuskriteeriumid on muudetud rangemaks. Kuna vana toimiku kohta puuduvad vajalikud põhjendused, nõuab komisjon kõik asjaomased vahendid tagasi.

7.13. Heakskiitmise tähtaegade üle teostatakse järelevalvet juhtkonnale esitatavate korrapäraste aruannete raames. Komisjon tunnistab, et nimetatud lõpparuannete heakskiitmisega jäädigi hiljaks, aga rõhutab, et hilinevad ei avaldanud mõju programmi lõplikele abisaajatele. Olukorra parandamiseks on igas talituses moodustatud töörühm, kes tegeleb toimikute sulgemisega, ning muudetud on programmidega seotud aruandluse eekirju.

⁽³⁾ Programm laste, noorte ja naiste vastu suunatud vägivalda vastu võitlemiseks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.15. Kontrollikoja läbi viidud süsteemide auditis keskenduti komisjoni süsteemidele, mis on seotud programmide ja projektide sulgemisega 2009. aastal (mis suuresti põhines perioodi 2000–2006 eeskirjadel, vt punkt 7.8). Auditiga hinnati, kas komisjonil oli piisav alus programmide ja projektide sulgemiseks/tasaarvelduste tegemiseks. Selleks kontrolliti, kas komisjon oli lõpparuandeid täiel määral hinnanud, võttes sealjuures arvesse nii rahalisi kui mitterahalisi aspekte, kas maksete/tagasimaksenõuete summad olid õigesti arvatud ning ettemaksed korrektselt kontrollitud ja heakskiidetud ning kas ülesanded hoiti nõuetekohaselt lahus.

7.16. Kontrollikoda märkis 2008. aasta aruandes, et uueks perioodiks ettenähtud süsteemi ülesehitus võib nõuetekohase rakendamise korral anda piisava kindlustunde tulevikus. Hariduse ja kultuuri peadirektoraadis aga ei suutnud komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemid 2009. aastal avastada ega parandada märkimisväärsel arvul vigu asjaomase aasta sulgemistes. Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi puhul leidis kontrollikoda vigu tehingutes, mis olid tehtud enne maksete sooritamist. Näiteks kolm valimisse kuulunud tehingut, mis olid seotud biomeetrilise tuvastussüsteemi (BMS) kesküksuse ja viisainfosüsteemi BMS-alase varukesküksuse arendus-, rakendus- ja tugiteenustega, kirjendati vale kulkohustuse alusel.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

7.17. Komisjoni juhtkonna esitatud teabe läbivaatamise tulemuste kokkuvõte on esitatud **lisas 7.3**.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

7.18. Tuginedes oma audititöö tulemustele, järeldab kontrollikoda, et 2009. aastal mõjutas hariduse ja kodakondsuse valdkonna programmide ja projektide sulgemist oluline veamäär.

KOMISJONI VASTUSED

7.15. Komisjon tunneb rõõmu asjaolu üle, et kontrollikoda ei tuvastanud süsteemide auditi käigus märkimisväärsed vigu ei lõpparuannete hindamises, maksete ja tagasimaksete arvutamises, ettemaksete kontrollimises ega ka ülesannete lahushoidmises. Kõnealustes aspektides peab komisjon kontrollisüsteeme tõhusateks.

7.16. Eeskirjade lihtsustamine ja ühekordsete maksete ulatuslik kasutamine aastateks 2007–2013 kavandatud programmide puhul peaks tulevikus leevendama lõppmaksetega seotud riski (vt vastus punktile 7.6 alapunktile a). Hariduse ja kultuuri peadirektoraat teostab praegu uuringut kontrollide kulude kohta. Kuni uuringu tulemuste saamiseni ei pea komisjon majanduslikult kasulikuks oma kontrolle tihendada, seda enam, et tuvastatud vigade osakaal on seni olnud väike.

Kontrollikoja näide õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi kohta hõlmab korrektsioone/regulatsiooni, mis tehti ühe varasema vea parandamiseks.

7.17. Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi puhul otsustas peadirektor 2009. aasta tegevusaruandes mitte mainida kontrollikoja nimetatud maineriskidega seotud reservatsioone (Euroopa Politseikolledž ja Bulgaaria Schengeni rahastuga seotud riigihange), kuna asjaolude põhjaliku analüüsi alusel võib järeldada, et reservatsioonide tegemise üldsuunistes kindlaksmääratud kriteeriumid ei ole täidetud. Vastavalt kehtivatele eeskirjadele 2009. aasta tegevusaruannete ettevalmistamiseks ei või mainerisk olla reservatsioonide tegemise põhjus (reservatsiooni tegemise aluseks peab olema konkreetne „sündmus”, mis peab vastama kindlatele kriteeriumidele). Komisjoni arvates sellist sündmust õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadis 2009. aastal ei toimunud.

Lisaks sellele oli olukord 2008. aasta tegevusaruande koostamisel sama.

7.18. Komisjon väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda ei tuvastanud vigu seoses ettemaksetega, mis moodustasid 2009. aastal 87 % hariduse ja kodakondsuse valdkonna tegevuskuludest (vt tabel 7.1).

Komisjon märgib, et vigade osakaal programmide lõpetamisega seotud tehingute puhul on veidi üle 2 %. Komisjon kontrollib vigu, mille kontrollikoda tuvastas seoses lõppmaksetega, ja nõuab vahendid vajaduse korral tagasi.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

7.19. Tuginedes oma audititöö tulemustele, järeltab kontrollikoda, et hariduse ja kodakondsuse valdkonna järelevalve- ja kontrollisüsteemid olid 2009. aastal programmide ja projektide sulgemise korrektsuse tagamisel osaliselt mõjusad. Nagu selgitatud punktis 7.8, rakendab komisjon paljudest etappidest koosnevat sulgemisprotsessi, mistõttu puudutab sulgemine tehinguid, mis tehti aastail 2004–2005, kuid kiideti komisjoni poolt heaks alles 2009. aastal.

7.20. Kontrollikoda soovib komisjonil jätkata sulgemisprotsessi kontrollide tõhustamist, et tagada vigade avastamine ja parandamine ning vältida juba avastatud vigade kordumist.

7.21. Varasemate tähelepanekute alusel võetud meetmete kokkuvõte on esitatud **lisas 7.4**.

KOMISJONI VASTUSED

7.19. ja 7.20. Ajavahemikuks 2007–2013 kehtestatud järelevalve- ja kontrollisüsteem kujutab endast komisjoni arvates mõistlikku raamistikku.

Hariduse ja kultuuri valdkonna süsteemides 2009. aastal tehtud parandusi (riiklikele ametiasutustele mõeldud juhiste ajakohastamine ja kohapealsete auditite sagedasem kasutamine) ei ole kajastatud, kuna kontrollikoda keskendus eelmise põlvkonna programmide meetmetega seotud lõppmaksetele, ent praegune süsteem neid meetmeid ei hõlma. (Auditeeritud meetmed olid seotud akadeemiliste aastatega 2004/2005 ja 2005/2006.)

Komisjon rõhutab, et 2004. ja 2005. aasta projektide sulgemine 2009. aastal on tavapärane. Kõige kauem kestnud projekt lõppes 2008. aastal ja selle sulgemist taotlesid liikmesriikide ametid 2008. aasta aruandes, mille komisjon sai 2009. aastal.

LISA 7.1

HARIDUSE JA KODAKONDSUSE VALDKONNA TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED ⁽¹⁾

	2009							2008	2007	
	15 Haridus ja kultuur		16 Teabeedastus		18 Vabadus, õigus ja turvalisus		Kokku			
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR										
Tehingute arv kokku (nendest):	92		13		45		150	150		
Ettemaksed	20		1		9		30	95		
Sulgemised	72		12		36		120	55		
KONTROLLIMISE TULEMUSED										
(% ja tehingute arv)										
Vigadest mõjutamata tehingud	58 %	{53}	100 %	{13}	82 %	{37}	69 %	{103}	90 %	79 %
Vigadest mõjutatud tehingud	42 %	{39}	0 %	{0}	18 %	{8}	31 %	{47}	10 %	21 %
VIGADEST MÕJUTATUD TEHINGUTE ANALÜÜS										
(% ja tehingute arv)										
Analüüs kulude tüübi kaupa										
Ettemaksed	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	0 %	{0}	60 %	35 %
Sulgemised	100 %	{39}	0 %	{0}	100 %	{8}	100 %	{47}	40 %	65 %
Analüüs vea tüübi kaupa										
Mittekvantifitseeritavad vead	33 %	{13}	0 %	{0}	67 %	{5}	38 %	{18}	73 %	68 %
Kvantifitseeritavad vead	67 %	{26}	0 %	{0}	33 %	{3}	62 %	{29}	27 %	32 %
nendest: Abikõlblikkusvead	50 %	{13}	0 %	{0}	100 %	{3}	55 %	{16}	50 %	80 %
Tõendamisvead	15 %	{4}	0 %	{0}	0 %	{0}	14 %	{4}	25 %	0 %
Täpsusvead	35 %	{9}	0 %	{0}	0 %	{0}	31 %	{9}	25 %	20 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU										
Sulgemiste kõige tõenäolisem veamäär:										
< 2 %								X		
2 % - 5 %	X								X	
> 5 %										

⁽¹⁾ Nagu selgitatud punktis 7.7, erineb 2009. aasta auditi lähenemisviis 2008. ja 2007. aasta omast ning 2009. aasta tulemusi ei saa seetõttu 2008. ja 2007. aasta tulemustega üks-ühele võrrelda. Lisaks tuleb arvesse võtta, et 2007. ja 2008. aastal koosnes kontrollikoja valim vahe-/lõppmaksetest ja ettemaksetest, 2009. aastal aga sulgemistest ja ettemaksetest. Seetõttu tuleb esimese tulba „sulgemisi” 2008. ja 2007. aasta puhul mõista kui „vahe-/lõppmakseid”.

LISA 7.2

SÜSTEEMIDE KONTROLLI TULEMUSED HARIDUSE JA KODAKONDSUSE VALDKONNAS

Hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemide kohta

Süsteem	Üldine hinnang
Hariduse ja kodakondsuse peadirektoraat	
Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat	
Teabevahetuse peadirektoraat	

Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemide kohta

Üldine hinnang	2009	2008	2007
	(¹)	(²)	(³)

(¹) Auditeeritud süsteemid: komisjoni süsteemid maksete ja tasaarvelduste sulgemiseks.

(²) Auditeeritud süsteemid: elukestva õppe programmi haldamine riikide ametiasutustes, riiklikes büroodes ja komisjonis.

(³) Auditeeritud süsteemid: komisjoni hinnangud elukestva õppe programmi ja II Euroopa Pagulasfondi eelkinnitustele, komisjoni maksete eelkontrollid, komisjoni järelkontrollid/auditid.

Selgitus

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse liik (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine usaldusväärsuse hinnang
Hariduse ja kodakondsuse peadirektoraat	reservatsiooniga	Eelmise programmiperioodi projektide veamäär on liiga kõrge üldkulutustest väikese osa moodustavate kulutuste puhul, mida hallatakse tsentraliseeritud otsese halduse teel. Selle põhjuseks on maksetaotluste tõendavate dokumentide puudumine.		A
Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat	reservatsioonidega	Maine kahjustamine viivituste tõttu projekti SIS II lõpuleviimisel. Maine kahjustamine viivituste tõttu viisainfosteemi projekti lõpuleviimisel. Finantsrisk vastab jääkvigade määrale (2,15 %) põhiõiguste ja kodakondsuse valdkonna (tegevuspõhise eelarvestamise kood 1804) programmide raames jagatud toetuste auditeerimata kogumis.	Kaks 2008. aasta tegevusaruandes mainitud maine kahjustamise riski juhtu olid olemas ka 2009. aastal, kuid peadirektoraat ei pidanud neid reservatsiooni esitamiseks piisavaks. Esiteks, ehkki Euroopa Politseikolledži süsteemide puuduste likvideerimiseks on võetud meetmeid, ei hakka need toimima enne 2010. aastat. Teiseks, 2009. aasta tegevusaruandes selgitatakse, et Bulgaaria Schengeni- toetusega seotud hankemenetlustes esineb puudusi.	

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindlustunde tehingute korrektsuse suhtes.

A: peadirektori avaldus ja aasta tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja aasta tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja aasta tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

KONTROLLIKOJA HARIDUSE JA KODAKONDSUSE VALDKONDA KÄSITLEVATE VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. Liikmesriikides elukestva õppe programmi haldamiseks kehtestatud süsteemide puudused			
Kontrollikoda täheldas liikmesriikides elukestva õppe programmi haldamiseks kehtestatud süsteemides järgmisi puudusi: — mõnel juhul puudus läbiviidud analüüse või dokumendikontrolle tõendav materjal või ei olnud läbi viidud kontrollisüsteemide auditeid ülikoolides, vaatamata sellele, et komisjon oli kehtestanud nõude selliste auditite läbiviimise minimaalse arvu kohta enne 2008. aasta lõppu. Samuti puudus mõnel juhul erandite register ning sularahapoliitika ei taganud seda, et vahendid paigutati intressi teenivatele kontodele; — riiklikud bürood esitasid aastaaruanded komisjonile hilinemisega; — kontrollikoja auditi lisakontrollide käigus leiti, et riikide ametiasutused kasutavad kvaliteedilt erinevaid lähenemisviise eel- ja järelkinnituste koostamiseks ning et ka menetluste avalikustamise aste oli eri ametiasutustes erinev; — 2007. aasta 40 järelkinnitusest saadeti komisjonile enne tähtpäeva, 30. aprilli 2008 ainult kümme. 2009. aasta märtsiks ei olnud tähtajast kinnipidamine paranenud. 2008. aasta järelkinnitused tuli esitada 2009. aasta 30. aprilliks, aga õigeaegselt laekus neist vaid kuus;	Vastavalt hariduse ja kodakondsuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandele võetakse kontrollikoja eelkontrollide leiud arvesse iga-aastase kinnitava avalduse hindamise käigus ja neid kontrollitakse kohapeal. Samuti käsitletakse leiude koolitusseminaridel ning riiklike büroodega toimuvast pidevas teabevahetuses. Selle kohta, et riiklikud bürood esitasid aastaaruanded ja riikide ametiasutused aasta järelkinnitused komisjonile hilinemisega, märgitakse hariduse ja kodakondsuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes, et aruannete vormid ja täitmise juhised avaldati 2009. aasta detsembris, millega anti riiklikele büroodele ja riikide ametiasutustelerohkem aega aruannete koostamiseks ja vajalikeks kontrollideks, võttes arvesse aruannete saatmise kuupäeva – 30. aprill 2010. Lisaks on finantsaruande vorme oluliselt lihtsustatud, et vähendada vigaste aruannete riski ning finantsaruannete ja eelkontrolle käsitlevate aruannete andmete omavahelist mittevastavust.	Kontrollikoda tunnustab menetlustes tehtud muudatusi, kuid praeguses etapis ei ole võimalik 2009. aasta tegevusaruandes kirjeldatud meetmete mõju kinnitada. 2009. kohta saatsid riiklikud bürood üheksa kinnitust ja aruannet (23 %) õigeks ajaks (lisaks saadi 6. maiks veel kolm dokumenti elektroonilisel kujul). Võrdlus 2008. aastaga (kuus õigeks ajaks saadetud kinnitust) näitab, et kinnituste ja aruannete õigeaegses saatmises on toimunud vaid väike edasimineku. Riikide ametiasutuste ajakohastatud suunistes võetakse arvesse kontrollikoja leitud probleeme. Kuna liikmesriigid hakkavad suuniseid järgima alles 2010. aastal, ei ole nende mõju riiklike ametiasutuste tehtavatele lisakontrollidele praegu võimalik hinnata.	Hariduse ja kultuuri peadirektoraat on välja kujundanud järjepideva kinnituse süsteemi. Iga-aastaste kinnitavate avalduste analüüsimine on ainult üks elementidest, millel põhineb komisjoni üldine kinnitus. Lisaks sellele teevad hariduse ja kultuuri peadirektoraadi talitused ja välisaudiitorid järelevalve eesmärgil külastusi ja kontrollkäike. Niimoodi tagatakse, et komisjon saab kontrollida iga-aastaste kinnitavate avalduste analüüsimise tulemusi ja jälgida siivendatult võimalikke probleeme juhtumeid. Komisjon väljendab heameelt kontrollikoja analüüsi tulemuste üle, mille kohaselt võetakse komisjoni ajakohastatud juhistes arvesse kontrollikoja eelmise aasta soovitusi.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
— juhised riiklikele büroodele on hästi välja töötatud nii õigusaktides kui komisjoni välja antud juhendis elukestva õppe programmi ellu viivatele riiklikele büroodele, kuid riigi ametiasutuste puhul see nii ei ole. Kuigi komisjon on andnud välja kohustusi selgitavad juhised, puuduvad piisavalt üksikasjalikud eeskirjad, milles oleks esitatud ametiasutustele järgimiseks ettenähtud erimenetlused. (2008. aasta aastaaruande punktid 9.16, 9.19–9.21 ja 9.33)	Hariduse ja kodakondsuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes märgitakse, et kontrollikoja soovitude põhjal töötati riikide ametiasutuste jaoks välja ajakohastatud suunised ja edastati need 2009. aasta lõpus. Eeldatavasti aitavad uued suunised ning 2. märtsil 2010 riikide ametiasutustele korraldatud koolitusseminar kaasa sellele, et 2009. aasta kinnitavad avaldused on parema ja ühtlasema kvaliteediga kui varasematel aastatel (lk 35). Tegevusaruandes mainitud riikide ametiasutustele korraldatud seminaril viibis kontrollikoja esindaja ning uued suunised saadeti ka kontrollikojale.		
2. Elukestva õppe programmi eel- ja järelkinnituste komisjonipoolse hindamise puudused			
Kontrollikoda leidis, et nii perioodi 2007–2013 eelkinnitusmenetluse kui 2007. aasta järelkinnitusmenetluse kohaldamine andis piiratud kindluse kulutuste haldamise kvaliteedi kohta. Komisjoni hindamine põhines süsteemide ja kontrollide dokumentide ülevaatamisel ja 11 riigis läbi viidud süsteemide kontrollkülastustel. Iga-aastastes kinnitustes viidatud eel- ja lisakontrollide ning aastaaruannetes esitatud teabe tegelikku seisu ja kvaliteeti kontrollis komisjon siiski ainult mõnel juhul. Kontrollikoda soovib komisjonil teha põhjalikumat järelvalvet iga-aastase järelkinnitamise menetluse üle koos kirjeldatud kontrollide asjakohasuse ja täieliku kohaldamise vahetu kontrollimisega.	Hariduse ja kodakondsuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes tõdetakse, et kooskõlas strateegilise järelevalve poliitikaga on peadirektoraat juba tõhustanud kohapealseid kontrollkülastusi, milles keskendutakse liikmesriikide kirjeldatud juhtimismenetluste ja kontrollide olemasolule ja elluviimisele. Sama suunda jätkatakse ka 2010. aasta auditikavas. 2009. aastal viis hariduse ja kodakondsuse peadirektoraat läbi viis finantsauditit seoses üheksa detsentraliseeritud meetmete lepinguga aastaist 2000–2006 ja 2007–2008 (2008. aastal viidi kaheksas riigis läbi 14 finantsauditit) ja tegi 11 süsteemiauditi külastust riikide ametiasutustesse. Samuti on peadirektoraat teinud 58 kontrollkülastust riiklikesse büroodesse (2008. aastal 41).	2009. aastal tehti vähem finantsauditeid kui 2008. aastal, ehkki hariduse ja kodakondsuse peadirektoraat viis riikide ametiasutustes läbi täiendavaid süsteemiauditeid. Riiklikesse büroodesse tehtavate kontrollkülastuste arv tõusis 2009. aastal.	Finantsauditite arvu vähenemist 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga võib põhjendada samasuguste auditite heade tulemustega 2008. aastal. 2008. aasta auditite käigus tuvastati vähe vigu. Kõnealuseid auditeid ei saa hoida lahus hariduse ja kultuuri peadirektoraadi poolt 2009. aastal järelevalve eesmärgil tehtud kontrollkäikudest ja süsteemide kontrollist.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
Eel- ja järelkinnituste hindamise, riiklike büroode iga-aastaste aruannete ning riiklike büroode ja riikide ametiasutuste kontrollkülastuste alusel on komisjon koostanud nende reservatsioonide nimekirja, mille suhtes tuleb riiklikel büroodel ja riikide ametiasutustel parandusmeetmeid võtta. Vajalik on reservatsioonide süstemaatiline järelkontroll põhjalikumate kontrollkülastuste näol ja komisjonipoolne hoolikam iga-aastase järelkinnitusmenetluse järelevalve, et tulevastel aastatel võiks olla kindel riiklike büroode kulude haldamise ja kontrollimise nõuete täitmises. (2008. aasta aastaaruande punktid 9.22–9.25 ja 9.34)			
3. Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi osaliselt mõjusad järelkontrollid			
Hariduse ja kultuuri peadirektoraadi 2008. aasta tegevusaruandest selgub, et komisjoni tellimisel ühe eraettevõtte läbi viidud projektide finantsauditite käigus ilmnis elukestva õppe programmi auditeeritud lepingutes 0,01 %keskmine veamäär. Aasta jooksul suletud projektide alusel arvutatud veamäär oleks aga palju kõrgem. Lisaks viidi need auditid läbi peamiselt riiklike büroode tasandil, mille kasutuses ei ole tavaliselt kõiki tõendavaid dokumente, ja seega ei kata auditid kõiki abikõlblikkuskriteeriumeid. (2008. aasta aastaaruande punkt 9.26)	2009. aastal oli elukestva õppe programmi veamäär 0,65 %.	2009. aasta finantsauditite ulatus jäi samaks mis 2008. aastal, mistõttu jääb kontrollikoja tähelepanek auditi piiratuse kohta jõusse.	2009. aasta finantsauditite reguleerimisala on võrreldes 2008. aasta audititega mõnevõrra muudetud ning rohkem on tähelepanu pööratud liikmesriikide ametite poolt või nende nimel tehtud esmaste kontrollide auditeerimisele. Sellised auditid hõlmavad lõpparuannete rutiinsete kontrollide tulemuste läbivaatamist, tõendavate dokumentide kontrollimist, kohapealseid kontrolle meetme kehtivuse ajal ja kohapealseid finantsauditeid pärast lõpparuande saamist.

8. PEATÜKK

Majandus- ja rahandusküsimused

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Ülevaade	8.1
Erihinnang kinnitava avalduse kontekstis	8.2–8.34
Sissejuhatus	8.2–8.9
Poliitikavaldkondade rühma eriomadused	8.3–8.8
Auditi ulatus ja lähenemisviis	8.9
Tehingute korrektsus	8.10–8.12
Süsteemide mõjus	8.13–8.27
Eelkontrollid	8.15–8.18
Kontrollitõendid	8.19–8.21
Järelkontrollid	8.22–8.27
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	8.28–8.29
Järeldused ja soovitused	8.30–8.34
Välistegevuse tagatisfondi auditi tulemused	8.35–8.39
Likvideerimisel oleva Euroopa Sõe- ja Terasühenduse auditi tulemused	8.40–8.44

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

ÜLEVAADE

8.1. 8. peatükk koosneb kolmest osast. Esmalt sisaldab see kontrollikoja erihinnangut majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma kohta kinnitava avalduse kontekstis (vt punktid 8.2–8.34), seejärel välistegevuse tagatisfondi (vt punktid 8.35–8.39) ja likvideerimisel oleva Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse perioodiliste auditite tulemusi (vt punktid 8.40–8.44). Peatüki lõpus käsitletakse eelmiste aastate tähelepanekute põhjal võetud meetmeid (vt **lisa 8.4**).

ERIHINNANG KINNITAVA AVALDUSE KONTEKSTIS

Sissejuhatus

8.2. Käesolevas osas esitatakse kontrollikoja erihinnang majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma kohta, mis hõlmab järgmiseid poliitikavaldkondi: „01 – Majandus ja rahandus”, „02 – Ettevõtlus”, „03 – Konkurents”, „12 – Siseturg” ja „20 – Kaubandus”. Põhiline teave hõlmatud tegevuste ja 2009. aasta kulutuste kohta on esitatud **tabelis 8.1**.

Poliitikavaldkondade rühma eriomadused

8.3. Nimetatud poliitikavaldkondade rühma peamised programmid moodustavad ligikaudu 83 % (605 miljonit eurot) rühma kogu tegevuskuludest ja neid rahastatakse poliitikavaldkondadest „01 – Majandus- ja rahandusküsimused” ja „02 – Ettevõtlus”. Nimetatud programmid on:

- a) teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuues ja seitsmes raamprogramm (222 miljonit eurot);
- b) ELi ametite rahastamine ⁽¹⁾ (116 miljonit eurot);
- c) välistegevuse tagatisfond (vt punktid 8.35–8.39) (92 miljonit eurot);
- d) konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm ning ettevõtete ja ettevõtluse mitmeaastane programm (175 miljonit eurot).

⁽¹⁾ Kõnealused kaks ELi ametit on Euroopa Kemikaaliamet ja Euroopa Ravimiamet. Kontrollikoda avaldab mõlema ameti iga-aastased auditiaruanded.

Tabel 8.1 – Majandus- ja rahandusküsimused – Põhiline teave

(miljonites eurodes)

Eelarve-jaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	Maksed 2009. aastal	Eelarve haldamise viis
1	Majandus- ja rahandusküsimused	Halduskulud ⁽¹⁾	63	Otsene tsentraliseeritud
		Majandus- ja rahaliit	13	Otsene tsentraliseeritud
		Rahvusvahelised majandus- ja rahandusküsimused	17	Otsene tsentraliseeritud
		Finantstehingud ja -instrumendid	235	Otsene tsentraliseeritud / Euroopa Investeeringufondiga ühine / kaudne tsentraliseeritud Euroopa Investeeringufondi kaudu
			328	
2	Ettevõtlus	Halduskulud ⁽¹⁾	114	Otsene tsentraliseeritud
		Konkurentsivõime, tööstuspoliitika, uuendus-tegevus ja ettevõtlus	71	Otsene tsentraliseeritud / kaudne tsentraliseeritud Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutuse kaudu
		Kaupade siseturg ja valdkondade poliitika	145	Otsene tsentraliseeritud
		Koostöö – kosmoseuringud ja julgeolek	228	Otsene tsentraliseeritud
			558	
3	Konkurents	Halduskulud ⁽¹⁾	91	Otsene tsentraliseeritud
		Kartellid, trustidevastane tegevus ja liberaliseerimine	3	Otsene tsentraliseeritud
			94	
12	Siseturg	Halduskulud ⁽¹⁾	58	Otsene tsentraliseeritud
		Tegevusstrateegia ja siseturu peadirektoraadi kooskõlastamistegevus	8	Otsene tsentraliseeritud
			66	
20	Kaubandus	Halduskulud ⁽¹⁾	65	Otsene tsentraliseeritud
		Kaubanduspoliitika	12	Otsene tsentraliseeritud / ühine rahvusvaheliste organisatsioonidega
			77	
Halduskulud kokku ⁽¹⁾			391	
Tegevuskulud kokku (mis koosnesid järgmisest):			732	
— ettemaksed ⁽²⁾			273	
— vahe-/lõppmaksed ⁽³⁾			459	
Aasta maksed kokku			1 123	
Aasta kulukohustused kokku			1 373	

⁽¹⁾ Halduskulude audit on esitatud 9. peatükis.⁽²⁾ Seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) ettemaksed ulatusid 100 miljoni euroni.⁽³⁾ Seitsmenda raamprogrammi (2007–2013) ja kuuenda raamprogrammi (2002–2006) vahe-/lõppmaksed ulatusid vastavalt 9 miljoni ja 32 miljoni euroni.

Allikas: 2009. aasta raamatupidamise aruanne.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

8.4. Poliitikavaldkonnast „01 – Majandus- ja rahandusküsimused” rahastatava konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi ning ettevõtete ja ettevõtluse mitmeaastase programmi eesmärk on toetada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid komisjoni volitusel Euroopa Investeerimisfondi (EIF) poolt hallatavate ühenduse finantsinstrumentide abil, mis lihtsustavad juurdepääsu rahalistele vahenditele. Komisjoni maksed EIFile on seotud rahaliste vahendite ülekandega usalduskontodele, mida EIF kasutab programmide elluviimiseks. Risk, et komisjon teeks ebaseaduslikke või eeskirju eiravaid makseid, on väike.

8.5. Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmenda raamprogrammi eesmärk nimetatud poliitikavaldkonna raames on toetada kosmose- ja julgeolekualaseid teadusuuringuid, teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi raames aga toetatakse tegevusi, mis edendavad tehnoloogilisi uuendusi, teadusuuringute tulemuste kasutuselevõttu ning tehnoloogiaettevõtete rajamist ühenduses ja selle kõikides piirkondades. Poliitikavaldkonnast „02 – Ettevõtlus” rahastatava konkurentsivõime ja uuendustegevuse programmi eesmärk on uuendustegevuse kaudu soodustada ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõimet.

8.6. Enamiku eespool nimetatud kolme programmi ⁽²⁾ tegevuste rahastamine toimub komisjoniga sõlmitud toetuslepingute kaudu. Toetusi makstakse osamaksetena: ettemakse pärast toetuslepingu allkirjastamist, seejärel vahe- ja lõppmaksed, millega hüvitatakse abisaajate esitatud kuluaruannetel põhinevad abikõlblikud kulud.

8.7. Peamine toetuste korrektsusega seonduv risk seisneb selles, et abikõlblikke kulusid näidatakse kuluaruannetes suuremana ja komisjoni järelevalve- ja kontrollisüsteemidega seda ei avastata. Kuluaruannete märkimisväärsel arvul tõttu ei suuda komisjon neid kõiki kohapeal abisaaja tasandil kontrollida. Seetõttu on kontrollikoja hinnangul kuluaruannetel põhinevate maksete korrektsusega seonduv risk suur ⁽³⁾. Ettemaksete maksetingimused ei ole nii keerulised, kuna need maksed tehakse pärast toetuslepingule allkirjutamist või rahastamisotsuse vastuvõtmist. Varasematel aastatel on ettemaksetes siiski vigu esinenud, kuigi need on üldiselt mittekvantifitseeritavad ja seotud menetlustes esinevate puudustega.

8.7. Komisjon on kehtestanud kontrollistrateegia ja töötanud välja järelauditid, et vähendada maksete korrapärasusega seotud riski. Parandusmeetmete eesmärk on vähendada veamäära. Komisjon nõuab tagasi kõik auditeeritud abisaajatele üleliigselt makstud summad.

⁽²⁾ Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuues ja seitsmes raamprogramm ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm, mida rahastatakse poliitikavaldkonnast „02 – Ettevõtlus”.

⁽³⁾ Poliitikavaldkonnast „02 – Ettevõtlus” rahastatud teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda ja seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi 2009. aasta vahe- või lõppmaksed ulatusid 142 miljoni euroni.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

8.8. Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmenda raamprogrammi raames sõlmis komisjon lepingu Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA) ⁽⁴⁾ eesmärgiga rahastada globaalse keskkonna- ja turvaseire programmi (GMES) kosmosevaldkonda 2008–2013. Vastavalt finantsmääruse artiklile 53d delegeeris komisjon eelarve täitmise seonduvad ülesanded ESA-le. Nimetatud lepinguga eraldatakse ESA-le kokku 624 miljonit eurot, millest 68 miljoni euro suurune summa maksti välja 2009. aastal.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

8.9. Kontrollikoja üldist auditi lähenemisviisi ja metoodikat on kirjeldatud **lisa 1.1 2. osas**. Majandus- ja rahandusküsimuste auditi puhul tuleks märkida järgmist:

- kontrolliti 80 maksest koosnevat valimit, milles 51 makset olid vahe- või lõppmaksed ja neist omakorda 15 makset olid seotud eespool nimetatud kolme programmiga ⁽⁵⁾ (vt punkt 8.5);
- valim sisaldas ka ettemakseid, kuna nendega võib kaasneda vigu;
- järelevalve- ja kontrollisüsteemide mõjususe hindamine hõlmas:
 - Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutuse (EACI) ⁽⁶⁾ maksetega seotud dokumentide eelkontrolli peamiselt 30 maksest koosneva valimi kontrollimise kaudu;
 - sõltumatute audiitorite poolt välja antud kontrollitõendeid projekti kuluaruannete kohta;
 - järelkontrolle, eelkõige ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi ning majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi puhul.

8.8. Euroopa Kosmoseagentuurile (edaspidi „ESA”) 2009. aastal tehtud makse oli esimene rahaline toetus ELi eelarvest ühiselt hallatava ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire programmi (edaspidi „GMESi programm”) rahastamiseks. Komisjoni ja ESA delegeerimislepinguga nähti ette ühine haldamine, mille raames teatavad rakendusülesanded delegeeritakse rahvusvahelistele organisatsioonidele.

⁽⁴⁾ Euroopa Kosmoseagentuur (ESA) on rahvusvaheline avaliku sektori organisatsioon, mis rajati valitsustevahelise kokkuleppe alusel väljaspool ELi raamistikku. ESA peakontor on Pariisis ja selle spetsialiseerunud keskused asuvad Madalmaades, Saksamaal, Itaalias ja Hispaanias.

⁽⁵⁾ 14 vahe- või lõppmakse audit tehti lõplike abisaajate tasandil.

⁽⁶⁾ Komisjon on usaldanud EACI-le meetmete haldamise konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames, mida rahastatakse poliitikavaldkonnast „02 – Ettevõtlus”.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Tehingute korrektsus

8.10. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 8.1**. Kontrollikoda leidis, et 26 % makseid (80st 21) ⁽⁷⁾ mõjutas 25 viga. 62 % eeskirjadevastaselt tehtud maksetest (21st 13) olid mõjutatud kvantifitseeritavatest vigadest, mis olid seotud deklareeritud kulude abikõlblikkuse või täpsusega. Ülejäänud eeskirjadevastaselt tehtud maksed (21st kaheksa) olid mõjutatud mittekvantifitseeritavatest vigadest, mille põhjustasid peamiselt kas komisjoni hankemenetluste või muude sise-eeskirjade rikkumised ⁽⁸⁾. Kontrollikoda leidis, et kontrollitud maksetes üldiselt olulisi vigu ei esinenud.

8.11. Enamik vigadest oli seotud meetmetega, mida rahastati eespool nimetatud kolme programmi raames (vt punkt 8.5), ja abisaajate kuluaruannetes deklareeritud abikõlbmatute kulude komisjonipoolse hüvitamisega. Seda tulemust kinnitavad ka komisjoni järelkontrollide leiud ⁽⁹⁾.

8.12. Vigade põhjuseks olid peamiselt abikõlbmatud personalikulud ja kaudsed kulud, ning ebapiisavad või puuduvad tõendusmaterjalid. Kolmes järgmises näites esitatakse erinevat liiki projektides esinevad vead, mida kontrollikoda tuvastas oma auditites lõpliku abisaaja tasandil.

8.10. Komisjon püüab vigade hulka vähendada ja vigu parandada niivõrd, kuivõrd see on kulutõhusate vahenditega võimalik.

8.11. Eeskirjade keerukus on peamine vigade allikas ja abikõlbmatute kuludega seotud nõuete põhjus. Komisjoni teatistes, mis käsitleb teadusuuringute raamprogrammide lihtsustamist, tehakse ettepanekuid riskide vähendamiseks võetavate meetmete kohta. Kuna kõnealuseid ettepanekuid rakendatakse alles järgmise raamprogrammi käigus ning komisjon peab lahendama toetusesaajatele kehtestatud keeruliste abikõlblikkuse nõuetega seotud probleeme, võeti 26. mail 2010 vastu teatis ⁽¹⁾ teistele institutsioonidele; teatistes tehakse ettepanek kehtestada aktsepteeritava vigade esinemise riski tasemeks teadusuuringute valdkonnas 2–5 %. Aktsepteeritava vigade esinemise riski taseme kehtestamisel võetakse arvesse kontrollide kulupõhisust ja aktsepteeritavat jääkveamäära, mida põhjendatakse osutatud kuluga.

8.12. Nende kolme näite kohta soovib komisjon märkida järgmist:

⁽⁷⁾ 21-st seitse on seotud esimese osamaksega ELi eelarvest ühiselt hallatud ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire (GMES) programmi.

⁽⁸⁾ Kuna finantsmõju puudub, loetakse neid mittekvantifitseeritavateks vigadeks.

⁽⁹⁾ Vt ettevõtlike ja tööstuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes volitatud eelarv vahendite kasutaja avalduses esitatud reservatsiooni, milles käsitletakse kuuenda raamprogrammi toetuste kulude hüvitamise taotluste õigsusega seotud jääkvigade määra.

⁽¹⁾ KOM(2010) 261.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Näited topeltrahastamise ja abikõlmatute kulude kohta

a) Kuues raamprogramm

Auditeeritud projekti haldas abisaaja, kes rakendas kuuenda raamprogrammi raames viit projekti, mida rahastasid kaks erinevat komisjoni peadirektoraati. Kõikide projektide ajakavade kontrollimisel täheldati, et abisaaja näitas süstemaatiliselt nimetatud ühenduse rahastatud projektide puhul rohkem töötunde ja vahel isegi kahekordselt. Lisaks näitas abisaaja oma kaudseid kulusid oluliselt suuremana. Kõik vead kokku moodustasid deklareeritud kuludest 21 % (s.o ligikaudu 146 000 eurot). Selliseid tõsiseid kuluaruannete puudusi ei avastanud kontrollitõendeid väljastav firma ega komisjoni tellimusel kaks järelkontrolli teinud organisatsiooniväline audiitorfirma.

b) Seitsmes raamprogramm

Alates 2004. aastast on abisaaja osalenud kuues projektis, mida rahastati kuuenda raamprogrammi raames, ja kaheksas projektis, mida rahastati seitsmenda raamprogrammi raames. Alates 2006. aastast saadud ühendusepoolne toetus on kokku ligilähedaselt üks miljon eurot. Abisaaja rakendas personalikulude arvu-
tamiseks metoodikat, mis ei vastanud ei kuuenda ega seitsmenda raamprogrammi eeskirjadele. Seetõttu näidati ühe auditeeritud projekti deklareeritud kulusid suuremana rohkem kui 17 % (s.o ligikaudu 7 800 euro) võrra. Sellist metoodikat rakendati ka ülejäänud 13 projekti puhul.

c) Seitsmes raamprogramm – delegeeritud haldus

Euroopa Kosmoseagentuur (ESA) esitab iga-aastased finantsaruanded, milles näidatakse ära ELilt saadud rahaliste vahendite kasutamine (vt punkt 8.8). Kontrollikoda kontrollis 2008. aasta aastaaruannet, mis esitati komisjonile 19. märtsil 2009 ja milles näidatud kulud ulatusid 20,2 miljoni euron. Kontrollikoda täheldas, et need kulud, mida ühendus ei oleks pidanud rahastama või mille tõendusmaterjalid olid ebapiisavad, moodustasid peaaegu 10 % auditeeritud valimi kuludest (s.o ligikaudu 1,3 miljonit eurot). Samuti täheldas kontrollikoda tõsiseid puudusi hankemenetlustes ja -eeskirjades ⁽¹⁰⁾.

KOMISJONI VASTUSED

Näited topeltrahastamise ja abikõlmatute kulude kohta

a) Komisjon jätkab juhtumi uurimist ja nõuab tagasi kõik üleliigselt makstud summad.

Komisjoni nimel tehtud järelkontrollide käigus avastati kuluaruannetes hulk puudujääke. Kaudsete kulude abikõlblikkuse kohta tehtud järelalus erines aga kontrollikoja tähelepanekutest.

Kuigi töötunde oli projektides tõepoolest kahekordselt näidatud, järelalus, et selle põhjuseks oli enamasti abisaaja saamatus projektijuhtimises, mitte tahtlikkus.

b) Täheldatud viga on seotud seitsmenda raamprogrammi abikõlblikkuse eeskirjade väärtõlgendamisega tavalise töötunde arvu puhul. Komisjon teeb vajaliku paranduse ja tähelepanekud ekstrapoleeritakse abisaaja muudele projektidele.

c) Kontrollikoja auditeeritud makse, mis tehti ESA-le 2009. aastal, oli esimene rahaline toetus ELi eelarvest ühiselt hallatava GMESi programmi rahastamiseks. Komisjoni ja ESA delegeerimislepinguga nähakse ette, et komisjoni iga-aastane vahendite ülekandmine ei sõltu ESA iga-aastases finantsaruandes näidatud summadest. ESA iga-aastases finantsaruandes leitud võimalikud vead ei mõjutanud maksete seaduslikkust ja korrapärasust. Komisjon on seisukohal, et võttes arvesse algselt finantsaruandesse kaasamata kulusid, olid ESA näidatud kulud 2 % võrra liiga suured. Viga parandatakse enne viimase väljamakse tegemist programmi lõpus.

⁽¹⁰⁾ Vt ESA finantsaruande usaldusväärsusega seotud reservatsioonid, mis sisaldub ettevõtlike ja tööstuse peadirektoraadi 2009. aasta tegevusaruandes esitatud peadirektori avalduses.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Komisjon nõustub väitega, et teatavad hankemenetlused tuleks viia vastavusse ELi eeskirjadega, kuid arvestada tuleks ka kosmosevaldkonna hankemenetluste eripäraga. Komisjon on seisukohal, et ESA hanke-eeskirjade ja -menetlustega tagatakse parim kvaliteedi ja hinna suhe kosmosevaldkonna hankemenetluste puhul.

Süsteemide mõjus

8.13. Komisjon kehtestas mitmesuguseid täielikku kulutsükli hõlmavaid kontrollimehhanisme selleks, et maandada ebakorreksete või eeskirjadevastaselt tehtud maksete riski. Kontrollikoda hindas maksete eelkontrollide toimimise mõjust, kontrollitõendite süsteemi usaldusväärsust ja komisjoni-poolseid hüvitatud kulude järelkontrolle.

8.14. Süsteemide kontrollimise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisas 8.2**.

Eelkontroll

8.15. Eelkontrolli eesmärk on kontrollida maksete korrektsust ja vastavust usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetele. See hõlmab nii tegevus- kui ka finantsaspekte, eelkõige tulemuste kvaliteeti, vastavust lepingutingimustele ja makstava summa korrektset arvutamist.

8.16. Nii kuuenda kui ka seitsmenda raamprogrammi puhul põhinevad vahe- või lõppmaksed ainult kuluaruannetel. Seega saab kuluaruannetes deklareeritud kulude tavapärase eelkontrolliga avastada ainult kirja- või aritmeetilisi vigu. Sellise eelkontrolli piiratud iseloomu arvessevõtmiseks on ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat tõhustanud oma eelkontrolli strateegiat, eelkõige tehes üksikasjalikku dokumentide eelkontrolli ⁽¹⁾ ja abisaajate süsteemide eelauditeid.

⁽¹⁾ Nt enne makse sooritamist nõutakse tõendavaid dokumente, nagu arved.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

8.17. 80 maksest koosneva valimi (vt punkt 8.9) auditiga dokumentide eelkontrolli toimimises olulisi puudusi ei avastatud. Poliitikavaldkonnas „02 – Ettevõtlus” kontrollikoda siiski täheldas, et 48st kontrollitud tehingust olid 24 mõjutatud eelkontrolli puudustest. Teadusuuringute Rakendusameti⁽¹²⁾ puhul ei õnnestunud eelkontrollide käigus avastada viit korrektsusega seonduvat viga ja maksete hiline mine põhjustas 7 400 euro suuruse viivise. ESA puhul ei määratlenud komisjon selgelt enne GMESi rahastamislepingule allakirjutamist (vt punkt 8.8) ühiselt rahastatud tegevuste abikõlblikke kulusid ega käsitlenud hankemenetlusega seonduvaid puudusi. Lisaks ei määratlenud komisjon eelkontrollide käsitlevat strateegiat kuni veebruarini 2010 (vt punkt 8.26).

8.18. Kontrollikoda moodustas täiendava 30 ettemaksest koosneva valimi selleks, et hinnata eelkontrollisüsteemi kavandamist ja selle toimimise mõjusust Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutuses konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi haldamisel⁽¹³⁾. Olulisi puudusi ei täheldatud. Kontrollikoda siiski leidis, et finantskäsiraamatut tuleks ajakohastada ja et kontrollide dokumentatsioon oli osaliselt ebapiisav.

KOMISJONI VASTUSED

8.17. Komisjon nõustub kontrollikoja hinnanguga, et poliitika-valdkonnas „02 – Ettevõtlus” tehtud eelkontrollide käigus ei ilmnenu d olulisi puudusi.

Komisjon on seisukohal, et poliitikavaldkonnas „02 – Ettevõtlus” tehtud eelkontrollid on proportsionaalsed ja tõhusad. Väikesed kõrvalkalded ei mõjuta eelkontrollide tõhusust. Nende kõrvaldamine ei oleks kulutõhus.

Teadusuuringute Rakendusameti puhul on viiest nimetatud juhtumist kolm seotud ametniku ühe ja sama otsustusõiguse suurendamisega maksete tegemisel ja kontrollikoda ei pidanud seda õigeks. Komisjon ei nõustu kontrollikoja seisukohaga, et esineb seaduslikkuse ja korrapärasusega seotud vigu eelarvehahendite kasutaja poolse ametnike otsustusõiguse suurendamisel finantsmenetluses, sest õigusaktides ei ole sätestatud, et erinevaid ülesandeid täitvad töötajad tuleb ametlikult ametisse nimetada.

Tõsiasi, et ühiselt rahastatud tegevuste abikõlblikud kulud ei ole esitatud üksikasjalikult, on omane ühiselt hallatavatele tegevustele ja eelkõige GMESi programmile. Programm sisaldab tehniliselt keerulist kosmoseprojekti, mis hõlmab Sentinel-satelliitide väljatöötamist; seega on raske eraldada üksikosi, mida rahastatakse arendamise ja hankeprotsessis erinevatest allikatest.

Komisjon on seisukohal, et enne lepingu sõlmimist teostatud eelhin-nang ühishalduse nõuete täitmisele on piisav.

GMESi rahastamise järelevalve- ja kontrolliraamistiku ettevalmistamine algas 2008. aastal, kuid seda tuli kohandada ja täiustada vastavalt projekti elluviimise käigus saadud kogemustele. Komisjon määratles ja võttis kasutusele järelevalve- ja kontrollimeetmed 2010. aastal.

8.18. Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus tunnistab, et menetlusjuhise kõik osad ei ole täielikult ajakohastatud kõikide programmide puhul. Menetlusjuhise peatükid vaadati läbi ja ajakohastati 2010. aastal.

⁽¹²⁾ Teadusuuringute Rakendusamet asutati 2008. aastal selleks, et osaliselt hallata seitsmendat raamprogrammi. Teadusuuringute Rakendusamet sai autonoomseks juunis 2009.

⁽¹³⁾ Täpsemalt Euroopa ettevõtlusvõrgustik ning intellektuaalomandi õiguste alase teadlikkuse ja õiguste jõustamise projektid.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Kontrollitõendid

8.19. ELi finantsmäärusega⁽¹⁴⁾ nõutakse teatavat läve ületavaid kulusid sisaldavate kuluaruannete puhul tunnustatud audiitori välja antud kontrollitõendit, millega kinnitatakse deklareeritud kulude täpsust, tegelikku esinemist ja abikõlblikkust. Nimetatud kontrollitõendid on komisjoni peamiseks kontrollimehhanismiks projektide puhul, mida rahastatakse poliitikavaldkonnast „02 – Ettevõtlus” eelkõige kuuenda ja seitsmenda raamprogrammi raames.

8.20. Kõikide abisaaja tasandil auditeeritud maksete puhul, mille kohta oli välja antud kontrollitõend, võrdles kontrollikoda oma auditi tulemusi kontrollitõendiga. Kontrollikoda avastas vigu kõikidel juhtudel, mille kohta oli tunnustatud audiitor väljastanud märkuse arvamuse. Kui neist kahel juhul ei olnud vigadel olulist finantsmõju,⁽¹⁵⁾ siis ülejäänud neljal juhul oli vigadel oluline finantsmõju või kasutati kulude jaotamise metoodikat, mis ei olnud kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega. Selline leid kinnitab eelmise aasta tulemusi, samuti 5. peatükis esitatud tähelepanekuid, ning näitab, et kõnealune kontroll deklareeritud kuludes esinevate vigade tuvastamiseks on ainult osaliselt mõjus.

8.21. Kuuenda raamprogrammi puhul oli vähemalt ühe projektikuludid kajastava kontrollitõendi esitamine igale abisaajale üldiselt kohustuslik. Seitsmenda raamprogrammi puhul nõuti abisaajatelt kontrollitõendi esitamist ainult sel juhul, kui ELi toetus kokku on 375 000 eurot või sellest suurem. Lisaks on komisjon võtnud kasutusele abisaajate kuluarvestuse metoodika eelkinnitamise süsteemi. Kuluarvestuse metoodika eelkinnituse saanud abisaajate arv on aga siiski väike. Koos nõutavate kontrollitõendite arvu olulise vähenemisega suureneb vigade esinemise risk (vt ka punktid 5.28–5.31).

8.20. Komisjon jagab kontrollikoja muret seoses kuuenda raamprogrammi kontrollitõendite õigsusega, sest nendega ei tagata täielikult algselt soovitud täiendavat kindlust. Komisjon on siiski arvamuse, et kontrollitõenditega aidatakse märkimisväärselt kaasa vigade ärahoidmisele ning selle tulemusel vähenes võrreldes viienda raamprogrammiga oluliselt tuvastatud vigade määr kuuenda raamprogrammi auditites.

Komisjon on võtnud meetmed, et parandada seitsmenda raamprogrammi kontrollitõendite kvaliteeti.

Seitsmenda raamprogrammi kontrollitõendid põhinevad „kokkulepitud menetlustel”, mille alusel peab kontrolli teostav audiitor teostama eelnevalt kindlaksmääratud menetlused ja andma nende põhjal aru faktiliste tulemuste kohta. Nii peaksid vähenema abikõlblikkuse eeskirjade tõlgendamisel audiitorite tehtud vead, mis ilmsid kuuenda raamprogrammi puhul. Komisjon hindab ka edaspidi oma finantsauditite käigus kontrollitõendite usaldusväärsust.

8.21. Seitsmenda raamprogrammi käigus on kontrollitõendeid esitatud vähem ja see on vähendanud ka osaliste halduskoormust.

Raamatupidamisaruannete õigsust kinnitavat tõendit vajavad abisaajad, kelle kuluarvestusmetoodika on heaks kiidetud, sest nii kõrvaldatakse abisaaja kohustus esitada raamatupidamisaruannete õigsust kinnitav vahepealne tõend. Raamatupidamisaruannete õigsust kinnitav tõend tuleb esitada viimase aruandlusperioodi kohta, kui taotletud abisumma on suurem kui 375 000 eurot. Kuuenda raamprogrammi ulatusliku auditikampaania käigus said abisaajad vajalikku teavet ja komisjon ootab, et nad kohaldavad selle tulemusena projektide puhul tõhusamaid kuluarvestuspõhimõtteid.

Praegu ei saa järeldada, et üldine veamäär suureneb, sest muude vahenditega saab tuvastatud riskid maandada.

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 (millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad) artikkel 180 (EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1).

⁽¹⁵⁾ Näiteks vale kulude liigitus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

Järelkontroll

8.22. Esmajoones suure maksete arvu ja hallatavate programmide keerukuse tõttu on poliitikavaldkondade „01 – Majandus- ja rahandusküsimused” ning „02 – Ettevõtlus” rakedamise eest vastutavad peadirektoraadid hakanud teostama järelkontrolli.

8.23. Poliitikavaldkonnas „01 – Majandus- ja rahandusküsimused” leidis kontrollikoda, et 2009. aasta järelkontrollide töökava kinnitati ametlikult alles sama aasta detsembris. 2009. aastal avaldati kolm järelkontrolliaruannet, millest kaks käsitlesid 2006. aastal alustatud, kuid alles 2009. aastal lõpule viidud kontrolle.

8.24. Poliitikavaldkonnas „02 – Ettevõtlus” toetub teadusuuringute kulude sisekontrollisüsteem peamiselt oma järelkontrolli süsteemile (st finantsauditite abisaaja tasandil pärast kulude hüvitamist). Neid auditeid teevad kas komisjoni auditiitorid otse või komisjoni järelevalvel välisaudiitorid. Kuuenda ja seitsmenda raamprogrammi jaoks on koostatud spetsiaalne auditistrateegia, mille eesmärk on:

a) hinnata finantstehingute korrektsust ja anda panus iga-aastase kinnitava avalduse koostamisel (vt punktid 8.28–8.29);

b) panna alus parandus- ja tagasimaksenõuete mehhanismile.

8.25. Ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadi kehtestatud järelkontrollisüsteemi hinnati mõjusaks, kuigi väljastpoolt tellitud välisaudiitorite järelkontrollidele on soovitatav parandada. Poliitikavaldkonnas „02 – Ettevõtlus” Teadusuuringute Raken-dusametile ja Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutusele delegeeritud osa puhul täheldati, et töökavasid ei olnud koostatud ega järelkontrollidele tehtud.

8.23. Tunnistatakse, et 2009. aasta töökava ametlik kinnitamine hilines. Suures osas sõnastas ja kiitis sisekontrolli juhtrühm kõnealuse töökava heaks 2009. aasta veebruaris ja siis hakati seda ka rakedama. Järgmise aasta töökava kiitis sisekontrolli juhtrühm heaks 2010. aasta jaanuaris ja see kinnitati märtsis.

Varasematel aastatel kasutati suurt osa järelkontrollide vahenditest ühe väga olulise kontrolli jaoks ja seetõttu tekkisid viivitused muude kontrollide lõpetamisel.

8.25. Kontrollikoja hinnang hõlmab ainult 2009. aastat.

Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutuse arvates ei õigustanud poliitikavaldkonnaga „02 – Ettevõtlus” seotud, 2009. aasta kulutaotlustel põhinevate esimeste vahemaksete hulk ja ajastus järelauditite alustamist juba 2009. aastal.

Teadusuuringute Rakendusamet rakendab seitsmenda raamprogrammi ühist mitmeaastast auditistrateegiat. Selle strateegia kohaselt ja nagu täpsemalt kirjeldatud ameti iga-aastases tegevusaruandes oli 2009. aastal kõnealuse strateegia raames tehtud maksete hulk liiga väike, et õigustada hangete valikut ja järelauditeid 2009. aastal. Neid 2009. aastal tehtud makseid ei võeta siiski arvesse, kui valitakse makseid 2010. aasta järelaudite jaoks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

8.26. Seoses 2008. aasta veebruaris allkirjastatud GMESi rahastamislepinguga (vt punkt 8.8) sai seirestrateegia ja kontrolliraamistik lõplikult valmis alles veebruaris 2010. Lepingus artiklis 6 on sätestatud, et komisjon võib teha dokumentide ja kohapealset kontrolli ühenduse rahastamise kasutamise üle ja teha auditi täies ulatuses. 2009. aasta lõpuks ei olnud komisjon selliseid kontrolle või auditeid teinud ega ESA iga-aastase finantsaruande põhjendamiseks tõendavaid dokumente nõudnud.

8.27. Samuti tõdes kontrollikoda, et kuigi seitsmenda raamprogrammi järelauditi strateegia ajavahemikuks 2009–2016 sai lõplikult valmis septembris 2009, ei olnud seitsmenda raamprogrammi auditi käsiraamat veel 2009. aasta lõpus kättesaadav.

Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus

8.28. Kontrollikoda hindas majandus- ja rahandusküsimuste peatükis käsitletud poliitikavaldkondade eest vastutava viie peadirektoraadi aasta tegevusaruandeid ja kaasnevaid avaldusi. Samuti hindas kontrollikoda osaliselt poliitikavaldkonna „02 – Ettevõtlus” rakendamise eest vastutava kahe rakendusameti⁽¹⁶⁾ aasta tegevusaruannete asjaspeutuvaid osi.

8.29. Nimetatud juhtkondade esitatud teabe läbivaatamise tulemused on esitatud kokkuvõtlikult **lisas 8.3**.

Järeldused ja soovitused

8.30. Tuginedes oma audititöö tulemustele, järeldab kontrollikoda, et 31. detsembril 2009 lõppenud aastal majandus- ja rahandusküsimustega seonduvates maksetes olulisi vigu ei esinenud. Kontrollikoda juhib siiski tähelepanu teadusuuringute raamprogrammide kuludes leitud vigade liigile ja ulatusele, olgugi et need ei olnud kogu poliitikavaldkondade rühma korrektsuse tagamisel olulised.

KOMISJONI VASTUSED

8.26. Komisjoni ja ESA delegeerimislepinguga nähakse ette, et komisjoni iga-aastane vahendite ülekandmine ei sõltu ESA iga-aastases finantsaruandes näidatud summadest. Komisjon oli juba kavandanud 2009. aasta kohapealsed kontrollid ja need tehti 2010. aastal.

GMESi rahastamise jälgimise ja kontrolli raamistiku ettevalmistamine algas 2008. aastal, kuid seda tuli kohandada ja täiustada vastavalt projekti elluviimise käigus saadud kogemustele. Komisjon määratles ja võttis hiljuti kasutusele järelevalve- ja kontrollimeetmed.

8.27. Teadusuuringutega tegelevate peadirektoraatide audititeenistustel on vajalikud vahendid, et teostada esimesed seitsmenda raamprogrammi auditid. Standardvormid on kohandatud vastavalt seitsmenda raamprogrammi vajadustele ja kavas on ajakohastada ka seitsmenda raamprogrammi auditikäsiraamat. Ei tohi unustada, et audiitor peab eelkõige lähtuma kontrollitavates rahastamislepingutes sätestatud eeskirjadest, st seitsmendas raamprogrammis osalemise eeskirjadest, rahastamislepingu sätetest ja muudest asjaomastest juhistest.

8.29. Komisjonil on heameel kontrollikoja positiivse hinnangu üle, mis anti kõikidele käesolevas peatükis käsitletud iga-aastastele tegevusaruannetele.

Kuigi konkurentsi peadirektoraat ei kinnitanud mõjuhinnangut, hindas juhtkond kogu menetluse käigus põhjalikult asjaomase vahendite tagasinõudmisega seotud riske. Juhtkond on juhtumiga kogu aeg täpselt kursis olnud, tehes koostööd eelarve peadirektoraadi ja komisjoni õigustalitusega, et otsustada, kuidas vahendid tagasi nõuda.

⁽¹⁶⁾ Teadusuuringute Rakendusamet ning Konkurentsivõime ja Uuen-dustevõime Täitevasutus.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

8.31. Kontrollikoda kontrollis majandus- ja rahandusküsimuste poliitikavaldkondade rühma kolme järelevalve- ja kontrollisüsteemi. Neist kahe („01 – Majandus- ja rahandusküsimused” ja „03 – Konkurents”; „12 – Siseturg” ja „20 – Kaubandus”) järelevalve- ja kontrollisüsteemid hinnati maksete korrektsuse ja seaduslikkuse tagamisel mõjusaks. Poliitikavaldkonnaga „02 – Ettevõtlus” seotud järelevalve- ja kontrollisüsteem hinnati maksete korrektsuse tagamisel ainult osaliselt mõjusaks.

8.32. Komisjon on võtnud meetmeid selleks, et lihtsustada abikõlblikkuseeskirjade kohaldamist ja tõsta abisaajate teadlikkust. Kontrollikoda soovib komisjonil siiski:

- a) innustada abisaajaid esitama oma kulude arvutamise metoodika eelkinnituse saamiseks;
- b) tõsta kontrolli teostavate audiitorite teadlikkust kulude abikõlblikkusest eesmärgiga parandada nende poolt välja antavate kontrollitõendite usaldusväärsust.

8.33. Komisjon peaks veelgi parandama oma hankemenetluste eelkontrollide ja vahe-/lõppmaksete kvaliteeti ning tagama, et spetsiaalsed töökavad sisaldaksid järelkontrolli funktsiooni. ESAg ühise halduse korral peaks komisjon jälgima hoolikalt ESA kontrollisüsteemide mõjusat toimimist ja GMESi delegerimislepingu raames rahastatavate tegevuste rakendamist hõlmava iga-aastase finantsaruande usaldusväärsust.

8.34. Varasemate tähelepanekute põhjal võetud meetmed on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 8.4**.

KOMISJONI VASTUSED

8.31. Vt 8.17.

Komisjon on seisukohal, et poliitikavaldkonnas „02 – Ettevõtlus” tehtud eelkontrollid on proportsionaalsed ja tõhusad.

8.32.

- a) Komisjon võttis hiljuti meetmed, et muuta kuluarvestusmetoodika eeltõendamine abisaajate jaoks huvipakkumaks. Komisjon esitas asjaomased seisukohad 24. aprilli 2010. aasta teatises ning 28. mail 2010 vastuvõetud ettepanekus finantsmääruse ja selle rakenduseeskirjade läbivaatamise kohta iga kolme aasta järel. Tõeline lihtsustamine on võimalik saavutada, kui kiidetakse heaks metoodika, mida kasutatakse tavalise raamatupidamistava kohaselt, eeldusel et see põhineb tegelikel raamatupidamisarvestuses registreeritud personalikuludel.
- b) Komisjon järgib põhimõtet, mille kohaselt antakse abisaajale ja kontrolli teostavatele audiitoritele aktiivselt tagasisidet järelauditite tulemustest, et tagada vajaduse korral kontrollitõendeid väljastavate audiitorite tõhusam töö. Abikõlblikkuse kriteeriumide keerukus mõjutab paljude selliste välisaudiitorite tööd, kellele abisaajad on andnud volitused kontrollitõendite väljastamiseks. Seitsmenda raamprogrammi puhul eeldatakse ka, et kokkulepitud menetluste järgimise korral väheneb märkimisväärselt väärtõlgendamisest tulenevate vigade hulk.

8.33. Komisjon analüüsib, milliseid meetmeid saaks veel võtta vigade hulga vähendamiseks, arvestades seejuures kulutasuvust.

Koos ESAg teostatava ühishalduse puhul on komisjon alates 2010. aastast võtnud kasutusele järelevalve- ja kontrollimeetmed.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

VÄLISTEGEVUSE TAGATISFONDI AUDITI TULEMUSED

8.35. Kolmandatele riikidele antavaid laene tagava välistegevuse tagatistfondi⁽¹⁷⁾ (edaspidi „fond”) eesmärk on laenu tagastamine ühenduse võlausaldajatele⁽¹⁸⁾ juhul, kui laenusaja ei täida oma kohustusi, ning seeläbi ühenduse eelarve vastu suunatud otseste nõuete vältimine. Fondi haldusjuhtimist teostab majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat ning rahavoogude juhtimise eest vastutab Euroopa Investeeringuspank.

8.36. Seisuga 31. detsember 2009 olid fondi ressursid kokku 1 240 miljonit eurot; 31. detsembril 2008 olid need 1 091 miljonit eurot. Vaatlusalusel aastal fondile garantiivõlga taotluseid ei esitatud.

8.37. Euroopa Investeeringuspank ja komisjon kasutavad fondi aasta tulemuslikkuse kontrollimiseks võrdlusindeksit. 2009. aastal oli fondi portfelli tulusus 4,6 %, võrdlusnäitaja oma aga 3,78 %.

8.38. Tagatistfondi investeeringusportfelli haldab Euroopa ühenduste nimel Euroopa Investeeringuspank,⁽¹⁹⁾ kussejuures likvideerimisel oleva Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse investeeringusportfelli haldab spetsiaalne majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi üksus. Mõlema portfelli investimiseesmärgid on üsna sarnased – nt riskivalmiduse, investimise liigi ja kvaliteedi ning ka investimise piirangute osas. Võimalikku rahalist kasu, kui mõlemat fondi haldaks majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi üksus, ei ole hinnatud.

8.39. Üldiselt on kontrollikoda arvamisel, et 2009. aastal juhiti tagatistfondi rahuldavalt ja võeti asjakohased meetmed, et jälgida finantskriisi mõju fondi portfelli suhtes.

8.38. Nii Euroopa Investeeringuspank kui ka komisjon suudavad hallata tagatistfondi vahendeid samal moel ja samade finantstulemustega. Seetõttu puudub tulemusi mõjutav põhjus, miks teha ettepanek nõukogu 25. mai 2009. aasta määruse (EÜ, EURATOM) nr 480/2009 (kodifitseeritud versioon) artikli 7 muutmiseks; kõnealuse artikliga nähakse ette, et välistegevuse tagatistfondi varasid haldab Euroopa Investeeringuspank.

Komisjon on seisukohal, et kui varade haldamisega tegeleb kaks institutsiooni, võib see anda tegevuslikke ja finantsriskide hajutamisest tulenevaid eeliseid. Enamikus liikmesriikides järgivad rahandusministreeriumid ja keskpangad praktikat, mille kohaselt tehakse osade varade haldamine ülesandeks kolmandatele isikutele.

⁽¹⁷⁾ Nõukogu 31. oktoobri 1994. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2728/94 välistegevuse tagatistfondi asutamise kohta (EÜT L 293, 12.11.1994, lk 1), mida on viimati muudetud määrusega (EÜ, Euratom) nr 89/2007 (ELT L 22, 31.1.2007, lk 1).

⁽¹⁸⁾ Peamiselt Euroopa Investeeringuspank, kuid ka Euratomi välislaenu ja EÜ makromajandusliku finantsabi laenu kolmandatele riikidele.

⁽¹⁹⁾ Määruse (EÜ, Euratom) nr 2728/94 artikkel 6; EIP saab igal aastal osutatud teenuste eest haldustasu.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

KOMISJONI VASTUSED

LIKVIDEERIMISEL OLEVA EUROOPA SÖE- JA TERASEÜHENDUSE AUDITI TULEMUSED

8.40. Pärast Euroopa Söe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutamislepingu kehtivuse lõppemist 23. juulil 2002 anti ESTÜ varad ja kohustused üle Euroopa Ühendusele ⁽²⁰⁾. Nende netoväärtus ehk likvideerimisel oleva ESTÜ likvideerimisväärtus eraldatakse söe- ja terasetööstusega seotud teadusuuringutele.

8.41. 31. detsembril 2009 olid likvideerimisel oleva ESTÜ varad kokku 2 011 miljonit eurot, 31. detsembril 2008 aga 2 045 miljonit eurot. 2009. aasta puhaskasum oli 13,9 miljonit eurot, võrreldes 2008. aasta puhaskahjumiga 14,8 miljonit eurot.

8.42. 2009. aastal oli likvideerimisel oleva ESTÜ investeringute netotulu 68 miljonit eurot, mis kantakse söe- ja terasetööstusega seotud teadusuuringute projektide rahastamiseks ühenduse eelarvesse. Kontrollikoda täheldas, et seisuga 31. detsember 2009 oli söe- ja terasetööstuse teadusuuringute rahastamiseks ettenähtud ja kasutamata eelarve 238 miljonit eurot ⁽²¹⁾.

8.43. 2009. aastal oli likvideerimisel oleva ESTÜ väärtpaberiportfelli tulusus 5,85 %, samas kui likvideerimisel oleva ESTÜ poolt referentsmäärana kasutatav võrdlusnäitaja oli 4,41 %.

8.44. Likvideerimisel oleva ESTÜ finantstehingute lõpetamine jätkub kooskõlas asjaomaste õigusaktidega, sh mitmeaastaste finantssuunistega. Kontrollikoda leidis, et on võetud asjakohased meetmed, jälgimaks finantskriisi mõju likvideerimisel oleva ESTÜ varadele.

8.42. Kasutamata assigneeringud 238 miljonit eurot hõlmavad järgmist:

- 2010. aasta veel sidumata assigneeringud (54 miljonit eurot);
- 2011. aasta assigneeringud (61 miljonit eurot);
- tasumata summad (123 miljonit eurot), mis on seotud alates 2003. aastast sõlmitud lepingutega, mille kontode sulgemist ei ole kõikide projektis osalejate puhul veel lõpule viidud. Kohustus-test vabastamine on võimalik kaks kuud pärast lepingu viimaste kontode sulgemist. Söe ja terase teadusfondi lepingute keskmine kestus on kolm aastat ja enamik tasumata summadest on seotud veel lõpetamata lepingutega või lepingutega, mille lõplik tehniline aruanne ei ole veel heaks kiidetud (see on viimase makse ja kontode sulgemise tingimus).

Seetõttu on loomulik, et 238 miljoni euro suurune summa oli 31. detsembril 2009 veel kasutamata.

⁽²⁰⁾ Protokoll ESTÜ asutamislepingu kehtivuse lõppemise finantstegajärgede ning söe ja terase teadusfondi kohta (EÜT C 80, 10.3.2001, lk 67).

⁽²¹⁾ Sh eraldised summas 61 miljonit eurot 2011. aastaks ja 54 miljonit eurot 2010. aastaks.

MAJANDUS- JA RAHANDUSKÜSIMUSTEGA SEONDUVATE TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

	2009										2008	2007
	Poliitikavaldkond 02 - Ettevõtlus	Poliitikavaldkond 01 - Majandus- ja rahandus-küsimused	Poliitikavaldkond 03 - Konkurents	Poliitikavaldkond 12 - Siseturg		Poliitikavaldkond 20 - Kaubandus		Kokku				
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR												
Tehingute arv kokku (nendest):	48	27	1	0	4	80	80	55				
Ettemaksed	28	0	0	0	1	29	35	15				
Vahe-/lõppmaksed	20	27	1	0	3	51	45	40				
KONTROLI TULEMUSED												
(protsentides ja tehingute arv)												
Vigadest mõjutamata tehingud	54 % {28}	100 % {27}	100 % {1}	E/K E/K	75 % {3}	74 % {59}	86 %	93 %				
Vigadest mõjutatud tehingud	46 % {20}	0 % {0}	0 % {0}	E/K E/K	25 % {1}	26 % {21}	14 %	7 %				
KVANTIFIITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU												
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:												
< 2 %	X											X
2 % – 5 %											X	
> 5 %												

LISA 8.2

MAJANDUS- JA RAHANDUSKÜSIMUSTEGA SEONDUVATE SÜSTEEMIDE KONTROLLI TULEMUSED

Hinnang valitud järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Käsitletud süsteem	Eelkontrollid	Kontrollitõendid	Järelnantsaudit	Üldine hinnang
Poliitikavaldkond „01 – Majandus- ja rahandusküsimused”		E/K		
Poliitikavaldkond „02 – Ettevõtlus”				(¹)
Poliitikavaldkond „03 – Konkurents” „12 – Siseturg” „20 – Kaubandus”		E/K	E/K	

(¹) Mõjus ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraadis; ei ole mõjus Euroopa Kosmoseagentuuris, Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutuses ja Teadusuuringute Rakendusametis.

Üldine hinnang järelvalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD MAJANDUS- JA RAHANDUSKÜSIMUSTEGA SEONDUVA TEABE LÄBIVAATAMISE TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
KONKURENTS	Reservatsioonideta	e/k	2009. aastal esitas konkurentsi peadirektoraat tagasimakse nõude, mis moodustas rohkem kui 70 % selle tegevuseelarvest. 2009. aasta lõpus ei olnud seda tagasimakse nõuet veel täidetud, kuigi selle tähtaeg oli oktoober 2009. Hoolimata asjaolust, et see on tunduvalt üle 2 %-lise olulisuse läve ja kõnealuse tagasimakse nõudega on seotud ka oht institutsiooni mainele, ei teostanud konkurentsi peadirektoraat mõju hindamist, et teha kindlaks, kas tuleks esitada reservatsioon või mitte.	A
MAJANDUS- JA RAHANDUSKÜSIMUSED	Reservatsioonideta	e/k	Tühistati eelmine reservatsioon, mis oli seotud ühe finantsprogrammi täiendavusnõuete rakendamise probleemidega. Kontrollikoda vaatas üle tegevuskava lõpuleviimise protsessi ja sai kinnitust selle kohta, et lõppkontrolle parandatud kontrollisüsteemide mõjususe üle rakendati.	A
ETTEVÕTLUS	Reservatsioonidega	1. Jääkveamäära reservatsioon teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise kuuenda raamprogrammi väljamaksetaotluste täpsuse kohta 2. Reservatsioon Euroopa Kosmoseagentuuri finantsaruande usaldusväärsuse kohta seoses ülemaailmse keskkonna- ja turvaseire programmi kosmosevaldkonna ühise rakendamisega	2009. aastal hindas ettevõtlike peadirektoraat teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmenda raamprogrammi väljamaksetaotluste summaga seonduvat riski mitteoluliseks ja seetõttu reservatsiooni ei esitatud. Kontrollikoda täheldas siiski seoses seitsmenda raamprogrammiga 2010. aastast pärinevates väljamaksetaotlustes võimaliku olulise läve ületava veamäära.	
SISETURG	Reservatsioonideta	e/k	—	
KAUBANDUS	Reservatsioonideta	e/k	—	

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

MAJANDUS- JA RAHANDUSKÜSIMUSI KÄSITLEVATE VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Komisjoni vastus
1. Tehingute seaduslikkus ja korrektsus			
2007. aastal tuvastas kontrollikoda seaduslikkuse ja/või korrektsusega seonduvaid vigu kolmes makses, mida tehti teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise viienda või kuuenda raamprogrammi raames. Vigade põhjused olid järgmised: ebapiisav või puuduv tõendusmaterjal väljamaksetaotluste põhjendamiseks; kasutati eelarvelisi arvnäitajaid, mis ei vastanud lepingutest tulenevale nõudele kasutada tegelikku kulu; ja mitmesuguste abikõlbmatute kulude hüvitamine. (2007. aasta aastaaruanne, punktid 10.16 ja 10.17)	Komisjon on teinud valimis tuvastatud vigade finantskorrektsioone kas esitades tagasimakse nõude või korrigeerides abisaajatele tehtavaid makseid järgnevatel perioodidel.	Komisjon tegeleb kontrollikoja tuvastatud vigade kõrvaldamisega ja on võtnud asjakohased parandusmeetmed.	Komisjon jätkab selliste tuvastatud vigade parandamist, millega ta nõustub.
2. Projekti kuluaruannete kontrollitõendid			
ELi finantseeskirjades nõutakse teatavat läve ületavaid kulusid sisaldavate kuluaruannete puhul kontrollitõendi lisamist. Kõigil kolmel juhul väljastas kontrolli läbi viinud audiitor märkuseta arvamuse, samal ajal kui kontrollikoda avastas tõsised kvantifitseeritavad vead. (2007. aasta aastaaruanne, punktid 10.27–10.30)	Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamise seitsmenda raamprogrammi puhul oli komisjoni eesmärk veelgi parandada kontrollitõendite usaldusväärsust, kasutades kokkulepitud menetlusi, esitades üksikasjalikud nõuded finantsaruannete kontrollitõendeid väljastavate audiitorite tehtava töö suhtes ja toetades kuluarvestuse metoodika eelkinnitamist.	Lühema aja jooksul ei avalda nimetatud meetmed tõenäoliselt vigu sisaldavate kuluaruannete arvule positiivset mõju, kuna 2009. aasta lõpu seisuga ei olnud ettevõtluse peadirektoraat veel teinud sellise kontrollitõendiga makseid ja komisjon oli kiitnud heaks ainult 11 abisaaja kuluarvestuse metoodika.	Seitsmendas raamprogrammis määratakse kontrollitõendi esitamise künniseks 375 000 eurot (ELi kogupanus osaleja ja projekti kohta). Enamiku seitsmenda raamprogrammi projektide puhul on käimas alles esimene aruandlusperiood ja sellest tuleneb ka vähene raamatupidamisaruannete õigsust kinnitavate tõendite arv 2009. aasta lõpus. Seoses kuluarvestusmetoodika eeltõendamisega võib märkida, et 2010. aasta mai lõpuks oli komisjon heaks kiitnud 25 abisaaja kuluarvestusmetoodika.

9. PEATÜKK

Haldus- ja muud kulud

SISUKORD

	<i>Punktid</i>
Sissejuhatus	9.1–9.8
Poliitikavaldkonna eritunnused	9.3–9.5
Auditi ulatus ja lähenemisviis	9.6–9.8
Tehingute korrektsus	9.9
Süsteemide vastavus finantsmääruse nõuetele	9.10
Komisjoni juhtkonna esitatud teabe usaldusväärsus	9.11
Tähelepanekud konkreetsete institutsioonide kohta	9.12–9.27
Parlament	9.13–9.16
Nõukogu	9.17
Komisjon	9.18–9.20
Euroopa Kohus	9.21
Kontrollikoda	9.22
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	9.23
Regioonide Komitee	9.24
Euroopa Ombudsman	9.25
Euroopa Andmekaitseinspektor	9.26–9.27
Järeldused ja soovitus	9.28–9.31
Euroopa Liidu ametid ja täitevasutused	9.32–9.34
Euroopa Koolid	9.35–9.37

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

SISSEJUHATUS

9.1. Käesolevas peatükis esitatakse kontrollikoja erihinnang Euroopa Liidu institutsioonide ja asutuste halduskulude kohta. Põhiteave käsitletavate institutsioonide ja asutuste ning 2009. aasta kulutuste kohta on esitatud **tabelis 9.1**.

Tabel 9.1 – Institutsioonide halduskulud – Põhiteave

(miljonites eurodes)

Eelarvejaotis	Poliitikavaldkond	Kirjeldus	2009. a. maksed	Haldamise viis
I, II ja IV–IX jagu. III jao puhul kõikide jaotiste 1. peatükk ning jaotised 14, 24–27 ja 29	Haldus- ja muud kulud	Euroopa Parlament	1 466	Otsene tsentraliseeritud
		Nõukogu	659	Otsene tsentraliseeritud
		Komisjon	6 358	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Kohus	307	Otsene tsentraliseeritud
		Kontrollikoda	123	Otsene tsentraliseeritud
		Majandus- ja Sotsiaalkomitee	117	Otsene tsentraliseeritud
		Regioonide Komitee	86	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Ombudsman	8	Otsene tsentraliseeritud
		Euroopa Andmekaitseinspektor	5	Otsene tsentraliseeritud
		Halduskulud kokku	9 129	
		Tegevuskulud kokku		
		Aasta maksed kokku	9 129	
Aasta kulukohustused kokku			9 224	

Allikas: eelarveaasta 2009 raamatupidamise aastaaruanne.

9.2. Käesolevas peatükis antakse ka teavet kontrollikoja poolt Euroopa Liidu ametites ja muudes detsentraliseeritud asutustes, samuti Euroopa Koolides läbiviidud auditite tulemuste kohta.

Poliitikavaldkondade rühma eritunnused

9.3. Halduskulud hõlmavad peamiselt personalikulusid (palgad, toetused ja pensionid) ning hoonete, seadmete, energia, side ja infotehnoloogiaga seotud kulusid.

9.4. Käesolev peatükk hõlmab ka üldeelarves tegevuskuludeks loetavaid kulusid, kuigi enamikul juhtudel on nende otstarve ja eesmärk pigem komisjoni halduse toimimine kui poliitika elluviimine. Nimetatud kulud hõlmavad järgmisi üldelarve jaotisi: jaotis 14 („Maksukorraldus ja tolliliit”), jaotis 24 („Pettusevastane võitlus”), jaotis 25 („Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine”), jaotis 26 („Komisjoni haldus”), jaotis 27 („Eelarve”) ja jaotis 29 („Statistika”). Osa neist jaotistest sisaldab ka tegevuskulusid. 2009. aastal on jaotises 27 kajastatud „ajutine ja ühekordne hüvitis uutele liikmesriikidele” summas 200 miljonit eurot.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

9.5. Haldus- ja muude kulude poliitikavaldkondade rühma põhilisteks riskideks on hankemenetluse, lepingute rakendamise, värbamismenetluste ning palkade ja toetuste arvestamisega seotud sätete mittejärgimine.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

9.6. Kontrollikoja üldine auditi lähenemisviis ja metoodika on kirjeldatud **lisa 1.1 teises osas**. Halduskulude auditis:

- kontrolliti punktides 9.3 ja 9.4 mainitud kõikidest halduskuludest 57 tehingust koosnevat juhuvalimit;
- hindas kontrollikoda iga institutsiooni järelevalve- ja kontrollisüsteemide vastavust ⁽¹⁾ finantsmääruse nõuetele;
- kontrollis kontrollikoda ka nelja peamiselt halduskulude eest vastutava komisjoni peadirektoraadi ja büroo juhtkonna esitatud teavet.

9.7. Kontrollikoda auditeeris konkreetsete valimite põhjal järgmisi valitud teemasid:

- a) ajutiste ja lepinguliste töötajate töölevõtmine kõikides institutsioonides;
- b) kõikide institutsioonide töötajatele suurema riskiga valdkondades sotsiaaltoetuste maksmine (majapidamistoetuse maksmine peredele, kus ei ole ülalpeetavaid lapsi; riigi poolt määratavad hüvitised, mida ei arvata maha institutsioonide samalaadsetest hüvitistest, mida makstakse siis, kui abikaasa saab palka või hüvitisi väljastpoolt institutsioone; riiklikud hüvitised, mis arvatakse maha institutsioonide makstavatest samalaadsetest hüvitistest ning mille maksmist pikendatakse maksimaalselt aasta võrra);
- c) hankelepingud kõikides institutsioonides, välja arvatud Euroopa Ombudsman ja Euroopa Andmekaitseinspektor;
- d) kiireloomulisusest tulenevalt läbirääkimistega menetlust kasutades sõlmitud hankelepingud kõikides institutsioonides, välja arvatud Euroopa Ombudsman ja Euroopa Andmekaitseinspektor.

⁽¹⁾ Eel- ja järelkontrollid, siseauditi funktsioon, eranditest aruandmine ja sisekontrollistandardid. Lisaks viis kontrollikoda läbi järelevalve- ja kontrollisüsteemide põhjaliku hindamise Euroopa Kohtus, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Andmekaitseinspektori juures. Nimetatud hindamise käigus uuriti personali- ja muude halduskuludega seotud makseid sisaldavate tehingute täiendavat valimit.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

9.8. Kontrollikoda auditeerib sõltumatu organisatsiooniväline audiitorühing,⁽²⁾ mis väljastas auditaruande eelarveaasta 1. jaanuar 2009 – 31. detsember 2009 raamatupidamise aastaaruande kohta ja kinnitava aruande kontrollikoja ressursside kasutamise korrektsuse ning 1. jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2009 kestvaks eelarveaastaks kehtestatud kontrollimenetluste kohta (vt punkt 9.22).

TEHINGUTE KORREKTSUS

9.9. Tehingute kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 9.1**. 57 tehingust koosneva valimi auditeerimisel leiti, et maksed tervikuna ei sisalda olulisi vigu.

9.9. KOMISJONI VASTUSED

Komisjonil on hea meel kontrollikoja positiivse hinnangu üle, mille kohaselt halduskulude puhul olulisi vigu ei leitud.

SÜSTEEMIDE VASTAVUS FINANTSMÄÄRUSE NÕUETELE

9.10. Süsteemide kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 9.2**. Kontrollikoja vastavusauditis kontrolliti finantsmäärase sätetele vastava tehingute korrektsuse tagamiseks loodud süsteeme (vt punkt 9.6) ega leitud olulisi vigu.

KOMISJONI JUHTKONNA ESITATUD TEABE USALDUSVÄÄRSUS

9.11. Komisjoni juhtkonna esitatud teabe kontrollimise tulemused on kokkuvõtlikult esitatud **lisas 9.3**.

TÄHELEPANEKUD KONKREETSETE INSTITUTSIOONIDE KOHTA

9.12. Järgnevad konkreetset tähelepanekud, mis esitatakse Euroopa Liidu institutsiooni või asutuse kaupa, põhinevad kontrollikoja audititel, mis käsitlevad a) igas institutsioonis kohaldatavaid järelevalve- ja kontrollisüsteeme ja b) valitud teemasid (vt punktid 9.6 ja 9.7). Need auditileiud ei sea kahtluse alla punktides 9.9 ja 9.10 märgitud hindamisi, kuna need ei kuulu halduskulude kui terviku alla, vaid on olulised iga eraldi institutsiooni seisukohalt.

⁽²⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Parlament**Ajutiste ja lepinguliste töötajate töölevõtmine**

9.13. Institutsioonide muude teenistujate (ajutised ja lepingulised töötajad) töölevõtmise menetluste uurimisel selgus, et 20 juhtumist viiel ei olnud esitatud dokumente, mis tõendaksid eeskirjadest tulenevate kaitseväeteenistusalaste või muude nõuete täitmist.

9.13. PARLAMENDI VASTUSED

Dokumentide kohta, mille abil kontrollida sõjaväeteenistuskohustuse täitmist, esitab parlament järgmised täpsustused.

Parlament tunnistab, et võttes arvesse sõjaväeteenistuskohustuse järkjärgulist kaotamist mitmetes liikmesriikides ei kontrollitud kõnealuste kohustuste täitmist korrapäraselt ajutiste ja lepinguliste töötajate töölevõtmisel kuni 2008. aasta teise poolaasta alguseni.

Nimetatud ajast alates on personali peadirektoraat aga palunud kandidaatidel esitada tõendi sõjaväeteenistuskohustuse täitmise kohta. Töölevõtmise ja ülevõtmise üksusel on olemas andmebaas riikide sõjaväeteenistuskohustuste kohta ja nad kontrollivad töölepingute sõlmimisel korrapäraselt, kas kõnealused kohustused on täidetud.

Kontrollikoja poolt esile tõstetud eeskirjade mittetäitmise näited puudutavad neid ajutisi ja lepingulisi töötajaid, kes võeti Euroopa Parlamendi esimest korda tööle enne korrapärase kontrolli kohaldamist.

Töötajatele sotsiaaltoetuste ja soodustuste maksmine

9.14. Auditis leiti, et 30 juhtumist 16 puhul ei olnud ajakohastatud parlamendi talituste käsutuses olevaid andmeid, mille alusel tagatakse, et personalieeskirjades ette nähtud hüvitisi makstakse töötajatele kooskõlas vastavate ühenduse määruste ja siseriiklike õigusaktidega. Sellise olukorra tõttu tekib oht, et tehakse ebakorrektseid või alusetuid makseid, kui töötajatega seotud asjaolud muutuvad. Töötajatelt tuleks nõuda asjakohaste ajavahemike järel nende isiklikku olukorda tõendavate dokumentide esitamist. Lisaks peaks parlament võtma kasutusele süsteemi nimetatud dokumentide õigeaegse järelevalve ja kontrolli tegemiseks.

9.14. PARLAMENDI VASTUSED

Personalieeskirjade artikli 76 lõike 2 ja artikli 68 kohaselt peab hüvitise saaja teatama oma olukorra muutusest. Kõnealune süsteem põhineb nn omaalgatuslikul teatamisel ning võib põhjustada viivitust üksikisikute rahaliste õiguste ajakohastamisel.

Selle vältimiseks on parlament korrapäraselt korraldanud oma töötajate olukorra kontrollimise kampaaniaid. 2010. aastast alates on kontroll automatiseeritud ja toimub elektroonilise vormi kaudu. Nüüdne nn ennetav menetlus peab võimaldama kontrollida töötajate isiku- ja haldusandmeid vähemalt kord aastas. Menetluse eesmärk on kohustada töötajat kontrollima kindlaks kuupäevaks oma andmeid, teatama võimalikest muutustest ja saatma vajalikud tõendavad dokumendid asjaomasele teenistusele.

Töötajatelt, kellele on alusetult makstud hüvitisi, sest nad ei ole oma olukorra muutustest teatanud, nõutakse makstud summad tagasi.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Fraktsioonide korraldus ja toimimine

9.15. 27. aprillil 2005 vastu võetud eelarve täitmist käsitlevate parlamendi sise-eeskirjade punktis 12.9 sätestatakse, et siseaudiitori pädevusvaldkonda ei kuulu parlamendi eelarve fraktsioonide poolt hallatavad assigneeringud. Nimetatud assigneeringute kasutamise erieeskirjad⁽³⁾ sätestavad, et iga fraktsioon kehtestab oma fraktsioonisisese finantseeskirjad ja rakendab oma sisekontrollisüsteemi. Seitsme fraktsiooni eeskirjadest vaid ühes nõutakse siseaudiitori nimetamist. Fraktsioonide funktsionaalse sõltumatusena ei saa põhjendada seda, et fraktsioonide rahaliste vahendite kasutamise puhul ei kohaldata siseauditi käsitlevaid õigusnorme.

9.16. Samade assigneeringute kasutamise erieeskirjadega kehtestatakse sätted, mis käsitlevad fraktsioonide poolt hallatavaid parlamendi eelarveassigneeringute ülekandeid. Erisätete kohaselt on fraktsioonidel võimalik ilma oma otsust põhjendamata järgmistesse eelarveaastatesse üle kanda käimasoleva aasta kasutamata assigneeringuid⁽⁴⁾. Nimetatud erisätetel, millega võeti kasutusele erand eelarve aastasuse põhimõttest, ei ole finantsmäärusest tulenevat õiguslikku alust.

Nõukogu

Hanked

9.17. Kuuest auditeeritud hankemenetlusest kahe puhul ei olnud järgitud lepingu sõlmimise teadete menetluse tulemuste avaldamist reguleerivaid finantsmääruse eeskirju.

9.15. PARLAMENDI VASTUSED

Parlament võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepanekud ja kavatseb arutada järgmisi võimalusi:

- lisada punkti 4000 assigneeringute kasutamise eeskirjadesse kohustus näha fraktsioonide vastu võetud finantseeskirjades ette vormel, mis hõlmab siseaudiitori tegevusvaldkonda ja ülesandeid vastavalt finantsmääruse artiklile 85;
- näha fraktsioonidele ette võimalus kasutada kas siseaudiitori teenuseid (kui nende suurus seda lubab) või anda siseauditi ülesanded välisaudiitorile, kes ei tohi enesestmõistetavalt olla fraktsiooni raamatupidamisaruandeid kontrolliv välisaudiitor.

9.16. PARLAMENDI VASTUSED

Tuleb teha vahet volitatud eelarvevahendite käsutaja tegevusel – kes võtab eelarvepunkti 4000 kulukohustusi ja täidab neid täies kooskõlas finantsmäärusega – ja fraktsioonide ressursside haldamisel, mille suhtes kohaldatakse juhatuses 30. juunil 2003. aastal vastu võetud eeskirja. Kõnealune eeskiri võeti vastu fraktsioonide tegevuse spetsiifikast tingitud nõudeid arvestades ja selles nähakse selgesõnaliselt ette kontrollikoja mainitud assigneeringute ülekandmise menetlus.

9.17. NÕUKOGU VASTUS

Rakenduseeskirjade artikli 149 lõike 1 kohaselt teavitab nõukogu peasekretariaat süstemaatiliselt ja viivitamata kõiki pakkumismenetluses osalejaid menetluse tulemusest kohe, kui hankija on teinud lepingu sõlmimise kohta otsuse.

Lisaks sellele saadab keskne hankeosakond rakenduseeskirjade artikli 118 lõikes 4 osutatud lepingu sõlmimise teate avaldamiseks väljaannete talitusele kohe, kui eelarvevahendite käsutaja on kõnealuse lepingu allkirjastanud. Kahjuks teavitas kahel kontrollikoja poolt kindlaks tehtud juhul eelarvevahendite käsutaja kesket hankeosakonda liiga hilja ning rakenduseeskirjade artikli 118 lõikes 4 märgitud tähtajast ei peetud kinni.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi juhatusel 30. juunil 2003 vastu võetud eeskirjad, mida muudeti 22. märtsi 2006. aasta ja 11. juuli 2007. aasta otsustega.

⁽⁴⁾ Eelarveaasta 2008 lõpus oli poliitiliste rühmituste poolt ülekantud assigneeringute koguväärtus 22 miljonit eurot, mis moodustas 42,5 % eelarveaasta 2008 kõikidest assigneeringutest.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Komisjon**Töötajatele sotsiaaltoetuste ja soodustuste maksmine**

9.18. Kümne tehingu auditis leiti, et neljal juhul ei lahuta Individuaalsete Maksete Haldamise ja Maksmise Amet personalieeskirjadega ette nähtud sotsiaalhüvitistest peretoetusi, mida töötajatel on õigus saada riiklikelt ametiasutustelt. Neljal muul juhul ei vastanud vähendatud summad riiklike ametiasutuste poolt makstud hüvitiste kõige uuemale summale. Nimetatud maksete haldamiseks varem kasutatud IT-süsteemid vajavad edasiarendamist, tagamaks, et riiklike ametiasutuste makstud hüvitiste summad ajakohastataks automaatselt.

9.19. Auditis leiti, et 15 juhtumist viiel ei olnud ajakohastatud välissuhete peadirektoraadi talituste käsutuses olevaid andmeid, mille alusel tagatakse, et personalieeskirjades ette nähtud hüvitisi makstakse delegatsioonide töötajatele kooskõlas vastavate ühenduse määrustega. Sellise olukorra tõttu tekib oht, et tehakse ebakorrektsed või alusetuid makseid. Töötajatelt tuleks nõuda asjakohaste ajavahemike järel komisjoni talitustele nende isiklikku olukorda tõendavate dokumentide esitamist. Lisaks peaks välissuhete peadirektoraat võtma kasutusele süsteemi nimetatud dokumentide õigeaegse järelevalve ja kontrolli tegemiseks.

9.20. Personalieeskirjade artiklis 81a sätestatakse toitjakao- tuspensionide piirmäärad. Piirmäärasid rakendatakse siis, kui tekib õigus toitjakaotuspensionile saamiseks. Auditis leiti, et neid piirmäärasid ei vaadatud hüvitisesaaja isikliku ja finants-olukorra kontrollimiseks regulaarsete vaheaegade järel üle, ning see põhjustas enammakseid.

Tuleks märkida, et kõnealuse kahe Euroopa Kontrollikoja poolt märgitud juhtumi puhul (mõlemal juhul oli kandidaatide arv väga väike) ei ole mitteviitnud kandidaatidel alust kaebuse esitamiseks, kuna neid teavitati isiklikult kohe lepingu sõlmimise otsusest.

9.18. KOMISJONI VASTUSED

Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet on juba alustanud riiklike sotsiaaltoetuste kontrollimist, millega on hiljaks jäänud, ning võtab vajaduse korral järelemeetmeid. Ajavahemikus oktoobri keskpaigast 2009 kuni aprilli lõpuni 2010 alustati 598 juhtumist 348 juhtumi käsitlemist ja neist 243 käsitlemine on juba lõpetatud. Kontrollid jätkuvad.

Uue süsteemi raames on kavas võtta kasutusele riiklike sotsiaaltoetuste automaatse ajakohastamise võimalus, kuid seda ei ole võimalik teha enne 2011. aasta algust. Kuid sellest ajahetkest alates korrigeeritakse toetussummasid tagantjärele ja nõutakse tagasi vastavalt personalieeskirjade artiklile 85.

9.19. KOMISJONI VASTUSED

Komisjon (välissuhete peadirektoraat) arvestab kõnealuse tähelepanekuga ning edastab ametnikele selleks, et probleem lahendada, aegsasti asjakohase teabe ja teostab korrapäraseid kontrole. Kui uus töötaja asub oma ametikohale, kontrollitakse tema isiklikku olukorda. Samuti võivad delegatsioonide töötajate õiguste ja kohustuste haldamisega tegelevad üksused muude kontrollide käigus korrapäraselt kontrollida juba teatava aja teenistuses olnud töötajaid.

Euroopa välisteenistuse loomise eeldus on teabevahetus ja vajaduse korral ka uue teenistuse standarddokumentide vastuvõtmine. Personalieeskirjade kohandamise käigus tekib muu hulgas võimalus meenutada töötajatele, et isikliku olukorra muutumisest tuleb välisteenistusele teatada ja esitada asjaomased tõendavad dokumendid.

Seoses viie tuvastatud juhtumiga võtab komisjon vajalikud järelemeetmed ning kui juhtumil on finantsmõju, rakendatakse ka vajalikke korrigeerimisi.

9.20. KOMISJONI VASTUSED

Nende toimikute ajakohastamine, mille suhtes kohaldatakse personalieeskirjade kõnealust sätet, algas 2010. aasta veebruaris. Kui veel läbivaatamata juhtumid on käsitletud, vaatab individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet asjaomased toimikud läbi kohe, kui toetuse saaja isiklik olukord muutub või kui kohaldatakse artiklis 81a sätestatud kriteeriume. Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet uurib samuti, kas toimikute automaatseks ajakohastamiseks on võimalik kasutada uut, alles väljatöötamisjärgus olevat IT-süsteemi, mida on kavas kasutada pensionide kindlaksmääramiseks.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Euroopa Kohus ⁽⁵⁾**Hanked**

9.21. Väljaannetega seotud teenuste ostmisel ei pööranud Euroopa Kohus tähelepanu raamlepingu aegumisele ning tellis teenuseid 102 000 euro eest ilma hankemenetlust korraldamata. Antud olukord tõestab vajadust hankemenetluste ettevalmistamise ja koordineerimise tõhustamiseks ⁽⁶⁾.

9.21. EUROOPA KOHTU VASTUS

Nagu Euroopa Kontrollikoda märgib, ⁽¹⁾ viidi 2009. aastal Euroopa Kohtu suhtes läbi väga laiaulatuslik kontrollimenetlus. Kontrolli alla võeti juhuslikult valitud 54 tehingut, ⁽²⁾ mis hõlmavad erinevaid Euroopa Kohtu tegevusi ja teenuseid ning mis moodustavad tema aastaelarves väga olulise osa, selleks et kontrollida kõnealuse institutsiooni rakendatud kontrolli ja järelevalvesüsteemide tõhusust.

Kontrollikoda ei esita käesolevas aastaaruandes nende üksikasjalikult teostatud kontrollide tulemuste kohta ühtegi üldist järeldust.

Sellele vaatamata on üksikasjalikud järeldused, mis kontrollikoda 2010. aasta märtsis Euroopa Kohtule aastaaruande väljatöötamisele eelnenud menetluses esitas, valdavalt positiivsed ja näitavad, et rakendatud kontrolli- ja järelevalvesüsteemid on võimalike eksimuste ja erandite kindlakstegemise eesmärgil toiminud efektiivselt.

Sellega seoses märgib kontrollikoda personaliga seotud kulude (üle 70 % institutsiooni eelarvest) kohta sõnaselgelt, et „töötasu ja toetuste haldamise ning maksmise kontrollimise ja järelevalve süsteemid võimaldavad üldjoontes võimalikud eksimused ja rikkumised kindlaks teha”.

Muude halduskulude osas ei ole kontrollikoda kümnest kontrollitud tehingust üheksa või teisisõnu valimisse kuuluva iga tehingu väärtust arvestades rohkem kui 99 % ulatuses kontrollitud kulude kohta esitanud ühtegi märkust.

Hankemenetluse korralduse osas on kontrollikoja üksikasjalikes järeldustes sõnaselgelt mainitud mitu toimingut, millega Euroopa Kohus on kontrollikoja 2009. aasta novembris esitatud soovitusi järgides juba alustanud ning mille eesmärk on täiustada hankemenetluse läbiviimise korda institutsioonis ja toetada eelarvet kasutavaid talitusi antud valdkonnas. Oluline on veel rõhutada, et vastavalt neile järeldustele „ei esitatud märkusi” analüüsi kohta, kas hankemenetlust reguleerivatest sätetest seoses valimisse kuuluva kolme lepinguga, mis allkirjastati 2009. aastal ja mille väärtus on 20,5 miljonit eurot, on finantsmäärusele vastavalt kinni peetud.

⁽⁵⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽⁶⁾ Vt eelarveaasta 2008 aastaaruande punkt 11.14 (ELT C 269, 10.11.2009).

⁽¹⁾ Vt punkti 9.6 joonealune märkus.

⁽²⁾ Kontrolli alla võeti 41 tehingut personaliga seotud kulude haldamise osas ja 13 tehingut muude administratiivset laadi kulude haldamise osas (kolm hankelepingu sõlmimise menetlust ja kümme muud tehingut).

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Samas esitas kontrollikoda nimetatud üksikasjalikes järeldustes märkuse ühe 10 944 euro suuruse tehingu ⁽³⁾ kohta, mis puudutab liikmesriikide ajakirjanduses teadaannete avaldamise hanget, mille summa on suhteliselt väike (102 000 eurot) ja mis täiendab vabakutseliste tõlkijate õigustõlgete põhihanget, mille summa on väga suur (28 miljonit eurot). See on ainus märkus, mis on käesolevas aastaaruandes taasesitatud. Euroopa Kohus soovib samuti esitada järgnevad selgitused, et mainitud täiendava hanke väljakuulutamise taust oleks paremini mõistetav.

Vabakutseliste tõlkijatega liidu kõikidesse ametlikes keeltesse tõlkimist käsitlevate lepingute uuendamiseks algatatud hankemenetluses pidas Euroopa Kohus vajalikuks avaldada eri liikmesriikide ajakirjanduses teadaanded, et avalikkust niisugusest hankemenetlusest informeerida. Selleks andis ta tellimuse ühele äriühingule, keda ta oli varem kasutanud vahendajana pressiga suhtlemisel. Euroopa Kohtu kontrollitalitus avastas aga, et selle vahendajaga varem sõlmitud raamleping oli lõppenud (mida vabakutseliste tõlkijate lepingutega tegelevad talitused ei teadnud).

Eelarvevahendite käsutaja, kes oleks võinud piirduda ametlikult ette nähtud pakkumiskutse avaldamisega Euroopa Liidu Teatajas, leidis toona, et teadaannete ajakirjanduses avaldamine on laiaulatusliku pakkumise tagamise seisukohast (nagu nõuab finantsmääruse artikli 89 lõige 2) väga oluline, võttes arvesse sihtrühma, kelleks on vabakutselised tõlkijad, kelle leidmine pelgalt Euroopa Liidu Teatajas avaldamise kaudu võib jääda äärmiselt tagasihoidlikuks.

Tegelikult täitsid pressiteated täielikult oma eesmärgi ja jõulise pakkumise tulemusena on vabakutseliste tõlkijatega sõlmitud uute lepingute järgi tõlkelehekülje keskmine hind varasemate lepingute keskmise hinnaga võrreldes 7,5 % madalam, mis on Euroopa Kohtu eelarve puhul väga märkimisväärne kokkuhoid (nelja aasta kohta umbes 2,4 miljonit eurot).

Eeltoodust järeldub esiteks, et Euroopa Kohtu sisekontrollisüsteemid on tõhusalt toiminud, tehes kindlaks, et raamlepingu kehtivus on lõppenud, ning teiseks, et kindlaksmääratud korrast tehtav erand, mis on käesoleval juhul tehtud just institutsiooni eelarve huvides ning vastavalt usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttele, on vastatatud ja dokumenteeritud institutsiooni sisekontrollieeskirjadele vastavalt ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ See tehing kuulub kümnest tehingust koosneva valimi hulka, mille koguväärtus on 30,86 miljonit eurot ja mille eesmärk on kontrollida halduskulude haldamist (välja arvatud personal ja hankelepingute sõlmimine, mida kontrollitakse eraldi).

⁽⁴⁾ Euroopa Kohtu sisekontrollieeskiri nr 13, mis sätestab, et „talitused kehtestavad vajalikud sätted, et tagada, et kõik need juhtumid, mil erandlike asjaolude tõttu kaldutakse kontrollist kõrvale või jäetakse väljatöötatud alused ja kord rakendamata, oleks kirjalikult vormistatud, põhjendatud ja enne meetmete võtmist kohasel tasandil heaks kiidetud”, on eelmärgitud erandlike asjaoludega täielikult kooskõlas.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Olgu lisatud, et need toimingud, mis hankemenetluse korraldamise täiustamiseks institutsioonis on juba läbi viidud, eelkõige lepinguid puudutavate andmete haldamise tõhustamine vahetult institutsiooni finantshalduse elektroonilises süsteemis, võimaldavad tulevikus vältida olukorda, mille kohta kontrollikoja käesolev märkus on esitatud.

Lõpetuseks tuleb meenutada, et mitmes Euroopa Parlamendi hiljutises resolutsioonis ⁽⁵⁾ tõstetakse esile, et finantsmääruse hanke-eeskirjad on teatavate institutsioonide, nt Euroopa Kohtu jaoks ülearu koormavad ja kulukad, ning palutakse komisjonil seda järgmine kord eeskirjade läbivaatamisel arvesse võtta. Euroopa Kohtus sooviks väga, et finantsmääruse lihtsustamise soovitusel praegu käimasolevas läbivaatamise protsessis ellu rakendataks.

Kontrollikoda

9.22. Välisaudiitori aruandes ⁽⁷⁾ märgitakse, et audiitor on seisukohal, et „raamatupidamise aastaaruanne annab nõukogu 25. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1605/2002 ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 2342/2002, millega kehtestatakse eespool nimetatud nõukogu määruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ning Euroopa Kontrollikoja raamatupidamiseeskirjadele vastava õige ja õiglase ülevaate Euroopa Kontrollikoja finantsolukorrast ja lõppenud eelarveaasta rahavoogudest ja finantstulemustest 31. detsembri 2009. aasta seisuga”. Nimetatud aruanne avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

9.23. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

Regioonide Komitee

9.24. Auditis käsitletud teemade puhul ei leitud puudusi, millele tuleks tähelepanu juhtida.

⁽⁷⁾ Vt punktis 9.8 mainitud auditiaruanne raamatupidamise aastaaruande kohta.

⁽⁵⁾ Vt 23. aprilli 2009. aasta resolutsioon Euroopa Kohtu 2007. aasta eelarvele heakskiidu andmise kohta (2008/2278(DEC)), punkt 17, ning 18. mai 2010. aasta resolutsioon Euroopa Parlamendi 2011. aasta tulude ja kulude eelarvestuse kohta (2010/2005(BUD)), punkt 45.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Euroopa Ombudsman⁽⁸⁾**Ajutiste ja lepinguliste töötajate töölevõtmine**

9.25. Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimuste artikli 12 lõikes 5 sätestatakse, et iga institutsioon võtab vastu ajutiste töötajate töölevõtmise korra üldsätted. Euroopa Ombudsman ei ole nimetatud sätteid vastu võtnud, kuigi 2009. aasta eelarve raames täidetud 63 töökohast 47 on ajutised töökohad.

Euroopa Andmekaitseinspektor⁽⁹⁾**Töötajatele sotsiaaltoetuste maksmine**

9.26. Auditis leiti, et kümnest juhtumist nelja puhul ei olnud ajakohastatud Euroopa Andmekaitseinspektori talituste käsutuses olevaid andmeid, mille alusel tagatakse, et personaalieskirjades ette nähtud hüvitisi makstakse töötajatele kooskõlas vastavate ühenduse määruste ja siseriiklike õigusaktidega. Sellise olukorra tõttu tekib oht, et tehakse ebakorrektsed või alusetuid makseid. Töötajatelt tuleks nõuda asjakohaste ajavahemike järel nende isikliku olukorda tõendavate dokumentide esitamist. Sellega seoses peaks Euroopa Andmekaitseinspektor täiustama kasutusel olevat süsteemi nimetatud dokumentide õigeaegse järelevalve ja kontrolli tegemiseks.

Sisekontrollistandardid

9.27. Euroopa Andmekaitseinspektor ei olnud vastavalt vajadusele kehtestanud finantsmäärusega ette nähtud järelkontrollisüsteemi. Euroopa Andmekaitseinspektori vastu võetud sisekontrollistandardites ei olnud ka sätestatud, et standardsete finantsmenetluste puhul tehtavad erandid peavad nõuetekohaselt keskregistrisse kantud olema.

9.25. EUROOPA OMBUDSMANI VASTUSED

Euroopa Ombudsman võttis kontrollikoja tähelepaneku teadmiseks ja tegi oma teenistustele korralduse koostada ajutiste töötajate töölevõtu menetlus, mille saaks kasutusele võtta enne 2010. aasta III kvartali lõppu.

9.26. EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTORI KOMMENTAARID

Asutuse väiksuse tõttu aitab hetkel Euroopa Andmekaitseinspektorit sotsiaaltoetuste käsitlemisel individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet. Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet ajakohastab üks kord aastas teavet pere- ja ülalpeetavate laste toetuste kohta nende vormide põhjal, mis saadetakse Euroopa Andmekaitseinspektori töötajatele. Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet on vormid koostanud mainitud eesmärgil. Nende vormide kaudu laekunud teabe põhjal ajakohastatakse sotsiaaltoetuste maksmist.

Võttes arvesse kontrollikoja soovitusi, parandab Euroopa Andmekaitseinspektor sotsiaaltoetuste teabe järelevalvet.

9.27. EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTORI KOMMENTAARID

Kõik Euroopa Andmekaitseinspektori tehtud tehingud, sealhulgas nende otsetoetuste hüvitamine, mida on maksnud Euroopa Andmekaitseinspektori nimel teised institutsioonid, läbivad põhjaliku eelkontrolli.

Arvestades kontrollikoja soovitusi, analüüsib Euroopa Andmekaitseinspektor järelkontrolli rakendamist alates 2011. aastast. Asutuse väiksuse ning mitmesuguste koostöö- ja teeninduslepingute raames toimuva jagatud menetluse iseärasuste tõttu võib Euroopa Andmekaitseinspektor selle ülesande täitmiseks vajada ka edaspidi teiste institutsioonide abi.

⁽⁸⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽⁹⁾ Vt joonealune märkus 1.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

Euroopa Andmekaitseinspektor on otsustanud rakendada kontrollikoja teist tähelepanekut sisekontrolli standardite kohta ning luua registreeritud erandite keske loendi.

JÄRELDUSED JA SOOVITUS

9.28. Kontrollikoda jäeldab oma audititööle tuginedes, et institutsioonide 31. detsembril 2009 lõppenud eelarveaasta halduskulude maksed ei sisaldanud olulisi vigu (vt punkt 9.9).

9.29. Kontrollikoda jäeldab oma audititööle tuginedes, et institutsioonide halduskulude järelevalve- ja kontrollisüsteemid vastavad finantsmääruse sätetele (vt punktid 9.13–9.27).

9.30. Elumiste tähelepanekute suhtes võetud meetmed on kokkuvõtlikult esitatud **lõsas 9.4**.

9.31. Sotsiaalhõvitiste maksmise valdkonna puhul soovitas kontrollikoda asjassepuutuvatel institutsioonidel ja asutustel (vt punktid 9.14, 9.19, 9.26) nõuda oma töötajatelt asjakohaste ajavahemike järel nende isiklikku olukorda tõendavate dokumentide esitamist ning võtta kasutusele süsteem nimetatud dokumentide õigeaegse järelevalve ja kontrolli tegemiseks.

EUROOPA LIIDU AMETID JA TÄITEVASUTUSED

9.32. Euroopa Liidu ametite ja täitevasutuste auditite tulemusi käsitletakse iga-aastastes eriaruannetes, mis avaldatakse eraldi *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽¹⁰⁾. Kontrollikoda auditeeris 30 ameti eelarveaasta 2009 aruandeid. Nimetatud ametite 2009. aasta eelarved olid kokku 1 500,6 miljonit eurot. Ametitega seotud põhiteave on esitatud **tabelis 9.2**.

9.33. Kontrollikoda esitas iga ameti 31. detsembril 2009 lõppenud eelarveaasta kohta aruande, mis sisaldab auditiravast raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning tehingute korrektsuse kohta. Need aruanded avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* eraldi enne aasta lõppu.

9.34. Euratomi tarneagentuuriga seoses juhib kontrollikoda tähelepanu asjaolule, et vastupidiiselt tarneagentuuri põhikirjale ei olnud tal 2009. aastal eelarvet ning sellest tulenevalt kandis komisjon agentuuri kõik kulud, välja arvatud pangale maks-tavad teenustasud. Sama olukorda oli täheldatud ka 2008. aastal. Komisjon peaks konsulteerima kõikide huvitatud osapooltega ning analüüsima võimalikke meetmeid selle olukorra lahendamiseks.

9.34. KOMISJONI VASTUSED

2008. aasta eelarve koostamise ajal tegi komisjon ettepaneku Euratomi Tarneagentuuri eelarve kohta. Eelarvapädevad institutsioonid lükkasid selle tagasi ja seetõttu kandis komisjon 2008. aastal kõik tarneagentuuri kulud. Komisjon kandis Euratomi Tarneagentuuri kulud ka 2009. ja 2010. aastal ning on teinud asjakohase ettepaneku ka 2011. aasta kohta.

⁽¹⁰⁾ Kontrollikoja aastaaruanded ametite raamatupidamise aastaaruannete kohta avaldatakse kontrollikoja veebilehel (<http://www.ea.europa.eu>) ja *Euroopa Liidu Teatajas*.

Tabel 9.2 – Euroopa Liidu ametid ja täitevasutused – Põhiandmed

Euroopa Liidu ametid ja täitevasutused	Peakorter	Esimene rahandusliku sõltumatus aasta	Eelarve ⁽¹⁾ (miljonites eurodes)		Heakskiidetud ametikohad	
			2009	2008	2009	2008
Ametid						
Euratomi Tarneagentuur ⁽²⁾	Luxembourg	1960	—	—	—	—
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	Thessaloniki	1977	18,6	18,3	101	99
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond	Dublin	1977	20,2	21,0	101	101
Euroopa Keskonnaamet	Kopenhaagen	1994	39,8	37,1	133	123
Euroopa Koolitusfond	Torino	1994	21,8	22,4	96	96
Narkootikumide ja Narkomaania Euroopa Seirekeskus	Lissabon	1995	14,7	15,1	82	82
Euroopa Ravimiamet	London	1994	194,4	182,9	530	481
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	Luxembourg	1995	62,6	59,9	233	233
Ühenduse Sordiamet	Angers	1995	13,2	12,5	46	43
Siseturu Ühtlustamise Amet	Alicante	1995	338,1	318,4	658	643
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur	Bilbao	1996	15,0	14,9	44	44
Euroopa Põhiõiguste Amet	Viin	1998	17,2	15,0	61	49
Euroopa Ülesehitusamet ⁽³⁾	Thessaloniki	2000	—	235,0	—	93
Euroopa Politseikolledž	Bramshill	2006	8,8	8,7	26	22,5
Eurojust	Haag	2002	27,6	24,8	185	175
Euroopa Lennundusohutusamet	Köln	2003	122,0	102,0	506	452
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	Lissabon	2003	53,3	50,2	192	181
Euroopa Toiduohutusamet	Parma	2003	71,0	66,4	355	335
Euroopa Võrgu- ja Infoturbeamet	Heraklion	2005	8,1	8,4	44	44
Euroopa Raudteeagentuur	Valenciennes	2006	21,0	18,0	124	116
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	Stockholm	2005	49,3	40,6	170	130
Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuur	Varssavi	2006	88,8	71,2	119	94
Euroopa GNSSi Järelevalveamet ⁽⁴⁾	Brüssel	2006	44,4	10,5	23	50
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur	Vigo	2007	10,1	9,5	45	47
Euroopa Ravimiamet	Helsingi	2008	70,4	66,4	324	220
Täitevasutused						
Konkurentsivõime ja Uuendustegevuse Täitevasutus	Brüssel	2006	13,3	11,5	37	36
Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus	Brüssel	2006	47,7	38,2	99	92
Tervise- ja Tarbijaküsimuste Rakendusamet	Luxembourg	2007	64	4,4	12	9
Üleeuroopalise Transpordivõrgu Rakendusamet	Brüssel	2008	8,9	5,2	32	32
Teadusuuringute Rakendusamet ⁽⁵⁾	Brüssel	2009	21,6	—	88	—
Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet	Brüssel	2009	14,5	—	100	—
Kokku			1 500,6	1 488,5	4 566	4 122,5

⁽¹⁾ Maksete assigneeringud.⁽²⁾ Vt punkt 9.34.⁽³⁾ Amet suleti 2008. aastal.⁽⁴⁾ Ajutine asukoht.⁽⁵⁾ Amet sai finantsalase sõltumatus 2009. aastal.

KONTROLLIKOJA TÄHELEPANEKUD

EUROOPA KOOLID

9.35. Kontrollikoja aasta eriaruanne Euroopa Koolide kohta (ei avaldata *Euroopa Liidu Teatajas*) esitatakse Euroopa Koolide kuratooriumile, mis on eelarve täitmisele heakskiitu andev organ⁽¹¹⁾. Koolide 2009. aasta eelarvet suurusega 267,2 miljonit eurot rahastati peamiselt komisjoni toetusest (151,9 miljonit eurot) ja liikmesriikide osamaksetest (53,7 miljonit eurot)⁽¹²⁾. Euroopa Koolide põhiandmed on esitatud **tabelis 9.3.**

9.36. Kontrollikoda ei leidnud olulisi vigu, mis võiksid seada kahtluse alla (Müncheni ja Luxembourg I koolis ning büroos) auditeeritud raamatupidamise aastaaruannete (koostatud Euroopa Koolide suhtes kohaldatavate 24. oktoobri 2006. aasta finantsmääruse sätete kohaselt) usaldusväärsuse ning nende aluseks olevate tehingute korrektsuse.

9.37. Kontrollikoja läbivaatamisele tuginedes ei ole alust arvata, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes ei ole kõiki olulisi aspekte vastavalt asjakohastele raamatupidamisstandarditele kajastatud täpselt ja läbipaistvalt, välja arvatud erandid, mis tulenesid tekkepõhise raamatupidamise ebarahuldavast rakendamisest: a) ei tehtud eraldi koolide vastu algatatud ja menetluses olevate kohtuasjade kulude katmiseks, b) ei tehtud eraldi 2009. aasta palgakohandustest tulenevate kulude katmiseks, c) käesoleva aastaga mitteseotud edaspidiste kulude katmiseks tehtud eraldised olid kajastatud bilansis, kuigi neid oleks pidanud kajastama üksnes selgitavates märkustes.

9.37. KOMISJONI VASTUSED

Tekkepõhise arvestuse põhimõtte rakendamist kontrollitakse Euroopa Koolide finantsmääruse praegu toimuva läbivaatamise käigus. Läbivaatamise käigus esitatud ettepanekud edastatakse hiljem käesoleva aasta jooksul koolide kuratooriumile.

⁽¹¹⁾ Kontrollikoda vaatab läbi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande ning viib lisaks läbi iga-aastase auditi keskbüroos ja perioodilise auditi neljateistkümnest Euroopa Koolist kahes igal aastal.

⁽¹²⁾ Allikas: Euroopa Koolide 2009. aasta lõplik raamatupidamise aastaaruanne.

Tabel 9.3 – Euroopa koolid – Põhiandmed

Euroopa Kool	Riik	Eelarve ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (miljonites eurodes)		Komisjonilt saadud toetus ⁽²⁾ (miljonites eurodes)		Õpilaste arv ⁽³⁾	
		2009	2008	2009	2008	2009	2008
Sekretariaat	Belgia	9,6	9,2	8,3	7,0	—	—
Luxembourg I	Luksemburg	39,8	37,4	26,0	22,8	3 468	3 437
Luxembourg II	Luksemburg	7,6	7,0	4,5	3,4	910	888
Brüssel I (Uccle)	Belgia	33,1	32,1	23,1	22,7	3 112	3 057
Brüssel II (Woluwe)	Belgia	32,4	31,5	22,2	21,5	3 030	2 904
Brüssel III (Ixelles)	Belgia	29,7	29,1	20,8	19,8	2 811	2 649
Brüssel IV	Belgia	5,4	5,5	2,7	3,4	594	438
Mol	Belgia	12,0	11,3	6,9	6,0	752	718
Varese	Itaalia	19,8	18,7	10,2	9,3	1 304	1 341
Karlsruhe	Saksamaa	13,4	12,9	3,8	2,4	976	979
München	Saksamaa	20,9	19,5	0,4	0,6	1 848	1 756
Frankfurt	Saksamaa	11,5	10,6	6,5	3,9	1 085	1 053
Alicante	Hispaania	12,5	11,9	6,8	5,2	1 020	1 029
Bergen	Madalmaad	9,8	9,8	4,8	5,1	586	565
Culham	Ühendkuningriik	9,7	11,4	4,9	5,7	835	835
Kokku		267,2	258,0	151,9	138,9	22 331	21 649

⁽¹⁾ Iga Euroopa Kooli ja sekretariaadi eelarves ette nähtud tulude ja kulude kogusummad, sealhulgas algselt vastu võetud eelarvetesse tehtud muudatused.

⁽²⁾ Allikas: Euroopa Koolide 2009. aasta lõplik raamatupidamise aastaaruanne.

⁽³⁾ Allikas: peasekretäri 2009. aasta aastaaruanne Euroopa Koolide kuratooriumile.

NB! Kogusummad võivad sisaldada ümardamisest tulenevaid erinevusi.

LISA 9.1

HALDUSKULUDEGA SEOTUD TEHINGUTE KONTROLI TULEMUSED

	2009				2008	2007
	Institutsiooni töötajatega seotud kulud	Hoonetega seotud kulud	Muud kulud	Kokku		
VALIMI SUURUS JA STRUKTUUR						
Tehingute arv kokku (nendest):	38	7	12	57	57	56
Ettemaksed	0	1	1	2	0	0
Vahe-/lõppmaksed	38	6	11	55	57	56
KONTROLI TULEMUSED						
(% ja tehingute arv)						
Vigadest mõjutamata tehingud	97 % {37}	100 % {7}	75 % {9}	93 % {53}	91 %	95 %
Vigadest mõjutatud tehingud	3 % {1}	0 % {0}	25 % {3}	7 % {4}	9 %	5 %
KVANTIFITSEERITAVATE VIGADE HINNANGULINE MÕJU						
Kõige tõenäolisem veamäär jääb vahemikku:						
< 2 %	X				X	X
2% kuni 5%						
> 5 %						

LISA 9.2

HALDUSKULUDE SÜSTEEMIDE KONTROLLI TULEMUSED

Üldine hinnang järelevalve- ja kontrollisüsteemidele

Üldine hinnang	2009	2008	2007

Selgitus

	Mõjus
	Osaliselt mõjus
	Ei ole mõjus
E/K	Ei kohaldata: ei kohaldata või ei hinnata

LISA 9.3

KOMISJONI JUHTKONNA POOLT SEoses HALDUSKULUDEGA ESITATUD TEABE ANALÜÜSI TULEMUSED

Peamised peadirektoraadid	Peadirektori avalduse sisu (*)	Esitatud reservatsioonid	Kontrollikoja tähelepanekud	Üldine hinnang usaldusväärsusele
PMO	reservatsioonideta	E/K	—	A
OIB	reservatsioonideta	E/K	—	
OIL	reservatsioonideta	E/K	—	
DIGIT	reservatsioonideta	E/K	—	

(*) Peadirektor kinnitab oma avalduses, et tema hinnangul annavad kehtestatud kontrollimenetlused vajaliku kindluse tehingute korrektsuse kohta.

A: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele õiglase hinnangu.

B: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne annavad finantsjuhtimise korrektsusele osaliselt õiglase hinnangu.

C: peadirektori avaldus ja iga-aastane tegevusaruanne ei anna finantsjuhtimise korrektsusele õiglast hinnangut.

HALDUSKULUDEGA SEOTUD VARASEMATE TÄHELEPANEKUTE PÕHJAL VÕETUD MEETMED

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
1. Palkadele kohaldatav korrutustegur			
Eelarveaasta 2007 aastaaruande punktid 11.7–11.11, viimati esitatud eelarveaasta 2008 aastaaruande lisas 11.2: Parlament ning Majandus- ja Sotsiaalkomitee ei rakenda korrutustegurit käsitlevaid personalieeskirjade sätteid, nii nagu teised institutsioonid seda teevad. Selle tõttu anti nimetatud asutuste töötajatele majanduslikke privileege, mida teised institutsioonid oma töötajatele ei anna, ning suurenesid kulutused.	Parlament ning Majandus- ja Sotsiaalkomitee jätkavad oma praegust praktikat, oodates Euroopa Kohtu lõplikku otsust institutsioonide töötajate poolt antud küsimuses algatatud kohtuasjade kohta.	Kontrollikoda teostab Euroopa Kohtu otsuse üle järelkontrolli.	Euroopa Parlamendi vastused <i>Euroopa Parlament jagab kontrollikoja menetlusel põhinevat lähenemisviisi ja ootab Euroopa Kohtu lõplikku otsust.</i>
2. Lähetusega seotud majutuskulude hüvitamine			
Eelarveaastate 2004 ja 2007 aastaaruanded, viimati esitatud eelarveaasta 2008 aastaaruande lisas 11.2: 1. mail 2004 jõustunud muudetud personalieeskirjad näevad ette, et lähetusega seotud majutuskulud hüvitatakse iga riigi jaoks kehtestatud maksimaalse määra ulatuses alusdokumentide esitamisel (personalieeskirjade VII lisa artikkel 13). Vastupidiselt sellele reeglile on parlament oma sisekorraeeskirjades kehtestanud maksimaalsest lubatud summast 60 % moodustava kindla suurusega summa maksmise töötajatele, kes ei tõenda majutuskulude kandmist.	Euroopa Parlamendi ametnike ja muude teenistujate töölähetuste ja ametisõitude sise-eeskirjad võeti peasekretäri otsusega vastu 10. detsembril 2009. Lisaks töölähetustega seotud korraldustele sätestatakse neis sise-eeskirjades kolme asukohta (Luxembourg, Strasbourg ja Brüssel) tehtavatele ametisõitudele kohaldatav erikord, sh kindla suurusega summa maksmine ilma tõendavate dokumentide esitamiseta. Selle tõttu jätkab parlament Luxembourgis, Strasbourgis ja Brüsselis ööbimisega seotud majutuskulude maksmist kindla suurusega summa alusel.	Ajakohastatud eeskirjad ei ole personalieeskirjadega kooskõlas. Parlament peaks tagama, et lähetuste majutuskulud hüvitataks kooskõlas personalieeskirjadega.	Euroopa Parlamendi vastused <i>Parlament võtab teadmiseks kontrollikoja seisukoha uute sise-eeskirjade kohta, mis võeti vastu varasemate tähelepanekute järel, kuid jääb oma seisukoha juurde, et töötajate kolme töökoha vaheliste sõitude või lähetuste puhul on vaja kohaldada teistsugust korda. Parlament kavatseb personalieeskirjade järgmise läbivaatamise ajal oma kaasseadusandja rolli kasutades eeskirju muuta ja lisada lähetuste ja teenistujate kolme töökoha vahel reisimise eristamise.</i>

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
			Eelarvepädev institutsioon on juba muutnud eelarvepunkti 3 000 varasemat pealkirja ja selgitusi „Töötajate lähetuskulud”. Edaspidi on selle punkti pealkiri „Töötajate lähetuskulud ning kolme töökoha vaheliste sõitude kulud” ja selgitustes märgitakse selgesõnaliselt, et assigneering on ette nähtud institutsiooni töötajate, riikide lähetatud ekspertide ja praktikantide sõitudeks nende töökoha ja Euroopa Parlamendi kolme töökoha (Brüssel, Luxembourg ja Strasbourg) vahel ning lähetusteks muudesse paikadesse peale parlamendi kolme töökoha, millega luuakse seega eelarves alus kolme töökoha vahelise reisimise suhtes kehtivatele parlamendi eeskirjadele.
3. Hüvitiste maksmine Euroopa Parlamendi liikmete assistentidele			
Eelarveaasta 2006 aastaaruande punktid 10.10–10.12 ja eelarveaasta 2008 aastaaruande lisa 11.2: Eelarveaasta 2006 aastaaruandes järeldeb kontrollikoda, et puuduvad piisavad dokumendid tõestamaks, et parlamendiliikmed on tegelikkuses värvanud või kasutanud ühe või mitme assistendi teenuseid ning et parlamendiliikmete poolt allkirjastatud lepingutes nimetatud ülesandeid või teenuseid ka tegelikkuses täidetakse. Juhatus peaks võtma meetmeid kulutuste põhjendatuse tõestamiseks oluliste dokumentide saamiseks. 2006. aasta detsembris muudetud eeskirjade kohaselt ei pea liikmed enam esitama makseasutuste ja teenuseosutajate arveid ja makseselgitusi, aga peavad need alles hoidma. Selle asemel peavad parlamendiliikmed esitama makseasutuste ja teenuseosutajate väljastatud kuluaruannete ja	Parlamendiliikmete assistentide eelarveaastate 2004–2007 kuluaruannete kontrollimine on täies mahus läbi viidud. Seoses eelarveaastaga 2008 on parlamendi haldusosakond saanud üle 98 % kuluaruannetest ja arvetest. Seoses eelarveaastaga 2009 on parlamendi haldusosakond praegu hõivatud viimaste kuude jooksul saadud kuluaruannete käsitlemisega.	Kontrollikoda teostab järelevalvet parlamendipoolse parlamendiliikmete eelarveaastate 2008 ja 2009 kuluaruannete kontrollimise üle. Parlament peaks kontrollima kuluaruannete aluseks olevate arvete originaale. Selle kontrolli tulemused tuleb esitada kontrollikojale.	Euroopa Parlamendi vastused Parlamendiliikmete 2008. eelarveaasta ja 2009. eelarveaasta esimese poolaasta assisteerimiskulude arveldamine toimub Euroopa Parlamendi liikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja artikli 14 alusel. 2008. eelarveaasta puhul on 99,79 % arvelduseeskirjade kohaldamisalasse kuuluvate maksete arveldamine edukalt lõpule viidud. Ülejäänud 0,2 % vaadatakse läbi igal üksikjuhul eraldi ja vajaduse korral kaalutakse kulude kohustuslikku hüvitamist. 2009. aasta esimese poolaasta⁽¹⁾ kohta on edukalt lõpule viidud peaaegu 92,31 % maksete arveldamine (st 102 074 881 eurost 94 227 604 eurot). Ülejäänud 7,6 % puhul on põhiliselt tegu dokumentidega, mida vaadatakse parajasti läbi (6,28 %). Oodatakse 1,41 % arvelduseeskirjade kohaldamisalasse kuuluvaid maksearveldusi hõlmavate dokumentide laekumist.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
esitatud arvete summade väljavõtte koopiad. See uus kord kehtib alates juulist 2004. Eelarveaasta 2007 aastaaruandes soovitati veelgi tõhustada parlamendiliikmete assistentide hüvitiste kontrolli, sh liikmete omanduses olevate arvete pistelisi kontrolle.			Igal üksikul juhul, kui esitatud teabe suhtes on tekkinud kahtlused, on pädevad teenistused küsinud parlamendiliikmetelt asjakohaseid selgitusi, sealhulgas nõudnud arvete esitamist. 2009. aasta lõpuks, kui ülejäänud dokumendid on täielikult läbi vaadatud, on edukalt lõpule viidud maksete arveldamise lõplik määr tõenäoliselt enam-vähem sama mis eelmistel aastatelgi.
4. Täiendav pensioniskeem Euroopa Parlamendi liikmetele			
Eelarveaasta 2006 aastaaruande tabel 10.2 ja eelarveaasta 2008 aastaaruande lisa 11.2: Kontrollikoda juhib tähelepanu eelarveaasta 2008 aruandes antud temaga seoses esitatud tähelepanekutele: a) tuleks teha uus kindlustusmatemaatiline uuring, et hinnata otsuste mõju, mis juhatus tegi kavaga hõlmatud liikmetele kohaldatavate meetmete kohta; b) parlament peaks täpsustama oma ülesandeid seoses fondi varade haldamise ja järelevalvega;	Parlamendilt saadud kindlustusmatemaatilise uuringu kohaselt oleks seisuga 31. detsember 2009 fondi kindlustusmatemaatiline puudujääk 84,5 miljonit eurot vastavalt uutele eeskirjadele, mis on sätestatud juhatuse 1. aprillil 2009 peetud koosoleku otsuses.	Parlament peaks nõudma, et fond kehtestaks parlamendi suunistel põhineva investeerimisstrateegia.	Euroopa Parlamendi vastused Parlament tuletab meelde, et juhatus võttis 1. aprilli 2009. aasta koosolekul vastu olulised otsused, et määrata kindlaks parlamendi positsioon pensionifondi suhtes ning tagada selgus seoses parlamendi kohustustega fondi suhtes ning parlamendi ja fondi omavaheliste suhete osas. Mis puutub parlamendi rolli investeerimisstrateegia valimisel, siis on parlament juba väljendanud kavatsust anda pensionifondi valitsejatele üldised suunised, ent ei soovi osaleda aktiivselt konkreetsete investeerimisotsuste tegemisel. Ta ei saakski seda teha, kuna pensionifond on eraldiseisev ja sõltumatu üksus. Parlamendi presidendi 4. mai 2009. aasta kirjas anti juba suunised ja kutsuti fondi üles vältima valuutakursi kõikumise ohtu ning võtma vastu ettevaatlik investeerimisstrateegia. Juhatus otsuste, kehtestatud suuniste ja finantsturgude taaselanemise mõjul suutis fond kindlustusmatemaatilist puudujääki vähendada 121,84 miljonilt eurolt (31. detsember 2008) 84,56 miljoni euroni (31. detsember 2009).

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
			Lisaks on parlament lasknud uuendada sõltumatuid kindlustusmatemaatilisi uuringuid, et hinnata pensionifondi finantsolukorda pärast seda, kui jõustusid põhimäärus ning juhatus 1. märtsi ja 1. aprilli 2009. aasta otsused, millega muudeti eeskirja, mis reguleerib täiendavat (vabatahtlikku) pensioniskeemi. Arvestades, et Euroopa Parlament on tunnistanud oma vastutust puudujäägi korral, kantakse selle summa bilanssi, nagu kontrollikoda nõuab. Raamatupidamise aastaaruannete raames nähakse ette kindlustusmatemaatilise hindamise igaaastane ajakohastamine.
5. Süsteemi SESAME (Secured European System for Automatic Messaging) kavandatud valmimistähtaeg			
Eelarveaasta 2008 aastaaruande punkt 11.10: Süsteemi SESAME (Secured European System for Automatic Messaging) kavandatud valmimistähtaeg, mida kasutati nõukogu aastaeelarvete koostamisel, oli järjepidevalt liiga optimistlik. Algsesse projektikavasse tehti mitmeid muudatusi ning liikmesriigid ei jõudnud kokkuleppele, kuidas käidelda teatud liiki tundlikke andmeid. Selle tulemusel oli SESAME eelarve igal aastal ülehinnatud.	Süsteemi SESAME 2,7 miljoni euro suurune eelarve oli taas kord ülehinnatud 2,4 miljoni euro võrra. Sellele vaatamata andsid poliitika- ja julgeolekukomitee liikmesriigid 2009. aasta oktoobris loa süsteemi SESAME madala konfidentsiaalsusastmega andmete segmendi rakendamiseks. Seega võib projekti käivitada. Projekti rangelt konfidentsiaalsete andmete segmendi struktuuri suhtes vajatakse aga lisakokkulepet.	Nõukogu peab tagama, et projektile SESAME eraldatavad eelarvelised assigneeringud oleksid kooskõlas projekti rakendamise ulatusega.	Nõukogu vastused Nõukogu peasekretariaat nõustub kontrollikoja analüüsiga seoses SESAME programmi käsitlevate kontrollikoja 2008. aasta tähelepanekute järelmeetmetega. Selleks et tagada, et SESAME programmi eelarveassigneeringud oleksid programmi rakendamise seisuga vastavuses, vähendatakse 2010. aasta eelarves ja 2011. aasta eelarve projektis ette nähtud summasid 400 000 euronit aastas.

Kontrollikoja tähelepanek	Võetud meetmed	Kontrollikoja analüüs	Institutsiooni vastus
6. Üksikisiku õiguste infosüsteemi juurutamine			
Eelarveaasta 2008 aastaaruande punkt 11.11: 2008. aasta juunis võttis individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet (PMO) kasutusele uue süsteemi nimega üksikisikute õiguste infosüsteemi (IRIS), mida kasutatakse töötajate õiguste, sh palkade haldamisel. IRISele üleminek põhjustas mitmeid probleeme palkade arvestamises. Vastuolulise teabe korrigeerimiseks võetud hädaabi-meetmete hulka kuulus palkade arvestussüsteemi käitsi muudatuste sisestamine, mille üle ei tehtud piisavat järelevalvet. IRISe süsteemi ei kontrollitud piisavalt ning vanu ja uusi süsteeme ei kasutatud üheaegselt, kuni oleks saadud tõendeid uue süsteemi rahuldavast toimimisest.	Probleemide tekkimise tõttu peatati süsteemi IRIS edasirendamine. Käivitati kaks uut projekti: üks individuaalsete toetusõiguste ja teine ravikindlustuse haldamiseks. Nimetatud rakenduste väljatöötamisel võetakse isikuõiguste arvestamise aluseks palkade arvestussüsteemi käitsi sisestatud andmed.	Komisjon peab tagama, et uusi rakendusi hakatakse kasutama vaid siis, kui omatakse tõendeid selle kohta, et süsteemi kontrollimise tulemused on rahuldavad.	Komisjoni vastused <i>Individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet on juba alustanud üksikisikute rahaliste õiguste haldamisel kasutatavate uuendatud moodulite katsetamist. Ulatuslikus katseprogrammis arvestatakse varasemate kogemustega.</i>
7. Komisjoni delegatsioonides töötavate kohapealt palgatud töötajate pensioniskeem			
Eelarveaasta 2008 aastaaruande punkt 11.13: Välissuhete peadirektoraadi välislastuse direktoraat kehtestas 1996. aastal komisjoni delegatsioonides töötavale kohalikule personalile pensioniskeemi, mida on hallatud üleminekusätete alusel. Neis sätetes ei käsitleta aga komisjoni kohustusi fondi varade kaitsmisel ja nende tootlikkuse tagamisel ega määratleta ka töötajate pensionimaksetega seotud üksikasjalikke sätteid.	Komisjon lubas uurida võimalusi selle skeemi alaliseks kasutamiseks. Samuti kinnitas komisjon vajadust määruse ettepaneku ja kindlustusmatemaatilise uuringu tegemiseks.	Komisjon peaks võtma meetmed selle skeemi korraldamise ja haldamisega seotud korra vastuvõtmiseks.	Komisjoni vastused <i>Praeguse täiendava skeemi muutmiseks alaliseks on vaja õiguslikku alust. Selleks on vaja teha muude teenistujate teenistustingimustesse muudatus, mille komisjon on juba lisanud nõukogule ja parlamendile esitatud Euroopa välisteenistuse loomise ettepanekusse.</i>
(¹) 26. juuli 2010 seisuga.			

*I LISA***Finantsteave eelarve kohta**

SISUKORD

TAUSTATEAVE EELARVE KOHTA

1. Eelarve päritolu
2. Õiguslik alus
3. Asutamislepingutes ja finantsmääruses sätestatud peamised eelarvepõhimõtted
4. Eelarve sisu ja ülesehitus
5. Eelarve rahastamine (eelarvetulud)
6. Eelarveassigneeringute liigid
7. Eelarve täitmine
 - 7.1. Vastutus täitmise eest
 - 7.2. Tulude haldamine
 - 7.3. Kulude haldamine
 - 7.4. Konsolideeritud eelarve täitmise aruanded ja eelarveaasta saldo kindlaksmääramine
8. Raamatupidamise aastaaruande esitamine
9. Välisaudit
10. Eelarve täitmisele heakskiidu andmine ja järelmeetmed

SELGITAVAD MÄRKUSED

Finantsteabe allikad

Rahaühik

Lühendid ja sümbolid

DIAGRAMMID

TAUSTATEAVE EELARVE KOHTA

1. EELARVE PÄRITOLU

Eelarve hõlmab Euroopa Liidu kulutusi. Samuti sisaldab see justiits- ja siseküsimuste alase koostöö ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika halduskulud ning muid kulusid, mida nõukogu hinnangul tuleks nende poliitikate elluviimiseks rahastada eelarvest.

2. ÕIGUSLIK ALUS

Eelarvet reguleerivad aluslepingute finantssätted ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 310–325), Euratomi asutamislepingu artikkel 106a ning finantsmäärused ⁽³⁾.

3. ASUTAMISLEPINGUTES JA FINANTSMÄÄRUSES SÄTESTATUD PEAMISED EELARVEPÕHIMÕTTED

Euroopa Liidu kõik tulud ja kulud kantakse ühte eelarvesse (ühtsus ja eelarve õigsus). Eelarve kiidetakse heaks ainult üheks eelarveaastaks (aastasus). Eelarve tulud ja kulud peavad olema tasakaalus (tasakaal). Raamatupidamisarvestus koostatakse, täidetakse ja esitatakse eurodes (arvestusühik). Tulused kasutatakse ilma eristamata kogukulude katmiseks ja nii tulud kui kulud kirjendatakse täies mahus eelarvesse ja hiljem finantsaruannetesse, neid vastastikku korrigeerimata (kõikehõlmavus). Assigneeringud kirjendatakse sihtotstarbelistena jaotiste ja peatükkide kaupa; peatükid jaotatakse omakorda artikliteks ja punktideks (sihtotstarbelisus). Eelarveassigneeringuid kasutatakse säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtete kohaselt (usaldusväärne finantsjuhtimine). Eelarve koostatakse ja seda täidetakse ning raamatupidamisarvestus toimub vastavalt läbipaistvuse põhimõttele (läbipaistvus). Nende üldpõhimõtete osas on mõned väiksemad erandid.

4. EELARVE SISU JA ÜLESEHITUS

Eelarve koosneb „kavandatud tulude ja kulude koondarvestusest” ning iga institutsiooni kohta eraldi esitatud eelarvejaost, milles on toodud „tulude ja kulude eelarvestus”. Kaheksa jagu on: (I) parlament; (II) nõukogu; (III) komisjon, (IV) kohus; (V) kontrollikoda; (VI) majandus- ja sotsiaalkomitee; (VII) regioonide komitee; (VIII) Euroopa ombudsman ja Euroopa andmekaitseametnik.

Igas jaos on tulu ja kulu punktid liigitatud eelarveosade alusel (jaotised, peatükid, artiklid ja vajaduse korral punktid) vastavalt liigile või kasutusviisile.

5. EELARVE RAHASTAMINE (EELARVETULUD)

Eelarvet rahastatakse suuremas osas Euroopa Liidu omavahenditest: käibemaksust laekuvatest ja rahvamajanduse kogutulul põhinevatest omavahenditest, tollimaksudest, põllumajandus-, suhkru- ja isoglükoosimaksudest ⁽⁴⁾.

Lisaks omavahenditele on teisi, vähemtähtsaid tuluallikaid (vt **I diagramm**).

6. EELARVEASSIGNEERINGUTE LIIGID

Kavandatud kulude katmiseks eristatakse eelarves järgmisi assigneeringute liike:

a) liigendatud assigneeringuid (LA) kasutatakse mitmeaastaste tegevuste finantseerimiseks teatud eelarvevaldkondades. Nad jagunevad kulukohustuste assigneeringuteks (KA) ja maksete assigneeringuteks (MA):

— kulukohustuste assigneeringud võimaldavad eelarveaasta jooksul võtta juriidilisi kohustusi tegevusteks, mille elluviimine toimub mitme eelarveaasta vältel;

— maksete assigneeringud võimaldavad katta kulusid, mis tulenevad jooksvale ja sellele eelnevale eelarveaastatele kirjendatud kohustustest;

⁽¹⁾ Rooma leping (25. märts 1957): Euroopa Liidu toimimise leping.

⁽²⁾ Rooma leping (25. märts 1957): Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) asutamisleping.

⁽³⁾ Peamiselt 25. juuni 2002. aasta finantsmäärus (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1).

⁽⁴⁾ Peamised omavahenditega seotud õigusaktid: nõukogu määrus 2007/436/EÜ, Euratom (ELT L 163, 23.6.2007, lk 17); nõukogu määrus 2000/597/EÜ, Euratom (EÜT L 253, 7.10.2000, lk 42); nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000 (EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1).

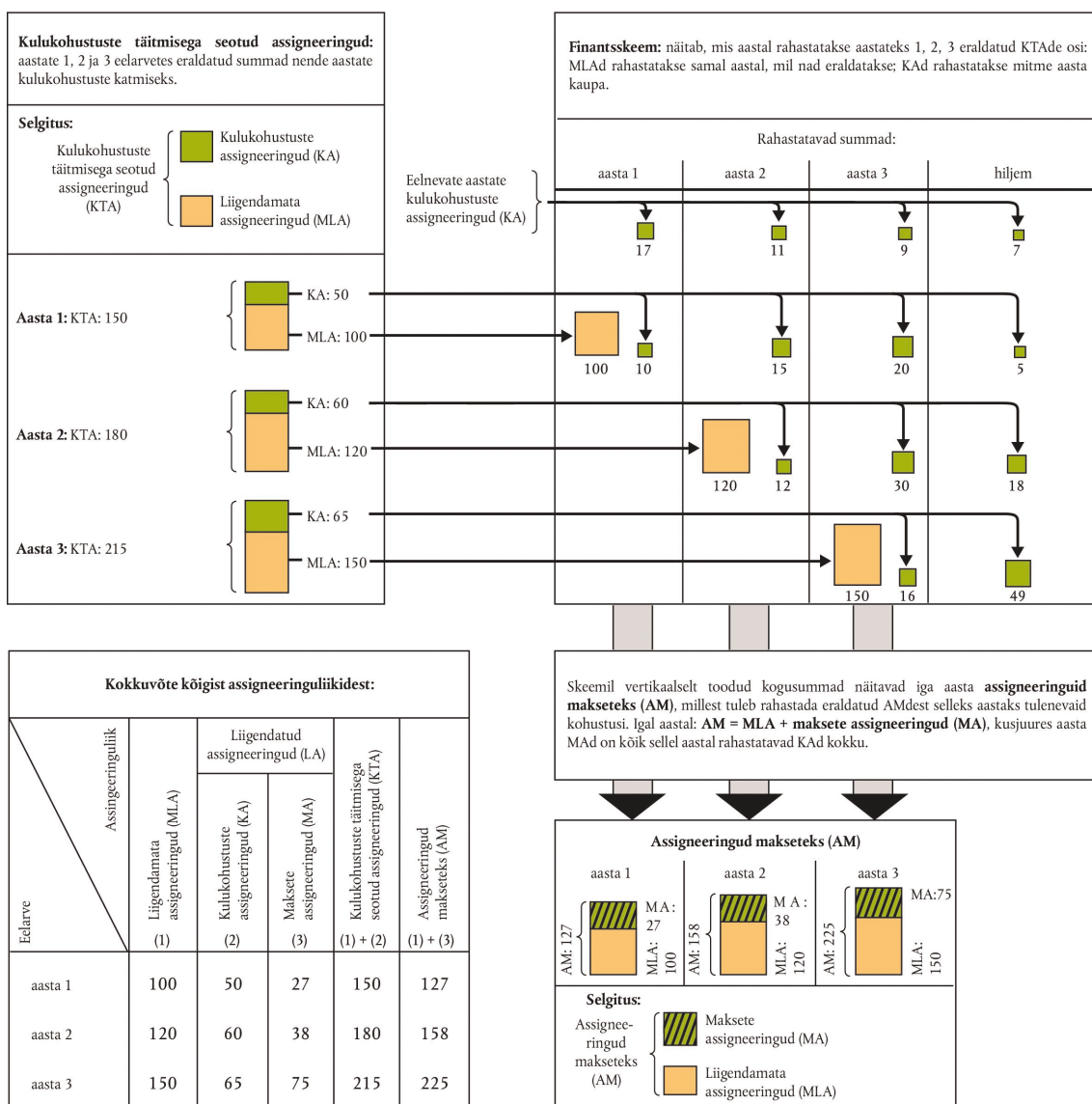
- b) liigendamata assigneeringud (MLA) võimaldavad tagada aastaste tegevuste kulukohustuste võtmise ja kulude maksmise igal eelarveaastal.

Seega on oluline iga eelarveaasta kohta koostada kaks järgmist kogusummat:

- a) kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud (KTA) kokku ⁽⁵⁾ = liigendamata assigneeringud (MLA) + kulukohustuste assigneeringud (KA) ⁽⁵⁾;
- b) assigneeringud makseteks (AM) kokku ⁽⁵⁾ = liigendamata assigneeringud (MLA) + maksete assigneeringud (MA) ⁽⁵⁾.

Eelarve tulud on ette nähtud selleks, et katta kõik assigneeringud makseteks. Tulud ei pea katma kulukohustuste assigneeringuid.

Järgnevalt esitatakse lihtsustatud kujul (summad on illustratiivsed) nende assigneeringuliikide jagunemine igal eelarveaastal.

⁽⁵⁾ On oluline teha vahet „kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringute” ja „kulukohustuste assigneeringute” ning „assigneeringute makseteks” ja „maksete assigneeringute” vahel. Termineid „kulukohustuste assigneeringud” ja „maksete assigneeringud” kasutatakse ainult liigendatud assigneeringute kontekstis.

7. EELARVE TÄITMINE

7.1. Vastutus täitmise eest

Komisjon täidab eelarvet omal vastutusel kooskõlas finantsmäärusega ja määratud assigneeringute piires; ta annab ka teistele institutsioonidele nendega seotud eelarveosade täitmiseks vajalikud volitused ⁽⁶⁾. Finantsmääruses sätestatakse rakendusmenetlused ja täpsemalt eelarvevahendite käsutajate, peaarvepidajate, avansikontode haldajate ja asutuste siseaudiitorite kohustused. Kahe suurima kuluvaldkonna (Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond ja struktuurifondid) puhul hallatakse Euroopa Liidu vahendeid koostöös liikmesriikidega.

7.2. Tulude haldamine

Kavandatud tulud kirjendatakse eelarvesse ja neid võidakse paranduseelarvetega muuta.

Eelarvetulude haldamine hõlmab nõuete kindlaksmääramist ja Euroopa Liidu saadaolevate tulude sissenõudmist (omavahendid ja muud tulud). Seda reguleerivad teatud erisätted ⁽⁷⁾. Eelarveaasta tegelikud tulud määratletakse jooksva eelarveaasta vältel kindlaksmääratud nõuete alusel kogutud summade ja eelnevate eelarveaastate nõuete alusel kogutud summade kogusummana.

7.3. Kulude haldamine

Kavandatud tulud kirjendatakse eelarvesse.

Eelarvekulude haldamise, st assigneeringute kujunemise ja kasutamise võib kokku võtta alljärgnevalt:

a) kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud:

- i) *assigneeringute kujunemine*: eelarveaastal kasutusel olevad kulukohustuste täitmisega seotud koguassigneeringud moodustuvad järgnevalt: esialgne eelarve (MLA ja KA) + paranduseelarve + sihtotstarbelised tulud + ülekanded + eelmisest eelarveaastast üle kantud kulukohustuste assigneeringud + mitteautomaatsed ülekanded eelmisest eelarveaastast, mis on jäänud sidumata + vabastatud kulukohustuste assigneeringud eelmistest eelarveaastatest, mis on uuesti kasutatavad;
- ii) *assigneeringute kasutamine*: kulukohustuste täitmisega seotud lõplikud assigneeringud on kasutatavad eelarveaastal võetud kulukohustuste kujul (kulukohustuste täitmisega seotud kasutatud assigneeringud = võetud kulukohustuste summa);
- iii) *assigneeringute ülekanded ühest eelarveaastast järgmisse*: eelarveaasta kasutamata assigneeringud võib üle kanda järgmisse aastasse asjassepuutuva asutuse otsusel. Sihtotstarbeliste tuludena kasutatavad assigneeringud kantakse üle automaatselt;
- iv) *assigneeringute tühistamine*: saldo tühistatakse;

b) assigneeringud makseteks:

- i) *assigneeringute kujunemine*: eelarveaastal kasutada olevad koguassigneeringud makseteks moodustuvad alljärgnevalt: esialgne eelarve (MLA ja MA) + paranduseelarve + sihtotstarbelised tulud + ülekanded + eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringud automaatsete või mitteautomaatsete ülekannete kujul;
- ii) *eelarveaasta assigneeringute kasutamine*: eelarveaasta assigneeringud makseteks on eelarveaastal kasutatavad maksetena. Nad ei hõlma eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringuid (kasutatud assigneeringud makseteks = eelarveaasta assigneeringutest tehtud maksete summa);
- iii) *assigneeringute ülekanded ühest eelarveaastast järgmisse*: eelarveaasta kasutamata assigneeringud võib üle kanda järgmisse aastasse asjassepuutuva asutuse otsusel. Sihtotstarbeliste tuludena kasutatavad assigneeringud kantakse üle automaatselt;

⁽⁶⁾ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 317, Euratomi asutamislepingu artikkel 106a ning finantsmääruse artikkel 50.

⁽⁷⁾ Vt finantsmääruse artiklid 69–74 ja määrus (EÜ, Euratom) nr 1150/2000.

- iv) *assigneeringute tühistamine*: saldo tühistatakse;
- v) *eelarveaasta vältel sooritatud kogumaksed*: maksed, mis on tehtud eelarveaasta assigneeringutest makseteks pluss maksed, mis on tehtud eelmisest eelarveaastast üle kantud makseteks määratud assigneeringutest;
- vi) *eelarveaastal kantud tegelikud kulud*: kulud konsolideeritud eelarve täitmise aruannetes (vt punkt 7.4) = maksed, mis on tehtud eelarveaasta assigneeringutest makseteks pluss eelarveaasta assigneeringud makseteks, mis on üle kantud järgmise eelarveaastasse.

7.4. Konsolideeritud eelarve täitmise aruanded ja eelarveaasta saldo kindlaksmääramine

Konsolideeritud eelarve täitmise aruanded koostatakse pärast iga eelarveaasta lõppu. Nendes määratakse eelarveaasta saldo, mis kirjendatakse järgmise aasta eelarvesse paranduseelarve abil.

8. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ESITAMINE

Eelarveaasta raamatupidamise aastaaruanne edastatakse parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale. Aruanne koosneb finantsaruannetest, eelarve täitmise aruannetest ja aruandest finants- ja eelarve juhtimise kohta. Esiagne raamatupidamise aastaaruanne edastatakse hiljemalt 31. märtsiks järgmisel aastal; lõplik aruanne esitatakse sama aasta 31. juuliks.

9. VÄLISAUDIT

Alates 1977. aastast on eelarve välisauditit teostanud Euroopa Liidu Kontrollikoda⁽⁸⁾. Kontrollikoda kontrollib eelarve kõigi tulude ja kulude raamatupidamisarvestust ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule kinnitava avalduse raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kontrollikoda teeb otsuse ka selle kohta, kas tulud on laekunud ja kulutused tehtud seaduslikult ja eeskirjade kohaselt ning kas finantsjuhtimine on olnud usaldusväärne. Auditid võib läbi viia enne vastava eelarveaasta kontode sulgemist; auditid põhinevad raamatupidamisdokumentidel ning vajadusel viiakse need läbi liidu institutsioonides, liikmesriikides ja kolmandates riikides kohapeal. Kontrollikoda koostab iga eelarveaasta kohta aastaaruande ning võib igal ajal teha märkusi konkreetsetes küsimustes ning esitada liidu mõne teise institutsiooni taotlusel arvamusi.

10. EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMINE JA JÄRELMEETMED

Alates 1977. aastast kohaldatakse järgmisi sätteid⁽⁹⁾: parlament annab nõukogu soovitusel hiljemalt kõnealusest aastast arvates ülejäärmise aasta 30. aprilliks heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel. Selleks vaatavad nõukogu ja parlament kordamööda läbi komisjoni esitatud raamatupidamise aastaaruande ning kontrollikoja aastaaruande ja eriaruanded. Institutsioonid peavad võtma vajalikke meetmeid vastavalt eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuste kommentaaridele ning võetud meetmetest aru andma.

⁽⁸⁾ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 285–287, Euratomi asutamislepingu artikkel 106a ning finantsmääruse artiklid 139–147.

⁽⁹⁾ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 319 ja Euratomi asutamislepingu artikkel 106a.

SELGITAVAD MÄRKUSED**FINANTSTEABE ALLIKAD**

Käesolevas lisas esitatud finantsandmed põhinevad Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruandel ning muudel komisjoni esitatud finantsdokumentidel. Geograafiline jaotus vastab komisjoni raamatupidamissüsteemi (ABAC) riikide koodidele. Nagu komisjon märgib, põhinevad kõik liikmesriikide esitatud summad – nii tulude kui kulude osas – arvutustel, mis annavad iga liikmesriigi poolt liidult saadavate hüvitiste kohta ebatäieliku pildi. Andmete tõlgendamisel tuleb seega olla ettevaatlik.

RAHAÜHIK

Kõik finantsandmed on toodud miljonites eurodes. Kogusummad on täpsest arvust ümardatud ega näita tingimata ümardatud arvude summat.

LÜHENDID JA SÜMBOLID

AM	assigneeringud makseteks
AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bulgaaria
CY	Küpros
CZ	Tšehhi Vabariik
DE	Saksamaa
DIA	teistes diagrammides viidatud diagramm (nt DIA III)
DK	Taani
Euratom	Euroopa Aatomienergiaühendus
EE	Eesti
EFTA	Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
EL	Kreeka
EL-27	27-liikmeline Euroopa Liit
ELT	<i>Euroopa Liidu Teataja</i>
EMÜ	Euroopa Majandusühendus
ES	Hispaania
EÜ	Euroopa Ühendus
EÜT	<i>Euroopa Ühenduste Teataja</i>
FI	Soome
Finantsmäärus	25. juuni 2002. aasta finantsmäärus
FR	Prantsusmaa
HU	Ungari
IE	Iirimaa

IT	Itaalia
J	eelarvejagu
JT	eelarvejaotis
KA	kulukohustuste assigneeringud
KM	käibemaks
KTA	kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud
LA	liigendatud assigneeringud
LT	Leedu
LU	Luksemburg
LV	Läti
MA	maksete assigneeringud
MLA	liigendamata assigneeringud
MT	Malta
NL	Madalmaad
PL	Poola
PT	Portugal
RO	Rumeenia
SE	Rootsi
SI	Sloveenia
SK	Slovakkia
UK	Ühendkuningriik
0,0	Andmed nullist 0,05-ni
—	Andmed puuduvad

DIAGRAMMID**2009. AASTA EELARVE JA SELLE TÄITMINE AASTA VÄLTEL**

DIA I	2009. aasta eelarve – kavandatud tulud ja lõplikud assigneeringud makseteks
DIA II	2009. aasta eelarve – kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud
DIA III	Kulukohustuste täitmiseks kasutatavad assigneeringud 2009. aastal ja nende kasutamine
DIA IV	2009. aastal kasutusel olnud assigneeringud makseteks ja nende kasutamine
DIA V	Omavahendid 2009. aastal – tegelikud tulud liikmesriikide kaupa
DIA VI	2009. aastal sooritatud maksed igas liikmesriigis

2009. EELARVEAASTA KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

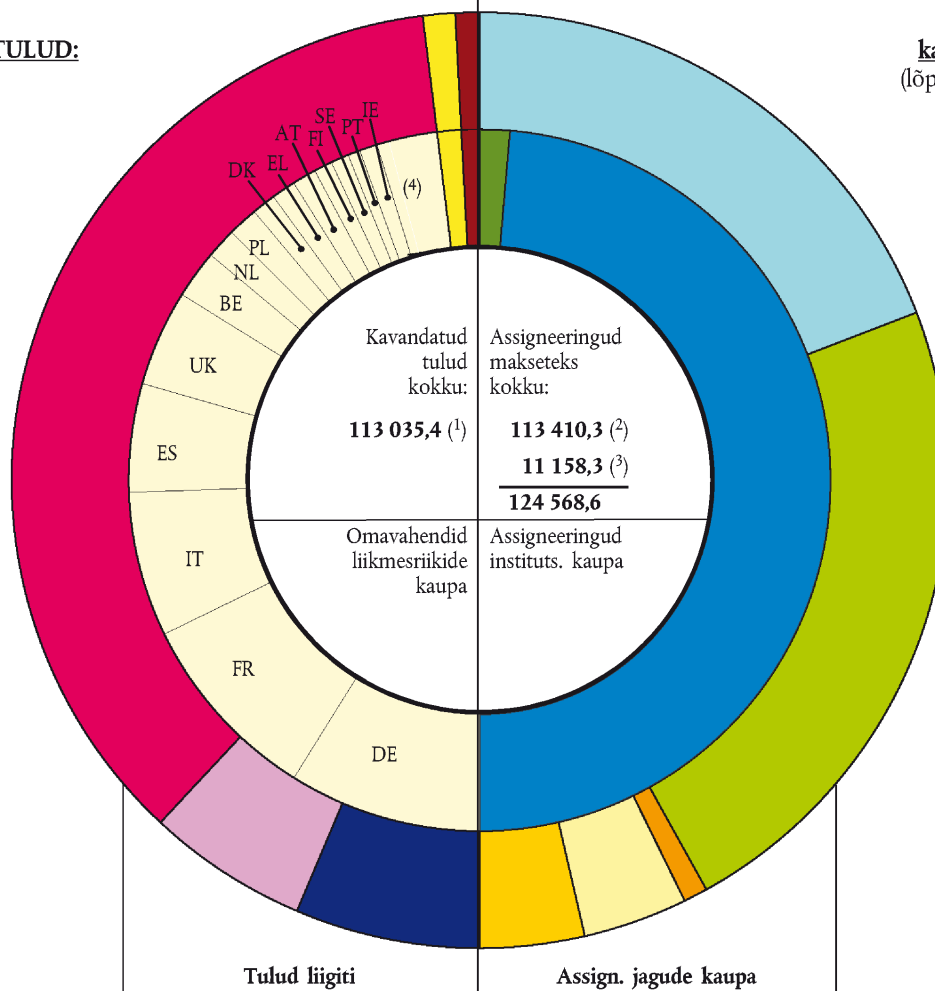
DIA VII	Konsolideeritud bilanss
DIA VIII	Konsolideeritud tulemiaruanne

I diagramm

2009. aasta eelarve – kavandatud tulud ja lõplikud assigneeringud makseteks

[tulukriteeriumide kohta vt „Taustateave eelarve kohta”, punkt 7.2; kulukriteeriumide kohta vt „Taustateave eelarve kohta”, punkt 7.3, täpsemat teavet vt IV diagramm, tulp (a)]

(miljonit eurot ja %)

kavandatud TULUD:**kavandatud KULUD:**
(lõplikud assigneeringud makseteks)**Selgitus:**

Omavahendid kokku (liikmesriikide kaupa)	—	(0 %)
Põllumajandusmaksud	—	(0,1 %)
Suhkru- ja isoglükosimaksud	139,4	(0,1 %)
Tollimaksud	14 441,1	(12,8 %)
Käibemaksul põhinevad omavahendid	12 714,0	(11,2 %)
Rahvamajanduse kogutulul põhinevad omavahendid	81 557,1	(72,2 %)
Muud tulud	2 387,7	(2,1 %)
Eelmisest aastast kasutatav ülejääk	1 796,2	(1,6 %)

Selgitused**Finantsraamistiku rubriigid**

1. Säästev kasv	47 520,1	(38,1 %)
2. Loodusressursside säilitamine ja haldamine	57 106,9	(45,8 %)
3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	2 174,4	(1,7 %)
4. EL kui ülemaailmne partner	8 804,1	(7,1 %)
5. Haldus	8 754,0	(7 %)
6. Kompensatsioon	209,1	(0,2 %)
Teiste instituts. kasutatavad assigneeringud	3 333,9	(2,7 %)
Komisjoni kasutatavad assigneeringud	121 234,7	(97,3 %)
millest tegevusassigneeringud	115 814,6	(93 %)

(1) Pärast lisaelarveid.

(4) CZ, RO, HU, SK, SI, LU, BG, LT, LV, EE, CY, MT sissemaksed liideti kokku.

(2) Pärast lisaelarveid ning eelarvejagude vahelisi ülekandeid.

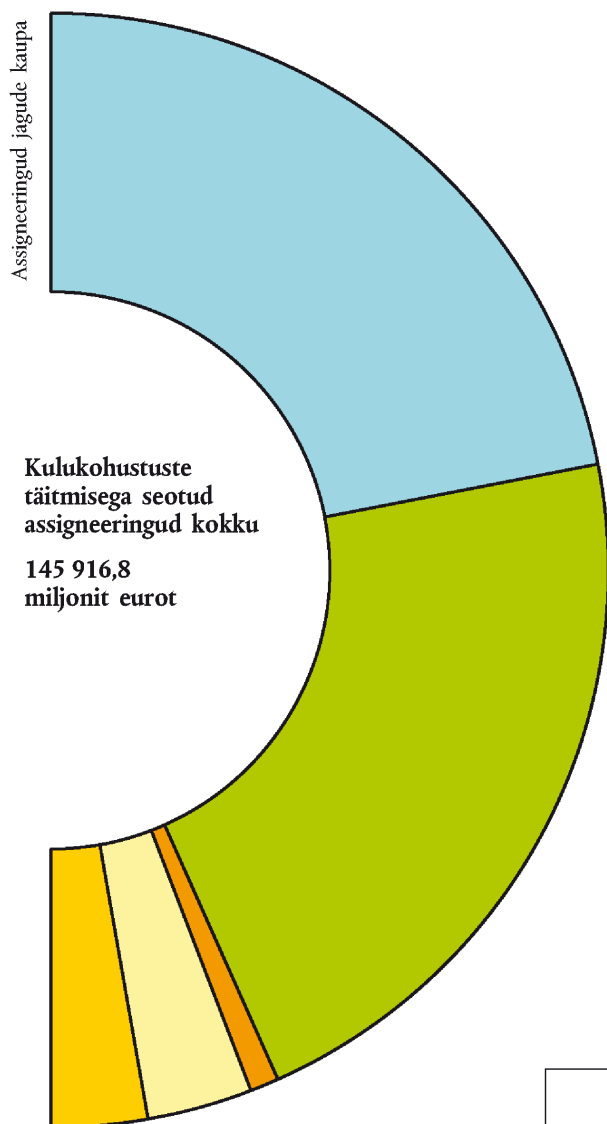
(3) Sihtotstarbeline tulu ja ülekantud assigneeringud.

II diagramm

2009. aasta eelarve – kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud

[pärast lisaeelarveid: täpsemat teavet vaata III diagramm, tulp (b)]

(miljonit eurot ja %)

Märkus:

Kulukohustuste täitmisega seotud assigneeringud kokku ei vasta 2009. aasta eelarve tuludele, kuna kulukohustuste assigneeringud hõlmavad ka järgnevate aastate eelarvetuludest rahastatavaid summasid.

Selgitus**Finantsraamistiku rubriigid:**

	1. Säästev kasv	63 923,3	(43,8 %)
	2. Loodusressursside säilitamine ja haldamine	62 718,4	(43 %)
	3. Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	2 327,7	(1,6 %)
	4. EL kui ülemaailmne partner	8 713,5	(6 %)
	5. Haldus	8 024,7	(5,5 %)
	6. Kompensatsioon	209,1	(0,1 %)

III diagramm

Kulukohustuste täitmiseks kasutatavad assigneeringud 2009. aastal ja nende kasutamine

(miljonit eurot ja %)

Eelarvejaod (I) ja jaotised (JT) vastavalt 2009. aasta eelarve liigendusele ja finantsraamistiku rubriikidele	Lõplikud assigneeringud (1)	Assigneeringute kasutamine					
		Võetud kultu-kohustused	Kasutusmäär (%)	Ülekanded 2010	Määr (%)	Tühistamised	Määr (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) - (b) - (c)	(d)/(a)
Eelarve liigendus							
I Parlament (J. I)	1 596,1	1 467,4	91,9	26,3	1,6	102,4	6,4
II Nõukogu (J. II)	642,1	592,8	92,3	37,7	5,9	11,5	1,8
III Komisjon (J. III)	142 946,7	139 778,5	97,8	2 486,7	1,7	681,5	0,5
III.1 Majandus ja rahandus (JT.01)	444,6	439,7	98,9	1,5	0,3	3,4	0,8
III.2 Ettevõtlus (JT.02)	757,3	697,6	92,1	55,5	7,3	4,2	0,6
III.3 Konkurents (JT.03)	94,1	91,6	97,3	1,8	2,0	0,7	0,8
III.4 Tööhõive ja sotsiaalküsimused (JT.04)	11 255,1	11 195,6	99,5	46,0	0,4	13,4	0,1
III.5 Põllumajandus ja maaelu arendamine (JT.05)	61 260,4	60 054,0	98,0	1 180,3	1,9	26,1	0,0
III.6 Energia ja transport (JT.06)	4 859,0	4 803,4	98,9	44,0	0,9	11,5	0,2
III.7 Keskkond (JT.07)	487,8	459,8	94,2	18,7	3,8	9,4	1,9
III.8 Teadusuuringud (JT.08)	5 388,0	5 083,5	94,3	301,2	5,6	3,3	0,1
III.9 Infoühiskond ja meedia (JT.09)	1 609,3	1 555,8	96,7	52,3	3,3	1,2	0,1
III.10 Otsene teadustegevus (JT.10)	795,3	432,6	54,4	360,8	45,4	1,9	0,2
III.11 Merendus ja kalandus (JT.11)	985,4	976,2	99,1	4,5	0,5	4,7	0,5
III.12 Siseturg (JT.12)	68,5	66,2	96,6	1,1	1,6	1,2	1,8
III.13 Regionaalpoliitika (JT.13)	38 559,9	38 523,1	99,9	22,0	0,1	14,8	0,0
III.14 Maksukorraldus ja tolliliit (JT.14)	133,6	126,2	94,5	1,6	1,2	5,8	4,3
III.15 Haridus ja kultuur (JT.15)	1 691,0	1 566,1	92,6	123,5	7,3	1,4	0,1
III.16 Teabevahetus (JT.16)	217,4	213,7	98,3	1,4	0,6	2,3	1,0
III.17 Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)	695,2	675,5	97,2	11,1	1,6	8,6	1,2
III.18 Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala (JT.18)	1 032,1	1 008,0	97,7	14,7	1,4	9,4	0,9
III.19 Välissuhted (JT.19)	4 167,5	4 105,3	98,5	53,8	1,3	8,4	0,2
III.20 Kaubandus (JT.20)	80,8	77,7	96,2	1,3	1,6	1,8	2,2
III.21 Areng ja suhted AKV riikidega (JT.21)	2 429,9	2 324,9	95,7	100,0	4,1	5,0	0,2
III.22 Laienemine (JT.22)	1 131,6	1 119,9	99,0	10,3	0,9	1,4	0,1
III.23 Humanitaarabi (JT.23)	915,0	913,0	99,8	1,0	0,1	0,9	0,1
III.24 Pettusevastane võitlus (JT.24)	78,4	77,4	98,6	0,0	0,0	1,1	1,4
III.25 Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine (JT.25)	193,7	187,3	96,7	3,8	2,0	2,7	1,4
III.26 Komisjoni haldus (JT.26)	1 092,5	1 047,9	95,9	36,5	3,3	8,1	0,7
III.27 Eelarve (JT.27)	274,3	271,7	99,1	2,0	0,7	0,5	0,2
III.28 Audit (JT.28)	10,9	10,5	96,8	0,2	1,9	0,1	1,3
III.29 Statistika (JT.29)	143,4	133,0	92,7	7,1	4,9	3,3	2,3
III.30 Pensionid (JT.30)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Keeletalitused (JT.31)	455,8	424,0	93,0	28,5	6,2	3,4	0,7
III.40 Reservid (JT.40)	503,0	—	—	—	—	503,0	100,0
IV Euroopa Kohus (J. IV)	317,6	312,8	98,5	1,2	0,4	3,6	1,1
V Kontrollikoda (J. V)	188,2	173,5	92,2	0,4	0,2	14,3	7,6
VI Majandus- ja sotsiaalkomitee (J. VI)	122,3	119,9	98,0	0,4	0,3	2,0	1,6
VII Regioonide komitee (J. VII)	88,2	86,8	98,4	0,1	0,1	1,4	1,6
VIII Euroopa ombudsman (J. VIII)	9,0	8,3	92,0	—	—	0,7	8,0
IX Euroopa andmekaitseinspektor (J. IX)	6,7	5,4	81,4	—	—	1,2	18,6
Kulukohustuste täitmise seotud assigneeringud kokku	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Finantsraamistik							
1 Säästev kasv	63 923,3	62 444,5	97,7	972,1	1,5	506,7	0,8
2 Loodusressursside säilitamine ja haldamine	62 718,4	61 484,4	98,0	1 192,8	1,9	41,3	0,1
3 Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	2 327,7	2 264,1	97,3	49,9	2,1	13,7	0,6
4 EL kui ülemaailmne partner	8 713,5	8 481,4	97,3	166,3	1,9	65,8	0,8
5 Haldus	8 024,7	7 661,9	95,5	171,6	2,1	191,2	2,4
6 Kompensatsioon	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Kulukohustuste täitmise seotud assigneeringud kokku	145 916,8	142 545,4	97,7	2 552,7	1,7	818,7	0,6
Assigneeringud makseteks kokku	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4

(1) Lõplikud eelarveassigneeringud pärast eelarvejagude vaheliste ülekannete, sihtotstarbelisele või sarnasele tulule vastavate assigneeringute ja eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringute arvessevõtmist.

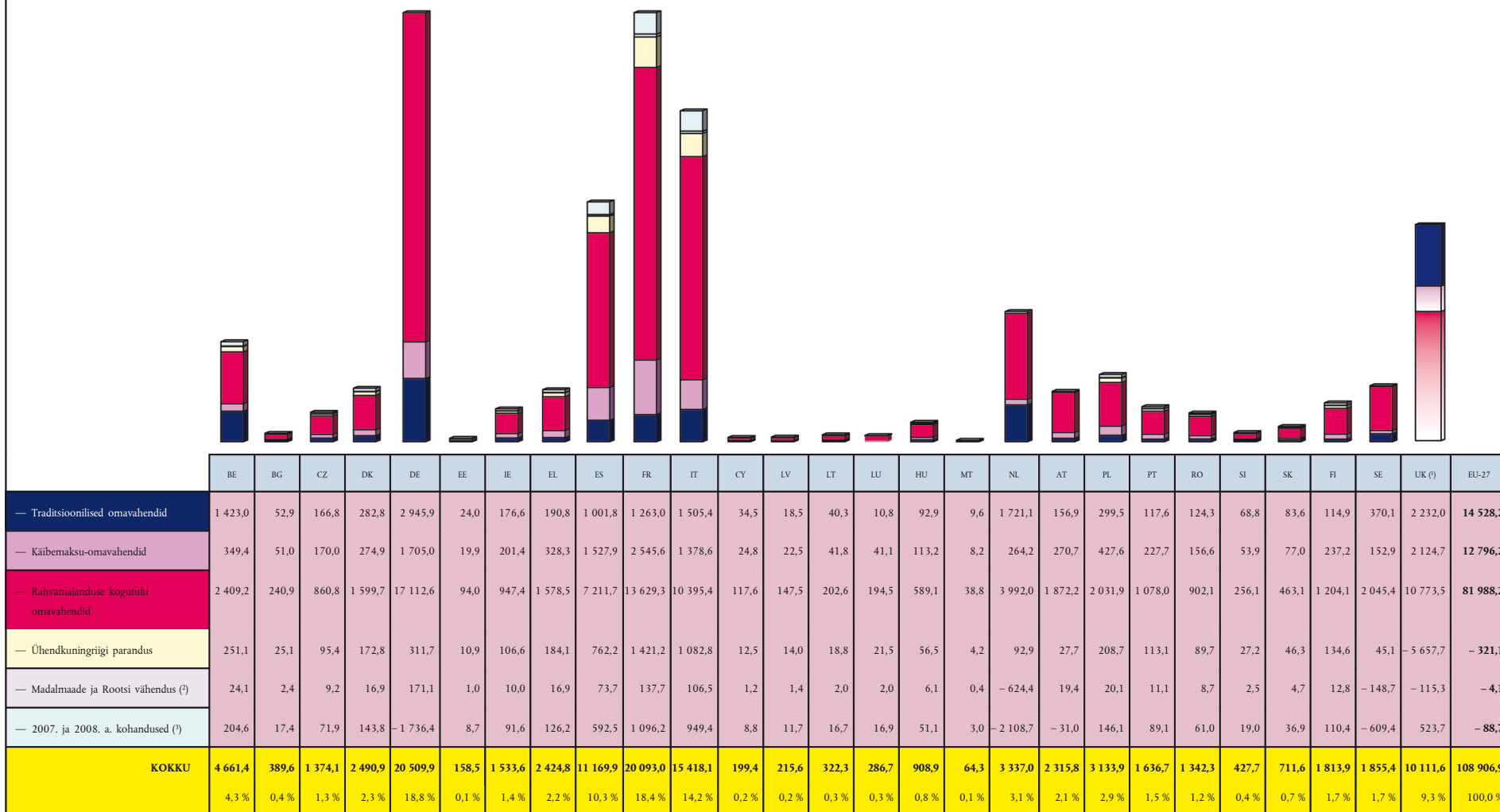
IV diagramm							
Assigneeringud makseteks 2009. aastal ja nende kasutamine							
(miljonit eurot ja %)							
Eelarvejaod (J) ja jaotised (JT) vastavalt 2009. aasta eelarve liigendusele ja finantsraamistiku rubriikidele	Lõplikud assigneeringud (1)	Assigneeringute kasutamine					
		2009. aastal tehtud maksed	Kasutusmäär (%)	Ülekanded aastasse 2010	Määr (%)	Tühistused	Määr (%)
		(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) – (b) – (c)	(d)/(a)
Eelarve liigendus							
I Parlament (J I)	1 798,8	1 466,1	81,5	211,9	11,8	120,8	6,7
II Nõukogu (J II)	762,2	658,8	86,4	82,8	10,9	20,6	2,7
III Komisjon (J III)	121 234,7	115 589,9	95,3	4 127,4	3,4	1 517,3	1,3
III.1 Majandus ja rahandus (JT.01)	345,2	327,4	94,8	14,1	4,1	3,7	1,1
III.2 Ettevõtlus (JT.02)	705,0	558,4	79,2	88,6	12,6	58,0	8,2
III.3 Konkurents (JT.03)	107,0	94,5	88,3	10,1	9,4	2,4	2,3
III.4 Tööhõive ja sotsiaalküsimused (JT.04)	9 929,4	8 906,4	89,7	754,7	7,6	268,3	2,7
III.5 Põllumajandus ja maaelu arendamine (JT.05)	56 412,6	55 208,9	97,9	954,2	1,7	249,5	0,4
III.6 Energia ja transport (JT.06)	2 480,5	2 253,2	90,8	176,5	7,1	50,7	2,0
III.7 Keskkond (JT.07)	408,6	356,1	87,2	30,2	7,4	22,2	5,4
III.8 Teadusuuringud (JT.08)	5 644,1	4 825,8	85,5	788,6	14,0	29,7	0,5
III.9 Infoühiskond ja meedia (JT.09)	1 552,0	1 374,7	88,6	172,7	11,1	4,6	0,3
III.10 Otsene teadustegevus (JT.10)	734,7	410,5	55,9	313,9	42,7	10,3	1,4
III.11 Merendus- ja kalandusajad (JT.11)	714,9	592,5	82,9	19,2	2,7	103,3	14,4
III.12 Siseturg (JT.12)	75,5	65,6	86,9	7,2	9,5	2,8	3,6
III.13 Regionaalpoliitika (JT.13)	26 792,8	26 739,5	99,8	14,9	0,1	38,4	0,1
III.14 Maksukorraldus ja tolliliit (JT.14)	131,5	120,4	91,5	8,6	6,5	2,5	1,9
III.15 Haridus ja kultuur (JT.15)	1 654,2	1 495,1	90,4	153,4	9,3	5,7	0,3
III.16 Teabevahetus (JT.16)	228,6	203,9	89,2	16,4	7,2	8,3	3,6
III.17 Tervise- ja tarbijakaitse (JT.17)	632,2	526,4	83,3	35,3	5,6	70,6	11,2
III.18 Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala (JT.18)	830,4	744,4	89,6	15,7	1,9	70,3	8,5
III.19 Välissuhted (JT.19)	3 804,5	3 673,4	96,6	72,5	1,9	58,7	1,5
III.20 Kaubandus (JT.20)	87,9	77,4	88,1	7,5	8,6	2,9	3,4
III.21 Areng ja suhted AKV riikidega (JT.21)	1 872,1	1 697,7	90,7	137,9	7,4	36,6	2,0
III.22 Laienemine (JT.22)	1 436,5	1 308,4	91,1	17,9	1,2	110,2	7,7
III.23 Humanitaarabi (JT.23)	858,7	799,7	93,1	46,6	5,4	12,4	1,4
III.24 Pettusevastane võitlus (JT.24)	80,1	71,0	88,6	6,8	8,5	2,3	2,8
III.25 Komisjoni poliitika koordineerimine ja õigusnõustamine (JT.25)	211,6	184,7	87,3	19,7	9,3	7,2	3,4
III.26 Komisjoni haldus (JT.26)	1 225,6	1 033,7	84,3	163,6	13,4	28,2	2,3
III.27 Eelarve (JT.27)	284,6	270,9	95,2	12,2	4,3	1,5	0,5
III.28 Audit (JT.28)	11,5	10,4	90,0	0,9	7,4	0,3	2,5
III.29 Statistika (JT.29)	137,8	120,3	87,3	14,7	10,6	2,9	2,1
III.30 Pensionid (JT.30)	1 135,9	1 117,3	98,4	—	—	18,7	1,6
III.31 Keeletalitused (JT.31)	479,5	421,5	87,9	52,8	11,0	5,1	1,1
III.40 Reservid (JT.40)	229,0	—	—	—	—	229,0	100,0
IV Euroopa Kohus (J. IV)	332,2	307,2	92,5	19,4	5,8	5,6	1,7
V Kontrollikoda (J. V)	200,5	123,0	61,3	61,7	30,8	15,8	7,9
VI Majandus- ja Sotsiaalkomitee (J. VI)	128,0	117,3	91,7	7,6	5,9	3,0	2,4
VII Regioonide komitee (J. VII)	95,0	85,6	90,1	6,4	6,7	3,0	3,2
VIII Euroopa ombudsman (J. VIII)	9,6	8,1	84,6	0,7	7,6	0,8	7,9
IX Euroopa andmekaitseinspektor (J. IX)	7,6	4,9	64,2	1,1	15,0	1,6	20,7
Assigneeringud makseteks kokku	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4
Finantsraamistik							
1 Säästev kasv	47 520,1	44 683,5	94,0	2 380,6	5,0	455,9	1,0
2 Loodusressursside säilitamine ja haldamine	57 106,9	55 877,3	97,8	985,7	1,7	243,9	0,4
3 Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus	2 174,4	1 993,0	91,7	75,2	3,5	106,2	4,9
4 ELi globaalne roll	8 804,1	7 982,9	90,7	220,0	2,5	601,2	6,8
5 Halduskulud	8 754,0	7 615,3	87,0	857,5	9,8	281,3	3,2
6 Hüvitis	209,1	209,1	100,0	—	—	—	—
Assigneeringud makseteks kokku	124 568,6	118 361,0	95,0	4 519,1	3,6	1 688,5	1,4

(1) Lõplikud eelarveassigneeringud pärast eelarvejagude vaheliste ülekannete, sihtotstarbelisele või sarnasele tulule vastavate assigneeringute ja eelmisest eelarveaastast üle kantud assigneeringute arvessevõtmist.

V diagramm Omavahendid 2009. aastal liikmesriikide kaupa

Tulude täitumine

(miljonit eurot ja %)

(1) Ühendkuningriigi puhul kohaldatakse omavahendite brutosumma (15 769,3 miljonit eurot) suhtes parandust (5 657,7 miljonit eurot). Seda rahastavad teised liikmesriigid.

(2) Ajavahemikul 2007–2013 vähendatakse Madalmaade ja Rootsi rahvamajanduse kogutulu põhinevat iga-aastaste osamaksete brutosummat. 2009. aastal olid summad vastavalt 624,4 ja 148,7 miljonit eurot.

(3) Pärast Euroopa ühenduste sisetööde süsteemi käsitleva nõukogu määruse 2007/436/EÜ, Euratom jõustumist arvutati välja kohandus, mida kasutatakse eelarveaastate 2007 ja 2008 suhtes.

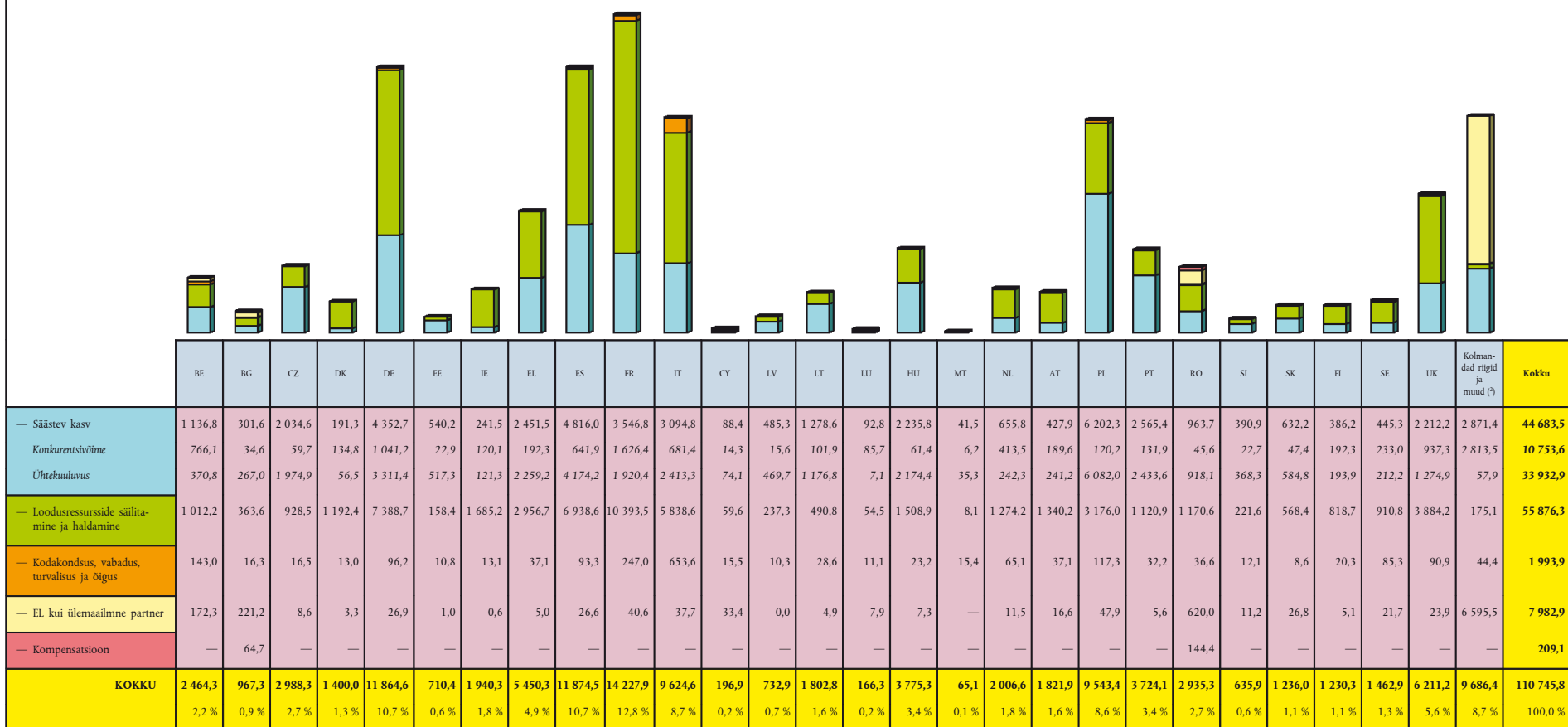
VI diagramm

2009. aastal sooritatud maksed igas liikmesriigis ⁽¹⁾

Märkus: 2009. aastal sooritatud maksed = maksed 2009. aasta tegevusassigneeringutest + 2008. aasta ülekannetest sooritatud maksed.

Finantsraamistiku rubriigid

(miljonit eurot ja %)

⁽¹⁾ Geograafiline jagunemine mitte vastavalt liikmesriikidele tehtud maksetele, vaid kahade jaotusele komisjoni arutuspõhises arvestussüsteemis ABAC.⁽²⁾ „Kolmandad riigid ja muud“ sisaldab peamiselt kulusid seoses väljaspool liitu elluviidud projektide ja kolmandate riikide osatusega, samuti kulusid, mille suhtes ei saa rakendada geograafilist jaotust.

VII diagramm		
Konsolideeritud bilanss		
	(miljonit eurot)	
	31.12.2009	31.12.2008
Mittelikviidsed varad:		
Põhivara:	72	56
Kinnisvara, seadmed ja vahendid	4 859	4 881
Pikaajalised investeeringud	2 379	2 078
Laenud	10 764	3 565
Pikaajalised ettemaksed	39 750	29 023
Pikaajalised nõuded	55	45
	57 879	39 648
Käibevara:		
Varud	77	85
Lühiajalised investeeringud	1 791	1 553
Lühiajalised ettemaksed	9 077	10 262
Lühiajalised nõuded	8 663	11 920
Raha ja raha ekvivalendid	23 372	23 724
	42 980	47 544
Varad kokku	100 859	87 192
Pikaajalised kohustused:		
Hüvitised töötajatele	– 37 242	– 37 556
Pikaajalised eraldised	– 1 469	– 1 341
Pikaajalised finantskohustused	– 10 559	– 3 349
Muud pikaajalised kohustused	– 2 178	– 2 226
	– 51 448	– 44 472
Lühiajalised kohustused:		
Lühiajalised eraldised	– 213	– 348
Lühiajalised finantskohustused	– 40	– 119
Tasumata arved	– 93 884	– 89 677
	– 94 137	– 90 144
Kohustused kokku	– 145 585	– 134 616
Netovara	– 44 726	– 47 424
Reservid	3 323	3 115
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad:		
Töötajate hüvitised	– 37 242	– 37 556
Muud summad	– 10 807	– 12 983
Netovara	– 44 726	– 47 424

VIII diagramm		
Konsolideeritud tulemiaruanne		
	(miljonit eurot)	
	31.12.2009	31.12.2008
Tegevustulud		
Tulu omavahenditest ja osamaksudest	110 537	112 713
Muud tegevustulud	7 532	9 731
	118 069	122 444
Tegevuskulud		
Halduskulud	– 8 133	– 7 720
Tegevuskulud	– 104 934	– 97 214
	– 113 067	– 104 934
Tegevustulem	5 002	17 510
Finantstulu	835	698
Finantskulud	– 594	– 467
Muudatused töötajate hüvitiste kohustustes	– 683	– 5 009
Osa sidus- ja ühisettevõtete netokasumis/(kahjumis)	– 103	– 46
Eelarveaasta tulem	4 457	12 686

II LISA

Pärast viimast aastaaruannet kontrollikoja vastu võetud eriaruannete loetelu:

- Eriaruanne nr 15/2009 – ÜRO organisatsioonide kaudu rakendatav ELi abi – otsustamine ja järelvalve
- Eriaruanne nr 16/2009 – Türgile antava ühinemiseelse abi juhtimine Euroopa Komisjoni poolt
- Eriaruanne nr 17/2009 – Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastatud naiste kutsealase koolitusega seotud meetmete kohta
- Eriaruanne nr 18/2009 – Piirkondlikule majandusintegratsioonile suunatud EAFi toetuse mõjususe kohta Ida- ja Lääne-Aafrikas
- Eriaruanne nr 1/2010 – Kas impordi lihtsustatud tolliprotseduure kontrollitakse mõjusalt?
- Eriaruanne nr 2/2010 – Ettevalmistavate uuringute ja uute infrastruktuuride rajamise toetuskavade mõjususe kuuenda teadusuuringute raamprogrammi raames
- Eriaruanne nr 3/2010 – Kas mõjuhindamine ELi institutsioonides toetab otsuste tegemist?
- Eriaruanne nr 4/2010 – Kas Leonardo da Vinci programmi liikuvusprogrammi kavandamise ja juhtimise tulemusel on tõenäoline, et saadakse mõjusad tulemused?
- Eriaruanne nr 5/2010 – Leader-lähenemise rakendamine maaelu arengus
- Eriaruanne nr 6/2010 – Kas suhkruturu reformi põhieesmärgid on saavutatud?
- Eriaruanne nr 7/2010 – Raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse audit
- Eriaruanne nr 8/2010 – Üleeuroopaliste raudteetransporditeelgede toimimise parandamine: kas ELi investeeringud raudteeinfrastruktuuri on olnud mõjusad?
- Eriaruanne nr 9/2010 – Kas ELi struktuurimeetmete kulutusi kodumajapidamiste veega varustamisele kasutatakse optimaalselt?

Aruanded on lugemiseks ja allalaadimiseks kättesaadavad Euroopa Kontrollikoja veebilehel
www.eca.europa.eu.

Paberversiooni tellimiseks palume pöörduda kontrollikoja poole aadressil:

Euroopa Kontrollikoda
Teabeedastus ja aruanded
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG
Tel: +352 4398-1
E-post: auraud@eca.europa.eu

või esitada elektrooniline tellimus EU-Bookshop-veebilehel.